

Justerat tisdagen den 2 oktober 2012

Inger Linge

Conny Andersson

Sven-Erik Köhlin

§ 98

Inledning och justering m.m.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Ordföranden konstaterade att 111 ledamöter var närvarande och 38 ledamöter var frånvarande.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 2 oktober 2012.

§ 99

Bordlagd interpellation 2012:3 av Curre Hansson (S) om väderskydd och buss-hållplatser

LS 1202-0260

Anf. 1-15

Inleddes kl. 10.33 och avslutades kl. 11.13.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 14 februari 2012 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 20 mars och den 8 maj 2012.

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Curre Hansson, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Stella Fare, Anita Johansson, Yvonne Blombäck, Juan Carlos Cebrian, Lars Carlsson, Gunilla Roxby Cromvall, Bosse Andersson, Vivianne Gunnarsson, Anna-Lena Östman samt Staffan Holmberg.

§ 100

Bordlagd interpellation 2012:4 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om hur AB SL kan minska risken för mutor och bestickning

LS 1202-0261

Anf. 16-19

Inleddes kl. 11.13 och avslutades kl. 11.23

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 14 februari 2012 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 20 mars och den 8 maj 2012.

Svar på interpellationen, se bilaga 2.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Gunilla Roxby Cromvall och landstingsrådet Christer G Wennerholm.

§ 101

Bordlagd interpellation 2012:8 av Staffan Holmberg (S) om upphandlat helhetsansvar för skärgårdstrafiken

LS 1203-0435

Anf. 20-31

Inleddes kl. 11.23 och avslutades kl. 11.52.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 20 mars 2012 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 8 maj 2012.

Svar på interpellationen, se bilagorna 3a och 3b.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till de skriftliga svaren. Vidare yttrade sig Staffan Holmberg, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Lennart Rohdin, Lars Carlsson, landstingsrådet Erika Ullberg samt Vivianne Gunnarsson.

§ 102

Bordlagd interpellation 2012:6 av Tomas Eriksson (MP) om psykiatrisk vård för äldre

LS 1203-0433

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 103

Bordlagd interpellation 2012:7 av Birgitta Sevefjord (V) om landstingspolitikens visstidspensioner

LS 1203-0434

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 104

Bordlagd interpellation 2012:5 av Juan Carlos Cebrian (S) om anmälningar av vårdcentraler till patientnämnden

LS 1203-0432

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 105**Bordlagd interpellation 2012:9 av Conny Fogelström (S) om vård av KOL-patienter inom Stockholms läns landsting**

LS 1203-0436

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.'

§ 106**Interpellation 2012:10 av Nanna Wikholm (S) om studentbostäder i Kunskapsregion Stockholm**

LS 1205-0638

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 107**Interpellation 2012:11 av Raymond Wigg (MP) om försäljningen av Serafens vårdcentral**

LS 1205-0639

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 108**Interpellation 2012:12 av Birgitta Sevefjord (V) om det politiska ansvaret för försäljningen av Serafens vårdcentral**

LS 1205-0640

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 109**Interpellation 2012:13 av Håkan Jörnehed (V) om att häva försäljningen av Serafens vårdcentral**

LS 1205-0641

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 110**Interpellation 2012:14 av Birgitta Sevefjord (V) om subventionerade preventivmedel och en utökad åldersgräns för dessa**

LS 1205-0642

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 111**Interpellation 2012:15 av Michel Silvestri (MP) om den nödvändiga kombinationen Vård, Forskning, Utveckling och Utbildning (FoUU) i avtal och ägar-direktiv**

LS 1206-0830

Inleddes kl. 11.53 och avslutades kl. 11.53.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 112**Frågestund**

LS 1209-1216

Anf. 32-83

Inleddes kl. 12.00 och avslutades kl. 12.58.

1. Fråga av Helene Hellmark Knutsson (S) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Anser du att det är rimligt att en ideologiskt motiverad spårvägsutbyggnad tillåts sänka värdet på mark som landstinget själv äger?
2. Fråga av Tomas Eriksson (MP) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Är systemet med vårdcoacher i Stockholms läns landsting skapat som svar på den förändrade lagstiftningen 29 a § Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) om rätten till fast vårdkontakt?
3. Fråga av Håkan Jörnehed (V) till landstingsrådet Anna Starbrink (FP): Kommer blåsar-symfonikerna att beviljas sitt begärda förskott för att undvika konkurs och nedläggning?
4. Fråga av Dag Larsson (S) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Anser du, som högsta ansvariga landstingsråd, att tillräckliga åtgärder vidtogs när uppgifterna om den bekym-mersamma sommarsituationen kom fram?
5. Fråga av Erika Ullberg (S) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Står du fast vid att det vore en bra idé med privat tunnelbana som inte ingår i de resor man får göra med SL-kortet?
6. Fråga av Yvonne Blombäck (MP) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Kommer det att komma en tidpunkt då du, Christer Wennerholm, kan garantera att inga fler resenärer skadas i spärrarna?
7. Fråga av Gunilla Roxby Cromvall (V) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Kommer glasörrsspärrarna i kollektivtrafiken att öppnas i avvaktan på att tekniken fungerar?
8. Fråga av Conny Fogelström (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Kan du garantera att Arriva inte kommer att låta ett större antal tågturer på Roslagsbanan ersättas med busstrafik?
9. Fråga av Lars Dahlberg (S) till landstingsrådet Anna Starbrink (FP): Kan du garantera stockholmarna en god och patientsäker vård nu när sjuksköterskorna flyr från akutsjukhusen?

Frågorna antecknades som besvarade.

Fullmäktige beslutade enligt 2:e vice ordförandens förslag att de återstående frågorna på den utdelade förteckningen inte fick ställas.

Landstingets pris för arbete mot främlingsfientlighet och rasism

Fullmäktiges ordförande Inger Linge inledde med att redogöra för kriterierna för att få priset. Ordförande i juryn för pris mot främlingsfientlighet, Stina Bengtson läste sedan upp motiveringen varför organisationerna fått priset. Prischeck, blommor och diplom delades sedan ut av fullmäktiges ordförande Inger Linge, 1:e vice ordförande Conny Andersson och 2:e vice ordförande Sven-Erik Köhlin. Priset delades av följande två mottagare: Prata svenska-caféet i Täby som representerades av Ulla Emmoth, volontär i Röda Korset och Eva Arvidsson, musikpedagog i Svenska kyrkan i Täby samt Läkare i Världens mottagning för papperslösa i Stockholm som representerades av Kristina Meseret Andersson, ordförande och Carolina Falk, generalsekreterare.

§ 113

Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet

Inleddes kl. 13.11 och avslutades kl. 13.11

Ordföranden konstaterade att 143 ledamöter var närvarande och 6 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

§ 114

Kungörelse och annonsering

Inleddes kl. 13.12 och avslutades kl. 13.12.

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 6 september 2012 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 11 september 2012 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 14 september 2012 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

Ordföranden frågade sedan om fullmäktige kunde medge sammanslagning av ärendena 29 och 31 på dagordningen.

Fullmäktige beslutade att motionerna 2011:12 och 2011:43 skulle behandlas tillsammans.

§ 115

Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t o m den 31 oktober 2014 till ny ersättare i valkrets Ost efter Peter Bondesson (FP) utse Karin Ekdahl-Wästberg (FP)

LS 1203-0414

Inleddes kl. 13.13 och avslutades kl. 13.13.

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 116**Åtterrapportering av uppdrag att föreslå ändringar i landstingsfullmäktiges reglemente samt AB Storstockholms Lokaltrafiks bolagsordning (förslag 35)**
LS 1201-0037

Inleddes kl. 13.14 och avslutades kl. 13.14.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att uppdra åt landstingsstyrelsen att senast den 4 december 2012 återkomma till landstingsfullmäktige med dels förslag till ändringar av landstingsfullmäktiges reglemente med allmänna bestämmelser för landstingsstyrelse och nämnder, dels förslag till ändringar i AB Storstockholms Lokaltrafiks bolagsordning och specifika ägardirektiv, utifrån inriktningen att AB Storstockholms Lokaltrafik endast ska fatta beslut när avtalsuppföljning eller kontraktsskrivning och liknande juridiska omständigheter uttryckligen förhindrar trafiknämnden att göra detta

att uppdra åt trafiknämnden att i samarbete med AB Storstockholms Lokaltrafik fortsätta förberedelsen att överföra AB Storstockholms Lokaltrafiks verksamhet till trafiknämnden i enlighet med landstingsfullmäktiges beslut den 6 december 2011, § 220.

§ 117**Garantiförbindelse avseende revisorerna i revisorsgrupp 1 (förslag 36)**
LS 1205-0649

Inleddes kl. 13.14 och avslutades kl. 13.14.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anta garantiförbindelse för revisorerna i revisorsgrupp 1 enligt landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

§ 118**Ändring av bolagsordning för ALMI Företagspartner Stockholm Sörmland AB (förslag 37)**
LS 1205-0650

Inleddes kl. 13.14 och avslutades kl. 13.14.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna att bolagsordningen för Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB ändras i enlighet med vad som framgår av bolagsordning den 25 april 2012

att uppdra åt stämooombudet att på bolagsstämma för Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB rösta för ändring av bolagsordningen.

§ 119**Ändringar i reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnden avseende Samordningsförbund och namn på sjukvårdsutskott (förslag 38)**
LS 1203-0444

Inleddes kl. 13.15 och avslutades kl. 13.15.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att ändra reglemente för landstingsstyrelse och nämnder vad gäller samordningsförbund och namn på ett sjukvårdsutskott i enlighet med vad som framgår av bilaga till landstingsstyrelsens förslag

att ändringen i reglementet för landstingsstyrelse och nämnder ska gälla från och med den 1 oktober 2012.

§ 120

Anskaffnings- och genomförandebeslut avseende nya pendeltågsfordon X60B samt borgen för finansiering av 12 stycken pendeltågsfordon X60A och 46 stycken pendeltågsfordon X60B samt reviderade investeringsbudgetar 2012 och 2013 (förslag 39)

LS 1205-0764, 1207-0977

Anf. 84-89

Inleddes kl. 13.16 och avslutades kl. 13.28.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Torbjörn Rosdahl, Yvonne Blombäck, Gunilla Roxby Cromvall, landstingsrådet Erika Ullberg samt Rolf Lindell.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP-ledamöternas tilläggsförslag innebärande "att de nya pendeltåg som beställs ska vara utrustade med toalett ombord."
- 3) avslag till MP-ledamöternas förslag

Ordföranden ställde först propositioner om bifall till landstingsstyrelsens förslag och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna genomförandet av investeringen i 46 stycken pendeltågsfordon X60B för totalt 4 473 000 000 kronor

att teckna erforderlig borgen (en eller flera borgensförbindelser) för AB Storstockholms Lokaltrafik och/eller dess dotterbolag AB SL Finans avseende finansiering av 46 stycken X60B pendeltågsfordon inom en totalram om 4 573 000 000 kronor

att teckna erforderlig borgen (en eller flera borgensförbindelser) för AB Storstockholms Lokaltrafik och/eller dess dotterbolag AB SL Finans avseende finansiering av 12 stycken X60A pendeltågsfordon inom en totalram om 1 100 000 000 kronor

att ingen borgensavgift ska utgå

att fastställa 2012 års investeringsbudget för trafiknämnden till 5 045,0 miljoner kronor

att fastställa 2013 års investeringsbudget för trafiknämnden till 8 690,8 miljoner kronor

att finansieringen av trafiknämndens utökade investeringsbudget för 2013 sker via 2930 Koncernfinansiering.

Ordföranden ställde sedan propositioner om avslag respektive bifall till yrkandet under 2) ovan och fann att fullmäktige avslagit yrkandet.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller avslagsyrkandet röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat även enligt MP-ledamöternas tilläggsförslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 82 ja-röster, 12 nej-röster, att 43 ledamöter avstod och att 12 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 4.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att avslå MP-ledamöternas tilläggsförslag.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 121

Arvodering av uppdrag som vice ordförande i styrelsen för Södersjukhuset AB (förslag 40)

LS 1205-0672

Inleddes kl. 13.29 och avslutades kl. 13.29.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att årsarvodet till vice ordförande i styrelsen för Södersjukhuset AB skall motsvara 75 % av ordförandens arvode

att vice ordförandens arvode, i likhet med landstingets övriga arvoden och ersättningar, justeras varje år motsvarande den procentuella förändringen av statsrådsarvodet

att sammanträdesersättning inte skall utgå och inte heller ersättning för förlorad arbetsinkomst.

§ 122

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län (förslag 41)

LS 1207-0962

Anf. 90-98

Inleddes kl. 13.29 och avslutades kl. 14.04.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Christer G Wennerholm och Erika Ullberg, Yvonne Blombäck, Gunilla Roxby Cromvall, Lennart Rohdin, Michael Stjernström, Lars Carlsson, Stella Fare samt Hans Lindqvist.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län.

UTTALANDE

S-, MP- och V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med det gemensamma uttalandet i landstingsstyrelsen.

§ 123**Översyn av regelverk och beredningsformer för bidrag till intressepolitisk verksamhet till organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning (förslag 42)**

LS 1112-1712

Anf. 99-103

Inleddes kl. 14.04 och avslutades kl. 14.12.

I ärendet yttrade sig Stig Nyman, Helene Öberg och Håkan Jörnehed.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anta ny modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning i Stockholms län.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 124**Reviderad modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets pensionärsorganisationer (förslag 43)**

LS 1109-1161

Inleddes kl. 14.12 och avslutades kl. 14.13.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anta Modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och pensionärsorganisationer i Stockholms län, reviderad den 30 maj 2012

att uppdra till nämnder och bolag inom Stockholms läns landsting att i samråd med länets pensionärsorganisationer, Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Sveriges Pensionärs Riksförbund (SPRF), Svenska KommunalPensionärs Förbund (SKPF) samt Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG) utveckla former för samverkan

att Modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och pensionärsorganisationer i Stockholms län, reviderad den 30 maj 2012, gäller från och med den 1 oktober 2012 och tills vidare.

§ 125**Miljöredovisning 2011 för Stockholms läns landsting – slutredovisning av Stockholms läns landstings miljöpolitiska program 2007-2011, Miljö Steg 5 (förslag 44)**

LS 1109-1201

Anf. 104-112

Inleddes kl. 14.13 och avslutades kl. 14.49.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Gustav Andersson, Lennart Adell Kind, Anders Ekegren, Rolf Lindell, Cecilia Obermüller, Anna Sehlin, Fredrik Saweståhl samt Vivianne Gunnarsson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna miljöredovisning 2011 för Stockholms läns landsting.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDEN

S-ledamöterna och V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilda uttalanden likalydande med respektive uttalande i landstingsstyrelsen.

§ 126**Motion 2011:12 av Erika Ullberg (S) om behovet av ett helhetsgrepp kring barnsjukvården (förslag 45) och Motion 2011:43 av Helene Öberg m.fl. (MP) om att förbättra barnsjukvården (förslag 47)**

LS 1105-0698, 1112-1621

Anf. 113-127

Inleddes kl. 14.50 och avslutades kl. 15.24.

Fullmäktige beslutade inledningsvis att bifalla presidietts förslag till talartider under den gemensamma behandlingen av motionerna.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Erika Ullberg, Helene Öberg, landstingsrådet Andersson, Håkan Jörnehed, landstingsrådet Filippa Reinfeldt, Åsa Brunius, Tove Sander, Ann-Sofi Matthiesen samt Marie Ljungberg Schött.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag innebärande att anse motionerna besvarade
- 2) bifall till S-ledamöternas reservationer i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motion 2011:12 och bifall till första och fjärde att-satsen i motion 2011:43

- 3) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motion 2011:43
- 4) bifall till tjänstgörande V-ersättarens reservationer i landstingsstyrelsen innebärande bifall till båda motionerna

Ordföranden ställde först propositioner om bifall till yrkandena avseende motion 2011:12 ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATIONER

S-ledamöterna och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall till yrkandena avseende motion 2011:43 ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATIONER

S-ledamöterna samt MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 127

Motion 2011:40 av Tove Sander och Petra Larsson (S) om modern och jämställd förlossningsvård (förslag 46)

LS 1112-1618

Anf. 128-140

Inleddes kl. 15.25 och avslutades kl. 15.48.

I ärendet yttrade sig Tove Sander, landstingsrådet Filippa Reinfeldt, Åsa Brunius, Ann-Sofi Matthiesen, Håkan Jörnehed, Malin Appelgren samt Catharina Wahlgren.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och MP-ledamöternas samt tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S-, MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 128**Motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S) om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård (förslag 48)**

LS 1205-0666

Anf. 141-155

Inleddes kl. 15.49 och avslutades kl. 16.28.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Dag Larsson och Lars Joakim Lundquist, Helene Öberg, Sverre Launy, Håkan Jörnehed samt Catrin Ek.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-ledamöternas och tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 78 ja-röster, 42 nej-röster, att 11 ledamöter avstod och att 18 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 5.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 129**Motion 2011:27 av Rolf Lindell (S) om att öppna den norra tunnelbaneupp-gången vid station Universitetet (förslag 49)**

LS 1110-1332

Anf. 156-177

Inleddes kl. 16.29 och avslutades kl. 17.18.

I ärendet yttrade sig Rolf Lindell, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Gunilla Roxby Cromvall, Yvonne Blombäck, Stella Fare, Lars Carlsson, Veera Jokirinne, Anna Sehlin, Staffan Holmberg samt Ann-Sofi Matthiesen.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall med instämmande av V-ledamöterna till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Då votering begärts ställde ordföranden först propositioner om vilket av yrkandena under 2) och 3) som skulle utgöra motförslag till landstingsstyrelsens förslag vid huvudvoteringen och fann att fullmäktige utsett S- och V-ledamöternas förslag.

Omröstningen genomfördes sedan enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 76 ja-röster, 51 nej-röster och att 22 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 6.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATIONER

S-ledamöterna och MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

RÖSTFÖRKLARING

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna följande röstförklaring ” Miljöpartiet stödjer motionens förslag att utreda möjligheter att öppna norra uppgången vid tunnelbanans station Universitetet. Uppgången ska i så fall utföras med öppen spärrlinje. Den fysiska utformningen måste anpassas till läget på ett sådant sätt att den blir en tillgång, i stället för ett intrång i Nationalstadsparken.

SL redovisar tydliga nyttor med att öppna den norra tunnelbaneuppgången, som idag endast nyttja som nödutgång. Uppgången lämpar sig väl som pilotprojekt för en ny, modern typ av uppgång där inte resenärernas framkomlighet hindras av spärrar som kränglar, dras med dyra servicekostnader, och ibland slår igen på folk. Här kan den senaste tekniken för biljettköp och information i stället installeras.

Uppgångens läge i Nationalstadsparken ställer särskilda krav på utformningen. Byggnationen bör genomföras som ett projekt där bästa miljöteknik används i byggmaterial och installationer. Gröna tak och väggar på exteriör kan skapa ett bullerskydd mot Roslagsvägen och bidra till den biologiska mångfalden i parken.”

§ 130**Motion 2011:29 av Vivianne Gunnarsson (MP) om att införa fler toaletter i kollektivtrafiken (förslag 50)**

LS 1110-1334

Anf. 178-189

Inleddes kl. 17.19 och avslutades kl.17.44.

I ärendet yttrade sig Vivianne Gunnarsson, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Karl Henriksson, Margaretha Herthelius, Yvonne Blombäck, Lukas Forslund samt Stella Fare.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 131**Motion 2011:31 av Anna Sehlin (V) om cykeln som transportmedel (förslag 51)**

LS 1110-1336

Anf. 190-200

Inleddes kl. 17.45 och avslutades kl. 18.10.

I ärendet yttrade sig Anna Sehlin, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Yvonne Blombäck, landstingsrådet Erika Ullberg, Lukas Forslund, Stella Fare samt Hans Lindqvist.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag med instämmande av S-ledamöterna
- 2) bifall till MP-ledamöternas och tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 132**Motion 2011:32 av Anna Sehlin (V) om utsläppen av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar och annan trafikinfrastruktur (förslag 52)**

LS 1110-1337

Anf. 201-205

Inleddes kl. 18.11 och avslutades kl. 18.22.

I ärendet yttrade sig Anna Sehlin, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Lennart Adell Kind samt Yvonne Blombäck.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP-ledamöternas och tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 133**Motion 2011:33 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om ibruktagande av befintliga spåranläggningar för persontrafik (förslag 53)**

LS 1110-1338

Anf. 206-208

Inleddes kl. 18.23 och avslutades kl. 18.29.

I ärendet yttrade sig Anna Sehlin, landstingsrådet Christer G Wennerholm samt Lars Carlsson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till tjänstgörande V-ersättarens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 134

Motion 2011:35 av Erika Ullberg och Helene Hellmark Knutsson (S) om en strategi för utbyggd tunnelbana (förslag 54)

LS 1111-1505

Anf. 209-242

Inleddes kl. 18.30 och avslutades kl. 19.33.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Erika Ullberg och Christer G Wennerholm, Lars Carlsson, landstingsrådet Helene Hellmark Knutsson, Michael Stjernström, Lennart Rohdin, Carl Grufman, Robert Johansson, Kristoffer Tamsons samt Anna Sehlin.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall med instämmande av V-ledamöterna till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 72 ja-röster, 37 nej-röster, att 11 ledamöter avstod och att 29 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 7.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 135

Motion 2011:36 av Erika Ullberg m.fl. (S) om åtgärdsprogram för en fungerande kollektivtrafik vintertid (förslag 55)

LS 1111-1506

Anf. 243-245

Inleddes kl. 19.33 och avslutades kl. 19.38.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Erika Ullberg och Christer G Wennerholm.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-ledamöterna och tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 136**Motion 2011:24 av Erika Ullberg m.fl. (S) om barn och unga i SL-trafiken (förslag 56)**

LS 1110-1329

Anf. 246-250

Inleddes kl. 19.38 och avslutades kl. 19.46.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Erika Ullberg och Christer G Wennerholm, Yvonne Blombäck, Anna Sehlin samt Margaretha Herthelius.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall med instämmande av V-ledamöterna till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDE

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet i landstingsstyrelsen.

§ 137**Motion 2011:21 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa en nollvision för hiv i Stockholms läns landsting (förslag 57)**

LS 1106-0926

Anf. 251-256

Inleddes kl. 19.47 och avslutades kl. 20.06.

I ärendet yttrade sig Håkan Jörnehed, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Johan Sjölander, Ylva Nork samt Helene Öberg.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och MP-ledamöternas samt tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S-, MP- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 67 ja-röster, 41 nej-röster, och att 41 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 8.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S-, MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 138**Motion 2011:20 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om den ojämlika vården (förslag 58)**

LS 1106-0925

Anf. 257-266

Inleddes kl. 20.06 och avslutades kl. 20.30.

I ärendet yttrade sig Ylva Nork, landstingsråden Birgitta Rydberg och Dag Larsson, Ninos Maraha, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist, Juan Carlos Cebrian samt landstingsrådet Gustav Andersson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och MP-ledamöternas samt tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S-, MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 139

Motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr (förslag 59)

LS 1112-1623

Anf. 267-269

Inleddes kl. 20.31 och avslutades kl. 20.35.

I ärendet yttrade sig Ylva Nork, landstingsrådet Birgitta Rydberg samt Helene Öberg.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP-ledamöternas samt tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 140

Motion 2011:37 av Johan Sjölander (S) om Jämlikhetskommission (förslag 60)

LS 1112-1615

Anf. 270-284

Inleddes kl. 20.35 och avslutades kl. 20.58.

I ärendet yttrade sig Johan Sjölander, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Robert Johansson, Ylva Nork, landstingsrådet Gustav Andersson, Helene Öberg samt landstingsrådet Dag Larsson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

- 2) bifall till S- och MP-ledamöternas samt tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till första att-satsen i motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S-, MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 141

Motion 2011:25 av Helene Hellmark Knutsson m.fl. (S) om nolltolerans mot vårdskador och felbehandlingar (förslag 61)

LS 1110-1330

Anf. 285-298

Inleddes kl. 20.59 och avslutades kl. 21.23.

I ärendet yttrade sig Anders Lönnberg, landstingsrådet Stig Nyman, Hans Åberg samt Kerstin Pettersson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-ledamöternas och tjänstgörande V-ersättarens gemensamma reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 142

Motion 2011:28 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om minskad köttkonsumtion – minskad klimatpåverkan (förslag 62)

LS 1110-1333

Inleddes kl. 21.23 och avslutades kl. 21.23.

Fullmäktige beslutade att bordlägga ärendet.

§ 143**Valärenden (förslag 63 och 64)**

LS 1010-0781, 0833, 1201-0141, 1202-0268, 1203-0393, 0414, 0484, 1205-0734, 1206-0817, 0874, 1208-1036, 1063, 1075, 1076, 1103, 1114, 1115, 1209-1173, 1191, 1192, 1195

Inleddes kl. 21.27 och avslutades kl. 21.29.

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Elin Stenblom (M) - ersättare i fullmäktige, valkrets 4, för Viktor Morawski (MP) - ersättare i fullmäktige, valkrets 6 och ledamot i Locum AB, för Lena Appelgren (KD) - ledamot och tillika ordförande i patientnämnden, för Louise Honnér (M) - ledamot i styrelsen för Stockholms läns hemslöjdsförening, för Ulf Lönnberg (KD) - ersättare i styrelsen för stiftelsen Stockholms läns museum, för Josefine Svensson (MP) - ersättare i fullmäktige valkrets Sydost, för Christian Stener (S) - ledamot i fullmäktige, valkrets 1, för Brita Ström (MP), - ersättare i fullmäktige valkrets Ost samt för Karin Teljstedt (KD) - ersättare i fullmäktige valkrets Ost.

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Valberedningen för tiden 18 september 2012 - 31 oktober 2014

Ersättare

MP Bordläggs (efter Olof Ehre)

Patientnämnden för tiden 18 september 2012 - 31 december 2012

Ledamot och tillika ordförande

KD Bordläggs (efter Lena Appelgren)

Locum AB för tiden 18 september 2012 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2013

Ledamot

MP Bordläggs (efter Viktor Morawski)

Revisorsgrupp II för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Revisor

KD Lena Samuelsson (efter Christer Wahlgren)

Revisorskollegiet för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Ersättare

KD Lena Samuelsson (efter Christer Wahlgren)

Samordningsförbundet för rehabilitering i Botkyrka för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Revisor

KD Lena Samuelsson (efter Christer Wahlgren)

Stockholms läns hemslöjdsförening för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Ledamot

M Bordlägg (efter Louise Honnér)

Stiftelsen Stockholms läns museum för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Ersättare

KD Sonia Lunnergård (efter Ulf Lönnberg)

Stiftelsen Clara för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Ledamot

- Björn Sandahl (efter Mattias Viklund)

Förvaltningsrätten i Stockholm för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Nämndemän

M Inga-Lill Larsson (efter Rose-Marie Kickan Björk)
 M Torbjörn Rave (efter Lykke Guldager)
 FP Dipak Kundu (efter Peter Bondesson)
 KD Ann Balká (efter Robin Alsparr)
 C Ebba Krumlinde (efter Joakim Hveem)
 S Arne Ahlström (efter Barbro Nylander)
 S Bordlägg (efter Nina Kopylov Rung)
 S Bordlägg (efter Lise-Lotte Lindgren)
 S Bordlägg (efter Mikael Thalín)
 MP Eva Ottenäs (efter Mikael Ekwall)
 MP Bordlägg (efter Caroline Fagerberg)
 MP Bordlägg (efter Larissa Karimson)
 MP Bordlägg (efter Marianne Hermansson)
 MP Bordlägg (efter Mostafa Ghazal)
 V Bordlägg (efter Anna Sunström)
 V Bordlägg (efter Mattias Enroth)

Förvaltningsrätten i Uppsala för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Nämndeman

V Bordlägg

Kammarrätten för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Nämndeman

V Bordlägg

Svea hovrätt för tiden 18 september 2012 - 31 december 2014

Nämndeman

FP Margaretha Herthelius (efter Anna Rosén)

Juryman 1:a gruppen för tryckfrihetsmål för tiden 18 september 2012 - 31 december 2013

Juryman

FP Bordläggs (efter Charlotte Ekberg)

Härefter valde fullmäktige enligt landstingsstyrelsens arbetsutskotts förslag

SL HR-Service AB för tiden 18 september 2012 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2013

Suppleant

- Lars Gereholt

§ 144

Anmälan av nya motioner

LS 1209-1220--1223

Inleddes kl. 21.29 och avslutades kl. 21.29.

Nr 2012:19 av Håkan Jörnehed (V) om att inrätta ett närsjukhus med migrationsinriktning i Skärholmen

Nr 2012:20 av Sverre Launy (V) om att utreda förutsättningarna för ett närsjukhus i Nynäshamn

Nr 2012:21 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om försök med klimattaxa på linjer med lågt resande

Nr 2012:22 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om behovet av ökade investeringar i kollektivtrafiken

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 145

Anmälan av nya interpellationer

LS 1209-1198--1201

Inleddes kl. 21.30 och avslutades kl. 21.30.

Nr 2012:16 av Dag Larsson (S) om sommarbemanningen i vården

Nr 2012:17 av Håkan Jörnehed (V) om sommarsituationen på sjukhusen

Nr 2012:18 av Curre Hansson (S) om planerna för Nya Slussen

Nr 2012:19 av Staffan Holmberg (S) om markförsäljning i Stockholms skärgård

Interpellationerna ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 21.30.

Vid protokollet

Anne Lindblom

Karin Mikaelsson

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 18 september 2012

§ 99 Bordlagd interpellation 2012:3 av Curre Hansson (S) om väderskydd och busshållplatser

Anförande nr 1

Curre Hansson (S): Fru ordförande! Tack för svaret! För mig är det ett lite innehållsrikt svar. Först vill jag min vana trogen visa några bilder. Hållplatsen på Tjärhovsgatan på Söder står i bjärt kontrast till hållplatsen på Statsrådsvägen i Skarpnäck. Det är just den kontrasten som hela den här sakfrågan handlar om – skillnaden mellan innerstad och förort. Jag tror egentligen att det finns en ganska bred enighet här i salen om att något måste göras.

Jag vill backa tiden till 2009, för då träffade vi en hungrig, lustfylld och närmast passionerad Wennerholm, men i dagens interpellationssvar träffar vi tyvärr på ett avmätt, trött och lite däst landstingsråd. Han säger egentligen bara att vi ser framtiden an med tillförsikt. Bara vi tar det lite lugnt och sitter still i båten ordnar sig allt.

År 2009 var det politikern Wennerholm som agerade. Då var det 4 500 nya hållplatser färdiga för leverans lagom till valrörelsen 2010. Nu är det en hög målsättning, men vi vet inte vart det tar vägen. År 2009 var det action som gällde, nu är det faktiskt lite mer av trötthet och kanske dessutom lite räddhagsenhet för politiska initiativ.

Bästa landstingsledamöter! Jag vill i den här sakfrågan inte ha en avmätt och trött Christer Wennerholm. Jag vill inte heller ha ett landstingsråd som är lite räddhagsen och saknar politisk initiativkraft. I sakfrågan, Christer, ska du vara politikern som får lite gjort, får saker och ting på plats. Du ska vara hjälten som visar att vi till och med kan försätta SL-berg i lite gungning. Det ska vara till nytta och bekvämlighet för alla våra resenärer. Du ska inte vara hjälte för min skull, även om jag är värd det. Du ska vara hjälte för resenärernas skull och för politikens trovärdighet. Ditt gamla löfte på 4 500 nya hållplatser förpliktar fortfarande. Glöm inte det!

Dessutom är det så att trafiklandstingsråd kommer och går, men fortfarande är det många resenärer som står kvar på stationen. Du får underkänt på ditt svar, Christer. Tyvärr, måste jag säga. Det är klart underkänt. Du måste visa lite vilja till handling.

Anförande nr 2

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Curre Hansson är alltid en frisk fläkt i den politiska debatten. Det är klart att hans uppdrag är att jaga oss i Alliansen och försöka hitta saker och ting där vi inte gör ett så bra jobb som vi skulle kunna göra. Men, Curre, att vara hjälte eller ej avgörs ju vart fjärde år. Senast tillhörde jag hjälteskaran i stockholmarnas ögon och med ganska bred marginal. Jag kan lova dig att vi fortsätter att prata med stockholmarna. Senast var jag ute i lördags, och jag möter väldigt många positiva och glada stockholmare. Vet du vad de säger till mig? De säger att Alliansen gör ett bra jobb, men att vi kan göra det ännu bättre. Sedan har de förslag på förbättringar.

Det gäller också att hålla sig till de redskap vi har, Curre Hansson. Då kan vi konstatera – det kan du läsa i mitt svar – att det du beskriver från 2009 var en väldigt bra utgångspunkt för att vi skulle ha kunnat göra något tillsammans som vi var överens om var väldigt bra. Men vi kan också konstatera att SL:s vd då avbröt den upphandlingen därför att det inte var någon av leverantörerna som fullt ut levererade ett helhetsåtagande, som vi krävde.

Jag tror att du och jag är överens om att det är bra med entreprenörer. Det är bra med friska fläktar bland entreprenörer som ser till att vi får nya kreativa idéer till hur vi ska utveckla verksamheten inom trafiken. Det är ju så vi gemensamt, oavsett vem som har styrt, har jobbat ända sedan SL 90. Samtidigt är vi väl också överens om att vi inte har någon

anledning att låta entreprenörer få uppdrag som innebär avtal där de tjänar bra pengar utan att leverera det vi kräver. Då kan vi konstatera att det var på det sättet att ingen levererade ett helhetsåtagande som SL:s vd var nöjd med.

Samtidigt är det också så att det gäller att hålla sig inom ramen för de möjligheter vi har vad gäller upphandlingar och liknande. Många gånger är väl både du och jag lite mer ivriga, för vi är ju båda två av det slaget, Curre, att vi skulle vilja få saker och ting gjorda lite snabbare. Men vi har att hålla oss inom ramen för lagen om offentlig upphandling också. Det finns flera aktörer på det här området som är i gång redan i dag, och jag vet att det är ytterligare aktörer – jag förmodar att de även uppvaktar Curre och den socialdemokratiska gruppen samt de övriga oppositionspartierna – med idéer om hur de skulle vilja utveckla våra hållplatser så att de blir bättre.

Att Curre roar sig med att lyfta fram en del väderskydd framför andra kopplar bara till de tidigare avtal som Stockholms stad träffade vad gällde innerstaden för att få upp väderskydd. Det vi skulle vilja se gemensamt är en utveckling där vi får sådana över hela länet, fru ordförande.

Anförande nr 3

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Curre Hansson har drivit på för att utveckla och visa på dåliga trafikantmiljöer. Jag tycker att det är en mycket bra ambition. Samtidigt är det lätt att ta enkla politiska poäng när man ställer innerstad mot ytterstad och visar upp talande exempel på orättvisor. Jag vet inte hur många resenärer som reser från den specifika hållplatsen i Skarpnäck, men Curre vet mycket väl att det finns riktlinjer i förhållande till hur många resenärer som trafikerar en speciell hållplats.

Nybroplan tar interpellanten som exempel på en skriande orättvisa. Nu tillhör Nybroplan alla stockholmare, även Curre. Vi har kunnat se en 20-procentig ökning av resenärer på den nya spårvägslinje 7 sedan den ersatte 47:ans gamla busslinje. Nog behövs det ordentliga hållplatser för en sådan enorm mängd resenärer som det är fråga om som tar sig till Djurgården och alla attraktioner där ute. Men det tycker jag är en annan sak, för självklart är det så att många hållplatser behöver snyggas till och förbättras.

Från vår sida i Folkpartiet anser vi att det behövs en standardförbättring, inte bara i förorten, som självklart har mer och fler resenärer än rena landsbygden, utan även på landsbygden. Jag hoppas att oppositionen kan vara med på detta när vi i framtiden kan enas om en lösning. Jag tror att den kan komma. Viljan är ju stor, som Curre sade, rätt brett här i salen. Men då får man också komma ihåg att det kommer att öka kostnaderna för kollektivtrafiken. Kvalitetsförbättringar ökar kostnaderna utan att öka antalet resenärer eller kapaciteten. Det här är en del av en sådan standardförhöjning som bidrar till en ökad kostnad. Jag tycker att det är i sin ordning att höra vad Socialdemokraterna i så fall säger om den kostnadsökningen, om man är beredd att försvara den i framtiden eller bara flaggar för att det är ett orosmoment i största allmänhet.

Sedan vill jag också säga att vi i Stockholmsområdet har en mycket gammal historia med vår kollektivtrafik. En gång i tiden var den uppdelad på många händer. Vi bär med oss en del tråkigt arv från den tiden. Det är därför som många av stationerna ser ut som de gör. Men det är helt klart att vi inte riktigt hänger med om man jämför med till exempel Skåne som verkligen har gjort mycket åt sina stationer.

Anförande nr 4

Anita Johansson (S): Ordförande, ledamöter! Jag vill hålla med Curre Hansson om att väderskydd är en viktig del av kollektivtrafiken. Vi har väntat länge på det här svaret, men jag har väntat i många år på en busskur vid min busshållplats. Väntan, väntan!

SL har flera tusen hållplatser med en enkel stolpe, ibland kompletterad med en papperspelle och i bästa fall en fungerande tidtabell. En ny Stockholmsuppfinning, reflexsnurran, har testats på några busslinjer och den visar sig ge ett mycket gott resultat. Många av busskillarna och -tjejerna är lyriska i sina kommentarer kring denna.

Vid min busshållplats, Bovägen – det är alltså buss nr 414 och 442 ute i Nacka – fixade man förra året trottoarerna, höjde upp dem, och vi fick de nya bussarna. Men ingenting har hänt vid busshållplatsen, inget väderskydd eller något att sitta på, men tack och lov en stolpe att hålla sig i.

Jag vet att det finns många som skulle åka med kollektivtrafiken om det fanns en fungerande busshållplats. Jag har pratat med bussbolaget Keolis. Jag har räknat antalet passagerare och kvoten är uppnådd för att man ska kunna få ett litet busskydd. Ingenting händer. Gör något, Christer G Wennerholm! Vi socialdemokrater är beredda att göra något.

Anförande nr 5

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, åhörare, ledamöter, Christer Wennerholm och interpellanten Curre Hansson! Frågan om busshållplatser har diskuterats väldigt länge. Miljöpartiet delar grundsynen på den fråga som Curre Hansson lyfter fram, att det behöver göras otroligt mycket för att förbättra busshållplatserna runt om i vårt län.

Busshållplatser är ju en plats där man tillbringar rätt mycket tid när man är vaneresenär. Även om Stella Fare säger att det här kommer att bidra till kostnadsökningar kanske vaneresenärerna är värda det, de som åker varje dag och som många gånger också står upp hela sin resa, ända utifrån länet och hela vägen in till stan. Då kanske man åtminstone vill ha en tillfällig plats när man väntar på bussen, som ibland kommer i tid och ibland kommer lite hur som helst, där man kan stå tryggt och säkert under skydd. Det ser ju inte ut så.

Det är också så att skötseln av busshållplatserna lämnar mycket att önska. Det är en tråkig trend eller en tråkig företeelse att busshållplatserna vandaliseras. Det är ingen ny företeelse, därför ändrade jag mig från trend. Det är en företeelse som har pågått i många år. Många gånger har man försökt att förändra och förbättra skydden. Nu finns det någon slags plexiglasskydd som när ungdomar får det för sig krossas med emfas. Då kan det dröja rätt länge innan det rensas upp, i alla fall där jag bor och det är stora hållplatser. Jag bor ju i ett område där det är mycket infartsparkeringar. Det är inte så att det är få resenärer utan det finns ett väderskydd, som ofta läcker in så att man inte kan sitta på bänken ens en gång. Man står bredvid, möjligen sätter man ned väskan. Men det är ändå så att när de här skydden krossas kan det ta flera dagar, kanske upp till en vecka innan det kommer upp ett nytt skydd.

Jag tror, och det är det här som är lite intressant, att man kan göra rätt mycket om man för en dialog från politikens sida med kommunerna, med invånarna, med ungdomarna framför allt och med resenärerna för att förbättra och få en helt annan syn på hela busskursfrågan. Om detta lade Miljöpartiet fram en skrivelse med ett stort antal förslag 2009. Vi deltar oerhört gärna i arbetet med att förbättra för våra resenärer genom att skapa trevligare och mer anpassade busskurer. Jag tror att de behöver vara lite olika beroende på om det är i innerstaden, ute i förorter eller på landsbygd, för det ser rätt olika ut. Man kan inte ha samma standard överallt.

Här finns mycket att göra och frågan är viktig. Jag ser fram emot initiativ från majoriteten där vi på allvar kan skapa bättre busshållplatser.

Anförande nr 6

Juan Carlos Cebrian (S): Ordförande, fullmäktige! Det känns tryggt och underbart att ha en sådan partikamrat som Curre. Han ger aldrig upp. Han har gett sig den på att se till att ingen behöver bli blöt i väntan på en buss någonstans i Stockholms län och han ger inte upp. Det är glädjande att ha en sådan partikamrat.

Yvonne har tagit upp mycket av det som jag tänkte säga, men jag måste tala om att där jag bor sedan några år har vi bra busshållplatser. Det är jag glad för. Jag skulle vilja att det fanns över hela länet. Utmed hela långa Ullerudsbacken, där jag bor, finns det tre stycken. Det tog många år, men vi har det.

Jag vill ta upp det problem som Yvonne talade om, framför allt den första frågan som Curre ställde: Är du beredd att ta initiativ så att vi under de närmaste åren kan få "ljusare, snyggare" väderskydd? Det tycker jag att vi har i Farsta. Men när det gäller "tryggare" har vi det inte. De slås sönder väldigt ofta. Det ligger glassplitter i veckor. Det ligger sönderslagna bänkar i veckor. Det kommer ingen och reparerar. Min enkla fråga till dig är: Har SL någon reparationspolicy som säger att man inom en viss tid ska reparera och försöka göra någonting för att inte så många busshållplatser ska bli sönderslagna?

Anförande nr 7

Lars Carlsson (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Den här frågan är jätteviktig, som alla har tagit upp tidigare. Det är en fråga som visar på att det så klart finns en del skönhetsfläckar i staden, men i synnerhet är det här en fråga för landsbygden i vårt län. Det är väldigt många ställen där vi inte ens har haft en projektering för något väderskydd. Jag tror att det här är en fråga som också är lite drabbad av den berömda "nånannanismen", att man pekar på den andras ansvar. Det är ett gemensamt ansvar mellan kommuner, väghållare och landstinget som vi måste få att fungera väl.

Det nämns exempel på busskurer som krossas och så vidare och att det kan ta lång tid att reparera. Med ett tydligare ansvar på kommuner och andra framöver tror jag att det här är någonting som skulle kunna skötas bättre. Icke förty har vi jättemycket att göra. Det är fortfarande ett gemensamt ansvar mellan oss och enskilda kommuner. Vi ska inte behöva stå i diket och vänta på bussen. Det tror jag att vi alla är eniga om. Jag tror också att det är samarbetet som kanske inte har fungerat alla gånger. Det är fortfarande ett gemensamt ansvar mellan kommuner med olika politisk färg och oss här i Landstingshuset.

Anförande nr 8

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande och ledamöter! Även vi i Vänsterpartiet stöder självklart Curre Hanssons viktiga interpellation. Det handlar här om över 40 procent av våra kollektivresenärer som åker med buss. En stor del av dem har inte full tillgänglighet och hela resan fungerar inte. De som det inte fungerar för är de som har väldigt gles trafik. Har man gles trafik står man väldigt länge och väntar på bussen, för då vill man absolut inte missa den. Därför handlar det här om tillgänglighet, till exempel för personer med funktionsnedsättning.

Det handlar också om trygghet. Om reflexer, så kallade reflexsnurror, inte fungerar finns det ju andra system med blinkande ljus som har testats runt om i världen. De upplevs också som en trygghet. De kan med fördel, det har vi i Vänsterpartiet tidigare skrivit om, drivas av sol- eller vindenergi. Det finns system att använda där investeringskostnaderna faktiskt är en bråkdel.

Det handlar om bänkar, för alla orkar inte stå väldigt länge och vänta på bussen. Det handlar som sagt om full tillgänglighet under hela resan. Vi har tidigare hört att när regnet eller blåsten kommer är det absolut inte trevligt.

Jag undrar också vad som händer med de här kommunsamråden. Här måste vi från trafiknämnden och fullmäktige vara väldigt tydliga mot kommunerna om att underhållet måste fungera. Det är alltså över 40 procent av våra medborgare som reser med buss. De måste få en fullt tillgänglig och fungerande resa hela vägen. Tack, Curre Hansson, för att du ställde den här interpellationen!

Anförande nr 9

Bosse Andersson (C): Jag måste tacka för den här interpellationen. Den tycker jag var bra och den startar en intressant debatt. Jag tänkte ta upp ett perspektiv som en del har nämnt lite i förbigående. Det är landsbygden. Vi har problem i Stockholms län därför att vi har väldigt få människor som reser kollektivt från landsbygden. Varför? Jag tror att det som syns på den här bilden är ett problem. Jag tror inte att det finns många som vill börja sin dag med att åka från den här busshållplatsen om man ska till sitt arbete. Definitivt tycker inte de tio skolbarn som ska åka med SL att det är trevligt att stå här eller att stiga av här när de kommer hem på eftermiddagen från skolan för att gå till hemmet. Det här är en busshållplats som jag tror att ingen i den här salen vill åka ifrån över huvud taget, och man vill inte gå av bussen heller.

Jag tog själv initiativ i vår kommun, genom att jag sitter ordförande i någonting som heter landsbygdsrådet. Det ligger tre mil utanför Stockholm, men det är jätteintressant. Vi består till 85 procent av landsbygd. Jag vill, jag försöker, jag jobbar för att vi ska få människor att åka kollektivt, men det funkar inte. För att man ska komma någonstans i den här frågan är det väldigt viktigt att man arbetar tillsammans, kommun, Trafikverk, SL och landsting. Alla måste jobba för att vi ska få fungerande busshållplatser på landsbygden. Det finns inte en chans att höja antalet resenärer om man inte gör det.

Jag tog själv ut de tjänstemän från Arriva, SL, polisen och Trafikverket som jobbar med det här. Vi hyrde en buss och åkte ut. Vi kartlade också 110 busshållplatser i kommunen för att se vad vi behövde göra. Vi avsatte pengar kommunalt för att göra någonting åt det här i samarbete med andra intressenter. Jag kan säga att vi inte har fått så väldigt brett stöd för att göra detta. Det har hänt lite grann, men väldigt lite. Det finns mycket som återstår att göra. Men min mening är att för att vi ska lyckas måste vi jobba tillsammans för att få ett ökat kollektivresande i länet.

Anförande nr 10

Curre Hansson (S): Jag går tillbaka lite till tonen, för jag tycker att Christer i sitt interpellationssvar ser så många problem framför sig. Sedan kommer jag loss till Bosses inlägg. Det som står här på podiet är reflexsnurran. Tänk er nu att det är mörkt ute på den väg som Bosse visade en bild av, våra telningar står där och ska åka med bussen på morgonen. Det är tvärmörkt och lite snöglopp. Då startar man en reflexsnurra. Urenkelt! Om en stund stannar den av sig själv.

Det är klart att Christer kan se problem i det här, men jag ser möjligheter. Om inte det här är den bästa lösningen, släpa då in några tekniker som löser problemet! Bosse och jag är helt överens om att skydda trafikanterna ute på landsvägen. Det är på så vis vi måste göra. Reflexsnurran snurrar fortfarande. Det är ganska enkelt. När jag kliver på bussen stannar den. Det är klart att om det är storm ute kan den dåna igång, men det är väl det som teknikerna ska lösa. Det är det som gör mig lite bekymrad över Christer, problem i stället för möjligheter. Lös frågorna i stället!

Det är då som jag nästan sätter mitt hopp till er andra i Alliansen som har varit uppe i talarstolen. Det måste vara möjligt att få en lösning för både hållplatserna och skyddet för våra trafikanter ute på landsbygden. Vi behöver inte vara oroliga för att ladda upp problemen, Christer. Vi ser i stället att vi ska skydda våra resenärer med reflexsnurran, med den här typen av busskurar eller vad det kan vara, för det ska vara ljust, snyggt och tryggt där människor reser. Det är som sagt en del av bussresan.

Dessutom är det så att den som har möjlighet att ta bilen har lätt att gå hem när det inte fungerar, när han inte blir mottagen på ett bra sätt på stationen. Då kan man gå hem. Oftast är det dessutom en hon som tvingas att stå kvar. Det är också viktigt i kollektivtrafiken, nämligen att se till att de ljusa, snygga och trygga busshållplatserna ska ge alla möjligheter att resa.

Anförande nr 11

Vivianne Gunnarsson (MP): Ordförande, ledamöter! I skärgården har vi inte många ljusa, snygga och trygga hållplatser. Där finns det knappast några väderskydd fast det blåser, stormar och ibland är jättemörkt. Vad gör folk då? Jo, de tar fram en plaststol och ställer vid hållplatsen. Lyckligtvis finns det ganska många, eftersom de båtar som kör i skärgården har sådana här plaststolar som passagerarna ibland kastar i vattnet. Då brukar vi fiska upp dem och ställa dem på busshållplatsen. Men det är inte så det ska vara, utan vi skulle behöva de här väderskydden. Det är också många barn i skärgården som åker med bussen, precis som vi hörde föregående talare säga.

Campus Roslagen är en alldeles ny infartsparkering. Där finns det ett litet väderskydd för dem som ska åka till stan och ett litet väderskydd för dem som kommer från stan. Bilarnas antal är flera hundra. När man kommer till Campus Roslagen har man redan kört en bit eller också har man åkt med en annan buss. Men det finns inte en enda toalett. Det finns ingenstans att gå in i fall det börjar spöregna och jag ska stå där en halvtimme och vänta. Hur kan man bygga en alldeles ny infartsparkering utan någon som helst möjlighet att gå på en toalett eller få ett skydd? Man kan inte ens gå över gatan till bensinmacken på andra sidan, för det finns inget övergångsställe, och på den vägen kör ju folk i 70. Det går liksom inte heller.

Jag förstår inte det här. Eftersom vi har lagt ned massor med pengar på Östermalms tunnelbanestation med affärer och allt möjligt förstår jag inte hur man kan bygga en alldeles fräsch och ny infartsparkering utan några som helst bekvämligheter. Vill vi att folk som är lite äldre, människor med funktionshinder, barn och ungdomar och föräldrar med småbarn ska åka i kollektivtrafiken måste vi väl se till att det finns någon slags service där. Jag menar inte att det behöver finnas massor med människor, men det borde finnas någon typ av möjlighet att gå in i alla fall.

Jag tycker att den här interpellationen är jättebra, och jag hoppas verkligen att man tar detta ad notam och att man börjar gå syn, som vi gjorde förr i tiden. Trafiknämnden i Stockholm till exempel och kommunernas olika trafiknämnder gick ju syn tillsammans och tittade på hur det såg ut i staden. Det finns även i innerstaden problematiska hållplatser. En sådan är Jungfrugatan. Det är också ett sådant ställe där det är många byten. Det är fyra linjer som går där. Det är väldigt märkligt att man där det är många människor med funktionshinder och äldre som kliver på inte kan ha ett väderskydd. Mycket bra interpellation, hoppas att det blir ett resultat!

Anförande nr 12

Anna-Lena Östman (S): Kamrater och presidium! Jag liksom många andra har faktiskt väntat på den här interpellationen som har hoppat ut och in ett par gånger. Nu äntligen kommer den upp och det tackar jag för.

Som några av er i denna församling vet bor jag längst ut på Ingarö. Vi har cirka 85 busshållplatser på ön, varav 20 har vindskydd. Mest finns det faktiskt bara en stång vid vägkanten, som vi såg på en tidigare bild. Många av dessa stänger står direkt vid vägen. Det är i minst 70 kilometer i timmen som folk åker förbi dessa stänger. Skolbarnen har ingen skolskjuts. De står vid vägen, bredvid de här stolparna. Ni vet hur ungar är. De står inte stilla. De rör på sig.

På landsbygden har inte bussarna den turtäthet som de har närmare staden. Det förstår jag i och för sig, men vi är cirka 7 000 som bor på Ingarö i dag. Antalet människor som bosätter sig permanent ute i skärgården ökar väldigt mycket. Men folk tar bilen och ställer den någon annanstans och åker närbussar, för man vågar inte stå vid vägarna. Det finns inget lyse. Det finns inga vindskydd. Det är bara en enda pinne.

Det enda positiva vi hade under vintern var att vi faktiskt fick ha de här reflexsnurrorna på olika ställen. Vet ni, det var toppen! Både busschaufförerna och vi som stod vid de där pinnarna tyckte att det var jättebra. Jag tycker att det är dags att vi ser om vårt hus lite grann. Staden ska ha vindskydd, men även vi ute i länet.

Anförande nr 13

Staffan Holmberg (S): Tack, Curre Hansson, för ditt stora engagemang i de här frågorna som av debatten att döma är oerhört viktiga. Det har sagts i debatten att det inte är så många som reser utifrån landsorten jämfört med hur det är i innerstaden. Det handlar inte om att ställa innerstaden mot landsbygden, inte alls. Vi måste ta ansvar för båda.

När det gäller den här typen av glesbygdshållplatser är det väl inte så konstigt att inte folk åker därifrån, som har sagts av flera talare här. Kanske det skulle bli flera som åkte om vi hade ett större inbjudande till våra hållplatser. Jag bor själv ute på landsbygden och vet hur det är. Det är i princip omöjligt att utnyttja bussarna och den kollektivtrafik som finns i närheten. Det handlar om att ta bilen till en infartsparkering. Nu är det även så att infartsparkeringarna är fulla. Det finns ingen möjlighet att ställa ifrån sig bilen när man ska in till stan. Det är de här två problemen som vi måste koncentrera oss på, att öka bekvämligheten ute på landsbygden och att se till att det finns kapacitet så att man kan ställa ifrån sig bilen och åka kollektivt så långt det går.

Av debatten hör vi hur eniga vi är i den här frågan. Jag hoppas att Christer G Wennerholm med anledning av alla de här vittnesmålen också är enig med oss andra. Då är det inga som helst problem att se till att det blir ändring i detta. Det är bara att ta upp det på nästa trafiknämnd och besluta att nu jäklar ska vi ta ansvar för detta och se till att det blir en ändring. Stå nu upp för detta, Christer G Wennerholm!

Anförande nr 14

Curre Hansson (S): Hållplatsen, mina vänner, är ju inte bara en grej för kollektivtrafiksystemet. Det är en viktig markör i samhället som säger att här är det snyggt att bo eller här är det inte snyggt att bo. Hur mår man när man växer upp i en sådan här miljö och liknande? Som ett exempel har vi Tjärhovsgatan.

Trots en viss kritik mot Christer har jag fortfarande hopp om att han ska kunna utvecklas till hållplatsernas hjälte. Men till er andra tre vill jag säga: Tuffa till er rejält och jaga på honom! Nu ska vi ha ut en hungrig och pigg Wennerholm på banan igen. Bort med tröttsamheten och gå in och var lite pigg igen, Christer! Jag hjälper gärna er andra tre att jaga på lite, om ni släpper in mig. Vi får se.

Christer! Kan vi inte vara överens om att ta lite nya tag i hela frågan. En idé skulle ju kunna vara att också bjuda in våra resenärer till att ha lite synpunkter på det här. Jag ser faktiskt fram emot att vi ska kunna ha en process där du kan utvecklas och där vi kan fira dig som hållplatsernas hjälte.

Anförande nr 15

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Skönhetstävlingen, Curre, kommer om två år. Och jag är inte speciellt orolig för den utmaningen och vad stockholmarna kommer att tycka. Jag möter stockholmare varje dag, rätt många på Tjärhovsplan. Du vet ju orsaken. Men jag möter stockholmare på många andra ställen också, fru ordförande, och som jag har sagt tidigare är det en fröjd att vara trafiklandstingsråd i Stockholms län och möta alla dessa positiva människor med konstruktiva idéer för hur saker och ting ska utvecklas.

Sedan finn det ju här, ordförande, en underton av en problematik som ändå måste bemötas. Det handlar, Curre Hansson, om att man kan köra så det ryker och på bredsladd genom kurvorna och hoppas att det går bra. Men de goda idéer som fanns höll ju inte när de

granskades mot verkligheten. Och jag är övertygad om, ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare, att om jag skulle köra så att det ryker på bredsladd genom kurvorna och passera gränserna för vad som är tillåtet och möjligt skulle det komma upp i en annan granskning. Vi har ju regelverket att hålla oss till.

Det är de facto så att SL:s vd avbröt upphandlingen. Det fanns ett skäl till detta. Det var inte för att man tyckte att förslaget var bra men att man inte ville genomföra det. Det var därför att det bra förslaget inte höll måttet när det kom till kritan, när man gjorde en ekonomisk granskning. Det klarade ingen av heller, allra minst det parti i landstingsfullmäktige som har 300 miljoner mindre i anslag för driften av SL kommande år. Då finns det inte utrymme för något annat än prat. Då finns det bara utrymme för interpellationsdebatter. I verklighetens Stockholm behövs verklighetens pengar för att genomföra investeringar.

Vi är öppna för alla nya och bra förslag som finns från politiska partier, medborgare och företag. Men vi håller oss inom ramen för det som är genomförbart, som höjer kvaliteten och är ekonomiskt försvarbart. Det vet jag att vi alla är överens om. Det var därför ingen yrkade på att man skulle genomföra något som inte var bra. Det som på papperet såg bra ut höll inte måttet i verkligheten. Då får Curre hitta nya vägar. Det är jag övertygad om att du och jag gemensamt kommer att göra, för din och min ambition är att det ska vara lika fint överallt, att vi ska ha säkerheten främst, som det pratades om tidigare också. Det gäller att människor ska kunna känna sig förvissade om att det är tryggt att åka kollektivt. Där tror jag grundförutsättningen för nya kollektivtrafikresenärer ligger i att människor är hyfsat nöjda med trafiken.

§ 100 *Bordlagd* interpellation 2012:4 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om hur AB SL kan minska risken för mutor och bestickning

Anförande nr 16

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande! Det har gått sju månader sedan vi ställde även den här interpellationen. Jag börjar med att tacka för ett välvilligt svar, men jag är inte nöjd. Sedan interpellationen ställdes har det som sagt runnit mycket vatten under broarna, eller man kan säga att det är en metafor för att det har runnit väldigt mycket skattepengar till privata fickor. Det kan vi läsa om lite då och då, och vi är många som är bekymrade över detta, inte minst vårt landsting som omsätter så otroligt många miljarder. Är vi säkra på att vi vårdar våra skattepengar på bästa möjliga sätt?

Jag tänkte på den här interpellationen, Curre, när vi diskuterade den förra. Tänk om vi värnade våra skattepengar, då skulle vi ha pengar över för att faktiskt kunna bygga de här busshållplatserna på ett säkert och tillgängligt sätt.

Det här är viktigt, mycket viktigt, för här handlar det om stora pengar. Jag blev ändå inte nöjd med svaret, för jag tycker att vi här måste säkra upp på ett mycket bättre sätt. Därför ska jag återge det som en del av er redan har läst. Trafikverket, ett verk som också omsätter oerhört stora pengar och som har sett att pengar försvinner till privata fickor, har tagit beslut om ett visslarsystem. Det tycker jag att vi måste göra i landstinget också.

Visslarsystemet är ett led i arbetet på etikområdet. Det ska vara en oberoende funktion. Vem som helst kan alltså anonymt berätta att man tror att det förekommer jäv, delikatessjäv, mutor eller annan oegentlighet kring våra skattepengar.

Jäv kan det vara på olika sätt. Det kan vara att man har personlig vinning. Man kanske har ett företag som man ser till blir upphandlat. Det kan handla om att det är kompisar, nära vänner, som man vill att det ska gå bra för och så ser man till att de får pengar. Det här har vi ingen kontroll över. Det kan till och med finnas mutor som stoppas ned direkt i fickorna. Då är ett visslarsystem otroligt viktigt, för det är en oberoende funktion.

Det som Trafikverket har beslutat om och genomfört är också att de här uppgifterna ska sparas under sekretess en kort tid, därför att man måste titta på om det som har anmälts verkligen har hänt. Syftet hos Trafikverket, och det är ju samma syfte som vi behöver ha i

Stockholms läns landsting, är att hantera våra skattebetalares pengar så att de går till de resurser som skattepengarna är avsedda för. Och våra skattepengar är ju aldrig avsedda för att hamna i privatpersoners fickor.

Med det hoppas jag att vi nu går vidare och också inrättar ett visslarsystem här i Stockholms läns landsting.

Anförande nr 17

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det interpellanten tar upp är en väldigt viktig fråga. Till att börja med ska vi ta ut så lite skatt av medborgarna som vi någonsin behöver, och de skattepengar som vi väl tar ut ska vi se till används på rätt sätt, så effektivt som möjligt och inte kommer i felaktiga fickor. Det jag kan känna när jag hör Gunilla fortsätta resonera utifrån interpellationen är att det här egentligen handlar om hela landstinget, där man bör ha en policy och arbeta ut formerna för hur vi ska se till att kunna garantera att ingen kan sko sig på vår eller ska vi säga skattebetalarnas bekostnad. Det har funnits närliggande exempel som tangerar Trafikverket och trafikkontoret i Stockholms stad. Det gäller renoveringen av Söderledstunneln.

Jag är övertygad om att det gäller att se till, precis som Gunilla beskriver, att det finns former för hur vi gör vår uppföljning så att vi i våra egna system kan upptäcka sådant här. Där har jag svarat att SL:s vd med anledning av revisionssynpunkterna har gått igenom och tittat på det här området och på andra områden för att se vilka förbättringsåtgärder som krävs för att vi ska möta revisionens synpunkter. När det gäller internkontrollplanen för 2012 har korruptionsfrågan intensifierats med anledning av den här synpunkten. Därför ser man över de riktlinjer och åtgärdsprogram som finns för mutor och korruption från 2007.

Sedan tycker jag, precis som Gunilla pekar på, att det här borde lyftas till nästa nivå. Egentligen borde landstingskontoret och landstingsstyrelsen ha en heltäckande policy för hela landstinget, som givetvis inbegriper SL men som kan inbegripa även de andra bolagen och annan kommunal verksamhet som över huvud taget upphandlar olika former av tjänster. Om det sedan är det ena eller andra systemet, Gunilla, ordförande och ledamöter, vill jag inte uttala mig om i talarstolen. Men jag är öppen för att vi givetvis får en dragning i trafiknämnden av vad det åtgärdsprogram som SL håller på och jobbar med innehåller. Sedan får vi också ta upp den här frågan på landstingsstyrelsenivå med finanslandstingsrådet i spetsen för att se till att vi får en heltäckande, likvärdig hantering. Vi är som sagt helt överens, inte en enda skattekrona ska tas ut i onödan som inte kommer till användning på det sätt som det är tänkt.

Anförande nr 18

Gunilla **Roxby Cromvall (V)**: Jag får tacka igen för den välvilliga inställning som du ändå ger uttryck för. Jag hör ju att det är många som lyssnar och tänker att det här är en otroligt angelägen fråga för oss i vårt landsting. Vi måste lyfta fram den här frågan eftersom vi omsätter och bygger så mycket att det handlar om miljarders miljarder.

Jag vill bara understryka att den här interpellationen ställdes på förekommen anledning, som jag inte tänker debattera här i dag. Det går alltså rykten om att det förekommer att man låter kompisar få uppdrag och tjäna pengar på det. I dag har vår personal och våra entreprenörer inte något system för hur de ska kunna anmäla det här, därför kommer det inte till vår kännedom på ett officiellt sätt så att vi kan ta det på yttersta allvar. Jag hoppas och begär med detta verkligen att vi tar den här frågan på allvar och att vi också inför ett visslarsystem, för vi måste kunna ha ett system där vi tar emot uppgifter och tittar på om det är illvilliga rykten eller om det ligger någon sanning bakom. Det handlar som sagt om att vårda skattepengarna åt våra skattebetalare. Tack för det välvilliga svaret!

Anförande nr 19

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill bara slutligen också peka på att hela omorganisationen av SL, där vi nu också har trafiknämnden och får en trafiknämndsförvaltning som huvuddelen av vår personal kommer att jobba inom och vara anställd hos. Hela den översyn som vi har gjort gemensamt och haft bred politisk enighet kring har ju syftat till att vi ska bli bättre på uppföljning. Det har vi varit överens om. Revisorerna har under lång tid pekat på att det finns anledning att skärpa uppföljningsrutinerna inom SL i förhållande till de avtal vi ingår och de upphandlingar vi gör – inte det som vi pratar om nu, som är rena oegentligheter – så att vi verkligen får det levererat till oss som vi har avtalat om, att våra leverantörer lever upp till sina åtaganden.

Går man sedan ytterligare ett steg, som just interpellationen handlar om, att ingen ska kunna sko sig rent olagligt på våra skattepengar och på skattebetalarnas bekostnad, ska vi självklart se till att vi har så bra instrument som möjligt för att förhindra att något sådant förekommer.

§ 101 Bordlagd interpellation 2012:8 av Staffan Holmberg (S) om upphandlat helhetsansvar för skärgårdstrafiken**Anförande nr 20**

Staffan Holmberg (S): Herr ordförande, ledamöter! Tack för svaret! Interpellationen skrevs den 15 mars. Efter drygt sex månader besvaras den nu i fullmäktige. Det är inte acceptabelt ur demokratisk synpunkt. Jag utgår från att presidiet hanterar detta så att vi får en annan ordning i fortsättningen.

Trots den långa väntetiden är den här interpellationen fortfarande aktuell. Det säger ju något om Alliansens hantering av ärendet. Vi är i partierna överens om vilken ovärderlig tillgång som vår skärgård är och hur en stor del av skärgården också är tillgänglig genom Waxholmsbolaget och dess samarbetspartner, som i högsta grad är skärgårdens blodomlopp. Vi är därför många som är förfärade över Moderaternas vilja att experimentera med det här. Bolaget har ett starkt varumärke och extremt nöjda resenärer.

Centern och Folkpartiet har delvis varit kritiska till Moderaternas planer, medan Kristdemokraterna på sin blogg till och med har öppnat för att Waxholmsbåtarna ska stanna vid kusten och att resenärerna sedan ska ta bussen mot Stockholm eller annan destination. Man kan tro att flera av interpellationens frågor har fått sitt svar nu när trafiknämnden har fattat beslut om en upphandling av trafiken. Så är det inte. Förslaget till beslut i nämnden innehöll flera oklarheter. Vi nekades trots detta en föredragning av ärendet. Alliansen lade fram ett nytt förslag till beslut på sittande möte som ökade på förvirringen. Alliansens papper verkade mer vara ett sätt att komma överens internt, men vad texten betydde tolkades helt uppenbart olika beroende på vem i Alliansen man frågade.

Upphandlingen pågår nu, och vi ska få information på nästa nämnd. Kanske blir vi då klokare, men någon mer möjlighet att påverka har nämnden inte då beslutet är delegerat, även om vissa ledamöter i nämnden verkar tro att de har röstat för något helt annat.

Anförande nr 21

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi är alla överens om det Staffan Holmberg talar om, skärgårdens stora betydelse för hela vår Stockholmsregion. Det finns anledning att då fundera över, precis som vi har funderat över hur vi ska förbättra kollektivtrafiken på land, hur organisationen ska formas för att vi ska leverera en så bra trafik som möjligt. Det är samma förhållande som givetvis gäller för Waxholmsbolagets del. Det är inget undantag vad gäller möjligheten att möta människor och få människors synpunkter.

Där är det på det sättet att vi har tagit in synpunkter från alla olika berörda parter. Jag har varit runt i skärgården under vintern och träffat en mängd människor. Jag kan vittna om att

förstahandsintrycket är precis det Staffan Holmberg ger. Det är att man tycker att Waxholmsbolaget är en bra verksamhet. Sedan fortsätter samtalen en stund och efter ytterligare någon minut är det precis som jag beskrev med tidigare samtal om kollektivtrafik som jag har fört att människor har väldigt många idéer om hur det skulle kunna bli ännu bättre. Det är precis det som det här handlar om. Hur ska vi kunna utveckla verksamhet så att den inte stagnerar utan blir ännu bättre? Hur ska det gå att leva och verka i skärgården och ha en fungerande vardag? Då kan man inte bara säga rakt av att allt är bra som det är, det finns inga förbättringar att göra, det kan inte bli bättre. Det är bästa sättet att se till att en verksamhet stagnerar och inte utvecklas.

Med den utgångspunkten har Alliansen lyssnat på vad människor har haft för idéer och uppfattningar om hur skärgårdstrafiken ska kunna bli ännu bättre. Det är därför det nu också förbereds en upphandling som vi har fått dragningar om i nämnden och som kommer att vara uppdelad i fyra delar. Vi har skärgårdstrafiken i tre delar och hamntrafiken, det vill säga hur vi kan utveckla den inre kollektivtrafiken på sjön i Stockholms närområde, i en del.

Jag är övertygad om att när vi har landat hela den här processen kommer vi att se att det finns möjligheter att utveckla kollektivtrafiken på sjön i skärgården så att den blir ännu bättre, så att det går att leva och verka i skärgården, så att det går att bo, att ha barn, att ha familj i skärgården, att det går att ha företag i skärgården och förena det med att använda kollektiva transporter på vattnet för såväl personer som gods.

Jag ser verkligen fram emot att se det resultat som kommer ut av upphandlingen så småningom. Jag kan säga till fullmäktiges ledamöter att jag inte är rädd för att möta skärgårdsbefolkningen i nästa omgång. Det blir precis lika intressant som det var att möta dem i vintras.

Anförande nr 22

Lennart Rohdin (FP): Herr ordförande! Jag har sagt det förr: Det är inte för många kunniga och engagerade politiker i den skärgårdspolitiska debatten, och oavsett tonläge har jag alltid sett Staffan Holmberg som en av de pålitliga i det fallet.

Som Staffan påpekade har det gått ett halvår sedan interpellationen väcktes. Till skillnad från Staffan vill jag nog hävda att vi vet mer i dag än vad vi visste för ett halvår sedan. Det framgår också av det svar på interpellationen som trafiknämndens ordförande har lämnat. Jag vill definitivt hävda och upprepa igen att den RFI – varför man nu ska använda sådana begrepp – som genomfördes i vintras gav mycket värdefull information både i sak men också om det engagemang som finns hos dem som är beroende av skärgårdstrafiken på många olika sätt, och jag vill absolut hävda att det gensevret har fått genomslag i den fortsatta hanteringen av den här frågan. Även det framgår av Christer Wennerholms svar på interpellationen.

Sedan är det sant att det har varit en omfattande oro, och det finns alltid anledning att beklaga när det uppstår oro. Till dels handlar den naturligtvis om att det har varit en onödigt lång process, men det kan väl åtminstone delvis försvaras om resultatet i slutändan blir bättre än vad det annars hade blivit. Men framför allt är det ju så att det inför varje ny upphandling uppstår oro. Innan upphandlingen är gjord vet man inte hur resultatet blir, utan det vet man först efteråt. De avtal som nu löper ut har redan upphandlats en gång, under den förra majoriteten, och nu är det dags igen för en ny upphandling.

För mig och för Folkpartiet har det varit viktigt att i den här upphandlingen slå vakt om de många små redarnas möjligheter att fortsätta verka i skärgården, att vi får mer trafik och inte mindre i skärgården, att vi får en bastidtabell som ger stabilitet för de resande, en trygghet i att veta när trafiken går året runt, att vi har en trafik som även i fortsättningen utgår från Strömkajen – ett av de centrala naven för skärgårdstrafiken – och att de historiska fartygen även i fortsättningen kommer att användas i den reguljära trafiken.

Det är hög tid att komma till skott. Det är också viktigt att ge besked om hur det kommer att bli så att man kan få undan den oro som har funnits.

Anförande nr 23

Staffan Holmberg (S): Herr ordförande! Den 3 maj fick jag svar på min interpellation från Wennerholm. En av mina frågor var: "Vad har utredningar och förberedelser av en upphandling av ett helhetsansvar hittills kostat skattebetalarna?" Trafiklandstingsrådets svar är: "Trafiknämndens och SL:s förberedelser inför upphandlingen, som behöver genomföras eftersom trafikavtalen löper ut, har kostat 2,5 miljon kronor." Som alla ser av handlingarna fick jag den 14 maj, alltså efter fullmäktiges sammanträde den 8 maj, då interpellation skulle ha besvarats, ett kompletterande svar från landstingsrådet angående konsultkostnaderna – detta efter att medierna hade börjat granska fakturor – och då var beloppet helt plötsligt drygt 11 miljoner kronor.

Skillnaden mellan 2,5 miljoner och 11 miljoner är mycket stor. Hade interpellationen besvarats den 8 maj så hade landstingsfullmäktige fått ett helt felaktigt svar. Detta är inte bra. Vi ska inte behöva ha grävande journalister för att få fram sanningen i en demokratisk och förhoppningsvis öppen verksamhet.

Vad har trafiklandstingsrådet att säga om detta?

Anförande nr 24

Lars Carlsson (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag väljer att svara på den frågan. Jag är glad och stolt som centerpartist och liksom Folkpartiet att vi har fått möjlighet att ta en vända till. Det har tagit tid och det har kanske kostat onödigt mycket pengar, men jag tror att de svar som vi har fått genom RFI:n, där vi har fått in värdefulla synpunkter från brukarna av vår skärgårdstrafik och boende i skärgården, är oerhört värdefulla att kunna använda. Jag tror inte att vi annars hade kunnat föra den debatt vi har om åsikten att Strömkajen är en viktig startpunkt för mångas resande, om bevarandet av det historiska tonnaget och verkligen få fram det tydliga beskedet att en nord-syd-förbindelse i skärgårdstrafiken är värdefull och önskad.

Jag tror också att det är viktigt att vårda den här RFI:n och att vi hela tiden bevakar de små entreprenörernas möjligheter att komma med i den här upphandlingsomgången, och givetvis att vi ser till att det verkligen blir fler områden som upphandlas.

Som sagt, den här RFI-vändan har tagit tid, kanske onödigt lång tid, men för skärgårdsbefolkningens del är det inte oväsentligt att det har fått ta den tiden.

Anförande nr 25

Landstingsrådet Ullberg (S): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Det här är en mycket viktig fråga. Det var ju redan i budgeten för 2010 som majoriteten gav trafiknämnden i uppdrag att upphandla ett helhetsansvar, men som vi ser i dag och som vi har sett sedan dess tror jag inte riktigt majoriteten var överens om eller på det klara med vad det egentligen var för uppdrag man gav trafiknämnden. Tyvärr verkar det inte vara helt glasklart nu heller vilken form av upphandling som har startats. Nästa vecka i trafiknämnden hoppas jag att dimmorna skingras i den frågan och att det blir lite mera klart. Det är inget beslutsärende, men det är i alla fall ett informationsärende.

Jag vill säga att jag delar oerhört mycket av det som Lennart och Lars ger uttryck för här i dag men också i den tidningsartikel som jag lägger på. Jag håller också med Lars om att det har kostat onödigt mycket pengar. Jag håller också med om att vi måste fortsatt bevaka den här frågan.

Jag tycker det är lite sorgligt att det ska ha behövt kosta alla de här pengarna. För att referera till den förra interpellationsdebatten var trafiklandstingsrådet den som sade att inte en enda skattekrona ska ges ut som det inte var tänkt. Som Staffan redogjorde för var det först ett lägre belopp men nu ett betydligt högre belopp, som också medierna har redovisat, som den här RFI:n har kostat i – som trafiklandstingsrådet skriver i sitt interpellationssvar – ”konsultkostnader”. Jag måste fråga om ni tycker att den politiska långbanken och det här priset för resenärerna och skattebetalarna har varit skäligt.

Jag tycker också att RFI:n har varit värdefull. Det finns synpunkter i RFI:n som vi ska värda – det är vi helt överens om. Men man ska inte dra sagor för personer i den här salen, vi har lite mer koll på läget än så. RFI:n startade i december, efter att man hade fått dra tillbaka ett skarpt förslag från trafiknämndens bord om att genomföra en helhetsupphandling. Det var inte så att RFI:n startade först och sedan kom det skarpa förslaget på bordet. Det här vet du och behöver inte låtsas om annat.

Ni kanske tycker att 11 miljoner är ett lämpligt pris för att hålla ihop Alliansen. Jag tycker att varenda skattekrona som används i den här typen av processer är en skattekrona för mycket.

Jag känner mig inte trygg med vad Moderaterna egentligen vill med sjötrafiken, jag känner mig inte trygg med att Christer G. Wennerholm har ändrat sitt interpellationssvar och jag känner mig definitivt inte trygg med hur man väljer att använda 11 miljoner kronor eller ens att slutsumman stannar vid det beloppet.

Anförande nr 26

Vivianne Gunnarsson (MP): Jag tänkte börja med att säga att jag håller med om det Erika Ullberg sade mot slutet, om kostnaderna. Vi vet ju att det inte kommer att stanna där eftersom upphandlingen och kontrollen av den också kommer att kosta pengar. Det var kanske lite väl mycket pengar, och det kanske var så att man när man satte i gång arbetet med att penetrera ett helhetsansvar uppstod det tolkningsproblem från början, och vi har hållit på ganska mycket med tolkningar hela tiden sedan dess. Vi kan konstatera att man tog till en slägga när man egentligen behövde en liten, liten hammare.

Från Miljöpartiets sida tycker vi att det är bra att man har tittat på Waxholmsbolaget och gjort den här genomlysningen. Sedan jag blev andre vice ordförande i sjötrafiksberedningen får jag ju mycket fakta kring Waxholmsbolaget och ser att det är ett väldigt välskött företag, men det hjälper inte alltid. Alla företag måste man ibland titta på och se om man kan göra någonting mer eller om det är så att tiden har gått ifrån det. Att man har gjort denna genomlysning tycker vi är en bra sak.

Nu har också majoriteten backat ganska långt i fråga om helhetsansvaret. Det är inte längre så att vi ska göra en enda upphandling utan flera, och det har vi i Miljöpartiet stött. Bland annat tycker vi att det är viktigt att vi bland de upphandlingarna tittar noggrant på frågan om inre vattenvägar. Kollektivtrafik på vatten är någonting som vi tror ligger i framtiden och som kan hjälpa till att få upp nivån på kollektivtrafiken ganska mycket.

WÅAB:s verksamhet som den är i dag är bra. Kunderna är mycket nöjda. Därför måste man vara försiktig så att man inte nu gör någonting som gör att kundnöjdheten inte längre är hög. Vi är också positiva till att titta på nord-syd-förbindelsen. Det är viktigt för oss att det blir pålitliga frakter i skärgården, att företagare och boende får samma service som tidigare, att kopplingen med SL-trafiken fördjupas till bättre replipunkter och att tidtabeller och sådant kan bli klara långt i förväg. Kan man uppnå det så tror vi att vi kommer att kunna få en förbättring.

Anförande nr 27

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan med intresse konstatera att Erika pratar om att det kostar pengar men är för RFI:n. Det är just RFI:n som har kostat pengar, Erika – att ta fram det här underlaget. Det är precis på det sättet som jag är övertygad om att vi kommer att jobba på flera områden i framtiden – att vi går ut och pratar med våra kunder och brukare, som använder kollektivtrafiken, sjötrafiken, kollektivtrafik på sjön eller andra landstingskommunala verksamheter, för att få underlag för att göra så bra upphandlingar som möjligt.

Det vore intressant att höra er syn. Tycker ni att tidigare upphandlingar som har genomförts under er eller Alliansens period har varit för dyra eller för billiga?

Med de resonemang som ni nu för kan man gå in och titta på varje upphandling. Det är klart att upphandlingen i sig kostar pengar, och kostnaderna ökar ju längre tiden går – under förberedelserna, om man gör en RFI som vi har gjort, förbereder upphandlingen, kommer fram till upphandlingsskedet, gör utvärderingar och fattar beslut. Då faller det sig rätt naturligt, herr ordförande, att den som vill ha information om vad denna förändrade upphandlingsprocess kostar kommer att få se att kostnaderna stiger vartefter upphandlingen fortskrider eller RFI:n genomförs. Givetvis kommer SL:s vd att i trafiknämnden för er både redovisa läget i själva upphandlingen och vad det kostar. Det är klart att kostnaderna är högre i dag än vad de var i maj eller i mars, och de kommer att vara högre i december och i mars nästa år än vad de är just nu. Så ser verkligheten ut.

Frågan är om ni har samma synpunkter på andra genomförda upphandlingar. De har givetvis också kostat över tid – mindre i början och mer ju längre de fortgår.

Sedan kan vi konstatera att det finns anledning att dra de slutsatser som Vivianne nyss gjorde. Det finns ingen verksamhet som är så bra att den inte kan bli bättre. Det är min och Alliansens utgångspunkt i det här sammanhanget också, och det kommer vi att jobba efter inom alla områden – att över tid förbättra uppföljningsinstrumenten, genomlysa verksamheten och se hur vi kan förbättra den.

Anförande nr 28

Staffan **Holmberg (S)**: Herr ordförande! Ja, allting kan naturligtvis bli bättre, så är det ju – även om just sjötrafiken har en oerhört hög kundnöjdhet, 93 procent, och det kanske är annat man borde ge sig på först.

Sanningen är nog att vi varken här i landstingsfullmäktige eller i trafiknämnden vet speciellt mycket om framtiden för sjötrafiken och hur den kommer att se ut. En sak vet vi dock: Alla turer hittills har oroat skärgårdsborna och skadat förtroendet för sjötrafiken. Det har dessutom kostat och kommer att kosta skattebetalarna orimligt mycket pengar.

Herr ordförande! Vi ska följa det här ärendet väldigt noga i fortsättningen.

Anförande nr 29

Landstingsrådet **Ullberg (S)**: Tack, Christer, för ditt svar. Du valde att prata om lite andra frågor, men jag tycker vi ska hålla oss till den här frågan för den har väckt stort intresse både i skärgården, bland många invånare och i den här församlingen. Därför är den väl värd att fokuseras på i den här interpellationsdebatten – som vi har väntat på ganska länge. Då vill jag gärna att du svarar på de frågor som vi har ställt.

Nu säger du att kostnaderna är RFI:n. Din logik är alltså att tycker man att en RFI kan vara värdefull och att det har kommit fram bra synpunkter där så är den värd kostnaden. Men om RFI:n är kostnaden, varför kunde du inte redogöra för den i interpellationssvaret i början på maj? Varför ändrade du svaret elva dagar senare?

Tycker du inte att landstinget självt, SL och WÅAB har viss kompetens att göra delar av en sådan RFI? Vad är det egentligen för konsultkostnader på nästan 4 miljoner kronor? Det har vi inte fått redovisat. Vad är det för kommunikationsstöd som konsultbyrån JKL har hjälpt någon eller några med? Och tycker du att 11 miljoner kronor är en skälig prislapp?

Anförande nr 30

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är på det sättet, som jag har beskrivit, att RFI:n, kopplat till den pågående förberedelsen och upphandlingen som kommer att gå ut, givetvis kommer att kosta pengar. Den prislappen ökar ju mer tiden går, ju mer arbete som läggs på att ha en RFI, plus förberedelser för upphandlingen, att upphandlingen går ut och att upphandlingen ska utvärderas. Allt detta har sin prislapp, och därför kommer givetvis prislappen att förändras över tid.

Det var orsaken till att jag förbättrade mitt svar, utifrån de uppgifter som vi fick in till trafikroteln. Då låg prislappen på det. Jag är övertygad om att när vi får en redovisning av SL:s vd framöver så kommer prislappen att ha ökat ytterligare, för då lägger man till det som handlar om själva upphandlingen.

Det går att jämföra, för det är jämförbara storheter. Var ni nöjda med den prislapp som tunnelbaneupphandlingen hade, eller var ni inte det?

Anförande nr 31

Lennart Rohdin (FP): Herr ordförande! Jag får väl börja med att tacka Staffan Holmberg för den här interpellationen. Jag tror det var bra att vi fick reda ut en del saker som onekligen har skapat oro under det gångna året.

Eftersom det tidigare under diskussionen slirades en del kring frågan om helhetsansvar fortfarande vill jag bara upprepa det som ordföranden sade i sitt interpellationssvar angående helhetsansvar: "Det stämmer att det är tidigare fanns en sådan skrivelse i en budgettext." Det tycker jag är en rätt bra indikation.

Beträffande det svar som Staffan Holmberg inte var så nöjd med står det i trafiknämndens beslut i maj: Waxholmsbolaget ska genomföra upphandlingarna var för sig för trafik i mellanskärgården, norra och södra skärgården, godstrafiken samt övrig trafik i form av ett antal mindre trafikavtal, vilka ska genomföras för att möjliggöra ett tillvaratagande av mindre rederiers kompetens – alltså mycket långt ifrån ett helhetsansvar. Det är bra att den här debatten har fått klargöra detta. Tack, Staffan!

Förste vice ordföranden: Med tanke på att tiden är så långt gånget att vi bara har tio minuter kvar innan frågestunden tänker jag inte påbörja någon ytterligare interpellation, utan gör så att vi bordlägger interpellationerna.

§ 112 Frågestund

Fråga 1

Anförande nr 32

Landstingsrådet *Hellmark Knutsson* (S): Tack, ordförande! Vi har nu som sagt fått en prislapp på vad Moderaternas tunnelbanemotstånd kostar regionen: inte mindre än 700 kronor per kvadratmeter i Hagastaden som nu måste återbetalas till Stockholms stad när man har brutit överenskommelsen om att bygga ut tunnelbanan till Hagastaden och Nya Karolinska. Man kan tycka att det är lätt att slösa med andras pengar, men risken är ganska stor att man också kommer att slösa med landstingets pengar. Det är nämligen så att även vi ska sälja mark för bostadsbyggande och arbetsplatsändamål på Östra Karolinska. Vi behöver varenda intäkt vi kan få, med de stora investeringar vi har framför oss.

Mot den bakgrunden ställer jag frågan: Anser du att det är rimligt att en ideologiskt motiverad spårvägsutbyggnad tillåts sänka värdet på mark som landstinget självt äger?

Anförande nr 33

Landstingsrådet Rosdahl (M): Herr ordförande! Tack så mycket för frågan. Jag uppskattar att man kan svara ja eller nej – det är ju hela grunden för frågestunden. I det här fallet är mitt svar på din fråga: Nej.

Anförande nr 34

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Då är frågan: Om ni känner att ni kan stå fast vid överenskommelsen om att bygga tunnelbana, vad är det ni har ägnat de senaste åren åt? 2009 bröt ni överenskommelsen och lade den här frågan i långbänk. Ni deklarerade också att tunnelbanan var färdigutbyggd och hittade på alla möjliga argument varför inte den här tunnelbanan skulle byggas. Tvärtom visade det sig att den spårvägsstrategi som lades fram från trafiklandstingsrådets sida också innehöll spårväg som en viktig del just ut till Hagastaden.

Frågan är nu: Har du ändrat dig igen och står fast vid överenskommelsen, så att vi kan se att det blir tunnelbana till Hagastaden och Nya Karolinska sjukhuset, om än flera år försenat?

Anförande nr 35

Landstingsrådet Rosdahl (M): Det är välkänt att Stockholm växer så det knakar, och det är vårt ansvar att se till att alla delar är så bra försörjda med kollektivtrafik som bara möjligt är. Det finns resurser för att genomföra nödvändiga investeringar. För att lyckas med detta utreder SL vilka alternativ som finns, och de ska vägas mot varandra innan beslut fattas här.

Däremot måste jag korrigera dig på en punkt. Det finns ingen överenskommelse om tunnelbana – det finns en överenskommelse om att utreda olika spåralternativ, och ett sådant arbete pågår just nu för att trafikförsörjningen till Hagastaden ska bli bra.

Det finns i dag inga beslut om vilket eller vilka alternativ som ska väljas, och innan utredningen är färdig kommer vi inte heller att ta några sådana beslut.

Anförande nr 36

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Det där är en sanning med modifikation. Det är ju så att vi var överens om att tunnelbanan skulle byggas ut till Hagastaden och att vi hade en blocköverskridande överenskommelse. De olika spåralternativen var redan utredda, och det visade sig att tunnelbanan var överlägsen i kapacitet och att den dessutom inte hade högre kostnader än vad en spårväg skulle ha att dra fram i det här hårt trafikerade området med mycket annan trafik.

Nej, det handlar om något helt annat, att man har fördröjt det här.

Vi har till och med varit med och investerat 100 miljoner kronor till Odenplans nya station just för att tunnelbanan ska kunna länkas samman där – det är ett beslut som har fattats, och det finns klara bevis på redan utlagda utgifter för att vi skulle få en tunnelbana till Hagastaden.

Frågan är fortfarande: Varför har man fördröjt det här, och varför låter man nu Stockholms skattebetalare gå miste om intäkter bara för att man själv fick in spårvägen som ett faktiskt omöjligt alternativ?

Fråga 2

Anförande nr 37

Tomas Eriksson (MP): Tack så mycket, herr ordförande! Jag får väl vara glad att tiden nu i alla fall räcker till mig, som står som nummer två på listan över frågor, när det inte riktigt räckte till att vara femma på interpellationsdebatten. Över till själva frågan.

Som kanske inte alla vet handlar punkt 29 a i hälso- och sjukvårdslagen om rätten till en fast vårdkontakt. Nu tänker kanske Vän av ordning att fast vårdkontakt är någonting helt annat än vårdcoach, och det är det naturligtvis. Men Socialstyrelsen visade i en genomgång i somras över hur man informerar i frågan om fasta vårdkontakter, att det gör vi inte. Däremot hänvisar vi hela tiden till systemet med vårdcoacher.

Utifrån det måste jag få ställa frågan till dig som ansvarigt landstingsråd: Är systemet med vårdcoacher skapat som ett svar på den ändrade lagstiftningen, 29 a § i hälso- och sjukvårdslagen?

Anförande nr 38

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack så mycket, herr ordförande, fullmäktige, och tack också Tomas för din fråga!

Det enkla, korta, raka svaret på frågan är nej. Rätten till fast vårdkontakt och vårdcoacher syftar till att förbättra vården för patienterna, särskilt dem med de största behoven. De är inte beroende av varandra och ersätter inte heller varandra, utan vårdcoacher är ett komplement för våra svårast sjuka medmänniskor. Man skulle kunna säga att de är lite granna svaret på det vi alla har sökt efter länge, det vill säga någon form av VIP-tjänst för våra svårast sjuka medmänniskor här i Stockholmslandstinget.

I vårt samhälle finns det en grupp svårt sjuka patienter med mycket stora vårdbehov, och de kräver också betydande resurser – jag lägger på en bild. 10 procent av befolkningen står för ungefär 80 procent av sjukvårdskostnaderna. Med ny teknik, nya idéer och välutbildade medarbetare går det att organisera sjukvården på ett lite smartare sätt, som spar både lidande, pengar och resurser. Vårdcoacherna är ett sådant exempel. De ger patienterna stöd i att förstå sin sjukdom och hjälper dem genom sin svåra behandling. En patient som måste ta flera olika mediciner varje dag kan ha problem med att dosera rätt vid rätt tidpunkt. De underlättar också vardagen för patienten vilket gör att han eller hon kan följa sina behandlingar bättre, vilket leder till bevisat högre livskvalitet för patienter.

Jag måste bara säga att jag är väldigt stolt över att vi har hittat en metod som särskilt hjälper de allra svårast sjuka medborgare vi har.

Det kan också vara intressant för fullmäktige att veta att andra landsting tar efter satsningen på det framgångsrika arbetet med vårdcoacherna. Dessutom har våra experter inom projektet varit och föreläst om de fina resultaten i bland annat Paris, Toronto, Istanbul och Bern. Jag tycker det är glädjande när vi kan inspirera andra med utmaningarna inom sjukvården.

Vårdcoacherna är ett fantastiskt projekt, men det ersätter alltså inte hälso- och sjukvårdslagens rätt till en fast vårdkontakt.

Anförande nr 39

Tomas Eriksson (MP): Tack, Filippa! Jag delar helt och fullt din inställning till vårdcoacher. Jag tycker att det är ett riktigt bra system som ni har tagit fram från majoritetens sida.

Däremot blir jag lite oroad när Socialstyrelsen i sin genomgång över hur vi i Stockholms läns landsting informerar patienterna om rätten till fast vårdkontakt kan på punkt efter punkt visa att patienterna inte nås av den informationen. Därför måste jag ställa den logiska följdfrågan: Tänker du vidta några åtgärder för att se till att förbättra informationen på den punkten, så att patienterna förstår att de har rätt att träffa samma läkare vid sina kontakter i vården?

Anförande nr 40

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Ja, Tomas, som du var inne på presenterade Socialstyrelsen i augusti en rapport efter att ha granskat rätten till fast vårdkontakt enligt hälso- och sjukvårdslagen. Den visar att det är en bristande kunskap i vården och hos patienterna om den här förändringen i lagen. Med anledning av det och mot bakgrund av denna redovisning om bristande kunskap har chefläkarna i landstinget redan tagit upp och diskuterat Socialstyrelsens rapport och kommunikationsavdelningen har fått i uppdrag att förtydliga den information som finns på Vårdguiden angående patientens rättigheter och att se över om ytterligare kommunikationsaktiviteter kan och ska göras och om ytterligare aktiviteter behövs till patienterna.

Det är ju så att det är patientens rätt, var han eller hon än befinner sig i vårdssystemet, att vända sig till verksamhetschefen och ställa krav på att få en fast vårdkontakt och att i samråd komma överens om vem som ska vara den fasta vårdkontakten.

Men säkert behövs mer information.

Anförande nr 41

Tomas Eriksson (MP): Därmed kan jag inte annat än tacka för svaret och säga att jag personligen kommer att följa upp ärendet och se till att detta efterlevs. Det var ett väldigt bra svar – tack!

Fråga 3

Anförande nr 42

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Jag har fått, tror jag, minst 50 mejl – jag tappade räkningen där – och vet att flera av er här inne också har fått det, som handlar om framtiden för Blåsarsymfonikerna. Jag har svarat på mejlen bland annat att utifrån den information jag har, eftersom vi inte har någon representation i kulturnämnden, är Vänsterpartiets uppfattning att man borde ge en förskotts betalning för att förhindra nedläggning. Jag har avslutat svaren med att säga att nu på tisdag när vi har landstingsfullmäktige tänker jag ställa en så kallad enkel fråga till kulturnämndens ordförande, vilken ska besvaras med ja eller nej.

Min fråga lyder: Kommer Blåsarsymfonikerna att beviljas sitt begärda förskott för att undvika konkurs och nedläggning?

Anförande nr 43

Landstingsrådet Starbrink (FP): Om du bara vill ha svaret ja eller nej så är svaret nej – under de förutsättningar som är nu kommer inte kulturnämnden att bevilja det förskott som man söker.

Men låt mig utveckla svaret något ytterligare. Stockholms läns blåsarsymfoniker har brottats med en ganska taskig ekonomi under många år. Man har sökt förskott flera gånger förr, senast förra året, då man ansökte om hela 3 miljoner kronor, vilket beviljades av kulturnämnden. Samtidigt fattade vi beslut om att uppmana Blåsarsymfonikerna att ta tag i sin ekonomi och ta fram en plan för hur man ska minska behovet av framtida förskott.

Någon sådan plan kom inte. Däremot kom en ansökan om ett nytt förskott, den här gången på 6 miljoner. Då ska ni veta att det totala bidraget är 14 miljoner.

I samband med det kom det nu äntligen en plan för hur man skulle kunna komma till rätta med sin ekonomi – en plan som helt och hållet bygger på att landstinget inte bara nu ska betala ut 6 miljoner utan att vi ska binda upp oss för opreciserade ekonomiska räddningsåtgärder under flera år framöver. Det vore inte ansvarsfullt att i det läget säga: Javisst, vi öppnar kranarna!

Mitt budskap är detsamma nu som det har varit precis hela tiden. Om Blåsarna kommer in med en plan som är genomarbetad, hållbar och seriös för hur man ska få ordning på sin ekonomi och anpassa sin verksamhet efter de ekonomiska ramarna, ja då är vi beredda att stå till tjänst med ett förskottsbeslut i år – men inte att binda upp oss i flera år framöver.

Vad som kommer att hända fram till tisdag är oklart. Det är ju en ny situation i Blåsarsymfonikerna, vars vd avgick i går. En ny vd är på plats och en dialog är upprättad mellan organisationen och vår förvaltning. Vi får helt enkelt se vad de kan åstadkomma. Bollen ligger rätt mycket hos dem nu. På de premisser som i dag finns är vi inte beredda att gå med på ett så stort förskott nu och samtidigt binda upp kulturnämnden flera år framöver.

Anförande nr 44

Håkan Jörnehed (V): Tack för ditt svar, Anna. Jag undrar bara vad det svaret innebär. Blir det en nedläggning, eller kommer verksamheten att kunna fortsätta?

Det är ändå fantastiskt att man engagerar sig så mycket. Jag har fått mejl, och det har säkert du också fått, från unga, från musklärare, från musiker och från besökare av konserterna. För mig känns det bara så otroligt tråkigt att behöva lägga ned Blåsarsymfonikerna och göra en massa folk arbetslösa. Som jag förstod det är det 45 000 barn och ungdomar per år som besöker konserterna – den uppgiften har jag fått i ett mejl men jag har inte kontrollerat den.

Så vad innebär detta? Det är en massa tekniska detaljer du svarar, men innebär det att det kommer att bli en nedläggning, eller kommer det att finnas en blåsarsymfonisk orkester framöver?

Anförande nr 45

Landstingsrådet Starbrink (FP): Först ska jag säga att vi i grunden betalar ett bidrag till dem därför att vi tycker att verksamheten är viktig och bra. De har ju också ansvar för vår länsmusikfunktion, som turnerar runt i länet och erbjuder fantastiska föreställningar. Vi är oerhört måna om den verksamheten, och det är klart att vi från kulturnämndens sida kommer att se till att vi har en länsmusik i framtiden också.

Jag hoppas också att orkestern ska kunna komma igen. Men det kan inte vara så att man helt kan strunta i vad vi säger när det gäller det ekonomiska ansvaret och bara vänta sig att vi ska putta in mer pengar – och dessutom dra på oss nya stora utgifter över tiden – utan att ha förankrat det innan.

Svaret är: Jag vet inte om de kommer att klara sig på något annat sätt. De säger i dag att de inte kommer att klara denna kris utan att landstinget går in och ger dem ett stöd. Därför vill vi ge dem en chans att försöka en gång till och se om de inte kan minska sina kostnader. Då är vi beredda att gå in med ett förskott också i år – men inte för flera år framöver.

Anförande nr 46

Håkan Jörnehed (V): Jag säger återigen att det vore väldigt tråkigt om Blåsarsymfonikerna måste läggas ned. Därför kan jag bara vädja till dig att försöka hitta en lösning, Anna – en långsiktig lösning, för detta har ju som du själv säger pågått i flera år. Det handlar väl nu om politisk vilja att bevara orkestern!

Anförande nr 47

Landstingsrådet **Starrink** (FP): Ja, vår ambition från kulturnämndens sida är naturligtvis att vi ska ha ett aktivt, fritt och levande kulturliv, inte minst musikliv. Det är också på det området vi satsar allra mest från landstingets sida. Vi är väldigt öppna för att hitta bra lösningar. Men det bygger också på att organisationerna själva tar ansvar för sin verksamhet och för sin ekonomi.

Det förvånar mig om inte även Vänsterpartiet delar den uppfattningen, att det är orimligt om man bara tycker att man har någon sorts fri dragningsrätt på landstingets kulturnämnds budget att spela för.

Det måste helt enkelt bli en helt annan ordning i den organisationen – då är vi beredda att fortsätta stödja dem. Det är min förhoppning att en sådan lösning ska finnas, men det finns inga garantier.

Fråga 4**Anförande nr 48**

Landstingsrådet **Larsson** (S): Tack så mycket, herr ordförande! Hej Filippa Reinfeldt, hoppas att din sommar varit bra! Jag tror att du delar min uppfattning att medborgarna ska kunna lita på sjukvården i vårt län hela året, även under sommarhalvåret. Ett bekymmer har varit att den mediebild man har fått har varit att det inte har fungerat så bra i sjukvården. Dessutom visar det sig när man tittar på faktauppgifter att vi har haft det ganska hårt, tufft och ansträngt den här sommaren. Karolinska sjukhuset har haft en beläggning på i snitt 100 procent, och en dag i juli hade man 78 överbeläggningar, vilket resulterade i att Socialstyrelsens generaldirektör Lars-Erik Holm sade att patientsäkerheten var i fara. Det här gör mig orolig.

När jag själv har varit ute och tittat i verksamheten och pratat med sjuksyrror och andra berättar de för mig om långa, hårda extra arbetspass och en situation som inte alls har varit bra.

Därför vill jag fråga dig, Filippa: Tycker du att du har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att sjukvården i sommar skulle kunna fungera på ett tillfredsställande sätt?

Anförande nr 49

Landstingsrådet **Reinfeldt** (M): Tack, herr ordförande, fullmäktige, och tack, Dag Larsson, för frågan! För oss som arbetar med att beställa hälso- och sjukvård är det naturligtvis viktigt att få en balanserad bild. Därför har nämnden vid ett flertal tillfällen fått information om vad som görs innan sommaren, men vi har också efter sommaren diskuterat frågan vid ett förlängt hälso- och sjukvårdsnämndsmöte och även fått löfte från vår förvaltning om en fördjupad granskning av sommaren som man återkommer till nämnden med senare under hösten, eftersom det finns en del "diffar", om man får uttrycka sig så slarvigt, kring beskrivningarna av hur sommaren har varit.

Stora delar av sjukvården i Stockholm har dock fungerat bra, det förtjänar att sägas – en del har fungerat mycket bra, andra delar går helt klart att förbättra.

Jag vet att många av vårdens medarbetare här i Stockholm har kämpat hårt med att få ihop det under sommaren, särskilt på Karolinska sjukhuset. Många patienter har sökt hjälp på länets akutsjukhus. I juli har akutmottagningarnas medarbetare fått arbeta extremt hårt, bland annat eftersom fler patienter än vanligt har varit i behov av akut kirurgi.

Under sommaren läggs som alltid större fokus på den akuta vården. Förberedelser i form av extra beställningar på geriatriska mottagningar och samarbete mellan sjukhusen har varit viktiga delar i att få situationen på plats i sommar, vilket vi också informerades om.

Situationen har också löpande följts upp. Varje vecka har det hållits möten med samtliga av landstingets chefläkare där lägesbeskrivningar har delats, insatser har samordnats och olika mottagningar har hjälpt varandra både med goda råd och med konkret samarbete. Den akuta vården har prioriterats och ansvariga arbetsgivare har lagt väldig kraft på att planera så att rätt personal finns tillgänglig. Information om sommarsituationen har publicerats varje vecka, öppet och offentligt, på sll.se från den 14 juni till början av september.

Det finns mycket som vi kan ta till oss av hur det har fungerat den här sommaren – det som är bra, men också det som kan göras mycket bättre. Viktigt är också att komma ihåg att det har fungerat väldigt bra på flera av akutsjukhusen – till och med bättre än tidigare somrar.

Anförande nr 50

Landstingsrådet **Larsson (S)**: Jag tror att vi bägge två delar uppfattningen att utan personalen skulle den här sommaren ha slutat i total katastrof.

Jag delar också uppfattningen att det har funnits "diffar" i beskrivningen av vad vi har att sätta ut i sjukvården. Det är ganska märkligt, därför att på hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde i juni beskrevs situationen som att det nog var en ganska okej sommar – lite ansträngd, men okej. Lars Joakim Lundquist, din kollega, gick ut i Dagens Nyheter den 13 juli och sade att situationen på sjukhusen var hanterbar.

Vartefter har situationen sedan visat sig vara mer och mer ansträngd. Vi fick först besked om att det var två stycken födselar utanför länet på sammanträdet den 28 augusti, men nu i september har det krupit fram att det i själva verket var 38 utomlänsfödselar under sommaren. När jag pratar med fackliga organisationer så säger de att denna sommar har varit hemsk, att det inte är rimligt att ha det på det här sättet i sjukvården och att vi faktiskt borde kunna anstränga oss bättre för att organisera, planera och förbereda sommarsituationen så att medborgarna faktiskt kan lita på sjukvården hela året runt.

Anförande nr 51

Landstingsrådet **Reinfeldt (M)**: Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning har följt sommarsituationen noga, vilket vi också har fått rapporteringar om på nämnden som Dag nämner. Självklart går det inte att vara nöjd över att möjligheten till överbeläggning har behövt användas i så stor utsträckning som det har gjorts under den här sommaren. Det är ju ingen som kan känna sig nöjd med en sådan situation.

Men trots en tuff sommarsituation och trots till exempel en omfattande vattenskada på Karolinska sjukhusets förlossningsavdelning, har ändå andelen hänvisningar inom förlossningsvården på sommaren jämfört med de senaste sex åren aldrig varit så låg som i år. Självklart handlar det om att vårdens medarbetare har gjort fantastiska insatser, det får man inte glömma bort. Så är det, så blir det och så har det också varit historiskt nästan varenda sommar jag kan minnas som jag har arbetat med sjukvårdsfrågor i det här länet.

Det är självklart att vi vill ha fördjupade granskningar och också är lovade en sådan lite senare under hösten, på ett kommande hälso- och sjukvårdsnämndssammanträde.

Anförande nr 52

Landstingsrådet **Larsson (S)**: Jag blir än mer bekymrad när jag inser att den ansträngda situationen faktiskt inte har tagit slut. Jag var inne och tittade på beläggningssituationen på Karolinska sjukhuset förra veckan, den 12 september, och det visade sig att Karolinska sjukhuset hade 99 procents beläggning! Situationen med extremt höga beläggningstal på våra sjukhus fortsätter.

Jag blir också bekymrad när Eva Nowak från Vårdförbundet går ut och berättar om att 100 sjuksyrror har sagt upp sig. Jag vet inte om det stämmer, men hon hävdar att det beror på att folk är utslitna och utarbetade och tycker att arbetssituationen på våra sjukhus är helt orimlig.

Min slutsats är därför att vi måste sätta i gång och planera för sommaren 2013 redan nu. Vi för vår del är beredda att bidra med en del goda idéer och förslag till vad man skulle kunna göra. Ambitionen måste vara att se till att sommaren 2013 blir mer acceptabel än vad det är nu. I ett sådant förberedelsearbete tycker jag också att man bör sätta sig ned och fundera på vad som händer på Karolinska sjukhuset, för det är ett av de stora problemen, nu när de dessutom ska genomföra ganska dramatiska rationaliseringsprogram för att få ordning på sin budget. Om de rationaliserings- och besparingsprogrammen genomförs på fel sätt så kommer det att göra det i praktiken omöjligt att upprätthålla en anständig nivå på sjukvården vid våra sjukhus 2013.

Anförande nr 53

Landstingsrådet Reinheldt (M): Tack så mycket, Dag Larsson. Planera 2013 redan nu – jag kan skriva under på det, men jag skulle vilja avvakta något för att få förvaltningens fördjupade granskning på bordet först. Därefter sätter jag gärna i gång med en planering. Jag ser, i den här frågan som i alla andra frågor vi hanterar i hälso- och sjukvårdsnämnden, gärna ett bredare samarbete så jag välkomnar givetvis sådana diskussioner.

Trots att det som vi nu diskuterar har varit en del bekymmer i sommar tycker jag ändå att det förtjänar att nämnas att situationen har varit väldigt bra. Det vittnas om att situationen har varit mycket bättre än på många år både på Södersjukhuset, på Norrtälje sjukhus, på Danderyds sjukhus, på Södertälje sjukhus och på S:t Görans sjukhus. Man har hittat lösningar som har inneburit att de har erbjudit lika mycket vård som förra årets sommar eller till och med lite mer. Därutöver har Vårdguiden fungerat som vanligt hela sommaren, husläkarmottagningar och närakuter har hållit öppet som vanligt, Astrid Lindgren och ASIH har fungerat som vanligt och den geriatriska vården har haft fler platser än vanligt. Så väldigt mycket har också fungerat väldigt bra – det tycker jag också förtjänar att sägas.

Fråga 5

Anförande nr 54

Landstingsrådet Ullberg (S): Ordförande! Årets Almedalsvecka var ju en trivsamtillställning med välbesökta seminarier och partiledartal i ett sommarljumt Visby. På onsdagsförmiddagen hölls ett seminarium av Affärsvärlden och Deloitte, och det var där finanslandstingsrådet uttalade sig mycket positivt om en privatfinansierad tunnelbanautbyggnad i Stockholm, där resor ska ske på biljetter helt utan skattesubvention.

Därför frågar jag Torbjörn Rosdahl: Står du fast vid att det är en bra idé med en privat tunnelbana som inte ingår i de resor man får göra med SL-kortet?

Anförande nr 55

Landstingsrådet Rosdahl (M): Tack herr ordförande, och tack för frågan! Som svar ska jag säga: Nej, jag tror inte att det på kort sikt är en bra idé. Långsiktigt tror jag däremot att vi måste vara öppna för olika lösningar för att vi ska klara av att tillgodose människornas behov av kollektivtrafik i framtiden.

Anförande nr 56

Landstingsrådet Ullberg (S): Citatet från det Torbjörn Rosdahl sade på det där seminariet återges i Affärsvärlden den 4 juli: "Om vi nu ska ha tunnelbana i varje väderstreck kanske vi ska ha en finansör som bygger åt ett väderstreck? Den delen av tunnelbanesystemet behöver

inte nödvändigtvis ingå i SL-kortet. Folk är kanske beredda att betala lite extra för att få tillgång till tunnelbanan.”

För mig är det här ett extremt häpnadsväckande uttalande, fjärran från min syn på en utbyggd kollektivtrafik och en utbyggd tunnelbana, som den här regionen så väl behöver.

Men jag tackar så mycket för svaret, Torbjörn. Du säger: Nej, jag står inte för det här på kort sikt, men på lång sikt. Då måste jag ju fråga: Vad är din definition av kort och lång sikt? Är det en mandatperiod, två mandatperioder, en tioårsperiod – vad innebär den nya politik som du företräder?

Anförande nr 57

Landstingsrådet Rosdahl (M): Det kanske är tio mandatperioder, för Stockholm växer som jag har sagt tidigare i dag, och de mer långsiktiga planeringarna tar nu sikte på en region som inte bara innehåller 2 miljoner invånare utan till och med 3 miljoner. Med tanke på hur lång tid det har tagit, historiskt sett, att utveckla infrastrukturen i Stockholm måste vi tillåta oss att tänka 10, 20 och kanske till och med 40 år.

Anförande nr 58

Landstingsrådet Ullberg (S): Ja, den högste ansvarige politikern i Stockholms läns landsting kan ju kosta på sig att fundera i vilka tidsrymder han själv önskar, men det är klart att det här beskedet är klart intressant för väljarna i regionen.

Ni upprepar ju ofta på vilken lång sikt och hur lång tid det tar att bygga ut den här tunnelbanan, men jag är övertygad om att det kommer en utbyggnad av tunnelbanan redan innan 2020, bland annat till Hagastaden. Nu hoppas jag också att den förstudie som pågår om tunnelbanan till Nacka ska ske skyndsamt så att vi får en tunnelbana på plats gärna innan 2025.

Jag måste nu ställa frågan: Torbjörn Rosdahl, du kanske vill avbryta den förstudien och se om kanske det är en sträckning som man skulle kunna hitta en privat finansiär till, där resenärerna inte får resa på det vanliga biljettsortimentet utan köpa sina biljetter på annat sätt. Vad de kommer att kosta vet jag inte. Du brukar ju gilla att jämföra med chipspåsar – har du någon uppfattning om ungefär hur mycket det skulle kosta en resenär, i kronor eller chipspåsar, att resa med en sådan privatfinansierad tunnelbana?

Anförande nr 59

Landstingsrådet Rosdahl (M): Jag ska vara seriös i mitt svar.

Vi vet rätt lite om landstingets förmåga att finansiera stora infrastrukturprojekt och på hur lång tid. Därför tycker jag att vi har ett ansvar att inte stänga dörren för andra förslag. I stället vill jag att vi ska ha ett öppet sinne och värdera varje förslag utifrån dess egna förtjänster. Om ett bra förslag som innebär fler resealternativ för medborgarna dyker upp, då är jag villig att titta på det.

Fråga 6

Anförande nr 60

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, åhörare som är kvar i salen och ni som sitter och äter i matsalen! Den senaste tiden har ju SL-spärrarna diskuterats i medierna igen. Den här gången har fokus legat på det stora antal klämskador som spärrarna orsakar på både människor och husdjur. Gång på gång har trafiklandstingsrådet sagt att det handlar om injusterings, men skadorna fortsätter att öka.

Vi har också fått läsa i medierna att detta är ett beteendeproblem, det vill säga att som om vi som bor i Stockholm och använder kollektivtrafiken varje dag inte vet hur man går igenom en spärr. Uppenbarligen vet alla andra hur man går igenom en spärr. Det vore väldigt bra att få en instruktionsfilm för jag vet det inte heller. Jag vet inte hur många gånger jag misslyckas när jag ska gå igenom dessa spärrar.

Därför vill jag fråga: Kommer det en tidpunkt då du kan garantera att inga fler resenärer skadas, Christer Wennerholm?

Anförande nr 61

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är ju så att över 700 000 människor gör resor i kollektivtrafiken varje dag. Om man räknar på hur många resor som de gör varje dag så blir det hundratal miljoner resor i kollektivtrafiken varje år.

Att jag skulle kunna garantera att ingen av dessa resenärer i någon del av kollektivtrafiken inte görs sig illa eller skadar sig i nya spärrar, gamla spärrar, rulltrappor, på kanter, bänkar och så vidare är självklart inte rimligt. En sådan utfästelse kan varken jag eller Yvonne Blombäck göra – om hon vill göra det för sitt partis räkning eller om hon skulle ha haft mitt förtroendeuppdrag.

Det vi däremot kan lova är att vi ska göra allt för att se till att säkerheten och tryggheten är så stor som möjligt för alla kollektivtrafikresenärer i varje del av resan. Det jobbar givetvis den verkställande ledningen för SL med – och de har gjort upphandlingarna och har uppdraget för den dagliga driften av verksamheten – och det jobbar våra entreprenörer med.

Det är vårt mål att se till att kollektivtrafiken, oaktat om det är i spärrar eller rulltrappor eller kantstenar i anslutning till busshållplatser eller vad det kan vara, att alla de här miljöerna är så bra som möjligt så att ingen om det är möjligt inte kommer till skada.

Anförande nr 62

Y v o n n e B l o m b ä c k (MP): Tack, Christer Wennerholm! Nog förstår jag att du inte skulle kunna göra en sådan utfästelse. Frågan var spetsigt formulerad.

Det är ändå oacceptabelt många som skadas, i alla fall enligt mitt sätt att se på saken som miljöpartist. Det är också så att jag för bara någon vecka sedan fick ett mejl från en av mina bästa vänner som är gravt synskadad, hon ser i stort sett ingenting. Hon vittnar om att hennes ledarhund har jättestora problem med att ta henne till jobbet varje dag därför att han är så rädd för att gå igenom spärrarna. Hon får hela tiden locka och pocka.

Det finns ju en Facebooksida, jag vet inte om ni har varit inne på den och tittat. Där finns otroligt många vittnesmål från många som också är funktionsnedsatta, apropå det du sade om säkert, tryggt och tillgängligt.

Jag undrar verkligen, Christer Wennerholm, hur länge ni tänker hålla fast vid en lösning som inte fungerar.

Anförande nr 63

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag skulle vilja hävda att den fungerar men att den har sina brister. Det är den diskussionen som vi för just nu, i alla fall med utgångspunkt i Yvannes fråga.

Om det i stället hade varit så att du skulle driva frågan om huruvida vi skulle ta bort spärrarna så hade det varit helt annan frågeställning. I den frågan har du och jag olika uppfattningar.

Vi är överens om, herr ordförande, att vi givetvis har ett uppdrag och anledning att se till, oaktat om det är i spärrar, i rulltrappor – rulltrappor är också en för många människor farlig miljö där det finns stor risk att man kan komma till skada – eller någon annanstans att det sker så få skador som möjligt i kollektivtrafiken, och det jobbar ju såväl beställarna på SL och trafiknämnden som våra entreprenörer med.

Anförande nr 64

Yvonne Blombäck (MP): Vi har väl uppenbarligen fortfarande olika uppfattning. Miljöpartiet kommer inte att lägga ned debatten om att införa öppen spärrlinje. Vi menar att det är ett tryggt, säkert, tillgängligt, välkomnande och modernt sätt, ett sådant system som vi vill se även i Stockholmstrafiken.

Vi har också otroligt svårt att begripa varför man skulle vara en annan resenär när man åker med Roslagsbanan, Lidingöbanan eller spårvagn än när man åker tunnelbanan. Jag åker kollektivtrafik och den ska vara likvärdig, det ska inte vara olika tankar och olika system beroende på var jag åker. I det fallet har vi definitivt olika uppfattning.

Jag tycker att det ska bli väldigt spännande att se, och jag hoppas att det också redovisas öppet och tydligt, vad som kommer ut av de resenärssamtal som nu uppenbarligen är på gång. Jag är nämligen helt övertygad om, med hänsyn till alla de samtal som vi har och all den respons som vi får, att stockholmarna delar Miljöpartiets uppfattning om att SL borde införa öppen spärrlinje.

Anförande nr 65

Landstingsrådet Wenerholm (M): Herr ordförande! jag är lika övertygad om att stockholmarna delar Alliansens och min uppfattning att det är bra att vi ser till att vi har så mycket medel, så mycket pengar, som möjligt för att bygga ut en attraktiv och bra kollektivtrafik.

Det man kan konstatera, även om det är ovetenskapligt när medierna ställer frågor till resenärer, är att det finns skilda meningar bland väljarna, bland resenärerna, våra kunder, precis som det finns olika meningar mellan partierna här i salen.

Vi får väl helt enkelt pröva den frågan när vi kommer till valet 2014. Då får vi se hur det faller ut. Det blir väl en mätare på hur det är när vi är på match och inte när vi är på träning.

Fråga 7

Anförande nr 66

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande! Även jag ställer en fråga om spärrarna. Jag har en annan vinkel på frågan.

Jag och vi Vänsterpartiet anser att SL nu måste öppna spärrarna i avvaktan på att vi hittar en lösning som gör att våra trogna resenärer inte skadas. Det här är inget nytt problem. Vi och jag har diskuterat den här frågan många gånger, och jag har vittnat om att jag i mitt privatliv har varit med om barn som klämmer sig och som fastnar på fel sida om spärren.

Det här är ett väldigt allvarligt problem. Nu har massmedierna tagit upp frågan och de skriver om problemet.

Det enda rätta, det enda möjliga i dag är att öppna spärrarna i avvaktan på att vi kan garantera att inga fler fastnar.

Jag kan dagligdags se skräcken i många människors ögon när de passerar spärrarna. Det är barn som är rädda, det är barn som skadas, det är barn som klämmer fingrarna. Det är hundar som fastnar, det är äldre som skadas, det är vuxna som skadas och det är varor som slås sönder. Allt detta har hänt sedan glasdörrspärrarna installerades.

Anförande nr 67

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag konstaterade tidigare att det är en väldigt stor mängd resor som görs varje dag i vårt system, Gunilla. Sett i den jämförelsen är det givetvis så att antalet skador ändå har en begränsad omfattning.

Det är så som jag konstaterade i den tidigare frågedebatten, och det säger jag till dig också: för den sakens skull är det inte acceptabelt. Man ska kunna använda kollektivtrafiken och känna sig rimligt trygg. Det gäller oaktat om det är spärrarna, om det gäller våra rulltrappor eller andra delar i trafiksystemet som inte fungerar tillfredsställande, som jag sade tidigare.

Det är viktigt för mig, för Alliansen och för den verkställande ledningen i SL att jobba vidare med och komma till rätta med de problem som finns på vartenda ett av de här områdena.

Anförande nr 68

Gunilla **Roxby Cromvall (V)**: Jag måste säga att jag tycker att du, Christer G Wennerholm, gör en underdrift av det som faktiskt händer med nya spärrarna. Jo, det är så att passagerare skadas i vår trafik, och det vill ingen av oss. Men det är så att väldigt, väldigt många skadas av de nya glasdörrspärrarna, så någonting är fel.

Det enda rätta att göra är det jag säger: Öppna glasdörrspärrarna i avvaktan på att du har hittat en teknik som fungerar!

Vi vet också att det här inte har stoppat dem som fuskåker, dem som alltså tar våra skattepengar och inte betalar för sig. Vi är många som har varit vittne till att folk går ryggsäck, som man säger, på en. Jag trodde vid ett tillfälle att det var någon som hade ångrat sig, att de inte ville åka med kollektivtrafiken. Men det visade sig att den här personen bara vände för att låtsas vara utpasserande för att släppa in andra.

Om man vill fuska så kan man göra det så otroligt mycket även med de här spärrarna. Här handlar det om våra trogna SL-resenärer som är livrädda för att passera spärrarna. Öppna dem nu, Christer G, i avvaktan på ny teknik!

Anförande nr 69

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Vi kommer att få en redovisning på nästkommande sammanträde med trafiknämnden om någon vecka rörande vilka åtgärder som har vidtagits av entreprenörerna, den som har levererat spärrarna och från den verkställande ledningen på SL-trafiknämnden. Jag ser med spänning fram emot den redovisningen.

Det jag kan konstatera är att det som inte har framgått av medieuppgifterna är att flera av de skador som är beskrivna i medierna inte handlar om att resenärer har passerat genom glasspärren. Det handlar om att de har gått genom den bevakade spärren vid spärrvakten. Det ger upphov till en annan frågeställning som kanske är betydligt enklare att komma till rätta med. Det handlar om bemötande och uppträdande från den servicepersonal som finns.

Det finns en hel del att göra både när det gäller teknik och när det gäller bemötande från personal i systemet.

Anförande nr 70

Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag är envis. Öppna spärrarna nu så att vi kan göra våra trogna SL-resenärer trygga när de ska passera genom spärren!

Vi kan inte ha ett system där folk är livrädda för spärrarna. Barn skriker när de ska gå genom spärren. De är rädda, Christer.

Vi kan inte säga att vi lägger de här frågorna på olika utredningar att lösa. Du har inte tagit den här frågan på allvar. Vi i Vänsterpartiet har tagit upp den här frågan sedan glasdörrsspärrarna infördes. Nu pågår en utredning och massor med människor som reser har blivit skadade och rädda.

Det är nu vi måste hitta en lösning, inte nu som vi ska utreda. Öppna spärrarna och se till att alla är trygga i vår trafik!

Anförande nr 71

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Nej, spärrarna kommer inte att tas bort. Det är ju egentligen det du vill. Det är den frågan som du driver, nu med hjälp av den här frågeställningen.

Svaret på din propå är: Nej, vi kommer inte att ta bort spärrarna! Vi anser att det är viktigt med intäktssäkring för att vi ska kunna bygga ut kollektivtrafiken.

Dessutom är det så, och det vet ju frågeställaren mycket väl eftersom vederbörande också är ledamot av trafiknämnden, att den verkställande ledningen på SL har jobbat med den här frågeställningen sedan tidigare.

Och ska vi tala om överdrifter och så vidare så kanske man inte ska överdriva situationen när man har kunskap om att man har jobbat med denna frågeställning under en tid och fortsätter att jobba med.

Jag ser med spänning fram emot de förslag till åtgärder som kommer att komma från leverantören, entreprenören och SL:s ledning.

*Fråga 8***Anförande nr 72**

Conny Fogelström (S): Herr ordförande! den här frågan, Christer, har ju sin grund i den nya trafikupphandling som SL har gjort, den så kallade E 20, som bland annat innebär att Arriva kommer att överta trafiken på bussarna i norrort och dessutom trafiken på Roslagsbanan.

Jag konstaterat att i Mitt i Roslagen, lokaltidningen, har en av dina närmaste medarbetare uttalat sig på följande sätt: Om Arriva väljer att köra buss i stället för tåg så blir det billigare och alla skattebetalare blir väldigt glada.

Min fråga till dig Christer blir alltså: Kan du garantera att Arriva inte kommer att låta ett större antal tågturer på Roslagsbanan ersättas med busstrafik?

Anförande nr 73

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan konstatera att en enig trafiknämnd i november 2011 fattade beslutet om det nya trafikavtalet. Det bygger på att det ska finnas incitament för våra entreprenörer i det här området lika väl som i andra. Man ska leverera fler och nöjdare resenärer och fler betalande resenärer för att få så bra utdelning av det ingångna avtalet som möjligt för deras del.

I det läget kan jag konstatera att jag, med min verklighetsbild, är övertygad om att nöjda resenärer och fler betalande resenärer är det man får om man kör turer med tåg på Roslagsbanan, som avsett. Annars kommer man inte att uppnå de målen. Då får man inte nöjda resenärer, och då får man heller inte lika mycket betalt som man får i dag eller mer.

Vi ska se till att på bästa sätt utveckla både den verksamhet som i dag går att bedriva på Roslagsbanan och den som i framtiden går att bedriva med de förbättringar och de utbyggnader med dubbelspår och planskilda korsningar som nu pågår och som också kommer att bli verklighet med nästa paket.

Därför kan vi bara konstatera att antalet nöjda resenärer på Roslagsbanan har ökat. Våren 2006 var det 68 procent, våren 2012 var det 85 procent nöjda resenärer. En vettig entreprenör vidtar ingen åtgärd som innebär att resenärerna blir missnöjda, för då kommer man inte att leva upp till avtalet.

Anförande nr 74

Conny Fogelström (S): Jag är en av de trafikanter på Roslagsbanan som är ganska nöjd. Jag åker inte dagligen in till Stockholm, det ska jag inte påstå, men jag åker ganska ofta. Jag tillhör dem som väljer tåget framför bilen – och tänker fortsätta med det.

Men det är skillnad på resenärer och resenärer. Den här frågan har dykt upp eftersom det finns en oro nu hos dem som bor längst ute på linjen, det vill säga i Åkersberga och Österåker, för att trafiken där ska ersättas med buss. Vilka konsekvenser får det för dem som bor där ute? Om det inte blir tillräckligt attraktivt utan man i stället ska tvingas åka buss när man ska hem på kvällen så är det troligt att man väljer bilen, och det är väl knappast det som är tanken med att bygga ut Roslagsbanan med dubbelspår genom stora investeringar?

Det finns också andra trafikanter som är helt missnöjda med Roslagsbanan. Jag tänker då på de ganska röststarka Danderydsborna som helst vill förbjuda Roslagsbanan norr om kommungränsen till Täby eftersom den stör dem som bor i Danderyd. Det finns ju en ganska stor opinion emot en utbyggnad av Roslagsbanan där även från dina egna partikamrater.

Ska man köra buss från Djursholms Ösby och norrut därför att Roslagsbanan gör vissa trafikanter missnöjda söder om kommungränsen till Danderyd?

Anförande nr 75

Landstingsrådet Wennerholm (M): Självklart är vi helt överens om förträffligheten med Roslagsbanan. Det är även våra kunder, resenärerna, som reser från det här området.

Vi kommer inte att bygga ut, att höja kvaliteten, på Roslagsbanan för att sedan inte köra tåg på Roslagsbanan.

För att komma åt problemen med buller längs delar av sträckningen har vi bullerdämpande åtgärder med i den diskussionen. Jag har själv träffat företrädare för Danderyds kommun, och jag tänker fortsätta att göra det, för att åstadkomma den här utbyggnaden.

Det som är det viktiga i den här diskussionen är ju att se till att hela nordostsektorn får bättre kollektivtrafik genom de åtgärder som vi kan vidta omedelbart – och det är mycket vi kan göra omedelbart. Vi har också gett ett uppdrag till den verkställande ledningen i trafiknämnden och SL att återkomma med idéer till hur vi skulle kunna utveckla den ytterligare.

Vi är helt överens om att Roslagsbanan i dag är ett viktigt blodomlopp i nordostsektorn för att ha en bra kollektivtrafik.

Anförande nr 76

Conny Fogelström (S): Tack för det, Christer! Vi är nog många som tycker att det behövs kompletterande trafik till nordostsektorn i takt med att kommunerna växer. Det pågår ju en dramatisk tillväxt och utveckling där.

Jag kände mest en oro över att man från ledande moderathåll uttalar sig och säger att det blir billigare att köra buss än att köra tåg. Om man därför kunde spara pengar till skattebetalarna så skulle man ju kunna tänka sig att det blir det ännu billigare om man inte kör några tåg alls. Då sparar vi ju väldigt många chipspåsar. Men den oron är obefogad menar du?

Anförande nr 77

Landstingsrådet Wennersholm (M): Herr ordförande! Jag vill återgå till det jag sade inledningsvis. Den entreprenör som vill uppnå målet nöjdare kunder och leverera enligt avtal för att då eventuellt kunna få fler betalande kunder för att kunna ta hem ytterligare pengar på sitt avtal tror jag gör oklokt i att ställa in tåg och köra buss i stället. Då lever man inte upp till vårt avtal, man kommer inte att leverera nöjdare kunder och fler kunder som åker med Roslagsbanan. Det är självmarkerande, skulle jag vilja säga.

*Fråga 9***Anförande nr 78**

Lars Dahlberg (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har formulerat en fråga med anledning av den medierapportering som förevarit om situationen på våra sjukhus. I Radio Stockholm den 11 september kunde vi höra att det enligt Vårdförbundet fattades 300 sjuksköterskor och att man såg stora problem med rekryteringen och att man också bedömde att det var för låg bemanning på flera av vårdavdelningarna.

ABC redovisade samma dag att över 100 sjuksköterskor hade sagt upp sig och att man bedömde att patientsäkerheten var hotad.

Det här föranleder alltså dagens fråga, nämligen: Kan du garantera stockholmarna en god och patientsäker vård nu när sjuksköterskorna flyr från akutsjukhusen?

Anförande nr 79

Landstingsrådet Starbrink (FP): Ordförande! Lars Dahlberg tar till ett ganska lömskt knep när han maskerar ett påstående med en fråga. Det du egentligen hävdar, Lars, är att vi skulle ha en situation där mängder av personal slutar på våra akutsjukhus. Dessbättre stämmer inte det.

Så sent som i fredags hade landstingets personaldirektör kontakt med personalcheferna vid de olika sjukhusen och frågade då hurdan situationen var mot bakgrund av den rapportering som varit i medierna och den situation som tydligen finns i andra delar av landet.

Ingen av personalcheferna har noterat någon flykt, som Lars Dahlberg insinuerar här, inte ens en särskilt hög personal omsättning. Den ligger ganska konstant.

Med det sagt är vi ändå medvetna om att situationen på akutsjukhusen på många håll är tuff. Jag var själv på Södersjukhuset en kväll för några veckor sedan och pratade med medarbetare som kunde beskriva en ansträngd arbetssituation i en arbetsmiljö som inte är optimal.

Det är vi alla medvetna om. Därför tar vi också ansvar för det här. Vi ser till att vi genomför de stora investeringar som ligger framför oss, bland annat på Södersjukhuset men också Danderyds sjukhus, S:t Görans sjukhus och Södertälje sjukhus, ja, alla våra sjukhus och

dessutom närsjukhusen. Det är viktigt att det här kommer på plats för att förbättra inte bara patienternas miljö och möjligheter till god vård utan också för att vi ska ha bättre arbetsmiljö.

Jag tycker att vi måste vara ödmjuka i det här sammanhanget och inse att med de stora förändringar som vi står inför och som vi genomför så kommer väldigt många människor att påverkas på sina arbetsplatser och deras upplevelser måste vi ta på största allvar.

Men det tycker jag inte man gör bäst genom att bygga upp en bild av personalflykt från vården. Det bidrar inte till någon konstruktiv lösning för våra medarbetare.

Anförande nr 80

Lars Dahlberg (S): Ordförande, fullmäktige! I all ödmjukhet tycker jag att vi har ett återkommande problem med differensen mellan den mediebild som vi kan ta del av och de problem som beskrivs som jag uppfattar har en förankring i verkligheten och den rapportering som vi får från våra förvaltningsföreträdare.

Senast skedde detta när hälso- och sjukvårdsförvaltningen representerade förvaltningen på produktionsutskottet där vi fick en rapport om hurdan sommaren har varit. Bara det förhållandet att det var en beställartjänsteman som stod på produktionsutskottet och berättade för oss att hon inte kunde svara på frågor om den verksamhet som vi faktiskt ansvarar för var en märklig situation.

Det är där vi måste gå vidare. Mitt parti har lagt skrivelser i hälso- och sjukvårdsnämnden och i landstingsstyrelsen för att kunna gå till botten med att analysera sommarsituationen. Jag vill uppmana dig, Anna, att bistå oss i det arbetet. Det är inte bra för landstingets trovärdighet när medierna rapporterar en bild och vår förvaltning säger något helt annat.

Anförande nr 81

Landstingsrådet Starbrink (FP): Lars, jag håller verkligen med dig om att det är ett problem att mediernas beskrivning av vårdens viktiga verksamheter och landstingets roll i detta inte stämmer överens med den bild vi får när vi talar med medarbetare i vården och när vi lyssnar på våra tjänstemän.

Jag tycker att det finns all anledning för oss att fundera på hur vi ska kunna utveckla kommunikationen för att få en mediebild som vi känner stämmer med verkligheten och där vi naturligtvis också är beredda att lyssna på andra röster, till exempel de fackliga organisationerna. Det är en viktig uppgift.

Det är också en uppgift för oss att hålla huvudet lite kallt när vi diskuterar frågorna som rör kompetensförsörjning, som ju är en av våra viktiga uppgifter i produktionsutskottet. Du vet att du kommer få en hel del information om detta på nästa sammanträde.

Låt mig bara berätta något om siffrorna, och hur det egentligen står till. När vi pratar om det svåra läget och att det är ont om personal så ska vi vara medvetna om att antalet sjuksköterskor i landstinget ökar år efter år. Mellan 2010 och 2011 ökade antalet med 300 personer. När vi talar om bristen på sjuksköterskor så är det ändå utifrån ett utgångsläge som är betydligt bättre än vad det var för bara några år sedan. Och så är det inom fler yrkesgrupper.

Anförande nr 82

Lars Dahlberg (S): Anna, anledningen till att jag ställer den här frågan är att du och jag tillhör dem som har ansvar för den här typen av utmaningar i det arbete som vi gör i produktionsutskottet. Vi har haft en besvärlig sommar. Oavsett om mediebilden är korrekt eller fel så är alla överens om det.

Vi står nu inför en höst där man redan i början på hösten har problem med att upprätthålla kapaciteten i vården och där många trotjänare i vården har tröttnat och upplever att det är en ganska hopplös situation. Vilken bild ger det av vården som arbetsplats?

Den utmaningen måste vi ta oss an. Då måste vi göra det med öppna ögon och vara beredda att ifrågasätta uppgifter som inte stämmer överens med andra rapporter som vi får.

Vi har brist på rätt kompetens i många delar av vården. Om vi ska kunna komma till rätta med detta så måste vi ta larmrapporter på allvar. Vi måste ifrågasätta uppgifter när rapporter från förvaltning och våra chefer inte stämmer överens med andra uppgifter som vi kan få genom att själva göra besök, genom facket eller via medierna. På den punkten måste vi hjälpas åt.

Anförande nr 83

Landstingsrådet **S t a r b r i n k** (FP): Ja, delar din uppfattning om att det finns många utmaningar som vi gärna ska hjälpas åt att lösa. Jag tror inte att det är rätt modell att formulera sina frågor som ett faktum, alltså att sjuksköterskorna skulle fly från vården när det inte stämmer. Jag tror inte att det på något vis är till hjälp i den här situationen.

Vi behöver mer personal. Vi behöver mer välutbildad personal, fler människor. Vi söker helt enkelt ytterligare kompetens för framtiden.

Jag är glad att regeringen nu satsar på att utöka vårdutbildningarna i landet och att vi också får en del nya utbildningsplatser i Stockholm framöver även om jag tillhör dem som önskar att vi skulle få ännu fler sådana här i Stockholm. Det är en sak som vi måste jobba vidare med.

Vi måste också fundera på hur vi erbjuder våra nuvarande medarbetare att utvecklas i yrket. Jag tror att det finns mycket som vi har en likartad syn på och att vi kan samarbeta framöver på ett konstruktivt sätt.

§ 120 Anskaffnings- och genomförandebeslut avseende nya pendeltågsfordon X60B samt borgen för finansiering av 12 stycken pendeltågsfordon X60A och 46 stycken pendeltågsfordon X60B samt reviderade investeringsbudgetar 2012 och 2013 (förslag 39)

Anförande nr 84

Landstingsrådet **R o s d a h l** (M): Jag vill först yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

För tredje gången i dag säger jag att Stockholm växer så det knakar. 272 000 resenärer reser varje dag med pendeltågen. Det beslut som vi alldeles strax ska fatta, det fattar vi ju för att öka bekvämligheten och kapaciteten. Därför satsar ju nu Alliansen, och beslutet gäller 5,6 miljarder kronor.

Sammanlagt handlar det om 58 nya pendeltåg, men 12 av dem har redan börjat levereras. Det är tänkt att de ska börja trafikera sträckan Älvsjö–Arlanda–Uppsala. Det är ju väldigt efterlängtad att kunna öka kapaciteten på det viset.

Under de senaste fem åren har vi också fått fler nöjda resenärer. Vi hade ju väldigt dåliga siffror, 27 procent. I dag är siffrorna något bättre, de är bra men långt ifrån bäst. Nu är det 53 procent. Vi är absolut inte nöjda, utan arbetet med att få resenärerna mer nöjda fortsätter vi envist. Ett beslut som vi fattar är att köpa in fler och modernare tåg.

De tåg som vi nu beställer, de 46, ska ju kunna tas i drift när Citybanan börjar trafikeras 2017 och då möta den förväntade ökade kapacitet som Citybanan pendelresenärerna förväntar sig.

Därför är det nödvändigt att satsa för framtiden och att satsa på fler pendeltåg. Jag yrkar åter en gång bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 85

Yvonne Blombäck (MP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Miljöpartiet välkomnar storsatsningen på nya pendeltåg. Den är nödvändig för att vi ska klara av att möta ett kommande resandebestånd, men också för att öka kvaliteten för våra resenärer. Med det sagt vill jag också säga att vi tycker att det är otroligt tråkigt att vi nu köper in jättemånga nya pendeltåg och att vi utökar reslängderna med denna standard – i första hand till Uppsala, men vi är helt övertygade om att det mycket väl kan tillkomma andra utomregionala mål framöver.

När vi nu gör den stora satsningen och då inte köper in tåg som har toaletter ombord tycker Miljöpartiet är otroligt beklagligt! Det är en tillgänglighetsfråga, det är en kvalitetsfråga. Många resenärer kommer ju någon annanstans ifrån, kanske från buss, tåg eller spårvagn, och ska sedan åka pendeltåg i flera timmar utan att kunna gå på en toalett. Det är verkligen otroligt beklämmande!

Samma pendeltåg används i Skåne, där med toalett. Samma pendeltåg används i Oslo, där med toalett. Varför inte i Stockholms läns landsting?

Vi tycker att det är väldigt synd. Vi tänker fortsätta att hävda vårt yrkande som vi framlade redan i trafiknämnden. Vi lade det i landstingsstyrelsen och vi lägger yrkandet här också. Vi har ett förslag till tilläggsbeslut som innebär att de nya pendeltåg som nu beställs ska vara utrustade med toalett ombord.

Anförande nr 86

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, fullmäktige och Torbjörn Rosdahl! Jag begärde ordet för att du, Torbjörn, sade att det här är ett förslag från er i Alliansen. Jag vill betona att detta är ett totalt enigt beslut. Vi är många som vet om att det behövs många fler tåg i trafiken. Därför är vi helt eniga.

Anförande nr 87

Landstingsrådet Ullberg (S): Fru ordförande! Jag vill bara understryka att det här är ett otroligt viktigt beslut och ett helt enigt beslut, precis som Gunilla säger.

Citybanan är en otroligt viktig satsning för den här regionen och om vi dessutom skulle kunna få ett klart beslut om att vi får dubbelspårutbyggnad hela vägen från Tomtebodavägen till Kalhäll så kan vi också få fullt utnyttjande av Citybanan så snart som möjligt.

Jag vet inte om jag ska skratta eller vad jag ska göra. Gunilla gjorde ett helt korrekt påpekande. Jag blev lite fnissig i går när jag såg pressmeddelandet: Alliansen beställer 58 pendeltåg. Var ska ni parkera dem? Vad ska ni göra med så många pendeltåg?

Anförande nr 88

Rolf Lindell (S): Fru ordförande! Som vice ordförande i fastighets- och investeringsberedningen blir jag lite förundrad över att detta ärende som vi nu ska fatta beslut om i dag kommer upp på fastighets- och investeringsberedningens nästa sammanträde. Det förefaller mig vara en omvänd ordning, som att kasta in jätten efter degen. Jag tycker att det är utomordentligt konstigt och skulle vilja ha en kommentar till varför tågordningen har blivit sådan.

Vi har ju helhjärtat stött tanken bakom fastighets- och investeringsberedningen som en otroligt viktig inrättning för att kunna ordentligt bereda de stora, enorma investeringar som vi gör. Det handlar ju som Torbjörn sade om drygt 5 miljarder. Därför är det naturligt, om man ska ta den här beredningen på allvar, ganska självklart att man har möjlighet att diskutera sådana här saker när de ska göras. Det är mycket konstigt att se samma ärende för beslut här i dag. Annars kan man ju fundera över om ni tillmäter en sådan här beredning något egentligt intresse när ni ändå vet vilket beslut ni ska fatta.

Ordföranden: Ärendet är berett i landstingsstyrelsen. Det räcker för oss i presidiet för att det ska kunna tas upp i fullmäktige. Det andra är en fråga för sig, och jag förstår frågan.

Jag bläddrar i papperen och försöker bli klar över hur det kommer sig att toaletterna har försvunnit ur planerna.

Miljöpartiet de gröna har inte tagit upp detta yrkande i landstingsstyrelsen. Det är ett enhälligt förslag till beslut från landstingsstyrelsen. Däremot har ni i trafiknämnden meningen att de nya tåg som beställs ska vara utrustade med toaletter ombord. Det är alltså den meningen som du vill ha som ett tilläggsbeslut.

Jag uppfattar att ingen har sagt att det inte ska vara toaletter ombord, det vill säga avslag på tilläggsyrkandet. Jag önskar få en fingervisning om ifall det finns ett avslagsyrkande eller inte.

Det så är det alltså så att ni föreslår att vi först klubbar det enhälliga förslaget att köpa de här tågen. Sedan blir toalettfrågan föremål för ett tilläggsbeslut. Är det någon som har en uppfattning när det gäller toaletterna?

Anförande nr 89

Landstingsrådet **Rosdahl (M):** Jag förstår fru ordförandens frågeställning. För att det ska bli korrekt så yrkar jag för Alliansens räkning avslag på Miljöpartiets yrkande om toaletter på pendeltåget. Landstingsstyrelsens förslag till beslut är det jag yrkar bifall till!

§ 122

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län

Anförande nr 90

Landstingsrådet **Wennerholm (M):** fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det som vi har att fatta beslut om nu är ett regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län. Det är konsekvensen av den nya formen för hur vi ska jobba framöver och som vi i Stockholms läns landsting egentligen har anpassat oss till redan från början av den här mandatperioden då vi skapade den nya organisationen för SL, WÅAB och trafiknämnden.

Vi kan väl konstatera att det finns anledning att lyfta fram de långsiktiga mål för kollektivtrafiken som planen handlar om. Det handlar om att skapa attraktiva resor, en tillgänglig och sammanhållen region och effektiva resor med låg hälso- och miljöpåverkan.

Inom ramen för jobbet att ta fram en ny plan handlar det om att vi i framtiden ska väga ihop vilka olika aktörer som kan vara med för att uppnå de långsiktiga mål som jag nämnde. Där kan vi konstatera att det i vårt fall i nuläget i huvudsak handlar om den trafik som SL bedriver på uppdrag av trafiknämnden. På marginalen finns det ett antal exempel på rent kommersiell, kompletterande trafik. Vårt uppdrag är att väga ihop de olika delarna för att få en helhet i framtiden där det eventuellt finns fler aktörer som driver rent kommersiell trafik.

För att få attraktiva resor handlar det om att satsa på och bygga kvalitet vad gäller den befintliga trafiken, och det gör vi i stor utsträckning. Vi har ett stort reinvesteringsprogram i busstrafiken för att skapa bättre förhållanden med nya fordon, så att det blir miljömässigt och förnybart i högre utsträckning än innan.

Det handlar om ett stort reinvesteringsprogram i hela tunnelbanesystemet. De stora satsningar som vi gör på att sätta vårt tunnelbanenät i skick som om det vore nytt igen tycker jag ibland kommer lite i skymundan i den offentliga debatten. Vi ska ju komma ihåg att stora delar av tunnelbanan är i 50-årsaldern eller äldre och behöver ett stort reinvesteringsprogram.

Det finns, fru ordförande, ett sådant program vad gäller reinvesteringar i gröna linjen, röda linjen, signalsystem och anskaffning av nya fordon. Det skulle på ett bra sätt bidra till att höja attraktiviteten i det befintliga systemet.

Det handlar också om att vi ser till att bygga ut kollektivtrafiken med nya sträckningar i nya områden där det byggs bostäder, kommersiella lokaler och arbetsplatser. Där finns exemplen att vi bygger ut tvärbanan. Grenen genom Sundbyberg till Solna kommer att öppnas nästa sommar, med förlängning ett år senare till Arenastaden, med den nya, stora nationalarenan.

Vi har också de planer som finns i vår uppgörelse med regeringen om fortsatta utbyggnader av tvärspärvägen. Vi har ytterligare satsningar på att bygga ut tunnelbanan. Där är Nacka ett exempel. Men vi har även det uppdrag som är framdiskuterat med företrädare för kommunerna i nordost, att hitta nya lösningar i kombination med satsningen på att sätta Roslagsbanan i stånd, så att den fortsätter att vara en pulsåder i nordostsektorn.

Men detta räcker inte på sikt. Ska vi få en attraktiv, tillgänglig och sammanhållen region måste vi också förstärka den kollektivtrafik som redan i dag bedrivs i nordostsektorn.

Det handlar också om att se vad vi kan göra på den södra sidan. Där har vi diskussionerna om Spårväg Syd och om att skapa en stomförbindelse i den södra delen av Stockholms län mellan flera kommuner med en kapacitetsstark kollektivtrafik på spår.

Det handlar också, fru ordförande, om att se hur vi i den andra ändan av den blå linjen kan öka kollektivtrafiken och bygga ut den med spårbunden trafik och enligt mitt förmenande tunnelbana till Barkarby och ännu längre in i Järfälla kommun, för att även där kunna möta pendeltågstrafiken med en förlängd blå linje.

Det är exempel på vad som kan komma i framtiden, i förlängningen av våra övergripande mål: attraktiva resor, en tillgänglig och sammanhållen region och effektiva resor med låg hälso- och miljöpåverkan.

Men det, fru ordförande, vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag till plan.

Anförande nr 91

Landstingsrådet Ullberg (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det är den nya kollektivtrafiklagen som anger att vi ska anta ett trafikförsörjningsprogram i höst. Alla beslut om allmän trafikplikt ska kunna härledas därifrån. Det är således ett oerhört viktigt dokument.

Jag har varit bekymrad över den tid som har förflutit de senaste två åren. Jag och Christer åker till Göteborg i morgon och träffar kolleger från övriga landet och pratar om läget i kollektivtrafiken. Jag slås av hur mycket kraft man tvingas ägna åt de administrativa rutinerna, förvaltningsorganisation och programskrivande, i stället för att prata mer om gemensamt biljettsystem, framtida utmaningar och hur vi ska kunna ta andelar från bilismen till kollektivtrafiken.

De frågorna har tyvärr fått stå tillbaka. Det är lite baksidan av att man nu måste fokusera så mycket på de här delarna av den nya lagen. Men givetvis ska vi följa lagen.

Jag delar också Christers bild av att det är ett väldigt bra program. Tjänstemännen har gjort ett mycket färdtjänstfullt arbete med det regionala trafikförsörjningsprogrammet.

Jag tror tyvärr att det är utifrån dagens utbyggnadsplaner, det arbete som sker och den måttliga resandeökning som vi har inom kollektivtrafiken i vår region, som de här ambitionerna är realistiska. Men självklart hoppas jag att vi kan höja ambitionerna och ha högre ambitioner för vilken kollektivtrafikandel vi vill ha och också hur vi ser på till exempel besluten om allmän trafikplikt och vilken trafik vi ska erbjuda som ska ingå i det sammanhållna SL-kortet och vårt taxsystem. Även tidigare i dag har jag känt att det svajar lite från Moderaternas kant, åtminstone beträffande den långsiktiga synen på detta.

Jag är också, med de kapacitetsbrister vi har i fråga om terminaler och hållplatser, bekymrad över hur vi ska lösa utmaningarna om ett konkurrensneutralt marknadstillträde och ett konkurrensneutralt tillträde för rent kommersiell trafik, som vi ser har startats i viss utsträckning i vårt län. Där känner jag inte riktigt att vi har svaren färdiga. Men jag hoppas att vi ska kunna fortsätta ett konstruktivt arbete med att lösa de svåra frågorna, som regeringens politik med den nya lagen har gett oss.

Avslutningsvis vill jag framhålla att det ändå har varit en styrka att vi från oppositionen och majoriteten har kunnat bli överens om den nya förvaltningsorganisationen. Jag tycker att det är bra att vi har ett enigt beslut, i alla fall från Socialdemokraterna och majoriteten, beträffande hela det regionala trafikförsörjningsprogrammet.

Jag har en from förhoppning om att vi, även när vi kommer till de svåra frågorna om tillträde till terminaler och hållplatser och inte minst beslutet om vilka linjer som ska omfattas av allmän trafikplikt, ska kunna bli lika konstruktivt överens om de viktiga frågorna. Det är helt avgörande frågor för kollektivtrafikens utveckling i regionen.

Anförande nr 92

Y v o n n e B l o m b ä c k (MP): Fru ordförande, trafiklandstingsrådet, övriga ledamöter! Erika har väldigt tydligt tagit upp bakgrunden till det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Från Miljöpartiets sida tycker vi att det har varit positivt att ingå i den referensgrupp som har jobbat oerhört konstruktivt med att ta fram mål och underlag till det tjänstemannaförslag som sedan enhälligt beslutades i trafiknämnden.

Men vi sade redan då och säger det igen att den andelsökning som man vill att kollektivtrafiken ska stå för på lång sikt är alldeles för låg. Vi tycker att det är beklagligt. Vi har därför lagt ett särskilt uttalande och vill lägga det även här.

Vi tycker att det är viktigt att det framgår att vi från vår sida tycker att två och en halv procentenheters ökning fram till 2050 leder den här regionen i helt fel riktning, eftersom befolkningsökningen är så stor som alla pratar om vid i stort sett vartenda möte överallt. Vi ser att det är positivt att regionen växer och att folk vill bo här. Men ska det bli hållbart och möjligt att över huvud taget ta sig fram måste kollektivtrafikens andel stå för en högre ökning än vad som ligger till grund för programmet.

Vill man bygga två mil motorväg som äter upp pengar i mer än 30 år framåt, då räcker inte pengarna till att bygga ut kollektivtrafiken i tillräcklig takt. Det är det vägval, det kollektivtrafikval, som är en skiljelinje. Där har Miljöpartiet ett helt annat tänk.

Vi skulle verkligen önska att det funnes en politisk majoritet i den här salen att se verkligheten i vitögat, att förstå att vi måste göra omtag för att nå dit alla säger att vi vill, till en hållbar utveckling, och också göra slag i saken och omförhandla Stockholmsöverenskommelsen. Det finns ju ett fönster nu. Vi sitter med en ny länsplan på bordet som vi ska prata om. Men det enda jag får höra vid vartenda möte är att alla står fast vid det gamla förslaget.

Men jag och Miljöpartiet ger inte upp. Vi tror att det finns en annan väg att välja.

Jag skulle också vilja prata om miljö- och tillgänglighetskraven. Det är tyvärr inte möjligt för SL eller landstinget att ställa tuffare krav på de privata utövare som kommer in. Vi tycker att det är beklagligt och skulle verkligen önska att vi följer upp vad som händer när det förhoppningsvis kommer in fler aktörer.

Det är å ena sidan positivt att det finns andra som vill köra kollektivtrafik. Men sedan är det trist om det blir dubbelt så dyrt så att folk inte har råd. Och det vore väldigt tråkigt om funktions- och miljökraven är så lågt satta att vi får in bussar, båtar eller annat som inte ökar tillgängligheten och som kanske dessutom leder till att luftmiljön blir ännu sämre.

Frågan är: Kommer vi att följa upp detta på något sätt, eller är det så att de kör vad de kör och det blir vad det blir? Det skulle vara intressant att få veta.

I övrigt står vi bakom hela programmet. Vi vill bara framhålla det särskilda uttalandet. Om någon kan svara på frågan om hur vi kommer att jobba med funktionalitet och miljöfrågor vore det bra.

Anförande nr 93

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, ledamöter, några åhörare! Även vi i Vänsterpartiet står bakom förslaget till regionalt trafikförsörjningsprogram. Det är en gedigen lunta som SL:s tjänstemän – tack till dem! – har tagit fram. Det är väl genomarbetat också.

Men precis som Socialdemokraterna påtalar genom Erika är det tyvärr alldeles för starkt fokus som nu måste läggas på den nya lagstiftningen och hur man ska hantera den. Där känner vi stor oro. Vad är det som kommer att hända?

I dag har det gått ett rykte på Facebook om linje 748 X. Jag fick tidigare i dag inte fråga om den ska finnas kvar. Det är en populär linje mellan Södertälje och Liljeholmen. Resenärerna fick först beskedet från SL att linjen ska läggas ned för att den ska köras med kommersiell trafik. Men kommersiell trafik kan aldrig ersätta SL:s trafik, eftersom man vill resa på samma kort i ett sammanhållet system.

Den oro som vi känner nu är: Vad kommer att hända med den kommersiella trafiken och det fria marknadstillträdet? Plötsligt kanske någon säger "Vi kan köra den här linjen", och då blir det en annan kostnad och ett annat kort för den resan, och plötsligt kan det också komma avanmälningar.

Precis som Yvonne Blombäck undrar är även vi oroade. Den upphandlade trafiken är vi inte oroade för, eftersom det finns mycket tydliga tillgänglighetskrav där, med läggolv etcetera, men vad händer med den kommersiella trafiken? Kommer det att vara sådana turistbussar som jag själv har fått åka med, med väldigt höga insteg? Där finns det en väldig oro.

Målet är att vi ska ha attraktiva resor. Målen för det är alldeles för lågt satta, anser vi. Vi måste öka andelen kollektivtrafikresenärer och minska andelen bilism. Det handlar om vår miljö, vår framtid och vår långsiktiga hållbarhet.

Vi tycker – tvärt emot vad Christer G står här och säger om alla investeringar som ska göras – är en brist att man i programmet faktiskt inte berör de investeringar som kommer att göras. Det tycker vi.

Sammanfattningsvis: Det här är ett enigt politiskt förslag. Men även vi i Vänsterpartiet hänvisar i korta ordalag, med det jag just nu har sagt, till vårt särskilda uttalande i landstingsstyrelsen som också lades i trafiknämnden.

Anförande nr 94

Lennart Rohdin (FP): Fru ordförande! Detta är ett viktigt ärende. Det är därför värdefullt att det råder bred enighet om det. Men bara därför att det är ett viktigt ärende är det inte säkert att man därmed måste väva in allt som gäller trafik och kollektivtrafik i det här sammanhanget.

Vad ärendet handlar om är – som bland annat Erika Ullberg påpekade – hur vi hanterar vår kollektivtrafik här i Stockholmsregionen i förhållande till den nya kollektivtrafiklagen och de krav som den ställer. Det kan då vara bra att veta att den nya kollektivtrafiklagen i sig är ett resultat av ett bindande EU-direktiv från 2007, som i allt väsentligt framförhandlades under den förra regeringen.

Det här är alltså inte något revolutionerande nytt strategiskt dokument när det gäller kollektivtrafiken i Stockholmsregionen som tar över eller ersätter allt annat som har gjorts eller är på gång, utan det hanterar just den nya kollektivtrafiklagen.

Vi har Rufs. Den gäller fortsatt. Vi jobbar inom trafiknämnden med de olika stomnässtrategierna. Det arbetet fortsätter. Vi har länsplanen från 2010. Den gäller fortfarande, även om det nu har påbörjats dialog och förhandlingar om kommande, nya steg när det gäller investeringar i Stockholmsregionen. Allt detta behövs.

Jag instämmer i det som har sagts här om att SL under den här korta tiden har gjort ett väldigt bra arbete med att ta fram detta program. Det har skett i omfattande dialog med länets kommuner, som också har varit mycket aktiva och på ett värdefullt sätt bidragit till programmets framtagning. Även andra intressenter har fått komma till tals i processen.

Som Yvonne Blombäck framhöll har vi haft en väldigt bra dialog i referensgruppen i trafiknämnden över den traditionella blockgränsen, så att vi har fått ett dokument som vi i allt väsentligt kan vara väldigt överens om.

Det program som vi tar ställning till i dag är första steget i en process och lägger grunden till de beslut som kommer att tas om allmän trafikplikt, det vill säga om vilken kollektivtrafik som, precis som den hittillsvarande, ska upphandlas i en upphandling som enligt de mål som ligger i programmet ska säkerställa att vi har en robust och tillförlitlig kollektivtrafik för länets resenärer även i fortsättningen. Som det konstateras i programmet kommer den åtminstone på kort sikt i allt väsentligt att vara av den omfattning som gäller i dag.

Det är förvisso så att det finns många ovissheter om hur det faktiskt kommer att falla ut. Det gäller i vårt landsting, det gäller i andra län, och det gäller säkert i andra länder som jobbar med att genomföra detta EU-direktiv. Mycket av detta redovisas också i programmet, för den som vill sätta sig in mer i det.

Men jag vill ändå framhålla att syftet med både EU-direktivet och den nya kollektivtrafiklagen är att vi ska få mer trafik för resenärerna, och det är inget negativt, utan det är positivt.

När programmet förverkligas måste vi givetvis följa utvecklingen mycket noga. Programmet kommer att behöva revideras. Det kommer förmodligen att behöva uppdateras ganska snart. En första uppdatering är utlovad redan till sommaren 2013. Flera frågor finns redovisade i programmet som vi behöver återkomma till snart. Erika pekade på ytterligare saker som behöver tas upp.

Trafikplikten, som är nästa steg i processen, ska säkerställa att alla invånare i Stockholms län kan räkna med en kollektivtrafik på minst nuvarande nivå. Jag kan hålla med många tidigare talare om att vi skulle behöva mycket mer. Men det startar nu andra processer som kommer att möjliggöra finansieringsbeslut som leder till ny, utökad kapacitet, och då kan vi också höja målen.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 95

Michael Stjernström (KD): Fru ordförande, fullmäktige! Detta är ett viktigt dokument, har flera sagt, och jag håller med. När befolkningen i vår region ökar, turismen ökar och den ekonomiska tillväxten också är god i Stockholm, då växer självklart behovet av trygga, smidiga och hållbara transporter både för personer och för varor.

Vi är alla beroende i vår vardag av att kollektivtrafiken fungerar. Att öka andelen kollektivtrafik är den viktigaste miljöinsats som vi kan göra här i landstinget.

Dokumentet har varit utsatt för ett omfattande samråd, både möten med kommuner, trafikföretag och intresseorganisationer och skriftliga samråd. Det är otroligt bra uppställning och samsyn kring det dokument som nu läggs fram.

Huvudpunkterna har flera gått igenom. Det handlar om attraktiva resor, en tillgänglig och sammanhållen region och effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan.

Det är också viktigt, som flera har tagit upp, att vi självklart har koll på vår egen verksamhet, vad vi upphandlar, men förstås också måste ha höga ambitioner för och inspirera den kommersiella trafiken, som nu tillkommer, så att också den har hög kapacitet och tillgänglighet även för människor med funktionsnedsättning.

Vi måste arbeta mycket aktivt hela tiden med att öka och förbättra vår trafik. Självklart måste målet vara att öka andelen kollektivtrafik.

Det finns utmaningar och svårigheter i detta, och en del har pekat på det. Hur gör vi med alla aktörers tillträde till hållplatser, terminaler med mera, och hur informerar vi om detta? Det är utmaningar som måste gå att lösa.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 96

Lars Carlsson (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det är glädjande med ett förslag som är enigt. Det regionala trafikförsörjningsprogrammet har tillkommit som en följd av den nya lagstiftning som syftar till ökat kollektivtrafikutbud. Vi välkomnar den nya lagstiftningen.

Kommersiella aktörer kommer att kunna komplettera den allmänna kollektivtrafiken och förhoppningsvis öka det kollektiva resandet. Det innebär på intet sätt att vårt ansvar försvinner. När Stockholm växer så det knakar måste den allmänna kollektivtrafiken växa. Fler måste resa kollektivt, och vi måste få grönare resmönster i hela vårt län.

Jag hoppas att vi ska kunna hitta gemensamma biljettsystem, trafikplanerare och annat. Det måste vara enkelt att använda kollektivtrafiken och byta mellan kommersiell trafik och inte minst länsöverskridande kollektivtrafik. En tillgänglig kollektivtrafik är avgörande för att fler ska åka kollektivt. Utan ett ökat kollektivresande kommer vi inte att klara den framtida trafiken i vår region.

I det regionala trafikförsörjningsprogrammet sätter vi upp höga miljömål. Det är viktigt att komma ihåg att det inte är det regionala trafikförsörjningsprogrammet som definierar vår målsättning utan att det är landstingets miljöprogram som gör det.

I Miljöutmaning 2016 sätter vi upp ett högt mål: om fyra år ska 75 procent av kollektivtrafiken gå på förnybara bränslen. Vår ambition är att fortsätta att höja den målsättningen och nå målet 100 procent förnybart betydligt tidigare än 2030.

Den kommersiella trafiken kan vi i landstinget inte styra över – varken beträffande tillgänglighet eller i fråga om miljö. Vi i Stockholms läns landsting tar vårt ansvar och satsar stort vad gäller både miljö och tillgänglighet.

Vi ska snart behandla miljöredovisningen för 2007–2011. Där ser vi hur landstinget går före i miljöarbetet och utvecklingen och introduceringen av miljövänliga transporter.

I de delar landstinget inte kan styra över måste vi lita på att den nationella nivån ställer högre krav och sätter högre fart i arbetet mot en fossilfri fordonsflotta. I det läget har vi också ett stort ansvar att trycka på för högre anpassningskrav för kommersiella fordon för funktionshindrade. Det är på den nationella nivån som vi har den möjligheten.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 97

Stella Fare (FP): Fru ordförande, fullmäktige! Den här planen är en av många som vi har haft anledning att kommentera i fullmäktige. Men den är föranledd av något annat än ett eget initiativ. Det handlar om en ny lagstiftning på området.

När jag läser planen känner jag att det är väldigt beskrivande och att vi känner igen mycket av det som står. Det mest intressanta är väl egentligen det som rör det fria marknadstillträdet och de möjligheter som vi kan se framför oss. Det är, som Lennart Rohdin var inne på, väldigt ovisst vad som kommer att bli följderna av möjligheten att starta kommersiella, nya linjer inom kollektivtrafiken i Stockholmsområdet, som har så mycket kollektivtrafik.

Vår uppgift i trafiknämnden är att se till att tillträdet blir så konkurrensneutralt som möjligt. Jag ser framför mig att det kommer att uppstå konflikter som vi behöver ta ställning till. Det handlar om – vilket flera av remissinstanserna har varit inne på – att få tillträde på samma villkor till exempelvis bussterminaler, och det handlar om information på de stora elektroniska skyltar som är uppsatta i länet.

Det handlar alltså om att den som vill driva trafik på privat grund ska få möjlighet att informera resenärerna på samma villkor som SL har i dag. Det är sådana frågor som vi säkerligen kommer att få ta ställning till framöver i trafiknämnden. Jag förstår att många är oroade över att SL nu vill prioritera den upphandlade trafiken. Vi måste naturligtvis tänka på att resenären ska stå i centrum och vilka intressen resenären har i detta.

Än så länge har vi inte sett så många privata initiativ. Men det finns ett som jag tycker är lite intressant. Det är på bussidan, för på spårsidan är det nog svårt att komma in och konkurrera.

Det är den linje som på något sätt tecknar en möjlig framtidsutveckling, den som är en direktlinje mellan Nacka och Kista. Jag vet inte om några har hunnit pröva den ännu. Det är sex turer om dagen. Man erbjuder internet ombord, och det går att ta med sig sin cykel utan problem – se där en öppenhet, där man från marknadens sida har sett ett behov!

Det blir intressant att följa detta och se om de kan få en trogen grupp av resenärer som använder deras tjänster, trots att det ordinarie SL-kortet inte fungerar ombord.

Det finns en fråga som flera har varit inne på, nämligen att den andel som reser med kollektivtrafiken inte är tillräckligt högt satt som utvecklingsmål. Jag kan hålla med om att det finns en stark oro, eftersom länets invånare blir allt fler och många fler åker kollektivtrafik, samtidigt som man kan se att biltrafiken ökar mer än vad som är önskvärt. Hur ska vi hantera den utvecklingen?

Vi kan inte bara fortsätta med generella mål som vi inte kan leva upp till. Jag känner att det inte är att ta tag i detta problemområde. Vad vi måste göra steg för steg – för att bearbeta det vi alla vill åstadkomma, nämligen en högre andel som reser kollektivt – är att börja bryta ned målen geografiskt.

Någon bland remissinstanserna har pekat på att det är så vi kan komma åt den ökade bilanvändningen, genom att titta geografiskt över länet och se vad det är för strategisk åtgärd vi måste göra för att den här delen av länet ska finna att kollektivtrafiken är ett bra dagligt verktyg för att ta sig till och från sitt arbete eller tvärs över kommungränserna.

Det är några av de utmaningar som vi har framför oss. Men framför allt ser jag att detta dokument ringar in vad som är problem och möjligheter med fler aktörer på vår stora, rika kollektivtrafikmarknad som är Stockholm.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 98

Hans Lindqvist (C): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det är ett jättebra program. Det har alla sagt, och det tycker jag också.

Jag tänker ta några exempel på vad som kan bli följden av programmet eller som man skulle kunna se framför sig för oss som bor i ostsektorn, bara för att lite grann beskriva vad som kommer i nästa steg, vilket flera har tagit upp.

Att det är ett bra program betyder också att det är ett gediget arbete. Det är bra att läsa bilagorna och den mängd remissvar, inklusive svaren från Värmdö och Nacka kommuner och andra, som finns som bilaga till programmet.

Christer sade i sin inledning att tunnelbanan är central. För att förstärka kollektivtrafiken är naturligtvis spårtrafik över huvud taget centralt och avgörande för både miljön, klimatet och framtiden.

Vad blir följden av den nya kollektivtrafiklagen och trafikförsörjningsprogrammet? Det är ingen som vet det. Blir det kommersiella komplement, eller blir det efter 15–20 år kanske två lika stora delar som försörjer Stockholmsregionen med trafiken? Det vet vi inte.

Men det vi ska veta är att resenärerna ska stå i centrum för trafiken och att vi måste se till – nu tar jag till lite övertoner – att det inte blir en SJ-katastrof där man står på ena sidan en trafikbro och inte har någon färdväg till andra sidan, eftersom det är olika system. Det är jätteviktigt för oss att se till att det inte blir så.

Jag tar några exempel och börjar med ostsektorn. Tunnelbanan talar Christer om. Det är klart att tunnelbana till Nacka blir en avgörande fråga för oss som bor i ostsektorn. Förstudien ska inledas, och den pågår redan. Det är jättebra.

Några exempel på vad vi tycker är viktigt: Man ska åka över en Skurubro. Vi har bara en infartsväg från Nacka-Värmdö, och det är Skurubron. Ska man ta avgift där eller inte? Det är inte en fråga för det här programmet, men jag vill bara peka på följderna av vad som kan bli nästa pilsner när det gäller trafikförsörjningsprogrammet.

Slussen, bussterminalen – jag säger inte mer. Alla vet att det är frågor som ska diskuteras under lång tid framåt. Likaså är det till exempel viktigt att bussar också i fortsättningen kan gå från ostsektorn till Slussen och till andra ställen, så att man inte förlitar sig på ett enda trafikslag.

Några saker till: Vi kommer att få titta på zonsystemet. Det hör inte heller till själva programmet, men det blir en följd av detta att försöka få fler att åka med kollektivtrafiken. Då ska vi inte ha zonindelningar som förhindrar att man åker med kollektivtrafiken, för det är ändå den som vi vill stärka och stödja. Det är en fråga för oss alla att se till att nästa indelning i zoner blir bra.

Det finns en mängd andra saker. Där kommer sjöbussar, och där kommer SL-kortet och andra saker som är viktiga in, som framförhållning när det gäller att få det trafikförsörjningsprogram som alla nu ställer sig bakom och instämmer i att bli verksamhet.

Jag gör på samma sätt, med dessa små tillägg om praktiska frågor för fortsättningen som det kan vara bra att känna till. I övrigt yrkar jag bifall till förslaget.

§ 123 Översyn av regelverk och beredningsformer för bidrag till intressepolitisk verksamhet till organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning

Anförande nr 99

Landstingsrådet Nyman (KD): Fru ordförande! Det ser ut av ärendet att vi ska diskutera allt, hur bidragsfördelning och annat ska gå till, men så är det inte. Det är den första attsatsen på s. 1 i förslaget som vi tar ställning till. Det är inga jätteradikala förändringar. Man finner dem i beslutsunderlags nr 3 i handlingarna.

Det som ändras är att vi ska gå från tre till sju politiska företrädare i bidragsgruppen. Tidigare har det varit tre personer enbart. Så har det varit mycket länge, under ett antal mandatperioder. Men under hand har det kommit fram synpunkter inte minst från handikapporganisationerna om att det borde vara en annan ordning, och nu tillgodoses detta. Det är den ena ändringen.

När det gäller företrädare för HSO, DHR och SRF är det samma antal: tre från HSO, en från DHR och en från SRF.

Där AB SL stod med i riktlinjerna har det ändrats till "trafiknämndens förvaltning", för att aktualisera riktlinjerna.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 100

Helene Öberg (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! För Miljöpartiets del vill jag yrka bifall till det förslag till beslut som vi hade i landstingsstyrelsen.

Vår ingång när det gäller ersättningen till intressepolitisk verksamhet är att bidragen måste bli mycket mer transparenta än vad de är i dag. Det ska vara enkelt för föreningarna som söker att förstå hur de ska göra och vad som är syftet med bidraget. Det måste också finnas ett gott stöd till dem som söker bidragen att göra ansökningarna på rätt sätt.

Vi tycker också att det är viktigt att man bereder möjlighet för nya föreningar att komma in och ta del av bidragen. Det upptäcks ju nya sjukdomar, det är nya diagnoser, och det förändras också lite grann vilka föreningar som attraherade medlemmar förut och vilka som lyckas attrahera medlemmar framöver.

Därför tycker vi att de förändrade kriterierna egentligen borde anpassas utifrån att man ser på hur föreningens medlemsstorlek ser ut men också hur bra föreningen är på att följa sina egna mål och resultat. Det blir ju ett slags garanti för oss i landstinget. En förening som är duktig på att följa upp sitt arbete gör mycket nytta för de pengar som föreningen får från landstinget. Vi har ett gemensamt intresse av att föreningar som får stöd av oss gör stor nytta för pengarna.

Vi har också haft en synpunkt på bidragsgruppen som bestämmer vilka som ska få stödet. Vi har velat att den i princip ska bestå bara av politiker. Men vi respekterar att det finns en annan tradition här i landstinget, så vi accepterar att man ökar antalet politiska företrädare men behåller representanter för föreningarna.

Bifall till vårt förslag till beslut i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 101

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Jag tycker att Helene i och för sig lyfter vissa frågeställningar som vi håller med om. Det gäller framför allt detta om när det kommer nya föreningar.

Men nu har man ändå gjort den här översynen sedan förra gången, och då tycker vi att vi kan pröva det här sättet, så får vi utvärdera det och se om det blir bättre eller om vi har utmaningar.

Därför yrkar jag för Vänsterpartiets del bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 102

Landstingsrådet Nyman (KD): Fru ordförande! I den mån det är fullmäktiges sak att ta beslut enligt det förslag som Miljöpartiet har lagt yrkar jag avslag på det.

Men de delar som ni har i era tre första att-satser från landstingsstyrelsen beslutas i landstingsstyrelsen – inte här – och det är beslutat där. Under förutsättning att fullmäktige nu beslutar enligt första att-satsen på s. 1 har landstingsstyrelsen fattat beslut om innehållet i övriga, och det var där ni lade yrkandet. Det yrkandet ska behandlas av landstingsstyrelsen – inte av fullmäktige. Det var det jag försökte klarlägga i mitt första inlägg men uppenbarligen misslyckades med.

Det yrkandet det gäller lade ni i landstingsstyrelsen, och det avslogs där. Nu gäller det den andra förändring som jag redogjorde för. Om man vill ta upp den här frågan till någon sorts ytterligare omprövning behöver man nog göra en ännu större översyn av detta och fundera över om det är fullmäktige som ska besluta om riktlinjerna för bidragsfördelning eller om det fortsättningsvis ska vara landstingsstyrelsen, som tar beslutet om fördelningen, också ska ta beslutet om kriterierna.

Det är precis som Håkan Jörnehed sade: Under de senaste två eller nästan tre åren har det skett en uppräknings av bidragen som motsvarar uppräknings för hälso- och sjukvårdsnämnden i budgeten för varje år. Det har landstingsstyrelsen godkänt, och vi har under de två tre senaste åren också satt undan en särskild pott för att fördela bland nya eller relativt nya föreningar, för att åtminstone till viss del komma till rätta med det som ser ut som en obalans. Men fram till dess har vi hela tiden följt de riktlinjer som fullmäktige någon gång på 70-talet bestämde när man beslutade att dela ut de här bidragen.

Det är ett frivilligt åtagande för landstinget. Jag får ofta påtalat från handikapporganisationerna att det inte finns något annat landsting i Sverige som är tillnärmelsevis så generöst med den här formen av intresseorganisationsbidrag som vi är, så vi har ett gott renommé. Ni har också sett av handlingarna att organisationerna inför landstingsstyrelsens beslut i maj i huvudsak har gett sitt stöd för den inriktning vi har valt och försöker leva upp till.

Anförande nr 103

Helene Öberg (MP): Även om man har ett generöst bidrag tänker jag att det ska vara rättvist. Det måste vara en viktig del i det hela. Jag vet att det finns andra landsting som också är väldigt generösa, så det är inte så att vi i det här landstinget är väldigt ensamma om det. Det är en viktig verksamhet, så det är inget konstigt att vi har detta bidrag.

Vi ska fatta beslut här i fullmäktige, och då är det väl rimligt att Miljöpartiet får ha ett eget förslag till beslut. Även om Stig Nyman yrkar avslag på det vill jag vidhålla vårt förslag till beslut.

§ 125 Miljöredovisning 2011 för Stockholms läns landsting – slutredovisning av Stockholms läns landstings miljöpolitiska program 2007-2011, Miljö Steg 5

Anförande nr 104

Landstingsrådet Andersson (C): Fru ordförande! Det är på ett sätt väldigt roligt att få föredra det här ärendet. Fem års miljöarbete programmässigt, planmässigt och med stort engagemang från hela vår landstingsdrivna och landstingsfinansierade verksamhet har gått i mål, och det har gått i mål på ett sätt som måste sägas vara en stor framgång.

Av 23 mål i Miljö Steg 5 har vi nått 20 mål. Vi har delvis nått två mål. Det är bara ett mål som vi inte har uppnått. Det är målet som rör läkemedelsrester i dricksvatten, som är svårsmitt och oerhört svårt för landstinget att kontrollera.

På punkt efter punkt – det är bara att läsa i handlingarna – kan man se vilka imponerande resultat våra medarbetare ute i landstingets olika verksamheter och landstingsfinansierade verksamheter har uppnått. Jag skulle särskilt vilja göra reklam för skriften *Miljö Steg 5 2007–2011 – en sammanfattning av fem års miljöarbete*, som år för år redovisar på de olika områdena vad som har hänt.

Det är en delvis dramatisk läsning, där man kan se hur miljömålen verkligen inte har realiserat sig själva, utan att det flera gånger har krävts kraftsamlingar i landstinget och även politiska interventioner för att få nödvändiga resultat på plats. Jag skulle särskilt vilja nämna miljöbussarna, som under en period såg ut att halka efter, och lustgasreningen på våra sjukhus, där politiskt modiga beslut banade vägen för att vi lyckades spurta i mål och nå våra mål.

Jag vill framföra ett tack till mina landstingsrådskolleger Filipa Reinfeldt och Christer G Wennerholm för gott samarbete i de här frågorna.

Jag hade tänkt stå här och läsa upp resultaten. Men de är så många och så goda att det nästan inte är nödvändigt. Vi har synnerligen pedagogiska skrifter. Ni har all anledning att läsa dem och känna stolthet, för detta är verkligen något stort.

Den som läser de här skrifterna kommer att se att det är ett hårt och målmedvetet arbete som inte hade varit möjligt om man inte också hade gjort regelbundna och rigorösa uppföljningar och arbetat med utgångspunkt från de uppföljningarna.

Det är inte bara det att vi på många områden når mycket fina resultat, utan vi har också utvecklat nya lösningar i landstinget, varit med tillsammans med andra samhällsaktörer och utvecklat nya lösningar som nu står öppna för andra, för att följa efter, vilket gör det mycket lättare för andra aktörer, som inte har samma resurser som vi har.

Våra lösningar är ofta attraktiva, eftersom vi inte bara har sprungit i väg mot de enklast till buds stående lösningarna utan ställt höga krav på kostnadseffektivitet och att det ska vara samma funktionalitet som på de konventionella lösningarna. Därmed är det många som följer oss. Miljöbussarna är ett exempel. Lustgasreningen är ett område där många följer efter oss. Vår upphandling av grön it är också en framgångssaga som kommer att visa att man både tjänar pengar och gör stora miljöinsatser.

Ett skäl till vår framgång är den stora professionalitet som vår miljöavdelning och vår upphandlingsavdelning i landstinget har, just genom att ställa höga krav på både funktion och kostnadseffektivitet. En annan nyckelfaktor är att vi har arbetat väl med vår decentraliserade organisation och gjort många miljöhjältar ute i verksamheten delaktiga i arbetet.

En sådan miljöhjälte är Jan Rapp. Han har blivit ganska uppmärksam och blev till och med utsedd av Aftonbladet till Årets miljöhjälte förra året. Han verkar på Danderyds sjukhus och har inte bara drivit fram bättre avfallshantering på Danderyds sjukhus utan har blivit en motor i hela det regionala arbetet för biogasutvecklingen.

Jag tycker att han lite grann kan stå som en symbol för landstingets roll i miljöarbetet. På samma sätt som Jan Rapp vägrar att begränsas av Danderyds sjukhus karta, på samma sätt verkar Stockholms läns landsting utanför Stockholms läns karta. Jag tror att det är mycket viktigt i ett läge när den internationella klimat- och miljöpolitiken långt ifrån ofta går så fort som den skulle behöva gå. Dynamiken kommer underifrån. Stockholms läns landsting bidrar mycket kraftfullt till den dynamiken.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 105

Lennart Adell Kind (FP): Fru ordförande, ledamöter! Gustav nämnde ordet "stolthet". Det tror jag faktiskt är ett ord som vi kan använda i det här sammanhanget, och det är ett ord som vi kan använda tillsammans över parti- och blockgränserna när det gäller vårt miljöarbete.

Det är det femte miljöprogrammet som vi slutredovisar nu, och vi har börjat implementera det sjätte miljöprogrammet. Det är ett långt och målmedvetet arbete. Våra miljöprogram tycker jag har blivit bara bättre och bättre. Vi har använt erfarenheterna i en process av ständig förbättring när det gäller vårt miljöarbete, i fråga om att sätta upp realistiska och mätbara mål men inte minst i fråga om att få hela vår jättelika organisation att tillsammans implementera dessa mål.

Vi kan i denna redovisning se många exempel på hur våra ibland ganska tuffa mål – de såg ibland ganska tuffa ut när vi utarbetade miljöprogrammet – i de allra flesta fall har både uppnåtts och överträffats. Det finns väldigt många exempel. Jag ska inte redovisa dem här. Det handlar om allt från förnybara bränslen inom kollektivtrafiken till utfasning av skadliga kemikalier och inte minst lustgasreningen.

Jag trodde aldrig att jag skulle behöva säga detta: Ibland kan detta med femårsplaner vara en ganska bra idé. Inom miljöområdet finns det ofta exempel på politiker som sätter upp höga och ibland ganska orealistiska mål – men på så pass lång sikt att de aldrig behöver ta konsekvenserna av dem. Jag tror att det sätt som vi jobbar på och som vi har utarbetat under lång tid kan vara en förebild för många andra aktörer när det gäller arbetssätt, inte minst för kommunerna, bland annat här i länet.

Det finns två grupper som vi framför allt ska tacka för den här framgången. Det handlar dels om de duktiga tjänstemän som har jobbat med att ta fram programmet och också se till att övervaka, följa upp och genomföra det. Sedan handlar det givetvis i hög grad om alla våra duktiga medarbetare ute i hela organisationen, där vi faktiskt har fått ut arbetssättet och möjligheten att påverka arbetet på ett fördömligt sätt. Det finns väldigt många miljöhjältar därute. Gustav nämnde en av dem.

Jag tycker att man kan säga att vi har uppnått alldeles utmärkta resultat när det gäller att göra vår egen verksamhet mer miljövänlig och hållbar. Men det gäller tyvärr inte på alla punkter i fråga om hela länets miljöpåverkan. Inte minst måste vi lyckas betydligt bättre när det gäller att minska biltrafikens andel av resor och transporter.

Från Folkpartiets sida har vi alltid varit glasklara över att kollektivtrafik och cykel måste vara huvudalternativ när det gäller resor i regionen. Jag måste säga att jag ändå tycker att det har skett en förändring i synsätt rent generellt när det gäller den punkten.

Det gör mig både glad och optimistisk när vi kan se att alla partier över parti- och blockgränser verkar ha kommit till de här slutsatserna, det vill säga att vi måste börja fokusera på arbetet med att minska biltrafikens andel av trafiken och se till att fokusera på att utveckla vår kollektivtrafik och cykelresorna. Det tror jag är nästa stora utmaning i vårt miljöarbete.

Anförande nr 106

A n d e r s E k e g r e n (FP): Ordförande, landstingsfullmäktige! När jag förra året hamnade i miljö- och skärgårdsberedningen blev jag väldigt imponerad av det miljöarbete som bedrivs inom landstinget. Jag tycker att det på många sätt är ett föredöme, och jag tror att väldigt många kommuner skulle kunna lära sig av det miljöarbete som bedrivs inom landstinget. Det gäller även min hemkommun Solna.

Det finns några ingredienser som gör att miljöredovisningen känns väldigt bra: Det finns ett mycket strukturerat arbete. Det finns tydliga och realistiska mål. Även om de ligger lite i framkant visar det sig att om man jobbar bra kan man uppnå dem. Man jobbar steg för steg mot en bättre miljö. Man tar med de ekonomiska aspekterna. Man fokuserar väldigt mycket på de egna verksamheterna. Man har en kontinuerlig uppföljning.

Det är väl därför som det här resultatet har blivit mycket bra. Det är trots allt väldigt imponerande att man lyckas klara 20 mål av 23 och alla mål inom energiområdet. Som ett lite extra plus i kanten har man också fått Miljöstyrningsrådets pris som Utmärkt Grön Upphandlare, vilket väl är ett extra bevis på att verksamheten sköts väldigt bra.

Lennart tog upp mycket av vad som har hänt, och jag tänker inte fördjupa mig mer i det utan tycker att man ska titta lite framåt, för det finns trots allt utmaningar på miljöområdet som vi måste jobba med.

Den första är att om man tittar i Rufs verkar det som om kollektivtrafikandelen successivt går ned. Det är en utveckling som vi måste vända genom en bra kollektivtrafik. Nu när vi har regeringen med oss på taget i många viktiga investeringar är jag ganska förhoppningsfull på det området.

Jag tror att det går att öka andelen bussar som går med fordonsgas ganska markant. Våra reningsverk jobbar ju mer och mer effektivt med detta och kan leverera mer fordonsgas. Jag tror att det i dag mer är en fråga för SL om att få fram fler bussar, så att i framtiden i praktiken alla SL:s bussar går på fordonsgas eller annan förnybar energi.

En stor utmaning som jag tycker att vi skulle kunna jobba mer med – Lennart eller Gustav var lite inne på det, med Jan Rapp – är att vi skulle kunna öka matavfallsinsamlingen ganska markant från sjukhus, vårdcentraler och andra landstingsdrivna verksamheter. I och med att landstinget är så stort är det självklart att om vi lyckas med den målsättningen kommer det att kraftigt öka mängden fordonsgas i regionen. Vi är en ganska viktig och avgörande aktör.

En fjärde punkt, som kanske är lite mer bekymmersam, gäller läkemedelsresterna som hamnar i reningsverken. Jag sitter själv i ett reningsverksbolags styrelse och vet att detta är en fråga som blir större och större. Därför tror jag att det är viktigt att landstinget har ett bra samarbete med de reningsverk som finns men också med tillverkare av läkemedel, så att vi ser till att bekämpa problemen redan vid källan.

Jag vill med det yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag och tacka alla dem som har jobbat med miljöarbetet, framför allt Gustav, som är ordförande i miljö- och skärgårdsberedningen, för ett väldigt bra och gediget arbete. Det kommer också att kunna vara ett föredöme för andra landsting, regioner och kommuner i Sverige.

Anförande nr 107

Rolf Lindell (S): Fru ordförande! Det känns roligt att vara med i diskussionen kring ett ärende där vi alla är så positiva och där vi nog alla ser att det arbete som har lagts ned av alla som har arbetat med miljöfrågorna i förvaltningen har varit väldigt lyckosamt.

Det jobb som nu har lagts ned sedan den rödgröna majoriteten antog programmet i mars 2006 ger anledning till stolthet, och det är bra att vi känner det över hela linjen, tycker jag.

Ett framgångsrikt miljöarbete är, som flera har påpekat, alltid långsiktigt, det måste vara målinriktat, och det måste naturligtvis också följas upp. En hög grad av måluppfyllelse på olika områden ger också en återkoppling på att ett målmedvetet miljöarbete lönar sig.

Låt mig ge några exempel att diskutera. Vi är i stort sett överens om att detta är något av en framgångssaga, men det finns ju alltid delar som man skulle kunna reflektera över att kanske satsa mer på.

Självklart har arbetet med att förnya drivmedel för bussflottan varit en viktig del i miljöarbetet. Satsningen på RME som ersättning i dieselmotorer är naturligtvis bra. Men jag tycker också att man ska komma ihåg och notera att det finns tecken som tyder på att RME har ungefär hälften av miljönyttan jämfört med biogas och sockerrörsetanol.

Jag tror att det är viktigt att landstinget fortsätter att vara i framkant och vara banbrytande och titta på andra exempel som man skulle kunna satsa på. Vi har varit tidiga med etanobussar, och vi har haft intressanta försök med bränsleceller och även hybrider. Ska vi nu ligga i framkant och vara teknikdrivande kanske vi också ska försöka med andra generationens drivmedel i något pilotprojekt. Då tänker jag på DME. Framsynta investeringar på energiområdet har alltså varit framgångsrika.

Om man ändå ska ta upp något som är lite oroande är det, som flera har varit inne på, kollektivtrafikens andel av det totala trafikarbetet. Enligt Rufs uppföljning från 2011 fortsätter andelen resande med kollektivtrafiken att minska, om man ser över hela länet. Det ser vi som ett väldigt allvarligt memento inför fortsättningen. Vi måste verkligen lägga krut på detta i fortsättningen.

Det är klart att en satsning på kapacitetsstarka spårtrafiksatsningar är viktigt i det här fallet, och då tänker jag naturligtvis bland annat på tunnelbanan. Vi har ett enigt beslut om att gå vidare mot Nacka, och vi tror också att det i ett framtidsperspektiv är strategiskt viktigt från våra utgångspunkter med en tunnelbana till Hagastaden, som vi har pläderat för tidigare och fortsätter att plädera för.

Ska man önska sig en vidareutveckling och vidga perspektivet lite när det gäller det fortsatta miljöarbetet vore det lämpligt att mer konkret koppla miljö- och transportutvecklingen till arbetet för en hållbar stads- och regionplanering. Vi socialdemokrater ser det som naturligt att tillväxt och regionplanering integreras med arbetet med hållbar utveckling. Vi måste se det som en helhet. Även om man koncentrerar sig på miljöarbetet hade vi nyligen en fråga om det regionala trafikförsörjningsarbetet, och vi ser att dessa saker hör ihop. Vi måste ta ett samlat grepp om de här frågorna.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till förslaget och också hänvisa till Socialdemokraternas särskilda yttrande.

Anförande nr 108

Cecilia Obermüller (MP): Ordförande, åhörare och ledamöter! Miljöpartiet anser att förvaltningarna och verksamheterna inom SLL har uppnått goda resultat på många av de delområden där målsättningar skulle uppnås i Miljösteg 5. Men nu gäller det att dra lärdom av brister och tillkortakommanden för att bli bättre inför det kommande miljöpolitiska programmet, som vi egentligen borde kalla Miljösteg 6. Jag vill givetvis yrka bifall till Miljöpartiets förslag till beslut i vårt tilläggsyrkande.

Ett av de viktigaste målen, som tyvärr inte har uppnåtts, gäller läkemedelsresterna i vatten. Läkemedel är ju designade för att påverka biologiska skeenden och för att ändra saker i våra kroppar. Effekterna av läkemedelsrester kan vara väldigt obehagliga, med sjunkande fertilitet och missbildningar genom bland annat hormonstörande ämnen. Vi kan få synergieffekter av blandningarna. Det är synnerligen viktigt att vi fortsätter att arbeta med detta.

Inom EU arbetar Sverige framgångsrikt inom Reach just när det gäller läkemedels miljöpåverkan. Då tycker Miljöpartiet att det är viktigt att vi får ned mängden läkemedelsrester i vårt eget reningsverksslam och i det vatten som går ut från avloppsreningsverken ut i ytvatten och dricksvatten. Vi måste arbeta ännu bättre med försiktighetsprincipen och substitutionsprincipen. Inte minst måste vi arbeta tillsammans med landsting som ligger uppströms i Mälaren, för det är ju vårt gemensamma dricksvatten. Vi är två miljoner som dricker av detta vatten, och om vi får läkemedelsrester i det kommer det att få effekt.

Vi står inför stora investeringar i Stockholms läns landsting. Vi ska ta viktiga beslut inför framtiden, och då måste miljöbedömningssystemet fungera. Målet om miljöbedömningar måste vi uppnå med det snaraste eftersom det har långverkande effekter inom landstingets funktioner i framtiden.

I vårt förslag till beslut har vi även listat andra områden där miljöarbetet bör stärkas. Det vi inte tog upp men som vi givetvis ändå vill se är en ökning av andelen kollektivtrafikresande av det totala resandet i regionen. Det är synnerligen viktigt. Då kommer jag in på en av våra punkter. Det syns i princip omöjligt att uppnå uppsatta klimatmål samtidigt som vi planerar för Förbifart Stockholm. Resurserna måste i stället allokeras till ökad kollektivtrafik i den växande regionen. Vi får bara ökad bilism genom att bygga stora motorvägar. Det är egentligen självklart.

Därutöver kan jag peka på att vi vill ha mer småskalig, miljövänlig energiproduktion. Där ligger vi ganska långt från målet. Vi vill att miljörevisionsutbildningen ska fortsätta. Landstinget behöver egna miljörevisorer. Det behövs mer av folkhälsoarbete. Detta behöver vi förstärka för att uppnå god och jämlik hälsa över hela länet. Andelen ekologisk mat behöver också öka. Vi bör ha ett mål om 50 procent till 2016. Leverantörerna måste bli lika medvetna om vikten av ekologisk mat som landstingets personal. Sedan måste naturligtvis miljöarbetet skötas lika noggrant av privata utförare som av landstingets verksamheter.

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 109

Anna Sehlín (V): Herr ordförande! Femårsplaner kan vara bra. Man ska ha ett långsiktigt och framåtsyftande perspektiv när man talar om miljöfrågor. Vi kommer inte att få se effekterna av miljöprogrammen med en gång. Nu har vi siktet inställt på fem, tio eller femton år framåt. Då kommer vi att få se att det går åt rätt håll.

Det finns många bra saker i miljöstegsprogrammet. Jag tänker så klart ta upp några som vi ser är negativa eller där utvecklingen går åt fel håll. En sak som många före mig har tagit upp är detta med läkemedelsrester i vatten. Jag är mycket orolig för Mälaren som vattentäkt. Den hotas från många håll, och det verkar inte finnas någon riktig lösning på problemen. Läkemedelsresterna kommer från vår konsumtion av läkemedel och går ut i vatten. Där måste vi politiker ta krafttag och göra något.

Mälaren är en resurs för Stockholmsregionen och Mälardalsregionen. Vi kan inte låta den förstöras av läkemedelsrester.

En annan problematisk punkt, som också kommer att tas upp i en motion som jag har väckt och som ska behandlas senare i dag, är helhetsbedömningar – livscykelbedömningar – av anläggningars miljöpåverkan.

Vi vill ha in livscykelbedömningar av hela processen när det gäller nya anläggningar och strukturer. Där ska man se till miljökonsekvenser både under driften och under anläggningsfasen. Vi tycker att det fattas ett perspektiv där, och vi vill se en större helhets- och livscykelanalys.

Slutligen är det detta med kollektivtrafikandelar. Det pratar vi om i stort sett varje gång vi ses. Dels tycker vi att målet är för lågt – vi vill se att man tar höjd för en större kollektivtrafikandel – dels, och framför allt, vill vi se att man för en politik som faktiskt möjliggör en större kollektivtrafikandel. Förbifart Stockholm kommer att leda till en ökning av bilismen. Det kommer att öka andelen människor som reser med bil. Det är inte en kollektivtrafiklösning.

De pengar som Förbifart Stockholm slukar och intäkterna från trängselavgifterna behöver vi för att bygga ut kollektivtrafiken så att fler kan resa. Nu är det trångt. Vi måste också bygga ut systemet så att ökningen får plats.

I övrigt yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation, och låt mig säga att jag ändå ser positivt på det här miljöprogrammet.

Anförande nr 110

Fredrik Sawestahl (M): Herr ordförande! Låt mig börja med att fastslå att femårsplaner aldrig någonsin är bra. Så är det. Ett långsiktigt perspektiv är däremot bra, och ett långsiktigt perspektiv har landstinget haft i det här arbetet. Det är en fin produkt, och det är roligt att kunna konstatera hur väldigt många mål som faktiskt har uppfyllts och vad vi tillsammans i Alliansens politik kan betyda för den här regionen. Dessutom är det nya program som vi har lagt fram för kommande period väldigt bra – den nya långsiktiga visionen på detta område som vi beslutade om för ett antal månader sedan. Där sätter vi upp höga men ändå realistiska mål för hur vi ska förändra Stockholmsregionens miljö- och klimatpåverkan.

Mycket har hänt, men det finns ett antal områden som vi kan göra mer på. Till exempel var vi inne på detta med matavfallsinsamling för biogasproduktion. Där har vi mer att bidra med både i våra egna verksamheter och i Rufsperspektivet, alltså vad vi kan göra för att bidra till en utbyggd infrastruktur för förnybara drivmedel i den här regionen. Det är en brist vi har jämfört med andra regioner i landet, som har kommit längre på det området.

Detsamma gäller skärgårdsmiljöfrågor. Det är väsentligt att vi jobbar mycket mer med dem. Det handlar till exempel om att miljöanpassa båtlivet, som är stort i vår region. En annan viktig fråga är grön design och hållbart byggande. Allt detta täcks in i det långsiktiga program för framtiden som vi har antagit. När vi fattade beslut om det sade jag att när den perioden kommer till sitt slut kommer vi i Stockholms länslandsting att få braggguld för våra insatser, och jag tror faktiskt att den förutsägelsen kommer att slå in. När jag sade detta hade Terese Alshammar just fått det, men jag tror att Gustav Andersson och vi andra kommer att få det när vi når nästa periods slutpunkt.

Det är fantastiskt bra arbetat av alla inblandade. Bra politik ger bra resultat!

Anförande nr 111

Vivianne Gunnarsson (MP): Ordförande, ledamöter! Jag hade mest tänkt prata om vattenfrågor, men det gjorde min miljöpartikollega så bra. Först vill jag dock säga, apropå detta med femårsplaner, att det ändå är bra att ha en planering för fem år i taget. Det är bra att det är fastställt vad man ska göra, så att det inte bara är en diffus vision utan konkreta åtgärder. Annars kommer man inte att uppnå några av sina visioner.

Detta kan vi se just på biogasområdet. Egentligen tycker alla att det är väldigt bra med biogas, men den nuvarande majoriteten har svårt att förstå att för att få fram biogas måste man också samla upp biologiskt avfall.

Om man inte har en rutin för detta blir det inte speciellt mycket biogas. Att tro att reningsverken kan framställa den utan att man kör dit något att göra biogas av funkar liksom inte.

Detta med läkemedelsrester i vatten är en viktig fråga som förtjänar att vi tar upp den inte bara en utan många gånger. Vi har sett att 18 av 22 läkemedelsrester har en högre nivå nu än 2005. Då är det bara 22 som man har mätt. Det är otroligt många läkemedel som vi använder i dag, och alla hamnar de så småningom i vår dricksvattentäkt. Det finns mätbara mängder i dricksvattnet i dag. Nu säger jag inte att dricksvattnet är farligt i dag, men vi vet inte hur hälsan och sjukdomarna blir när dagens nyfödda har nått pensionsåldern och hela livet har druckit av detta vatten. Det är jätteviktigt att vi fortsätter med forskning på det här området och att landstinget tar sitt ansvar.

Vattenverken i dag tror att detta går att stoppa vid källan, men det gör det inte. Det är redan så spritt att vi måste sätta in resurser. Vi kan göra väldigt mycket. Vi kan forska, men vi också se om det finns möjlighet att stoppa detta redan vid källan, på sjukhusen. På ett sjukhus kan man till exempel urinseparera. Det är svårare när det gäller de läkemedel som vi intar hemma, och det är väl den största delen.

Det finns också andra saker man kan göra. En sak som landstinget faktiskt har gjort är att försöka förmå läkare att förskriva läkemedel som har miljömärkning. Det är inte så många läkare som har gjort det, men de som har det har märkbart lyckats få ned konsumtionen av vissa läkemedel. Där har vi en jätteviktig uppgift att få läkarna att utnyttja miljömärkningen och byta till sådana läkemedel som inte är lika farliga.

Alla läkemedel är inte lika farliga för miljön, och inte för människorna heller. Det är dock otroligt viktigt att vi startar med detta nu. Inte ens Förenta nationerna har riktigt förstått detta, utan man skriver i sin senaste rapport att mängderna i dag är så små att de inte är riktigt mätbara, så vi behöver inte oroa oss. Tvärtom ska vi oroa oss mycket! Detta är något som vi så småningom kanske inte kan stoppa. Det kan vara som en snöboll som kommer i rullning och som så småningom inte går att stoppa.

Ett rent vatten utan läkemedelsrester eller plastmolekyler bör vara varje människas högsta prioritet. Det bör vara en mänsklig rättighet att man kan lita på att det vatten vi dricker inte kommer att ge störningar i vår reproduktion, att våra barns framtid kommer att bli förstörd eller att man får födelseskador.

Anförande nr 112

Landstingsrådet Andersson (C): Till att börja med skulle jag vilja lösa kontroversen i synen på femårsplanerna. När man läser miljöredovisningen för vårt samlade arbete under fem år är det väl uppenbart att planmässigt arbete kan vara väldigt klokt. Därmed är inte sagt att planekonomi skulle vara bra. Tvärtom är det riktigt uselt. Med den distinktionen borde vi väl åtminstone kunna samla Alliansen kring fortsatt arbete med femårsplaner i miljöpolitiken.

Det är också en framgångsfaktor att nå framgång med hjälp av näringslivet och olika aktörer. Det framfördes här – med rätta, naturligtvis – att lika höga krav ska ställas på våra privata leverantörer av hälso- och sjukvård och kollektivtrafik som på våra egna aktörer. Det gör vi också, kanske med något enstaka undantag. Jag vill framhålla att det finns privata aktörer inom sjukvården som är spjutspetsar i utvecklingen, till exempel Capio S:t Göran som är de som leder arbetet med att minska utsläppen av andra anestesigaser än lustgas. Detta är verkligen ett partnerskap där också den privata sektor som jobbar åt landstinget är delaktig.

Den stora bilden är naturligtvis jätteviktig. Landstingets egen miljöpåverkan är ganska liten om man ser till den samlade regionala miljöpåverkan. Självklart är det viktigt att vi kan få en ökad kollektivtrafikandel och att vi nu förhoppningsvis fortsätter att accelerera investeringarna i kollektivtrafik.

När det gäller Förbifart Stockholm är det min och de flesta fullmäktigepartiernas uppfattning att man behöver binda ihop norr och söder i länet bättre. Jag blir dock lite bekymrad över vår förmåga att vinna kombinationen av minskad miljöpåverkan och bättre förbindelser om inte miljöbilspolitiken på den nationella nivån får ny fart. Den har faktiskt sackat av. Det är viktigt för min bedömning av kommande vägprojekt. Det vill jag ha sagt.

När det gäller läkemedelsrester och vatten håller landstinget på att arbeta fram en vattenstrategi som kommer att handla både om Mälaren och om Österhavet, vårt skärgårdshav.

Slutligen: Sjötrafikens miljöproblem tror jag blir en viktig utmaning under nästa programperiod, inte minst därför att vi är många som är angelägna om att bygga ut ytterligare sjötrafik både på de inre vattnen och i Skärgården. Återigen bifall till landstingsstyrelsen förslag!

§ 126

Motion 2011:12 av Erika Ullberg (S) om behovet av ett helhetsgrepp kring barnsjukvården och Motion 2011:43 av Helene Öberg m.fl. (MP) om att förbättra barnsjukvården

Anförande nr 113

Landstingsrådet Ullberg (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag var under fyra månader gruppledare i barnberedningen inom Sjukvårdsstyrelse Söder samt ledamot av Hälso- och sjukvårdsnämnden. Min samlade bild, bland annat av egna erfarenheter som förälder till två barn, möten med företrädare för professionen och från många studiebesök under den här tiden liksom deltagande i konferenser och samtal med anhöriga, resulterade i den här motionen. Det var för ett och ett halvt år sedan. Jag hade då en stor oro för den otillräckliga kapacitet som jag då såg inom barnsjukvården.

Det fanns en stor oro inte bara hos mig utan hos många om vad som planerades hända med Astrid Lindgrens barnsjukhus. Jag kände stor oro för det otydliga ansvaret mellan barnvårdscentralerna och primärvården. Jag saknade strategier mot smittspridning, för kortare väntetider och för att skapa tryggare undersökningsmiljöer för barnen. Jag saknade också strategier för samverkan mellan primärvård och specialistvård samt sammanhållna vårdkedjor för både kronikerbarn och tillfälligt akut sjuka barn.

Jag vill tacka för svaret. Jag vill tacka för att det visar att det nu finns en samsyn i flertalet av dessa angelägna frågor som också Helene tar upp i sin motion. Det finns en stor insikt om att mycket kan göras bättre. Jag är glad åt att de barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna får justerad åldersgräns, för det behövs, även om jag kan vara bekymrad över vad som händer med de barn som har fyllt ett år, för de är faktiskt också väldigt små.

Jag är glad över att jourläkarbilarna nu erkänns som ett viktigt komplement, inte minst för barnfamiljerna, även om jag tror att den upphandling som nu sker skulle ha kunnat göras på ett annat sätt. Det här behöver fortsatt byggas ut.

Jag är glad över att uppdraget och ansvaret när det gäller psykisk ohälsa nu utreds liksom den samverkan som måste ske när det gäller barn och ungdomar med dessa besvär. Jag tror att vi även där har en otillräcklig kapacitet och oacceptabla väntetider.

Det finns fortfarande oro och frustration över att föräldrar hänvisas till akutmottagningarna nästan oavsett åkomma. Det är något som många föräldrar berättar om. Man ringer till Vårdguiden och blir hänvisad den upptrampade stigen till akutmottagningen.

Jag tror att de utredningar och vårdvalsreformer som det hänvisas till och de förändringar som nu sker verkligen hänger ihop med förtydligad information. Vart ska man som förälder till sjuka barn vända sig?

När man ringer till Vårdguiden måste man få ett klart besked om vilken vårdinstans man ska vända sig till, gärna på ett geografiskt rimligt avstånd, och den vårdinstansen måste också ta ett ansvar för samverkan med andra vårdinstanser och för uppföljningen av den vård som ges. Inte minst uppföljningen är vi nog fortfarande bekymrade över lite till mans eller kvinns.

Från Socialdemokraternas sida tror vi alltså inte att det räcker med att bygga nya dörrar eller att låsa upp gamla dörrar. Det är mycket viktigt just med information och hänvisning. Annars tror jag att vi kommer att ha de upptrampade stigarna till akutmottagningarna, med de smittorisker och långa väntetider som finns där, vilket inte är direkt barnvänligt.

Jag tycker alltså att svaret är bra, men jag tror att det krävs mycket mer för att få en sammanhållen och god barnsjukvård. Det krävs inte bara mer än vad som står i motionssvaret utan också mer än vad som står i den mer än ett och ett halvt år gamla motion. Man måste titta på tillgången till barnläkare inom primärvården, kanske koncentrerat till ett par vårdcentraler. Precis som man har äldrevårdcentraler kanske man kan ha barnvårdcentraler. Man måste också fortsätta jobba med lättakuter. Arbetet med att se över specialistcentrum, eller vad de nu ska heta och hur de nu ska funka, måste intensifieras med ett barnperspektiv. Närakuter är en beprövad och god politik som man inte borde ha någon prestige mot att titta på igen.

Avslutningsvis vill jag som sagt tacka för svaret. Jag vill också tacka alla kompetenta tjänstemän som jag har träffat under den här tiden. Vi har en väldigt tillmötesgående förvaltning och väldigt engagerad sjukvårdspersonal. Jag vill också tacka för ett bra samarbete med Marie, Gunilla och alla andra i de här styrelserna.

Anförande nr 114

H e l e n e Ö b e r g (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Livsvillkor och hälsa i barndomen lägger grunden för framtida hälsa och utveckling. Därför är barnsjukvården ett av hälso- och sjukvårdens absolut viktigaste områden. Har vi en bra hälso- och sjukvård för våra barn ger vi dem goda förutsättningar för en bra livskvalitet resten av livet.

Vår motion handlar om tre olika ingångar för att få en bättre barnsjukvård i Stockholm. Vi vill ha en mer jämlik barnsjukvård, en barnsjukvård full av kompetens som signalerar förtroende och en jämställd barnsjukvård.

Vi vet att barn här i Stockholm växer upp under väldigt olika ekonomiska förutsättningar. Vi utmärker oss som en storstadsregion på det sättet att vi har stora klyftor. Många barn är så klart beroende av föräldrarnas ekonomiska situation. Det gör det viktigt att barnsjukvården ska vara avgiftsfri. Barnens möjlighet att få vård ska inte vara avhängig av föräldrarnas möjlighet att betala. Ett akut sjukt barn som behöver vård på akutmottagningen har lika stor rätt att få vård som det som kan få vård på vårdcentralen, men det finns en avgift som gör skillnad för barnens möjlighet att få vård.

Vi vet också att ekonomiska förutsättningar påverkar barns möjlighet att få glasögon. Föreningen Majblomman har i flera rapporter visat att detta är ett faktiskt problem för många familjer i hela Sverige. Det är lite svårt att förstå varför till exempel hörapparater ska vara något som man kan få medan glasögon är något som man kan betala själv. Tänk er hur viktigt det är för barn som sitter i skolan och inte kan följa med på lektionerna därför att de inte ser. Glasögonbidraget är en jätteviktig fråga. Jag tror att det finns smarta sätt att genomföra detta på utan att det hela äts upp av administrationskostnader, vilket var skälet till att det togs bort en gång. Detta är en prioriterad fråga för oss.

När det gäller kompetensen i barnsjukvården har det kommit en revisionsrapport för något år sedan som visade att det är lite otydligt vart man ska vända sig med sitt sjuka barn, kanske alldeles särskilt små barn. Man kan tänka sig att försöket med att de barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna också ska ta emot de minsta barnen är ett steg i rätt riktning, men vill vi på allvar styra bort föräldrar med lätt sjuka barn från akutmottagning-

arna måste vi se till att erbjuda barnläkarkompetens på andra nivåer i sjukvården också. Det är förvisso bra med allmänläkare på vårdcentralerna, men barnläkare är ett sätt att locka bort föräldrarna från akutmottagningarna, om ni förstår vad jag menar. De vill ju försäkra sig om att deras sjuka barn får den bästa vård som finns. Det får vi politiker ta fasta på och försöka organisera vården på ett fiffigt ekonomiskt sätt som också håller föräldrarna nöjda och trygga.

Den sista delen handlar om den jämställda barnsjukvården. Vi vet att barn mår bra av att ha trygga och närvarande föräldrar. Både mamma och pappa är viktiga liksom vuxna över huvud taget. Vi vet också att familjer kan se olika ut. Det är viktigt att både mödrahälsovården och barnhälsovården har med sig den kunskapen. Jag har själv i många år jobbat med kontakter med barn- och mödrahälsovården. Där ropar man efter utbildning i de här frågorna för att kunna möta dagens familjer. Förvaltningens svar är väldigt positivt. Man skriver att detta är något som man ska börja erbjuda och utbilda personal i. Det välkomnar jag.

Vi yrkar av princip bifall till hela vår motion, men det som ser bra ut i det svar vi har fått är det som gäller utbildningsinsatser inom mödra- och barnhälsovården. Där är vi nöjda med förvaltningens svar även om vi står fast vid vår att-sats. Dessutom är det bra att glasögonbidraget ska återinföras i vårt landsting. Det är glädjande, även om man kan notera att det är först under valåret som detta ska återkomma.

Bifall till Miljöpartiets motion!

Anförande nr 115

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! Tack till båda motionärerna för att ni väcker viktiga frågor om framtidens barnsjukvård!

Det finns ett stort och brett engagemang i barnsjukvården från alla partier. Det uppskattar jag och Barnberedningens ordförande Marie Ljungberg Schött väldigt mycket. Precis som Erika Ullberg var inne på väcktes de här motionerna förra året mot bakgrund av hur motionärerna uppfattade läget då.

Mycket arbete pågick redan då, och mycket har hänt sedan dess. Men regionen växer fortsatt. Fler flyttar hit, och fler föds här även om födelsetalen har gått ned något. Det är förstas glädjande att regionen växer. Det är spännande men samtidigt en utmaning för att vi ska kunna förbättra kvaliteten och också förbättra tillgängligheten. Vi ska också få våra gemensamma vårdresurser att räcka till för allas behov.

Just nu händer det ganska mycket inom barnsjukvården. Vi arbetar hårt för att förbättra tillgängligheten till primärvården och korta väntetiderna till specialistvård och behandling. Vi försöker skapa en barnsjukvård som är mer anpassad efter patienten. Vi har i långa stycken kommit långt, men mer måste förstås till. Därför har vi gett Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att genomlys barnsjukvården och det akuta omhändertagandet av barn för att på bästa sätt kunna möta morgondagens utmaningar. Det är ett uppdrag som Barnberedningen har och kommer att fortsätta med.

Vi jobbar i dag väldigt mycket med framtidens hälso- och sjukvård, det vill säga framtidsplanen, där naturligtvis barnen och barnsjukvården är en viktig del. Under nästa år, 2013, fortsätter vi satsningarna på sjukvården med 1 ½ miljarder extra. En del av de pengarna kommer naturligtvis att gå till arbetet med att tydliggöra vårdstrukturen för barn i behov av akut sjukvård. I samband med detta kommer också en översyn av patientavgiftens funktion som styrmedel att göras. En effektivare styrning, eller hjälp, skulle man kunna kalla det, av patientströmmarna till rätt vårdnivå är en viktig del i översynen.

Under 2013 kommer alla barn under ett år att erbjudas att få träffa en barnläkare. Vårdval inom barn- och ungdomsmedicinsk vård kommer att starta, och uppdraget till barnmottagningarna kommer att utökas till att omfatta även akut sjuka barn under ett år. Det är viktigt att vården finns där när man behöver den.

Vi kommer också att göra en översyn av öppettiderna inom primärvården såväl som inom den specialiserade barnsjukvården. Tillsammans med den nyligen genomförda upphandlingen av jourläkarbilar för akut omhändertagande, där åldersgränsen för akut besök hos barn sänks från två till ett år, blir det tydligt att uppdraget är att barn särskilt ska prioriteras, vilket ytterligare kommer att öka tillgängligheten inom den akuta barnsjukvården.

För att tidigt kunna ta emot barn och ungdomar som är i behov av hjälp har fullmäktige i budgeten för 2013 beslutat att vårdval för första linjens psykiatri för barn ska införas. Det är otroligt glädjande!

Motionärerna vill också att vi ska införa, eller återinföra, glasögonbidrag för barn. Motionärernas partier tillsammans med Vänsterpartiet tog bort glasögonbidraget år 2004, men det är aldrig för sent att tänka om. Välkomna! Därför beslöt vi i Alliansen i juni i år, 2012, att glasögonbidrag ska införas men att vi under 2013 ska göra klart utformningen och omfattningen. Sedan ska det fastställas. Jag tycker att det är bra att vi är överens även i den här frågan.

Barnsjukvården ska finnas för alla behov, både för dem med små besvär och för dem med stora behov. Vi måste löpande följa den och vara beredda att ompröva och tänka nytt, precis som vår barnberedning under Marie Ljungberg Schötts ledning gör. I Alliansen har vi för avsikt att fortsätta utvecklingen av barnsjukvården och välkomnar självklart alla partier att vara med i det arbetet. Jag tror att barnen tjänar på det samarbetet.

Tack för motionerna. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 116

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Glasögonbidraget har vi diskuterat. Du, Filippa, verkar ju tycka att det var ett felaktigt beslut som togs när det avskaffades. Varför väntar du då till valåret med att införa det? Du kan ju redan i dag bifalla den att-satsen i Miljöpartiets motion. Nu har du alla möjligheter att bekänna färg och visa att detta inte bara är snack!

Anförande nr 117

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Håkan! Ditt parti tog bort glasögonbidraget för barn år 2004. Vad vi beslöt i fullmäktige i juni var att vi ska fastställa en utformning och omfattning för detta. Då behövs en beredningsprocess. Man behöver se över omfattningen, vilken nivå bidraget ska ligga på och så vidare. Så brukar man bereda ärenden inför beslut. Jag tycker att det är en bra ordning. Landstingsfullmäktige har fattat beslut. Jag tror inte att jag, Håkan Jörnehed eller någon annan är person nog att överpröva det beslut som fullmäktige har fattat.

Anförande nr 118

Håkan Jörnehed (V): Filippa Reinfeldt, du menar alltså att man behöver ett och ett halvt år för att bereda frågan om glasögonbidrag? Då har man väldiga problem när det gäller beredningsprocessen. Detta är en så pass viktig sak, precis som Helene Öberg sade, att om man vill gå från ord till handling kan man göra det redan i dag.

Anförande nr 119

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! För att införa något och fatta beslut i ett ärende behövs det en beredningsprocess. För att avskaffa något – men det vet du kanske bättre själv – behövdes det nog ingen beredning alls.

Anförande nr 120

Åsa Brunius (V): God eftermiddag, fullmäktige! Kul att få komma upp från golvet och upp i talarstolen. Jag ska prata vidare om motionerna. Jag yrkar å Vänsterpartiets vägnar bifall till motionerna enligt Vänsterpartiets reservation i landstingsstyrelsen.

Jag håller med om mycket av det som sagts av motionärerna. Jag vill dock ytterligare trycka på några ytterligare frågor som behöver belysas lite extra.

För Vänsterpartiet är det självklart att alla barnsjukvård ska vara avgiftsfri. Ingen ska av ekonomiska skäl behöva tveka att uppsöka vård för ett barn. Föräldrar vill ha den bästa vården av sina barn, och de uppfattar, rätt eller fel, att de får den på akutsjukhusen. Vi i Vänsterpartiet anser att rätt sätt att styra föräldrar och barn rätt i vården är genom tydlig och bra information, tydliga strukturer och rätt kompetens på plats – inte genom straffande avgifter.

En annan fråga som finns med i motionerna är att det är bra att det kommer att ske en utbildningsinsats för personal på MVC och BVC. Det är viktigt att dessa utbildningar har ett tydligt genusperspektiv men även ett perspektiv som inkluderar fler familjeformer än vad som i dag är normen.

Vi bor i en modern region. Familjer i Stockholm består inte alltid av en mamma och en pappa. Det finns samkönade par och familjer med fler än två aktiva föräldrar. Så ser samhället ut i dag. Det tycker vi är väldigt bra. Vi vill försäkra oss om att alla familjer, även de som bryter mot de rådande normerna, ska ges lika god vård. Det kräver många åtgärder. Vi hoppas att de beslut vi fattar nu ska gå åt det hållet, men vi i Vänsterpartiet anser att det bästa i dag är att bifalla motionerna i enlighet med vår reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 121

Tove Sander (S): Ordförande, fullmäktige! Precis som har sagts här pågår det ett arbete med hur barnsjukvården ska utvecklas och hur tillgången ska bli bättre. Det är ett efterlängtat arbete. Men, som Erika sade tidigare: Fler dörrar är inte tillräckligt.

Jag ser fortfarande inte att det finns en strategi för hur föräldrar ska hitta rätt eller för vem som ska följa upp. Vi vet att akut sjuka barn åker in på akuten. Där gör man en första utredning och konstaterar att det inte var något benbrott, och så skickar man hem barnet. Men barnet blir fortfarande inte bättre, och föräldrarna har ingen information om vem de då ska vända sig till. Vart ska man gå när en första röntgenundersökning redan är gjord? Lösningen blir att man ringer till Vårdguiden än en gång. Där får man svaret att man ska åka till barnakuten.

Det finns barn som besöker Astrid Lindgrens barnsjukhus både tre och fyra gånger för att få samma åtgärd färdigutredd. Det är inte okej. Det finns kroniskt sjuka barn vars föräldrar inte vet vart de ska vända sig med förkylning, maginfluensa eller annat som ett vanligt barn kan få hjälp med inom primärvården. Det är helt riktigt att detta är de barn- och ungdomsmedicinska mottagningarnas ansvar, men faktum är att de inte alltid vet att de har det ansvaret.

Det är ett oerhört slöseri både med skattemedel och med mänskliga resurser att sjuka barn tas om hand på fel ställe. Även om det pågår mycket positivt kan jag inte se att du, Filippa Reinfeldt, har tagit ansvaret för att se till att vården sker på rätt nivå och att föräldrarna vet vart de ska vända sig.

Jag skulle också vilja säga något om detta med vårdval och psykiatri för de små barnen. Det är viktigt att säkerställa vårdkedjor och samverkansformer för de barn som behöver psykiatrins hjälp och stöd. Om ni har funnit det utrett att vårdval har starkt stöd och stark evidens gratulerar jag till det. Vår erfarenhet av tidigare privatiseringar inom psykiatrin gör dock att vi känner viss oro inför det här.

Med detta yrkar jag bifall till Erika Ullbergs motion i dess helhet samt till att-satserna 1 och 4 i Miljöpartiets motion.

Anförande nr 122

Ann-Sofi Mathiesen (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag har reagerat på ett stycke i svaret på Helenes motion. Det handlar om den möjlighet som nu finns att anmäla listning hos barnläkare. Då säger förvaltningen att det visserligen är bra att den möjligheten finns, men att det samtidigt är viktigt att barnläkare ägnar sig åt de barn och ungdomar som verkligen behöver deras specialistkompetens.

Vad är då specialistkompetensen i det här fallet? Det viktiga är att de små barnen behöver en barnläkare för att tolka symtom och så vidare. Det är därför man är barnläkare. Både barnläkaren och allmänläkaren har specialistkompetenser för sitt område, men det finns ingen annan än barnläkaren som har kompetensen att just tolka barns symtom och så vidare. Det är en väldigt viktig punkt att man faktiskt kan få gå till en barnläkare med mindre barn. med ungdomar är det kanske inte samma sak, men just mindre barn har helt andra symtom än vuxna för en och samma åkomma. Detta glöms ofta bort i resonemanget här.

Anförande nr 123

Marie Ljungberg Schött (M): Ordförande, ledamöter! Tack till er som har skrivit de här motionerna! Barnsjukvård är riktigt viktig. Till Erika Ullberg vill jag också säga tack, för du har verkligen tagit till dig svaret och tog emot det på ett trevligt och konstruktivt sätt. Jag skulle önska att vi kunde ha fler debatter av den typen här i landstinget.

I stort sett all barnsjukvård i dag är avgiftsfri. Det enda man betalar för är när man besöker akutsjukvården. Då finns det ett gemensamt högkostnadsskydd som omfattar alla barn i en familj. Det blir aldrig så förskräckligt dyrt för någon familj. Vi har kvar detta för att vi har tyckt att det varit angeläget att styra att barnen hamnar i vård på den nivå där vården gör störts nytta, men vi har också sagt att vi ska göra en översyn av hur avgifterna ser ut och hur det slår – om vi ska göra på något annat sätt eller ha det kvar som det är.

Till Tove måste jag säga att Vårdguiden på telefon faktiskt finns och fungerar riktigt bra. Dit kan man ringa som förälder och få reda på vart man ska gå. Det finns en helhetssyn där. När det gäller att få komma till de barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna har det varit lite väntetider, åtminstone för en del diagnoser. Nu införs vårdvalet, och jag hoppas och ser fram emot att detta ska leda till att det blir kortare väntetider. I samband med vårdvalet tydliggörs också uppdraget, och då tror jag att vi kan komma till rätta med det du talar om, nämligen att de kroniskt sjuka barnen ska kunna använda barn- och ungdomsmedicinska mottagningar som första linjens sjukvård också om man är förkyld eller har något annat problem.

Jag ska också säga att barn under ett år alltid, om föräldrarna så vill, kommer att få träffa en barnläkare. Det är också viktigt att det finns en möjlighet att lista sig hos barnläkare samtidigt som vi måste styra barnläkarna att träffa de svårast sjuka barnen. Det är ofta brist på barnläkare.

Anförande nr 124

Tove Sander (S): Ordförande! Marie, jag vet inte om du inte lyssnade på mig eller inte lyssnade på Erika. Det vi sade om Vårdguiden på telefon var att när man ringer dit är svaret alltid, oavsett frågan, att man ska åka till barnakuten. Det är det som är problemet.

Anförande nr 125

Helene Öberg (MP): Jag måste protestera varje gång någon säger att patientavgiften på barnakuten eller högkostnadsskyddet inte är mycket pengar. Det är drygt 1 000 kronor för en familj. Jag måste protestera, för det är mycket pengar. Det är mycket pengar för många av de familjer som bor i Stockholm, och det måste vi vara medvetna om som politiker när vi fattar beslut. Det är kanske inte mycket för dig eller mig, men det finns många familjer där detta är gigantiskt mycket pengar.

I dessa budgettider kan man också notera att vissa förslag – sänkning av pensionärsskatten, till exempel – kan lanseras som något som ger stora belopp i plånboken för individen. Det handlar då om ett motsvarande belopp, alltså ungefär 1 000 kronor. Då är plötsligt 1 000 kronor mycket pengar, men när det handlar om avgifter som familjen ska föra barnsjukvård är 1 000 kronor plötsligt inte särskilt mycket. Jag måste protestera mot det!

Anförande nr 126

Marie Ljungberg Schött (M): Det är också så att om man som småbarnsförälder blir hänvisad till akuten från en annan vårdinstans kommer avgiften inte att tas ut. Det är också ett sätt att styra så att man besöker vården där den gör som störst nytta.

Anförande nr 127

Helene Öberg (MP): Vill man styra föräldrars tillgång till barnsjukvård finns det andra sätt att göra det än med avgiften. Fördelarna med att styra det på annat sätt än med avgiften är att man då är säker på att ingen behöver avstå vård av ekonomiska skäl.

§ 127 Motion 2011:40 av Tove Sander och Petra Larsson (S) om modern och jämställd förlossningsvård**Anförande nr 128**

Tove Sander (S): Ordförande, fullmäktige! Tack, Filippa Reinfeldt, för motionssvaret! Jag är inte helt nöjd med det, men det trodde ni inte heller. Petra och jag skrev den här motionen därför att vi är helt övertygade om att ett modernt föräldraskap kräver en modern förlossningsvård.

Den första tiden i ett barns liv lägger grunden för en uppväxt i trygghet med föräldrar som har getts samma möjligheter att känna sig trygga och tillfreds i sitt föräldraskap. Det är inte tillräckligt att majoriteten av Stockholms förlossningskliniker erbjuder möjlighet till övernattningsvård. Alla föräldrar som får barn på en förlossningsklinik måste alltid ha möjlighet att övernattningsvård. Alla föräldrar måste få tillbringa den första viktiga tiden tillsammans med sin nya familjemedlem, och därför är det viktigt för oss socialdemokrater med en första natten-garanti för pappor och partner.

Jag häpnar också då jag läser att man anser att den andra förälderns närvaro under eftervården inte omfattas av landstingets uppdrag och ansvar. Ska vi inte ha lite högre krav och vilja lite mer än att begränsa oss till vad vi är tvungna att ge?

Det är en självklarhet för oss att en förälders möjlighet att vara med sitt nyfödda barn inte kan styras av familjens ekonomiska förutsättningar. Det kan inte vara så att man måste ha råd att betala för att få vara med. Därför vill vi ha en maxtaxa för pappor och partner vid långa sjukhusvistelser. När en familj måste stanna på sjukhuset länge måste det finnas ett tak för den medföljande förälderns kostnader.

Jag kan redan nu höra vad sjukvårdslandstingsrådet kommer att säga när hon går upp i debatten. Hon kommer att säga att man har infört vårdval sedan 2009 i syfte att klinikerna ska konkurrera och att förlossningsvården ska utvecklas. Därför vill jag redan nu säga att valfrihet är jättebra, men det viktiga är vad man har att välja på. Vi har under åren som har gått inte sett att förlossningsvården har genomgått någon drastisk utveckling.

Tvärtom går det ganska långsamt. Det beror på att det är vi härinne som sätter de ekonomiska ramarna, och det är vi som styr innehållet i regelverket.

Vi har i dag inte någon situation där förlossningsklinikerna slåss om gravida kvinnor. Tvärtom föds det så mycket bar att de gravida kvinnorna är tacksamma om de får föda på den klinik de önskar. Det är vårt ansvar att ge möjlighet till detta och att ställa krav på utveckling. Det måste vara en utveckling som kommer alla födande till del, inte bara dem som hamnar på en viss klinik.

Jag kan inte av svaret riktigt utläsa att majoriteten tar det här ansvaret. Jag hoppas att jag innan dagen är slut får veta på vilket sätt ni gör det. Med detta vill jag yrka bifall till motionen.

Anförande nr 129

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack så mycket, herr ordförande, fullmäktige, och tack till motionärerna. Tove ser och hör jag, men Petra kan jag inte se.

Barn som kommer till världen är alltid ett spännande och härligt ämne. Som motionärerna tar upp och som har nämnt i andra sammanhang här ifrån talarstolen i dag växer Stockholm så det knakar. Många väljer att flytta hit och det föds många barn. Bara hitintills i år har nära 20 000 förlossningar ägt rum i Stockholms län – det är helt fantastiskt! Jag tycker att vi ska vara glada över att vi lever i en region som växer och utvecklas så, men samtidigt måste självklart vården följa med, utvecklas och anpassas till de nya utmaningar och nya önskemål som kan finnas.

Alla vi som har fått förmånen att kunna bli gravida och föda barn vet att en förlossning är en stor och viktig händelse i en familj. Som Tove precis sade omfattas Stockholms läns förlossningsenheter av vårdval sedan 2009, och det innebär att föräldrarna väljer vilken förlossningsklinik de vill att barnet ska födas på. Den utvecklingen har varit viktig för att ytterligare förbättra kvalitet och tillgänglighet inom förlossningsvården, för hela familjen.

Det ser lite olika ut – det är också en av poängerna med vårdval, att man ska kunna utveckla den särart som man vill hos olika vårdgivare. På Danderyds sjukhus, till exempel, har man en undersköterska som också är verksam som dola. Trots att man inte omfattas av medicinskt ansvar jobbar man med detta parallellt. Det är ett sätt att utveckla en särart inom vårdvalet.

På samtliga förlossningsenheter i Stockholm finns i dag möjlighet för en partner att övernatta. På majoriteten av Stockholms läns förlossningsenheter erbjuds samtliga familjer möjlighet till övernattningsrum för den andra föräldern tillsammans med mamman och barnet. På Karolinska sjukhuset är i dag 31 av 33 rum så kallade familjerum, vilket innebär möjlighet att stanna kvar. På SöS byggs nu ett familjehotell, och när det står klart kommer alla att kunna erbjudas möjlighet för båda föräldrarna att stanna kvar. Det är en glädjande utveckling. Det är en modernisering av en förlossningsvård som på 40–50 år har gått från att den andre föräldern knappt ens släpptes in på avdelningen, har jag hört.

Kvinnor med förlossningsrädsla har väldigt olika behov. Därför görs det alltid en individuell plan med den blivande mamman och de blivande föräldrarna redan på MVC – de är väldigt duktiga på detta. I samband med förlossningen är också stöd en viktig faktor för att man ska få en positiv upplevelse och minska risken för att utveckla förlossningsrädsla under eventuellt kommande förlossningar. Därför är det glädjande att läsa att 96 procent av kvinnorna värderar den hjälp de har fått som utmärkt, mycket bra eller bra i den senaste patientenkäten från BVC och MVC. En stor del av MVC:s arbete handlar nämligen om att förbereda kvinnan och den andre föräldern på förlossningen, vilket redan i dag är väldigt tydligt utformat i såväl riktlinjerna för mödrahälsovården som Socialstyrelsens riktlinjer för barnmorskor. Det är bra, och det är bra att vi verkar vara helt överens om vikten av detta.

Vården ska vara anpassad efter patienten och inte tvärtom. Alliansens satsningar på resurser till mödrahälsovården ökar generellt, med fokus på att stärka hälsovården just för kvinnor och för barn.

Jag skulle vilja påstå att vi redan i dag har världens bästa förlossningsvård här i Stockholms län. Jag hör att Tove Sander ser lite mörkare på det hela, men jag skulle vilja påstå att vi har världens bästa förlossningsvård här i Stockholms län. Alla enheter i länet är fantastiskt fina verksamheter, med besjälade medarbetare som har kvinnan och hennes förlossningsarbete i fokus men vilka också redan från MVC genom hela kedjan har ett fint förberedande arbete för såväl mamman som pappan eller partnern.

Men allt kan alltid utvecklas lite mer. Under det närmsta året kommer en utbildningsinsats att ske just på föräldrastöd i grupp för personal inom MVC och BVC. Några av inslagen i utbildningen kommer att fokusera på genusperspektivet, som någon var inne på under den förra debatten. Landstinget centralt är med och delfinansierar de här utbildningarna.

Det är känt sedan tidigare att det nu under 2012 genomförs en översyn av regelboken för Vårdval förlossning. Målet för detta är valfriheten, möjligheten för enheterna att utveckla en egen särart, kontinuitet för den blivande och födande kvinnan och samverkan mellan MVC och förlossning – allt för att fortsätta utveckla en förlossningsvård som redan i dag är i världsklass än mer. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 130

Åsa Brunius (V): Jag ska fatta mig mycket kort. Från Vänsterpartiet yrkar vi bifall till motionen i enlighet med vår reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 131

Landstingsrådet Ann-Sofi Matthiesen (MP): Ordförande, ledamöter! Filippa säger att vi har en så förnämlig förlossningsvård, men det finns ändå avigsidor. Om man tittar på hur många kejsarsnitt vi har så är de fler än på många andra håll. Det är ju många nackdelar med kejsarsnitt. Där finns ofta en brist i stödet som gör att om man är osäker så kan man komma att välja kejsarsnitt fast man egentligen kanske kunde göra på ett annat sätt.

En sak som vi har tagit upp här är dolorna. Forskning har visat att det blir väldigt mycket mindre kejsarsnitt om man har det stödet än om man är ensam och inte har någon person hos sig under hela tiden. Därför tycker jag att vi borde fortsätta att utveckla sådant stöd, till exempel i form av dola men även de andra saker som finns behandlade i motionen.

Bifall till motionen!

Anförande nr 132

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack, herr ordförande! Jag vill ändå poängtera att förekomsten av ensamfödande kvinnor är extremt låg, det är mycket ovanligt i Stockholms län. Samtliga förlossningsenheter lämnar aldrig en kvinna ensam om hon inte själv önskar detta.

En dola är en person som inte har något som helst medicinskt ansvar eller ger några medicinska råd, och hennes roll är väldigt tydligt avgränsad i förhållande till personalen på förlossningsavdelningen. Det var därför jag i mitt inledningsanförande gav som exempel på hur man har valt att utveckla sin särart att man på Danderyds sjukhus har en undersköterska som också är verksam som dola, om någon vill ha den typen av stöd.

Anförande nr 133

Ann-Sofi Mattiesen (MP): De forskningsresultat som jag hänvisar till i det här sammanhanget säger att man generellt får en förbättring av kejsarsnittsfrekvensen om man har en dola. Jag menar inte att man absolut måste ha en dola, men dolor har i sig genom att ge detta stöd till familjen en gynnsam inverkan. Dolor kan man i och för sig ha även när familjen är med, så dolaexperimentet fungerar inte bara på helt ensamma mödrar.

Anförande nr 134

Tove Sander (S): Ordförande! Tack, Filippa, för att du så målande belyser problemet som jag tar upp! 20 000 barn sade du att det har fötts hittills i år i Stockholms län – och på Danderyds sjukhus har vi *en* undersköterska som fungerar som dola!

Jag kan bara återupprepa: Det ansvaret vi har är att med hjälp av ekonomiska förutsättningar och en tydlig och väl fungerande regelbok skapa förutsättningar för en utveckling av förlossningsvården. Att lämna den utvecklingen helt till klinikerna själva gav oss på tre år en dola!

Anförande nr 135

Håkan Jörnehed (V): Tack så mycket, herr ordförande! För tre veckor sedan i går var jag på ett av mina mest fantastiska studiebesök någonsin. Jag tackade ja till Vårdförbundets Gå en dag i mina skor. Åtta timmar tillbringade jag på Danderyds sjukhus förlossning. Jag fick vara med om två förlossningar, och jag kan säga att jag var rätt skakad efteråt – att se en kvinna med sådan smärta i förlossningsögonblicket är väldigt speciellt. När någon sade ”nu ser vi här” satt den här vänsterpolitikern och grät i ena hörnet.

Filippa tar ju upp Vårdvalet, och jag har läst i Dagens Nyheter att du inte tror att vi är så intresserade av vårdval, men när vi nu har det är vi trots allt lite intresserade. Det man tar upp som ett problem med sommarsituationen är att vi får redovisat att man har hänvisat rätt få kvinnor utomläns – men vad gör vi med dem som inte ringer först, som står i dörren, som bara kommer in på kliniken? De berättar att det är flera kvinnor som i år har fött sina barn i kontorsrum – för vad ska man göra, det är fullt.

Nu undrar jag, Filippa: Mäter vi det här? Om man ska kunna världens bästa förlossningsvård så måste man ändå ha rätt uppföljning, då bör vi veta hur många kvinnor som inte får föda i förlossningsrum som de önskar. Har vi de mätverktygen? Det skulle vara väldigt intressant att höra, och det har ju med den här motionen att göra.

Anförande nr 136

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack, herr ordförande! Det gäller att spara på sina minuter, och då brukar replik vara bra. Självklart är det så att alla kvinnor som är på väg att föda och kommer in till sjukhuset måste tas om hand och få hjälp, och det får man också. Jag tror att vi alla är väldigt nöjda och glada för att det är så.

Jag kan inte svara på rak arm, Håkan, om vi mäter detta och har sådan statistik framme. Men jag ska gärna ta med mig det. Vi talade ju tidigare om den fördjupade granskning av inte minst sommarsituationen som vi i nämnden ska få återrapporterat lite senare i höst, och det kan vara en sådan typisk sak som man skulle kunna ställa en fråga kring ut till vårdgivarna, så att vi får det redovisat tillbaka. Om vi då kommer att se en skillnad mellan sommaren och resten av året kan jag inte svara på, men jag ska skicka din fråga vidare och se vad vi kan göra.

Anförande nr 137

Håkan Jörnehed (V): Jättebra, Filippa! Jag skulle ju egentligen ha haft en enkel fråga till dig, som inte hans med, och det var om vi mörkar detta eller om det är så att vi har dåliga uppföljningssystem. Vilka frågor är det vi ska ställa för att få en bild av det hela?

Sedan kan vi gå till vår kammare och fundera och göra våra olika ideologiska ställningstaganden, men vi måste först ha samma bild. Det här var en sådan bra sak som de skickade med – hur många föds i kontorsrum? Hoppas det var väldigt få!

Anförande nr 138

Malin Appelgren (KD): För en god kristdemokrat och fyrabarnsmor är det ljuv musik att från höger till vänster höra er alla plädera för familjens betydelse och betydelsen av båda föräldrarna som närvarande i barnens liv.

Men så vill jag vara lite tråkig också och måste säga att vill man vara en ansvarsfull politiker så kan man inte alltid lova allt åt alla – även om det ofta är behjärtansvärda saker är det framför allt inte alltid kostnadsfritt. Alla politiker här borde i alla fall känna till hur svårt vi har att finansiera framtidens välfärd. Det är en diskussion som väcks i vartenda forum där vi politiker rör oss. Vi politiker måste våga närma oss den frågan: Hur ska välfärden se ut, hur ska den definieras och begränsas? För det kommer att vara tvunget. Vi blir allt fler äldre, vi kan bota många fler sjukdomar och vi behöver en kvalificerad hälso- och sjukvård, och det måste naturligtvis ingå i den skattefinansierade välfärden – det är vi alla överens om.

Att i det läget stå här och utöka välfärdsuppdraget till att också omfatta att friska föräldrar ska kunna bo kostnadsfritt på BB, som jag förstod det under långa tider om vi pratar om havandeskapsförgiftning och annat, tycker jag faktiskt är en opportunistisk ansvarslöshet. För att få pengarna att räcka till måste vi koncentrera vårdens utgifter till de svagaste och de mest sjuka, och dit hör ju inte friska, ofödande föräldrar.

Däremot tycker jag att det är bra att många sjukhus i dag i mån av plats kan välkomna den andra föräldern att stanna kvar, men att göra det till ett obligatorium vore att utöka ansvaret och uppdraget alldeles för mycket.

Anförande nr 139

Tove Sander (S): Först, Malin: Det vi har talat om är att man ska få vara kvar med sitt nyfödda barn, och då är det ju inte tal om att ligga några längre tider före förlossningen när man har havandeskapsförgiftning.

Sedan måste jag också säga att vi faktiskt har ett antal förslag i motionen som syftar till att minska antalet kejsarsnitt. Då ska man ha klart för sig att ett kejsarsnitt kostar 46 000 kronor – en normalförlossning kostar 20 000 kronor. Frågan är vem som vill spara pengar!

Anförande nr 140

Catarina Wahlgren (V): Ordförande, fullmäktige! Filippa har rätt i en sak, och det är att vi har en väldigt bra förlossningsvård i Stockholms län, kanske är den världens bästa. Men jag tror inte att det beror på Vårdvalet eller den borgerliga majoriteten, utan det är någonting som vi har haft väldigt länge i Stockholms län.

Jag tillhör väl en liten minoritet, men jag har fött två av mina barn alldeles ensam. Jag tyckte inte att det var så hemskt, men personalen blev väldigt stressad och talade om för mig att de inte hade någon möjlighet att vara med mig hela tiden för de hade flera förande samtidigt och måste ta den som var mest akut. Jag tycker det är bra om man nu har en dola på Danderyds sjukhus, för det hade man inte när jag var där. Det är något som borde finnas överallt, så att man slipper lämna någon som kanske är mer nervös än vad jag var ensam i en svår situation.

Det var bra att vi fick en liten debatt kring det här. Vi har ju pratat mycket trafik i dag, men det är ändå en av de största händelserna i människans liv, att man blir född, och då är det viktigt att situationen runt omkring är bra för alla.

§ 128 Motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S) om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård

Anförande nr 141

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen är skriven mot bakgrund av den senaste tidens diskussioner om huruvida vi har en välfungerande ambulansverksamhet i vårt län eller inte. Jag tillhör dem som blir alltmer oroade över hur det ser ut på ambulanssidan. Jag har diskuterat det här många gånger med landstingsrådet Lars Joakim Lundquist, som inte riktigt delar min syn.

Låt mig till utgångspunkt ta någonting som talar för att vi borde kunna klara mer med ambulansverksamheten än vad vi har kunnat hittills. Det är ett krav som vi förut har haft i alla våra avtal med ambulansoperatörerna, att ambulansen ska komma fram i tid om du blir svårt sjuk. Jag tror att de flesta medborgare tycker att det är ett ganska rimligt krav.

Det krav som vi hade var att ambulansen i 75 procent av alla fall skulle komma inom 10 minuter. Det har vi haft med i alla upphandlingar. Det var ett krav som det blev svårare och svårare att leva upp till, och 2010 var man nere i att 30 procent av ambulanserna var framme i tid. Hur reagerade man då? Jo, man slopade kravet att ambulansen ska komma fram i tid! Jag tycker att det är ett märkligt sätt att hantera medborgarnas krav på att få ambulanstjänster i rätt tid och snabbt.

Därefter har det kommit en lång följd av larmrapporter om hur det ser ut på ambulanssidan. Jag har pratat med många människor som arbetar aktivt inom ambulanserna, som berättar om långa arbetsdagar, upp till 14 timmar – arbetsdagar där de som jobbar i ambulansen inte ens kan vara säkra på att få lunchrast.

Jag har lyft frågan upprepade gånger på hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträden – och fått till svar att vi som är politiker i hälso- och sjukvårdsnämnden har inget ansvar för hur personalen har det! Det är inte vår fråga, det är operatörernas fråga. Men som medborgarföreträdare nöjer jag mig inte med det svaret. Om det är som så att ambulanspersonalen i vårt län har orimliga arbetsvillkor och arbetsförhållanden så tror jag faktiskt att ambulansservicen för våra medborgare blir sämre. Reaktionen är att detta inte är en fråga för oss – jag tycker att majoriteten har fel på den punkten.

När jag har pratat med personalen har jag också fått mig berättat att ambulansverksamheterna är så pass hårt ansträngda att det ibland kan dröja upp till tre dygn innan en ambulans kan komma in på sin ambulansstation för sanering och rengöring. Jag ställer mig oroligt frågan: Vad händer med patientsäkerheten i situationer där man inte kan rengöra våra ambulanser? Är det verkligen rimligt att ha det så som personalen beskriver för mig?

Det svar jag hittills har fått från majoritetsföreträdarna är att man har bett förvaltningen prata med operatörerna, och operatörerna tycker inte att det är så. Med det svaret låter man sig nöja.

Jag konstaterar att vi i dag har samma antal ambulanser i Stockholms län som vi hade 1985. Den enda skillnaden är att vi är en halv miljon fler invånare. Det är inte rimligt. Jag tror att det är en av de mest avgörande orsakerna till att vi har en ambulansverksamhet som inte fungerar tillfredsställande.

Jag konstaterar också, efter att ha pratat med personalen, att systemet med gränslös dirigeringsystem inte heller är patientsäkert eller rimligt. De medborgare som är bosatta i Nynäshamn eller Norrtälje kan plötsligt finna sig i en situation där det inte finns några ambulanser att tillgå, därför att alla ambulanserna snurrar i Stockholms city. Det är inte ett rimligt system, när vi har en trafiksituation i Stockholm som gör att det är näst intill omöjligt att röra sig från norra länsändan till södra länsändan utan att hamna i kö någonstans i Mälarsnittet.

Man borde avskaffa eller kraftigt göra om den gränslösa dirigeringen och inse att för akutbilar fungerar inte Stockholmsregionen som en trafik- och akutregion i praktiken. Det är ett patientfarligt system man har satt i sjön!

Den motion som jag har skrivit kräver att vi ska utnyttja vår option att beställa fler ambulanser. Vi har slutit ett avtal som börjar gälla nu i februari. Vi har faktiskt goda möjligheter att plocka in fler ambulanser redan i höst, och jag tror att det är helt nödvändigt att kraftigt utöka antalet ambulanser.

Motionen kräver också att vi i hälso- och sjukvårdsnämnden ska börja faktiskt bry oss om hur arbetsmiljön ser ut hos de operatörer som vi tecknar avtal med. Om vi har allt fler privata aktörer på sjukvårdens område – vilka ofta är väldigt bra – kan det faktiskt inte vara så att vi politiker som beställer deras tjänster är helt okänsliga och inte ens bryr oss om ifall det är rimliga arbetsvillkor för dem som ska arbeta med samhällsnödvändiga tjänster. Är arbetsvillkoren orimliga, äventyras patientsäkerheten.

Jag tycker att man ska fastställa bemanningsriktlinjer, och jag tycker också att vi ska återgå till ett system där vi vet att ambulansen är framme inom tio minuter i 75 procent av fallen. Vi borde leva upp till de här kraven, i stället för att slopa dem som man har gjort i den senaste upphandlingen.

Bifall till motionen!

Anförande nr 142

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Av motionen kan man få bilden av en kaotisk situation i ambulanssjukvården: man hinner inte ta raster, man hinner inte gå på toaletten och man hinner inte rengöra bilarna. Det sägs att vi skulle ha lagt för stor vikt vid pris och för lite vikt vid kvalitet i den senaste upphandlingen. Jag vill med kraft hävda att vi aldrig har prutat på kvaliteten i ambulansverksamheten. Vi har ställt krav på att alla sjuksköterskor som ingår i ambulansen ska ha specialistutbildning samt flerårig erfarenhet från akutsjukvård.

Dag Larsson har en bild av ambulansverksamheten; jag har en annan. Efter att ha åkt med ambulansen vid två tillfällen – ett dagpass i början av juni när vi hämtade den skottskadade patienten på Skeppsbron och ett nattpass i början av augusti – har jag fått en helt annan och mycket mer positiv bild än Dag Larsson.

Visst är arbetet inom ambulanssjukvården ibland både stressigt och påfrestande, men den statistik vi hittills har fått oss till del i HSN:s akutsjukvårdsutskott ger en helt annan bild av ambulanssjukvården i Stockholms läns landsting än den som tecknas i Dag Larssons motion. Vid en mätning under juli var den genomsnittliga nyttjandegraden för ambulanser mellan klockan 07 på morgonen och 23 på kvällen 51,6 procent. Ytterfallen – de som hade minst tjänstgöring och de som hade mest tjänstgöring – var 84,8 procent för den som körde mest och 20,4 procent för den ambulans som körde kortast tid. Nattetid, mellan 23 och 07, var motsvarande siffror 35,7 procent, 59,2 procent för den som körde mest och 12,7 för den som körde minst.

Jag vill nog säga att vi har en ganska hygglig ambulansflotta. Det kanske ska ske en omfördelning, men att helt plötsligt sätta in ytterligare tre ambulanser i det här sammanhanget är lite oansvarigt innan vi vet exakt var problemen finns – om det nu finns några problem.

Eftersom frågan om tillgänglighet till ambulans i Nynäshamn har varit föremål för mycket uppmärksamhet i medierna och i Dag Larssons inlägg för en stund sedan, kan jag nämna att nyttjandegraden och motsvarande siffror i Nynäshamn när ambulansen rullat dagtid varit 38,2 procent och nattetid 28,3 procent. 85 procent av uppdragen skedde i det egna området, det vill säga Nynäshamn med omnejd. 85 procent av dem som hämtades med ambulans i Nynäshamn med omnejd hämtades av ambulans i Nynäshamn och körde inte speciellt mycket i innerstaden.

Sedan tänkte jag bara lägga på en annan bild, utan att gå igenom detaljerna. Vi mäter väldigt många tider i ambulanssjukvården. Den viktigaste tiden är från det att man får ett larm från SOS ska ett prio 1-fall vara iväg från garaget inom 90 sekunder och prio 2- och prio 3-fall inom 180 sekunder. Man mäter tiden från det att man har kört ut till det att man kommer fram till hämtadressen, när man kommer upp till patienten, när man har lastat, som det heter, för att eventuellt köra in patienten till en akutmottagning, man mäter hur lång tid det tar innan patienten tas om hand av personalen på akutmottagningen och man mäter tiden när ambulansen är klar. Rent praktiskt går det ofta till så när man kommer in med patienten att sjuksköterskan går in, skriver journal och överlämnar patienten till sjukhuset medan undersköterskan under tiden rengör ambulansen.

Den där tredagarsvarianten har vi aldrig träffat på, vi har bara hört det ryktas att det har varit så. Principen är att om inte ambulansen är ren när man går ifrån akutmottagningen får man inte lämna akutmottagningen till ett nytt uppdrag innan man har sett till att ambulansen är ren – då ska bilen rödmärkas. Det gäller även om man får en krossad ruta, punktering och mycket annat. För närvarande är våra ambulanser rödmärkade mindre än en halv procent av den tid de är i tjänst under de pass man har.

Avslutningsvis kan jag nämna att 39 av våra 61 ambulanser kör dygnet runt, resten kör delar av dygnet. Här finns också en möjlighet, om vi hittar ett ökat behov, att ropa av fler timmar och inte hela ambulanser.

Sammanfattningsvis kan jag säga att de siffror som Dag Larsson för fram beträffande Nynäshamn inte stämmer överens med den statistik vi får från dem som jobbar inom ambulanssjukvården i Nynäshamn.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 143

H e l e n e Ö b e r g (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare – jag vet att det finns några stycken! Jag tror att är det någon månad man ska mäta beläggningstalen för ambulanserna och få fördelaktiga siffror för majoriteten så är det i juli. Jag har en liknande bild som Dag Larsson vad gäller ambulanssjukvården.

Jag åkte också med ambulans – jag var nog en av de första här inne som gjorde det för att skaffa mig en egen uppfattning – i början av februari. I bilen fick jag själv uppleva hur det var när det ropades ut att det fanns en prio 1:a, en person i akut behov av vård, och det inte fanns en enda ledig ambulans. Att sitta där i bilen och höra utropet om och om igen: "Finns det någon som kan avbryta sitt uppdrag? Finns det någon som snart är klar? Vi har en prio 1:a, vi behöver en ambulans till den!" – det är otroligt frustrerande. Det tar tag i hjärtat, det förstår säkert alla här inne. Sådana situationer kan inte få inträffa alltför ofta i vårt landsting – det borde inte få hända över huvud taget!

Vid ett tillfälle när jag satt i ambulansen befann sig den bilen på Östermalm och var enda lediga bil när en olycka hade hänt söder om stan. Som Dag säger är det svårt att ta sig igenom vår stad utan att hamna i rätt massiva köer. Det var dessutom sprängningsarbete vid Eugeniattunneln. Det är alltså en verkligt pressad verklighet, och det minsta som behövs är fler ambulanser.

Tjänstemannen i beredskap arbetar ju med oförutsedda händelser. Tittar man på de rapporterna så kan man också se att någonting inte står riktigt rätt till. Även i de rapporterna kan man se att det finns prio 1:or som väntar, som det inte finns någon tillgänglig ambulans till – de som är svårast sjuka, de som ska få snabbast vård, får vänta. När vi har prio 1:or som väntar betyder det att vi har ännu fler 2:or och 3:or, som har en lägre prioritering, som också får vänta och vänta på sin ambulans.

Tjänstemannen i beredskap rapporterar att man ser en dramatisk ökning av antalet ärenden. 2011 hade man 6 sådana oförutsedda händelser som man behövde titta på per månad. Hittills under 2012 har man haft 16 sådana ärenden per månad. Från 6 till 16 per månad, och vi fick ett nytt ambulansavtal i februari i år. Det säger någonting om vad det nya ambulansavtalet har betytt för vår verksamhet. Någonstans har något blivit fel.

Min slutsats, efter att ha satt mig in i verksamheten, pratat med medarbetare och tittat på den statistik som finns, är att vi inte har en tillräckligt bra verksamhet. Vi har ingått ett avtal som antagligen inte är tillräckligt bra, men vi har också ingått avtal med leverantörer som inte är tillräckligt angelägna om att uppfylla de skullkrav som vi har ställt. Det finns åtminstone två tillfällen dokumenterat där leverantörer har brutit mot de skullkrav som politiken har ställt.

Vad händer med politikens roll och uppgifter, och hela vårt förtroende, om vi ställer krav på leverantörer, de inte lever upp till dem och vi inte utkräver ansvar från dem? Det är en fråga om tillit och förtroende för politiken. Det är klart att när vi ställer krav i politiken så ska de leverantörer som jobbar för oss göra allt de kan för att uppfylla dem och i stort sett aldrig inte uppfylla kraven. Allt annat är helt oacceptabelt.

Därför är mitt förtroende för att ha ambulansen i privat regi förbrukat. Jag har ingen tillit kvar till vissa av leverantörerna och jag skulle vilja ta tillbaka ambulansverksamheten i egen regi och jobba med fokus på att utveckla verksamheten på ett positivt sätt, hitta bra och fungerande vårdkedjor och jobba med medarbetarfrågorna. Det finns ju en stor risk, tror jag, att de medarbetare som arbetar i ambulansen i dag snart väljer att inte jobba kvar i Stockholm – det känns inte relevant och angeläget.

Det förslag som Lars Joakim har givit på Dag Larssons motion utstrålar en väldig stolthet. Han målar med bred pensel upp hur fantastisk ambulansverksamheten är i Stockholm. Jag känner samma stolthet och, gissar jag, samma tacksamhet som Lars Joakim över vilka fantastiska medarbetare vi har inom ambulanssjukvården i Stockholm, men när det kommer till vilka förutsättningar de medarbetarna har att göra ett bra jobb är jag långt ifrån stolt.

Anförande nr 144

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! Jag beklagar att min röst kanske inte bär hela vägen. Jag vill i allt väsentligt instämma i vad Dag och Helene har sagt – jag har ingen annan uppfattning än den de har fört fram – men jag vill tillföra ytterligare en liten dimension i den här diskussionen.

Jag jobbar på en institution där vi allt som oftast behöver beställa ambulanser till våra klienter. Mer än en gång under det senaste året har vi hamnat i ett läge där den ambulans vi har beställt har blivit försenad oacceptabelt lång tid för att något annat har kommit emellan. Man blir omdirigerad till en trafikolycka eller till en infarkt någon annanstans. Jag träffar ofta ambulanspersonal i mitt civila jobb, så att säga, som hela tiden ger mig exakt den bild som Dag och Helene ger från talarstolen. Det måste väl ändå finnas någon rimlig sanning i den – det går inte att bara avfärda, som Lars Joakim Lundquist gör.

Sedan vill jag tillföra ytterligare en sak. En nära vän och kollega till mig är aktiv i en motorsportförening som bedriver verksamhet utanför Nynäshamn. De har ofta ganska stora tävlingar, och för att få tillstånd att bedriva en sådan tävling måste man ha en ambulans stationerad på plats, ifall en olycka händer.

Det har man haft i alla år. Vid den senaste stora tävlingen för fyra veckor sedan hade man också en ambulans där – en av de nyinköpta, större modellerna som man har skaffat för att få bättre arbetsutrymme och bättre plats för personal och patienter i bilarna, vilket i och för sig är vällovligt. Den fanns på plats, och den stod där ambulansen brukar stå under de här tävlingarna. Ingenting hände som tur var. När ambulansen skulle köra därifrån kom den inte därifrån! Den körde fast. Det råkade ha regnat under dagen och det var blött på backen. Det fanns ingen som helst tyngd på de drivande hjulen på den här stora skåpbilen. Det innebär att om det är det minsta lerigt och slirigt kan man inte köra med den. Min kollega ställde en direkt fråga till ambulanspersonalen. För att komma in på området på det ställe där vi gemensamt jobbar finns en liten kulle. Om ni ska köra ner dit på vintern och det är snö och halt, hur går det? Svaret blev: Det kommer inte att gå alls.

Det här innebär att vi nu har ett antal ambulanser rullande på vägarna som faktiskt inte är gjorda för att kunna köras på ett vettigt sätt ute i länet vintertid. Det kommer att innebära ytterligare press på personalen, det kommer att bli ytterligare väntetider inom ambulanssjukvården och det innebär att det är ett riktigt elände som står framför oss. I praktiken innebär det att vi kommer att ha färre ambulanser vintertid än vad vi har haft hittills.

Mot bakgrund av det, ordförande: Bifall till motionen!

Anförande nr 145

Landstingsrådet **Larsson (S)**: Jag tänkte visa ett par bilder. Jag brukar inte göra det, för jag tycker man ska ägna sig åt vanlig retorik. Hoppas att det syns. Det här är vår egen statistik över hur situationen har förändrats under det senaste året. Prio 1 är när ambulansen ska åka så fort det bara går – det var där som vi förr i världen hade som mål att ambulansen skulle vara framme inom en viss tid. Sedan förra sommaren har situationen försämrats på alla tre nivåerna. Det har blivit sämre med ambulansverksamheten i vårt län.

En annan bild är från Hjärt- och lungsjukas förening, som ju är oroad för strokepatienter och andra. De har nämligen har gått in och tittat på mediantiden för ambulanser runt om i Sverige. Här kan ni se hur lång tid ambulansen behöver på sig för att komma fram hemma hos er.

Ni kanske noterar att det här och var står "100 000" i kanten. Det är inte alltid fel att jobba med upphandlingar, pressa priser och sådana saker. Nu fick vi in tre operatörer – dels vår egen verksamhet, dels Falck och dels ett företag som heter Samariten. Samariten har i sitt anbud sagt att man lämnar option så att landstinget kan få beställa extra ambulanser, och 100 000 kronor är priset som Samariten erbjuder för en fullt utrustad ambulans med personal. För en dygnet-runt-ambulans är priset 250 000 kronor. Där jag har skrivit 100 000 är just de områden där Samariten råkar vara ansvarig. Ni kan ju själva fundera på vad ni tycker. I Norrtälje, där mediantiden nu är 19 minuter, kan man få en ny ambulans för 100 000 kronor. I Sigtuna, där väntetiden är 17 minuter, kan man få en dygnet-runt-ambulans för 250 000 kronor. Ni Vaxholmsbor får vänta 21,7 minuter på ambulansen, men ni skulle kunna få en ny dygnet-runt-ambulans för 250 000 kronor. I Värmdö, där väntetiden är 17,9 minuter, skulle ni kunna få en ny dygnet-runt-ambulans för 250 000 kronor.

Det är småpengar det är fråga om, i förhållande till patientsäkerheten! Varför, Lars Joakim Lundquist, beställer du inte fler ambulanser när vi ser hur ambulansverksamheten försämras i vårt län och när vi ser att vi har orimligt långa väntetider? Du har en möjlighet via det avtal du redan har slutit. Beställ de här nya ambulanserna på en gång! Sätt inte patientsäkerheten i fara!

Anförande nr 146

Håkan Jörnehed (V): Tack för ordet, ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill börja med att för Vänsterpartiet yrka bifall till Dag Larssons utmärkta och viktiga motion om ambulanssjukvården. Som jag upplever det är det någonting som har hänt i ambulanssjukvården.

Men vi får ju väldigt olika bilder. Vi politiker – i alla fall vi i oppositionen – uppvaktas av ambulanspersonal som påvisar många problem och svåra utmaningar i deras arbete. Vi träffar personal som slår larm om att det inte är patientsäkert och varnar för att detta kan få tragiska konsekvenser. De påtalar att vi, som de tycker, verkar ha för få ambulanser i detta län när det växer med det antal invånare som det gör. Jag träffar ambulanspersonal som påpekar att de med de nya upphandlingarna har fått helt orimliga arbetsvillkor och att deras arbetsmiljö har stora problem. Även medierna har rapporterat, inte minst under sommaren, att det har varit långa väntetider på ambulans och att det är stora problem med säkerheten runt om i Stockholms län.

På produktionsutskottet senast hade vi biträdande medicinskt ansvariga läkare från HSN där, som redogjorde för sommarsituationen, och enligt henne hade det fungerat rätt bra med ambulansen i sommar. Några dagar efteråt läste jag i Dagens Nyheter att det varit väldigt långa väntetider.

Man får hela tiden väldigt olika bilder. Jag skulle vilja fråga dig, Lars Joakim: Vad tror du det beror på? Varför får vi det? Jag tycker att det är väldigt problematiskt.

Som jag redogör för är det alltså personalen som säger detta till mig. Men i svaret skriver ni så här: "Beträffande personalansvar såsom schemaläggning är detta en fråga mellan ambulansleverantören och de anställda." Jo, så kan det vara. Men om dessa entreprenörer inte sköter sig då? Om personalen påpekar att man inte kan jobba under sådana arbetsförhållanden utan slutar och om vi sedan inte har någon personal – vems ansvar är det då? Ytterst är det väl ändå ett politiskt ansvar?

I början av året blev jag uppvaktad av personal från ambulansföretaget Falck, och de redogjorde för en mycket problematisk bild i just det företaget. Jag tycker att man ändå måste säga att det är personalens bild, och man vill ju få så många aspekter som möjligt på situationen, så jag tog självklart kontakt med Falck. Jag ville träffa dem så att de kunde redovisa sin bild och hur de såg på situationen. Döm om min förvåning – de ville inte träffa mig! Det tycker jag var lite märkligt. Det var faktiskt första gången som ett företag inte ville träffa mig. Jag har träffat allt från Capios ledning och Aleris till Investor, och vi har haft väldigt olika synpunkter på vissa frågor men vi har också haft gemensamma synpunkter på andra saker och utmaningar. Men just Falck vägrade alltså att träffa mig. Då kan jag bara säga att jag bara har fått Falcks personals bild, och stämmer den så tycker jag precis som Helene Öberg sade, att då ska vi inte ha Falck till ambulans!

Jag frågar igen, Lars Joakim: Varför är det så olika bilder?

Anförande nr 147

Landstingsrådet Lundquist (M): Det var mycket på en gång!

Till Helene Öberg lägger jag på en förteckning över tiderna i Nynäshamn. De är ganska lika över tid, det är inte några stora förändringar mellan månaderna. Folk gör sig illa och mår dåligt på ungefär samma sätt varje månad, så det är inte så att juli månad sticker ut på ett bättre sätt än andra månader.

Helene Öberg tog upp en enkel fråga som hon inte fick besvarad tidigare i dag, om ett ärende där Falck Ambulans hade kört en bil med icke behörig sjuksköterska i somras. Det var faktiskt så att Falck ringde till tjänstemannen i beredskap på Stockholms läns landsting och frågade om det var okej att ta ut den här sjuksköterskan på ett arbetspass, som nästan var färdig med sin specialistutbildning, en grundutbildad sjuksköterska med mångårig erfaren-

het, och hon fick godkänt av tjänstemannen att åka på prio 2- och prio 3-larm. Så uppseendeväckande var det inte – men det var ett brott mot avtalet att göra detta. Däremot har kanske tjänstemannen i beredskap en annan behörighet att tolka det avtal som finns. Detta gällde vid ett tillfälle, jag har inte sett några andra. Det kan vi kanske få belägg för senare.

Sverre Launy, jag undrar – ifrågasätter du den statistik som ambulansförarna skapar när de trycker in tiden när de får anrop från SOS Alarm, när de lämnar garaget, när de är framme hos patienten, när de har lastat patienten, när de är framme på akutmottagningen och när de kör därifrån? Tror du att de sitter och fuskar med sina arbetstider på något sätt i de här sammanhangen? Litar du inte på den statistik som kommer?

Jag åkte en gång med den fackliga företrädaren för sjuksköterskorna på Falck, och arbetsgivare och arbetstagare var överens om de här siffrorna och tiderna. Övertiderna hos Falck var under de första sex månaderna i snitt sex timmar per anställd. Där ligger det stora problemet för ambulansföretagen, att får man en uttryckning en halvtimme eller 35 minuter innan arbetspasset är slut hinner man inte tillbaka inom arbetstiden, och då blir det övertid. Det är i snitt sex timmar per månad för ambulansförare inom Falck, som jag har tittat på speciellt.

Håkan Jörnehed, jag åkte som sagt en gång med den fackliga företrädaren, som är ordförande för Falcks ambulanssjuksköterskor. Jag fick bilden av att det skedde lite omflyttningar i början när man ändrade områdena, för Falck förlorade några och Samariten vann några, och vice versa, men sedan har det varit väldigt stabil personal inom Falck, inom Samariten och inom Aisab. Det är en stolt personal, som är mycket välutbildad. Vi har ju ställt stora kvalitetskrav på en specialistutbildad sjuksköterska, från att kravet tidigare bara har varit att det ska vara en sjuksköterska, och med mångårig erfarenhet. Det är en stolt yrkesgrupp, som inte gnäller i onödan.

Jag tycker fortfarande inte att jag ska ge mig in på avtal, men hos både Falck och Samariten är man överens med sina arbetsgivare om avlastningsbilar, om avlösningsbilar och allt sådant, så det fanns ingenting de hängde läpp för när jag träffade dem när det gäller avtalet mellan arbetsgivare, arbetstagare och de fackliga organisationerna.

Anförande nr 148

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter och Lars Joakim! Jag litar på vad ambulanspersonalen berättar för mig när de kommer, när vi har beställt en uttryckning: "Vi kunde inte komma, därför att vi blev omdirigerade till än det ena, än det andra." Det är ett antal gånger jag har fått den förklaringen till varför vi har fått vänta en timme, ibland två, på en ambulans vid den institution där jag arbetar. Jag väljer att tro på dem, inte på en hänvisning till någon statistik, som man ju i de flesta fall kan leka med nästan hur man vill.

Anförande nr 149

Landstingsrådet Lundquist (M): Sverre, du har varit med så länge så du har väl hört talas om Rakel, det system som man använder inom brandkåren och räddningstjänsten? Där trycker man in de här tiderna. Jag tror inte någon ambulansförare som ska vara ute inom 90 sekunder trycker 180 bara för att djävlas med landstinget, utan jag tror att de trycker när de kör ut ur garaget. När jag åkte med tryckte de när de var framme hos patienten, när de lämnade på sjukhuset och när de var klara för nästa uppdrag, för då vet SOS Alarm att ambulansen är ledig.

Jag litar på den statistiken. Uppenbarligen litar också ordföranden för sjuksköterskefacket inom Falck på att det är en riktig statistik som man jämför saker och ting med.

Jag tror inte på dig ett enda dugg i den frågan.

Anförande nr 150

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Våra ambulanser skulle inte klara sig en dag till om det inte vore som så att personalen ställde upp. Mitt besked till dem är att vi tänker fortsätta ställa frågor om arbetsmiljön i ambulanserna. Vi tänker inte finna oss i att det ges besked på hälso- och sjukvårdsnämnden om att det här bara är en fråga för entreprenörerna.

Men jag noterar att mitt huvudargument fick inget svar. Jag ställer frågan en sista gång till Lars Joakim Lundquist, som är ansvarig för detta. I Norrtälje får du i mediantid vänta 19,6 minuter på att få en ambulans. Lars Joakim, tycker inte du att det är värt 250 000 kronor att öka Norrtäljebornas trygghet? I Sigtuna får du vänta 17,2 minuter. I Vaxholm får du vänta 21,7 minuter. I Värmdö får du vänta 17,9 minuter. Vad säger du, Lars Joakim, till de eventuella Vaxholmsbor, Värmdöbor, Sigtunabor och Norrtäljebor som undrar om inte patientsäkerheten är värd 250 000 kronor? Jag tycker det.

Anförande nr 151

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige, Dag Larsson! Jag kan lova motionärerna och alla andra fullmäktigeledamöter att jag som ordförande i akutsjukvårdsberedningen mycket noga kommer att följa utvecklingen inom ambulanssjukvården och vidta de åtgärder som kan behövas för att även framdeles ha en trygg och säker ambulanssjukvård i Stockholms läns landsting. Arbete pågår med att sammanställa statistiken. Vi kommer att få upp den vid nästa sammanträde.

Anförande nr 152

Landstingsrådet L a r s s o n (S): En mycket enklare metod vore faktiskt att ta fram de 250 000 kronorna och bifalla motionen på en gång. Då slipper Norrtäljeborna, Sigtunaborna, Vaxholmsborna och Värmdöborna fundera på om patientsäkerheten är värd 250 000 kronor eller inte. Mitt besked kan de få redan i dag: jag tycker att den är värd det.

Anförande nr 153

C a t r i n e E k (MP): Ordförande, ledamöter! Vi talar om väntetider och statistik. Men det finns någonting som inte syns i statistiken och som inte heller syns för att man trycker in på knappen när man mäter väntetiden, och det är när ambulanspersonalen själv fattar beslut att säga till en som behöver ambulans: "Ja, jag hör att din man är dålig efter en operation och att kroppspulsådern eventuellt har brustit i ljumsken." Det har jag varit med om. Då säger man: "Du kanske kan skjutsa in din man själv? För om vi tar den enda ambulansen som finns i Norrtälje nu kan det komma något mer akut ärende."

Jag vet inte hur många gånger det förekommer och jag vet inte hur man mäter det i statistiken – men det förekommer!

Anförande nr 154

H å k a n J ö r n e h e d (V): Tack, ordförande, och tack, Lars Joakim Lundquist! Det här är en viktig debatt. Jag håller verkligen med dig, Lars Joakim, när du säger att den ambulanspersonal du träffar är väldigt stolta över sitt arbete och tycker att det är väldigt inspirerande och roligt. Jag håller också med dig om att de inte "gnäller i onödan", som du sade. Men nu slår de larm – det är ju det som har hänt under det här året, att ambulanspersonal slår larm om sin arbetssituation och att de inte klarar av uppdraget. Jag håller med om att de inte gnäller i onödan, men nu har de slagit larm, och det är det vi är här för att försöka hitta åtgärder på.

Jag yrkar återigen bifall till Dag Larssons motion.

Anförande nr 155

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Jag har klargjort att vi mycket noga kommer att följa utvecklingen. Det finns andra områden där man också vill ha mer – söder om Södertälje, i Nykvarn. Det finns många sådana områden, som vi kommer att titta på nu.

För att återgå till Nynäshamn: 85 procent av dem som har ett larm i Nynäshamn hämtas av ambulansen i Nynäshamn. Det är en väldigt hög siffra. Det är den dirigerings vi har. När jag själv har åkt har vi farit kors och tvärs i stan, beroende på var det finns lediga ambulanser.

Är det dessutom så att man har omdirigerat och fått vänta i flera timmar, framgår det av den statistik som vi får från SOS Alarm och ambulanssjukvården. Det är klart att det kan ske en olycka någon annanstans och att man gör en omdirigering av prio 3-larm till prio 1-larm, men det framgår av den statistik som vi kommer att få och som man håller på att ta fram på förvaltningen för närvarande.

Håkan, det jag förstod när jag var på Falck och åkte på nattur med den fackliga företrädaren för sjuksköterskorna var att man är överens om det nya avtalet. Då är frågan: Ska vi liksom överpröva ett avtal mellan arbetsgivare och arbetstagar inom Falck Ambulans för att någon annan har hört någonting, eller ska vi tro på den som är facklig företrädare och har skrivit på ett papper efter att ha haft en förhandling med sin arbetsgivare som bägge är nöjda med? Jag tror det senare. Samma sak med Samariten. Man har fått avlösningsbilar och en del andra möjligheter att ta både lunch- och kafferaster.

§ 129 Motion 2011:27 av Rolf Lindell (S) om att öppna den norra tunnelbaneuppgången vid station Universitetet

Anförande nr 156

Rolf Lindell (S): Fru ordförande! Den här motionen handlar alltså om en tunnelbaneuppgång, och jag har formulerat mitt förslag på så sätt att jag vill att den öppnas.

För den som inte nyligen har varit vid tunnelbanestation Universitetet och sett hur det ser ut vid den norra delen så kan jag berätta att det finns en nödutgång där, som vetter upp mot det jag kan kalla för ansats till uppgång som redan är förberedd. Det betyder att det finns trappavsatser gjutna, det finns gjutet för blivande rulltrappa och så vidare. Det är alltså inte meningen att jag vill sätta i gång en bormaskin som skulle öppna något. Det finns ett embryo till en uppgång, och jag tycker att det är viktigt att den öppnas.

Varför det, då? Jo, om ni har varit i det här området och sett till exempel den stora mängd barngrupper, skolklasser och andra som ska till Naturhistoriska riksmuseet så har ni sett att de får de trängas väldigt mycket med en väldig massa människor, det är cirka 50 000 studenter och 8 000 – 10 000 anställda som ska samsas om den södra uppgången. Dessutom ska de här barnen och barngrupperna gå en dryg kilometer extra utmed vägar bland annat för att sedan komma fram till Riksmuseet.

Det skulle naturligtvis vara otroligt mycket bättre och säkrare om det skulle gå att i stället öppna den norra uppgången. Det är alltså syftet med och det är bakgrunden till förslaget.

Nu har det här ärendet behandlats i trafiknämnden. Det har också behandlats i landstingsstyrelsen. I det utskick som går till er som beslutsfattare i dag finns inte en bilaga med, häftad till motionen. Om den hade varit det så hade ni sett att den här motionen stöds av museet och av rektorn för Stockholms universitet som sedan länge har verkat för att den norra uppgången ska öppnas.

Det finns också en annan skrivelse, och det är den som ligger där. Ni kan i och för sig inte läsa texten, men jag ska berätta vad det är. Det är alltså en gemensam skrivelse från gruppledarna i Östermalms stadsdelsnämnd som alltså explicit och specifikt vill att den här motionen ska bifallas, och de anger också hur viktigt det är, inte minst för alla de här barngrupperna, att så sker. Det är också en linje som stadsdelsnämnden enligt har drivit sedan länge.

I SL:s yttrande inför den här behandlingen och i tjänsteutlåtandet i landstingsstyrelsen så kan jag också se att förvaltningen har skrivit att analysen visar att en ny entré från resenärs- och samhällsperspektiv kan anses vara motiverad. Det är alltså ett stöd från de ansvariga förvaltningarna som efter en analys yttrat sig, och det inte bara är taget ur luften. Det kan alltså ligga en hel del bakom den här motionens förslag.

Icke desto mindre blir förslaget från först trafiknämnden och sedan också landstingsstyrelsens majoritet att motionen ska anses besvarad. Man kan ju säga att den ska anses besvarad med innehållet att den kan anses vara samhällsekonomiskt lönsam och motiverad. Det är ju ett gott betyg. Det kunde ju ha varit värre, nämligen så att landstingsstyrelsen och trafiknämndens majoritet hade föreslagit att motionen skulle avslås, men det har de alltså inte gjort. De har, kan man säga, indirekt bekräftat att det är ett förslag som faktiskt har en bärighet.

Motionen stöds alltså av Stockholms universitet, av Riksmuseet, av trafiknämndens kansli och av Östermalms stadsdelsnämnd. Ingen har egentligen haft några invändningar mot förslaget. Därför tycker jag att mycket talar för att den inte bara ska anses besvarad. Jag yrkar på att motionen ska bifallas!

(Ordföranden: Jag behöver fråga dig en sak, Rolf. Du har gett mig en kopia av det beslut som Östermalms stadsdelsnämnd har fattat. Vad tänkte du att jag skulle göra med det?)

Jag tycker att det är för kännedom till församlingen här och till alla beslutsfattare. Det skickades i väg den 26 april, och jag tror att det är instämplat den 15 maj. Om man hade läst innan till och behandlat den skrivelse som kom in så hade man ju kunnat tillföra det till ärendet, för då hade det också varit med vid behandlingen av landstingsstyrelsen.

(Ordföranden: Det finns redan i landstinget.)

Nej, det finns inte landstingsstyrelsens handlingar.

(Ordföranden: Men det är inskickat till landstinget, så det är inte så att jag ska ta det till arkivet. Då förstår jag.)

Anförande nr 157

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här en motion som behandlar frågan vad man skulle kunna använda en del av investeringspengarna till. Jag kan notera att det är lätt att fara i väg när man läser innan till och att glömma en del meningar. Det är nämligen inte alls på det sätt som motionären påstår, alltså att trafiknämnden och SL:s förvaltning har sagt att det här är något som ska genomföras.

Det står nämligen längre ned i texten att SL i dagsläget inte har planerat en sådan investering. Om SL i dagsläget inte har planerat en sådan investering så vore det oerhört intressant att höra hur det stora oppositionspartiet skulle få utrymme för en sådan investering.

Jag skulle vilja veta vilken busslinje på Östermalm, i det här stadsdelsnämndsområdet, som ni tycker ska dras in för att ni ska klara av driftskostnaden för den nyöppnade uppgången. Ni har 300 miljoner mindre i driftsanslag till SL nästa år. Ni har 1 miljard mindre i investeringsbudgeten än vad Alliansen har.

Förvaltningens slutsats är att man skulle kunna öppna den här uppgången, men det finns ett annat förbehåll och det är att det, efter att den här evakueringsuppgången gjordes och möjligheterna ordnades att använda den, har tillkommit ett beslut av statsmakterna som innebär att man har skapat en nationalstadspark. Det gör att det inte kommer att bli några ytterligare investeringar i form av bostadsbyggande eller kommersiella lokaler i det här området.

Jag kan också konstatera, vilket framgår om man läser ärendet noggrant, att det inte är några 50 000 studenter som använder den här tunnelbanestationen. Det är 11 000 resande, och de kan vara studenter eller andra som arbetar som lärare på universitet, det kan vara annan personal på universitetet eller andra i det här området. Det ger också en bild av det hela.

Jag tycker att det är intressant att följa både det som händer i den här delen av länet och utvecklingen i övrigt såvitt gäller kollektivtrafiken och de investeringar som vi behöver göra. Om det kommer att vara motiverat så kommer vi att genomföra det byggande som krävs, men i dag är detta en evakueringsutgång. Jag kan inte se framför mig att någon skulle acceptera något annat än att en ny uppgång har samma kvalitet som andra upp- och nedgångar, det vill säga att den ska vara försedd med rulltrappor och hissar. Det är rimliga krav som ställs, så det finns väl anledning att fundera på vad den totala investeringskostnaden kan uppgå till. Och hur hög skulle driftskostnaden bli?

Detta kommer vi att följa noggrant och ta reda på SL:s beräkningar för den samhälls-ekonomiska nyttan. Just nu skriver de om det som finns inom ramen för den ytterligare miljard som Alliansen har i investeringsbudgeten jämfört med det som oppositionen har att det inte finns möjlighet att öppna den här uppgången.

Det är klart att man kan önska sig saker, Rolf, men då bör man också anvisa hur denna investering ska finansieras, tycker jag.

Med förlov sagt är det intressant vad olika stadsdelsnämnder tycker, men vi har att diskutera med kommunledningarna, i det här fallet Stockholms stad. Jag är inte säker på att detta är den förstahandsprioritering som Stockholms stadshus och trafikkontoret i Stockholm skulle komma fram till. Om vi har de pengar som det kan kosta – jag vet inte hur mycket, det får vi återkomma till – att öppna den här uppgången genom att göra den här nyinvesteringen, så får vi ställa den mot vad vi annars skulle kunna göra i Stockholms stad eller i någon annan kommun när det gäller investeringarna.

Berätta för mig vad det hela kostar, berätta för mig hur stora driftskostnaderna blir trots att ni har 300 miljoner mindre i driftsbudgeten och 1 miljard mindre i investeringskostnader än Alliansen nästa år! Sedan kan vi väl ta matchen om den här uppgången.

Anförande nr 158

Rolf Lindell (S): Tack för det inlägget! Det var en hel del motiverade frågor från trafiklandstingsrådet, men det är också så att man kan läsa innantill i motionen som ju utmynnar i att det skulle vara bra att få fram ett underlag för hur det här skulle kunna genomföras. Det är det som det handlar om, det är det som motionen utmynnar i.

Det är faktiskt intressant att trafiknämndens kansli anser att det är samhällsekonomiskt motiverat. Det är ju inte någonting där man bara säger som så att det här är något alldeles bort i tok.

När man nu för den här argumentationen så blir jag väldigt förvånad, för varför har inte trafiklandstingsrådet yrkat avslag på den här motionen? Din argumentation går ju ut på att det här är ett förslag som är väckt ganska mycket för tidigt, det är ett oansvarigt förslag och det är oklart vad det skulle kosta och så vidare. Så som du argumenterar så tycker jag att det snarast borde utmynna i ett avslag. Men jag är tacksam för att motionen föreslås anses vara besvarad, men det borde vara ett bifall.

Anförande nr 159

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Skillnaden mellan Rolf och mig är att jag har pengarna. Du har inte pengarna. Du ska ju tala om för mig hur du med 300 miljoner mindre än Alliansen i nästa års driftsbudget och 1 miljard mindre i investeringsbudgeten skulle få utrymme med detta. Det är väl en bra frågeställning utifrån våra utgångspunkter.

Orsaken till att vi inte har yrkat avslag på motionen är att vi tycker att det är intressant att följa den här frågan och se när det skulle kunna vara motiverat att fatta ett sådant beslut. Då är det rimligen så att det är enklare om man har 1 miljard mer i investeringspengar.

Vidare är det också så att när vi kommer till frågan om att göra prioriteringar så måste vi göra det tillsammans med respektive kommunledning i alla kommuner runt om i länet. Det är väl en rimlig utgångspunkt. Det kan ju vara så att det finns andra intressanta och vällovliga investeringar som man också kunde göra, men i så fall ska det avvägas om pengarna skulle hamna som en investering i Stockholms stad.

Anförande nr 160

Rolf **Lindell (S)**: Fru ordförande! Såvitt jag kan se har inte du heller pengar, i alla fall inte inom budget, avsatta för att genomföra det här. Det är inte så konstigt eftersom det vi vill alltså är att det ska utredas. Vad skulle det innebära? Jag vill skaffa underlag för det här.

Nu kan jag konstatera att du inte bara inte läser ordentligt vad det står, men du lyssnar inte heller på vad man säger.

Jag yrkar alltså bifall till motionen!

Anförande nr 161

Gunilla **Roxby Cromvall (V)**: Ordförande och fullmäktigeledamöter! Ja, precis! Läs motionens att-sats: att uppdra åt trafiknämnden att utarbeta underlag. Det är det det står, inte att vi ska fatta beslut om pengarna.

Jag, som sitter i trafiknämnden, tänker så här: jag tror inte att SL är så kunniga om alla frågor över hela vårt län och alla uppgångar och alla behov. Därför tycker jag att det är ytterst viktigt att vi lyssnar på de sakkunniga som finns runt om i kommunerna.

Här har vi alltså en parti-gemensam skrivelse till oss från Östermalms stadsdelsnämnd, från de förtroendevalda som naturligtvis känner till de behov som den lokala befolkningen har. I det här fallet är det inte heller frågan om enbart lokal befolkning utan om många andra som också reser dit. För oss i Vänsterpartiet är det självklart att bifalla den här motionen.

Sedan ska vi studera kostnaderna. Miljöpartiet har också bra idéer om att det ska vara grön design, och man kan studera frågan om öppen spärmlinje och så vidare. Men det är egentligen inte det som den här motionen handlar om. Den handlar om att uppdra åt trafiknämnden att utarbeta underlag. Därför är det självklart på det sättet att vi ska bifalla den här motionen!

Vi är högsta instans, och den här motionen har fått en väldigt styvmoderlig behandling, tycker jag. Och vad menar ni med kostnader? Den här uppgången finns ju redan. Det här måste vara, ursäkt uttrycket, *peanuts* i landstingets stora budget, men det får vi naturligtvis överväga sedan när vi ser kostnaderna – men att det finns oerhörda vinster har vi sett av alla sakkunniga som har yttrat sig i den här frågan. Återigen: Vänsterpartiet bifaller motionen!

Anförande nr 162

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, ledamöter, motionär och övriga åhörare! Miljöpartiet har valt att lägga ett eget förslag till beslut. Det grundas på att vi läser noga och att vi också tar ansvar för eventuella kostnader framöver. Vi vet ju att varje spärrlinje kostar pengar, vi vet att varje anställd som sitter i en sådan spärr – som ska bemannas 24 timmar per dygn året runt – kostar pengar. Vi ser här möjligheten att genomföra en grön politik.

Det innebär att man då faktiskt framlägger förslag på hur man kan utforma den här uppgången, Universitetets norra uppgång, med en öppen spärrlinje. Vi behöver få reda på hur den här uppgången kan utformas med grön design så att den faktiskt blir en tillgång i stället för ett intrång i nationalstadsparken. Det här är två förhållanden som vi tycker att det är väldigt viktigt att vi studerar generellt när vi gör saker, gör investeringar och bygger i landstingets regi. Vi såg den här motionen som ett ypperligt tillfälle att genomföra ett pilotprojekt inom kollektivtrafiken och se vad det leder till.

Motionen är ju väldigt bra, och vi har diskuterat det hela i vår grupp och tycker att det är självklart att vi ska bifalla motionen men att vi samtidigt bifaller våra tilläggsattsatser. Det är Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 163

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Det här liknar den diskussion som vi förde om busshållplatser. Det finns stora och små och medelstora hållplatser i tunnelbanans system också.

Jag har, säkert i likhet med många andra här, varit student ute på universitetet. Jag blev lite förvånad när jag såg den här motionen, för jag har ju även, som alla ni andra naturligtvis, varit på Cosmonova någon gång med barn och ungdomar, och då har jag sett att det ju inte är särskilt trångt vid universitetets tunnelbaneuppgång om man jämför med andra, till exempel Tekniska Högskolan, där jag också har studerat. Där kan vi tala om trängsel!

Vid Tekniska Högskolan är det alltså över 27 000 resenärer som stiger på per dygn, medan det på station Universitet, märkligt nog, inte är fler än 11 600. Varför det är så kan man ju fundera över. Det borde vara fler med tanke på hur stort universitetet är. När man ser den gigantiska parkeringsplats som ligger vid A-huset så förstår man ändå att folk tar sig dit på lite olika sätt. Det borde vi kanske ändra på.

Även om jag finner det behjärtansvärt med en stationsuppgång som skulle göra det lättare att nå till Cosmonova – som är ett väldigt trevligt besöksmål och som har satt Riksmuseet på kartan som en tillgång för Stockholm ännu mycket mer än tidigare – så känner jag att vid en prioritering med andra stationer utefter tunnelbanelinjerna så är Tekniska Högskolan mycket mer angelägen att åtgärda för där är det fruktansvärt trångt.

Det finns även en annan station som är ombyggd men som ändå inte klarar tillströmningen, och det är Gullmarsplan, som har 35 000 resande varje dygn. Det är otroligt trångt i den vänthallen.

Jag stöder landstingsstyrelsens förslag, det gör vi från Folkpartiets sida, och tror ändå att det finns andra mer angelägna behov än just detta att tillfredsställa.

Jag vill också säga till Gunilla Roxby Cromvall att utredningar faktiskt också kostar pengar.

Anförande nr 164

Lars Carlsson (C): Ordförande! Jag vill tacka Rolf för motionen och samtidigt yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Det är klart att det i den bästa av världar skulle vara väldigt bra om alla tunnelbanestationer hade två uppgångar. I det här fallet finns inga faktiska siffror ännu, även om motionen talar om en utredning.

Jag tycker ändå att den här motionen har fått en väldigt välvillig behandling, och vi vet ju nu att frågan finns och man kommer säkert att tänka på de här lösningarna framöver i trafiknämndens vidare arbete. Jag tycker att yttrandet från landstingsstyrelsens har full täckning.

Anförande nr 165

Veera Jokirinne (MP): Hej! Tack för motionen! Jag är en före detta Lappisbo, vilket ni säkert har märkt. Lappkärrsberget är ju ett studentbostadsområde.

Vi har diskuterat den här frågan väldigt länge utifrån olika perspektiv, att inte göra intrång i nationalstadsparken och så vidare. Det finns säkert möjligheter att komma till rätta med den problematiken, med frågan om hur man kan bygga en funktionell men även en grön uppgång i norra universitetsområdet.

Det här är inte bara en fråga som handlar om siffror, de här 11 000 resande varje dag. Den siffran stämmer säkert, men med tanke på att studenter inte går till universitetet på helger så sjunker den siffran ganska mycket då.

Visst finns det stationer som kräver även utbyggnad och förbättringar, men det här kan vara en väldigt enkel lösning. Det vet vi kanske inte till hundra procent i dag, men jag tror inte att vi ska stänga dörren totalt för detta förslag, utan göra en utredning. Därför bifaller jag och MP motionen och tilläggsattsatserna.

Anförande nr 166

Rolf Lindell (S): Vi i den här salen kan naturligtvis hitta alla möjliga angelägna objekt rörande vilka man kan föreslå det ena eller det andra.

När det gäller statistik och trängsel och sådana saker så ska man nog tänka tanken att till den här stationen kommer det också väldigt stora barngrupper. Det är ju de som tillsammans med alla som jobbar och alla studenter som väller upp ur tunnelbanestationen gör att det faktiskt blir rätt så ansträngt ibland, inte minst för barngrupperna.

Till Stella Fare vill jag bara säga att det inte är så att jag föreslår att vi ska sätta dit en borrh och börja borra upp en ny uppgång lika lite som jag tänker att vi kan göra det vid Gullmarsplan. Vi kan nog hitta andra tunnelbanestationer där man vill göra saker.

Nu är det så att den här möjligheten finns, behovet finns, efterfrågan finns från dem som verkar här, alltså universitetet och museet, och det önskemålet stöds också av lokalpolitikerna över alla partigränser. Dessutom – och det tycker jag är ett starkt argument – så är det så att vi i trafiknämndens tjänsteutlåtande, som också åberopas av landstingsförvaltningens tjänstemän i sitt tjänsteutlåtande, kan läsa att det här samhällsekonomiskt motiverat. Det verkar vara så att du inte vill ta det till dig, Stella Fare, men så är det faktiskt.

Det är inte bara ett förslag som har kommit från ingenstans. Det finns substans och det finns behov som vi tar fasta på. Därför tycker jag ju att det vore naturligt att se positivt på förslaget, framför allt om man inser att det inte är så att landstinget ska ut och betala en massa pengar omedelbart. Vi vill snarare se det här som ett underlag. Ett underlag är nog något som vi behöver för alla typer av beslut, eller hur. Det är ingenting som man inte kan bortse ifrån. Jag yrkar bifall till motionen!

Anförande nr 167

Stella Fare (FP): En sak slog mig när jag läste den här motionen. Vägen från tunnelbanan till Cosmonova är väldigt tråkig och enahanda. Egentligen är det nog där man skulle göra en insats, så att den vägen inte upplevdes som så väldigt omotiverat lång. Det är något att fundera på. Den vägen skulle kunna utvecklas så att det inte alls skulle kännas lika långt för alla.

Jag vill också säga att politik är att vilja, som en känd politiker sade en gång, men politik är också att välja. I valet mellan angelägna andra investeringar i tunnelbanesystemet så väljer jag åtminstone för närvarande bort tunnelbanestation Universitetet.

Anförande nr 168

Rolf Lindell (S): Jag tycker att du väljer bort lite väl tidigt. Det vore ju bra att ha ett underlag som säger vad det skulle innebära. Sedan kan vi sätta oss och välja vad som ska prioriteras. Det tycker jag är en riktig tågordning.

Anförande nr 169

Anna Sehlin (V): Självklart kan man jämföra, man kan jämföra med Tekniska Högskolan och allt möjligt. När man talar om att öppna en ny ingång till en tunnelbana så ska man jämföra med de stationer som har bara en ingång, Gullmarsplan till exempel.

Det som Vänsterpartiet eftersträvar är att titta på två ingångar till tunnelbanestationer för att minska gångtid och för att öka tillgänglighet till tunnelbanan. Man ska se det i det sammanhanget. Det handlar om att öppna en ny möjlighet att komma in på en redan befintlig station vilket är mindre kostsamt än att kanske bygga ut perrongen på Tekniska Högskolan eller den på Gullmarsplan eller bygga en ny ingång till tunnelbanestation Gullmarsplan som inte alls ser ut som Universitetet.

Till Universitetet finns det redan en ingång. Det är i jämförelse kanske mycket billigare än att bygga en ny ingång på andra stationer. Vi har tidigare diskuterat Farsta, där man kanske skulle kunna ha ytterligare en ingång till tunnelbanan. Det handlar även om det perspektivet, alltså att ha två möjligheter, vilket förkortar gångavståndet och ökar tillgängligheten.

Anförande nr 170

Staffan Holmberg (S): Fru ordförande, ledamöter! Jag känner mig tvungen att gå upp i debatten, inte minst mot bakgrund av de motiv som Stella Fare har angett flera gånger i dag i olika debatter. Det är för få resande för att landstinget ska göra någonting, säger hon. Det gäller både glesbygden och busstrafiken och nu gäller det en tunnelbanestation i Stockholm. Det är bara 11 000 resande, därför gör landstinget ingenting.

Fundera lite på hur vi ska kunna förändra detta genom att öka resandet, för det är väl ändå det som vi har till uppgift att göra. Kollektivtrafikresandet måste öka och då måste vi göra den mer attraktiv, och det är precis det som vi diskuterar nu. Genom att göra den här tunnelbanestationen mer attraktiv så ökar naturligtvis antalet resande, och antalet bilar på den stora parkeringsplatsen i Frescati kommer att minska. Detta är en oerhört stor och viktig uppgift som vi har, framför allt av miljöskäl.

Vi måste minska bilkörandet och öka kollektivresandet. Själv var jag tvingad att ta bilen in till Stockholms innerstad i dag på grund av att det inte fanns någon parkeringsplats vid infartsparkeringen. Det är allt fler som tvingas att göra det valet, och det kommer att sluta med en katastrof om vi inte förändrar situationen.

Just i det fall som det här ärendet gäller så finns det ju dessutom en samhällsekonomisk kalkyl som visar att detta är lönsamt. Tänk, om det fanns samhällsekonomiska kalkyler som visade lönsamhet i alla de projekt som de borgerliga partierna har låtit utarbeta under senare år! Så är det inte.

Mitt förslag är ni tar till er detta. Börja med att investera där det finns samhällsekonomiska kalkyler som visar att detta är en vinst för samhället! Då blir livet så mycket lättare för er. Börja prioritera! Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag!

Anförande nr 171

Stella Fare (FP): Det här var ett märkligt inlägg. Jag visste inte att Socialdemokraterna ansåg att trängsel inte är viktigt att åtgärda där det verkligen är nödvändigt. Jag hade inte fått uppfattningen att ni inte bryr er om trängsel.

Om det är någonting som jag har lärt mig så är det att folk vid vissa tunnelbanestationer känner sig väldigt hotade över att de håller på att bli nedtrampade. Gullmarsplan är en av dem. I valet mellan en dyr investering vid Gullmarsplan och en självfallet också dyr investering vid Universitetet så vet jag vad jag väljer. För den som inte sitter i trafiknämnden kan jag berätta att både Tekniska Högskolans och Gullmarsplans tunnelbanestationer håller på att utredas. För trafikplanerarna vet att detta är en ohållbar situation. Varför är det det? Jo, för att kollektivtrafiken vid de stationer som jag nämnde har blivit så attraktiv så att allt fler reser där. Därför är det kanske dem som vi måste prioritera högst. Det är det det gäller, Staffan.

Anförande nr 172

Ann-Sofi Matthiesen (MP): En tidigare talade sade att man skulle stimulera människor att i mindre utsträckning använda bilen och i stället åka kollektivt. I det här fallet är det så att de som bor i det här området, alltså mest studenter, har bilar. Därför finns det en möjlighet att förkorta restiden för människor som bor i närheten till en förhållandevis ringa kostnad.

Dessutom skulle man avlasta den busslinje som går där, och som just på detta avsnitt är väldigt hård belastad, mycket hårdare än på alla andra delar av den linjen. Det är alltså möjligt att avlasta den busslinjen, så det finns många fördelar med detta som ni kanske inte har tänkt på. Bifall till motionen!

Anförande nr 173

Veera Jokirinne (MP): Hej igen! Jag tänkte fylla på lite med en del *basic* fakta som jag glömde nämna. Parkeringsplatserna vid universitetet har börjat användas för andra ändamål, till exempel extra fastigheter för forskning och ett nytt studenthus som äntligen håller på att bli klart efter hur många år som helst. Det huset har väl planerats sedan 1960-talet.

Parkeringsplatser är kanske inte en vara som det kommer att finnas så mycket av i framtiden, vilket jag för min del kan se på med tacksamhet. Det kanske är tid att börja tänka på även vad detta kommer att innebära för kollektivtrafiken.

Utöver det som Ann-Sofi påpekade om busslinje 40, att avsnittet mellan Universitetet och Lappkärrsberget är väldigt tungt belastad med studenter som vill hem. Alla vill ju inte gå från tunnelbanestationen hem på kvällarna, för det är en ganska lång bit där det från säkerhetssynpunkt inte är så trevligt att gå. Det här förslaget skulle kunna bli en lösning för att komma till rätta med den problematiken också.

Framför allt är detta ett sätt att avlasta utgången i rusningstrafik, för det är rusningstrafik även på station Universitetet, även om vissa som har läst vid universitetet för ett antal år sedan har glömt bort att antalet studenter har ökat och att universitetet har växt. Så därför ger det här förslaget påverkan på resandet.

Jag är själv student och upplever de här problemen varje dag. Jag är tacksam över att jag inte reser via Gullmarsplan eller Tekniska Högskolan, men jag ska inte jämföra antalet resande genom att säga att det är få resande till Universitetet.

Av dessa anledningar så hoppas jag på att det tillsätts en utredning. Detta hoppas jag att vi tar med oss.

Anförande nr 174

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Nu är det på det sättet att det finns fler transportmöjligheter än tunnelbana till Stockholms universitet. Det kanske man glömmer. Vi håller på att renovera och förbättra trafikmöjligheterna på Roslagsbanan, jag misstänker att det är ett val för en hel del studenter som inte råkar bo i Stockholms innerstad utan bor, som jag gjorde en gång då jag var student vid Stockholms universitet, norr om universitetet och pendlade med Roslagsbanan till universitetet. Det var det som då var bäst ur kollektivtrafikresandesynpunkt för mig, för då slapp jag byta trafikslag i kollektivtrafiken.

Det kan säkert vara så att många studenter gör som en hel del av oss också gör mellan varven, de cyklar i vår stad till och från sitt boende och till lärosätet.

Men nu ska vi vara lite petimäteraktiga. Ibland är det bra om man läser handlingar väldigt noggrant. Det är skillnad på översiktlig, att beskriva en bild och att använda adekvata begrepp. Det står i handlingarna på s. 2 och 4 om SL:s yttrande om resenärsprognoser och samhällsekonomisk bedömning. En samhällsekonomisk bedömning är en samhällsekonomisk kalkyl, mina vänner.

Om man läser citaten från 2009 års bedömning i den frågan så ser man att det står på s. 3 av 4 att "resandeunderlaget inte är tillräckligt för att nå en samhällsekonomisk lönsamhet". Det är ett korrekt citat ur en tidigare samhällsekonomisk kalkyl och utredning. Det beror bland annat på det som jag sade tidigare, nämligen att beslutet om nationalstadsparken gör att det inte förväntas några förändringar i den delen.

Vidare står det under rubriken Resultat och konklusion om "den översiktliga analysen visar att en entré ur ett resenärs- och samhällsperspektiv" det som vi har fått beskrivet. Ett samhällsperspektiv är en sak och ett samhällsekonomiskt perspektiv är ett annat.

Enligt gängse kalkylgrund är det fortfarande så att detta inte går ihop. Det kan man läsa om man läser handlingarna noggrant. Icke desto mindre finns det anledning att följa den här frågan. Jag tycker att det ligger mycket i det som Stella Fare har beskrivit och det jag försökte säga om prioriteringar. Man ska tala med kommunledningarna i Stockholm och i andra kommuner, och då är jag inte säker på att vi får samma svar som om vi pratar med stadsdelsnämnden på Östermalm.

Anförande nr 175

Veera Jokirinne (MP): Det verkar som om någon har missat att det är bostadsbrist i Stockholm. Det betyder att studenter kanske inte kan välja att bo i en viss del av regionen, de får ta de den bostad som finns. Därför borde detta vara en angelägenhet, och landstingsrådet borde inte bara konstatera att man kan ta Roslagsbanan.

Det finns ett samhällsekonomiskt perspektiv, det vill säga att man kan lösa problemen innan de blir för dyra.

Anförande nr 176

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag sade inte att man kan ta, jag konstaterar att det finns ett skäl till det är anmärkningsvärt lågt resandetal jämfört med resandetalet vid andra tunnelbanestationer till ett lärosäte som har 50 000 studenter. Det finns nämligen andra val av kollektivtrafik. Många cyklar, precis som många av oss gör i den här staden – och det sker mer och mer.

Det finns alternativ då man använder cykel som innebär att man inte ens behöver använda sin egen cykel längre utan kan låna cykel. Det påverkar ju människors val att lösa sin egen kollektivtrafik. Att låna en cykel som man kan använda gemensamt är också ett sätt att resa kollektivt. Jag tror att detta kan vara förklaringen till att det inte är det stora resandetryck som det är på andra tunnelbanestationer, vilket Stella Fare bland andra har beskrivit, vid just Universitetet.

Därför behöver vi inte försöka att förklara det här med att det egentligen är på något annat sätt. Det är just den här differentierade bilden som gör att det inte är till exempel 35 000 av de 50 000 som väljer tunnelbanan som ett alternativ.

Anförande nr 177

Rolf Lindell (S): Fru ordförande! Jag tycker att det här var en intressant diskussion, för det dyker upp olika tolkningar av vad som sägs, av vad som egentligen har sagts och vad som står och vad som egentligen står.

Det är alldeles riktigt som trafiklandstingsrådet sade, nämligen att det står under rubriken Resultat och konklusion att den översiktliga analysen visar att en ny entré i ett samhällsperspektiv och resenärsperspektiv kan anses vara motiverad. Jag tycker att det ändå är ganska intressant.

Det innebär att det ändå är motiverat att fundera vidare på det här. Det är kanske det som du menar också när du säger att du vill följa den här utvecklingen.

Jag håller fullständigt med dig om att det handlar om prioriteringar. Vidare är det som så att vi naturligtvis inte kan stå här – det vore fel av både er och oss – och säga att det ena ska vi ha och det andra ska vi inte ha. Vi vill ha ett underlag. Vi tycker att det är bra att få ett underlag. Det är så det går till när man ska fatta beslut så småningom. När vi har ett sådant underlag som visar olika alternativ då kan vi också prioritera och det är det som den här motionen går ut på. Jag yrkar åter bifall till motionen!

§ 130 Motion 2011:29 av Vivianne Gunnarsson (MP) om att införa fler toaletter i kollektivtrafiken**Anförande nr 178**

Vivianne Gunnarsson (MP): Ordförande, ledamöter! Jag har skrivit en motion om införande av fler toaletter i kollektivtrafiken. Jag var nämligen i Prag, och där finns det en toalett på varenda tunnelbanestation. Det var fantastiskt bra, tycker jag.

Då började jag fundera på om det är så att tjecker är funtade på något annat vis än vi svenskar så att de måste ha en toalett på varenda station. Så kan det naturligtvis inte vara, det förstår ju var och en. Tjecker är förmodligen likadana som vi svenskar. Behovet är ungefär detsamma, vart man än kommer i världen. Det är mycket rimligt att det på allmänna anläggningar finns bekvämlighetsinrättningar för folk.

Den här motionen anser majoriteten ska anses besvarad. Man skriver i texten att trafiknämnden ska undersöka möjligheten att utrusta tunnelbanans stationer och andra trafikpunkter med toaletter i samband med att stationerna byggs om eller rustas upp och vid byggandet av nya stationer. Jag tycker att vi behöver ha en bättre planering.

Jag har inte varit så ivrig, jag heller, utan bara skrivit att vi borde ha ett successivt införande. Med det menar jag alltså att jag förstår att det måste göras investeringar, så jag tycker att vi ska göra en plan. Nu är vi där igen – vi ska göra en plan. Planer är väldigt bra, tycker jag, just när det gäller sådana här saker som innebär investeringar.

Det är väldigt många från handikapporganisationer och pensionärsorganisationer som har kontaktat mig angående den här motionen och sagt att de tycker att den är jättebra. De förstår verkligen inte varför man över huvud taget drog in de toaletter som en gång i tiden fanns vid tunnelbanestationerna. Det är en mänsklig rättighet att få gå på toaletten, så det tycker jag inte att man ens en gång behöver betona vidare.

Det är en sak som jag tycker är konstigt i förvaltningens svar. Man ska ju utarbeta miljökonsekvensbeskrivningar av besluten. Men i det här fallet anser man inte att det hela har med miljön att göra. Det måste jag ifrågasätta – verkligen! Det handlar ju inte om att toaletter har en miljökonsekvens i sig. Det handlar ju om att för det fall man inte har en toalett så har det en miljökonsekvens. Det kan till och med vara så att det är väldigt dåligt för hälsan för andra människor. Vad gör folk om det inte finns en toalett? Det vet vi väl alla vad man gör då. Då går man in i hissen. De är våra toaletter i dag. Toaletterna i anslutning till tunnelbanestationerna är hissarna.

Dessutom är det parkerna som också är toaletter i dag. Små undanskymda prång där man inte ser folk, där är det toaletter. Toaletter finns överallt. Där hundar kan gå, där är det också toaletter för människor. De finns överallt där de inte ska vara.

I civiliserade länder, till exempel Tjeckien, där har man toaletter i tunnelbanan, och det har man även i utvecklingsländerna. Till exempel i fattiga delar av Indien kan man få gå in bakom ett skynke. Det kan man inte få här i Sverige. Här får man klara sig utan både skynket och det ena och det andra.

Jag tycker att det är jättetråkigt att jag, efter 26 år i politiken, ska behöva stå här och tjata om toaletter. Det var nämligen det jag började tala om i politiken för 26 år sedan. På 26 år har det kanske mig inte tillkommit en enda toalett!

Anförande nr 179

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Vivianne Gunnarsson har tydligt beskrivit intentionerna med motionen och även delvis beskrivit det innehållsliga i svaret. Där kan man ju konstatera att det är just kring tunnelbanestationerna som bristen är störst.

Det finns historiskt en förklaring till detta, som vare sig varken du eller jag påverkar genom dagens hantering. Det var orsaken till frågeställningen du väckte: varför har de tagits bort?

Då fanns trygghetsaspekten med i bilden. Det var orsaken till att man en gång i tiden började ta bort toaletterna i tunnelbanan. Däremot, som ni ser av svaret, så är det 39 av 51 pendeltågsstationer som är försedda med toalett.

Vi kan vara överens om att om vi ska ha god kvalitet och service kring kollektivtrafiken så inbegriper det alla möjliga former av behov som kan uppkomma. Det handlar ju om att se till att resenärerna kan få en så välfungerande vardag som möjligt.

Jag över övertygad om att det är på det sätt som du beskriver, nämligen att det är bra om det finns toaletter i samband med kollektivtrafiken. Det är också därför som vi har skrivit och SL i sitt underlag har skrivit att så fort som vi kan påverka de här frågorna så ska vi, när vi renoverar stationssystemen, se till att vi också installerar toaletter.

Det här kan också bli föremål för samverkan mellan kommunerna och SL. Det finns behov av andra offentliga toaletter också. Då finns ju exempel på att man har toaletter som en kombination av informations- och reklampelare som innehåller toaletter, och de kan också finnas i samband med busshållplatser och bytespunkter. Det är ju också en möjlighet då kommunen, SL och olika former av reklamentreprenörer har samverkat.

Jag kan se att det finns andra möjligheter också att skapa service i form av toaletter i samband med bytespunkter där vi samverkar från landstingets och SL:s sida med kommuner och kommersiella intressen. Det finns anledning för oss att se till att vi, så fort vi får en möjlighet, vid varje givet tillfälle och på varje given plats ska se till att servicen ökas till resenärerna såvitt gäller möjligheten att få tag på en toalett.

Däri ingår också att ge bra information om var närmaste toalett finns. Det beskriver jag också i svaret. Därmed yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 180

Karl Henriksson (KD): Ordförande, ledamöter! Jag vill börja med att tacka Vivianne Gunnarsson för den här motionen som tar upp en väldigt viktig fråga. Vi fick ju den här till färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen under trafiknämnden, och vi reagerade självfallet på att det här, för den grupp som vi hanterar, är en viktig fråga för att göra kollektivtrafiken och därmed tunnelbanan ordentligt tillgänglig.

För äldre och för personer med funktionshinder så kan det här vara en faktor som gör att man känner att man kan välja tunnelbanan som ett resealternativ.

Jag ska också säga att för barnfamiljer kan detta vara en viktig trygghetsfaktor, en trivselfaktor som gör att kollektivtrafikresandet fungerar på ett bättre sätt. Därför är jag väldigt glad över det yttrande som vi kunde ge och det yttrande som trafiknämnden också har det.

Uppdraget är nu att undersöka möjligheten att utrusta tunnelbanans stationer och andra kollektivtrafikknutpunkter med toalett i samband med att stationer byggs om, rustas upp eller då nya stationer tillkommer.

Vivianne efterlyste en plan. Jag kan lova att den här typen av upprustning, ombyggnad och nybyggnad inte sker utan en plan – det finns en lång framförhållning så att vi kan se när olika stationer kan bli aktuella.

Någonting som jag tänkte på är att vi har gjort ett par upprustningar av stationer där man egentligen bygger ett helt köpcentrum i anslutning till stationen. Att i ett sådant läge inte se till att det finns en bra offentlig toalett känns inte rätt. I de här fallen måste vi jobba på ett bättre sätt framöver.

Men jag ska också säga att en inte oväsentlig punkt är den sista, nämligen att informationen om närmaste offentliga toalett ska förbättras. Ofta är det ju så att det finns offentliga toaletter i närheten av stationerna, men man vet, när man kommer som kund i tunnelbanan, inte var toaletten finns. Ofta känner sig inte heller personalen helt säker på var toaletten finns.

Bättre skyltning är otroligt viktig och någonting som gör att man kan komma till rätta med en hel del av det här problemet väldigt mycket snabbare än om man ska vänta på att göra en kostsam utbyggnadsplan i hela tunnelbananätet. Att se till att skyltningen fungerar kan vi börja med redan i år, egentligen. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 181

Margaretha Herthelius (FP): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Även jag vill tacka Vivianne för att hon har tagit upp denna fråga, som för många är oerhört viktig. I färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen talar vi väldigt ofta om att vi vill att folk ska åka kollektivt och inte vara hänvisade till en färdtjänsttaxi. Många har valt taxin på grund av just den här frågan, att man har behov av att snabbt komma till en toalett.

När det gäller den här motionen kom det upp en diskussion i färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen kring detta: Varför bara tunnelbanan? Vi pratade också om att det för stora busstationer – och köpcentra, precis som Calle var inne på – kan behövas att det finns tillgång till en toalett och att skyltningen är sådan och sitter på ett sådant avstånd från golvet att även den som sitter i rullstol har möjlighet att ta sig till toaletten.

Tack så hemskt mycket för motionen! Jag kan lova att jag i färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen kommer att bevaka de här frågorna. Det var tråkigt att vi tidigare var tvungna att stänga många av de offentliga toaletterna. Men ni vet alla varför. Nu hoppas jag att man kommer att hitta lösningar som gör att folk tryggt kan besöka dessa inrättningar.

Men det vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 182

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare och speciellt Vivianne, som är motionär! Jag tycker att det är otroligt intressant att lyssna på majoritetens inlägg. På er låter det som om vi nu kommer att fatta beslut om just de att-satser som vi var överens om i färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen och var helt överens om i trafiknämnden. Men så är ju inte fallet.

Jag blev upprörd när jag fick ärendet till landstingsstyrelsen, för det vi fattar beslut om i dag är ju att motionen är besvarad – som om detta redan gjordes. Jag tycker att det är lite anmärkningsvärt av majoriteten att väva in ett beslut som vi har fattat gemensamt mellan alla partier i två instanser och sedan när det kommer till landstingsstyrelsen lägga in att-satsen i en politisk kappasom om det redan gjordes, som om det inte ens var ett problem.

Det tycker jag är en dålig hantering, och det är anledningen till att vi i Miljöpartiet i det här läget väljer att inte hålla med utan yrka bifall till motionen, för det var där vi var från början.

Om majoriteten fortfarande tycker precis det alla är uppe och pläderar för, då tycker jag att ni ska yrka bifall till det som vi faktiskt var överens om i både färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen och i ett senare skede i trafiknämnden, för det var där vi var. I dag är vi inte överens.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 183

Lukas Forslund (C): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att lösningen för att få fram fräscha, rena, icke vandaliserade toaletter i kollektivtrafiken inte kan bäras ensamt av SL, utan jag tror att man måste hitta en lösning tillsammans med kommersiella aktörer, kommuner och andra för att hitta offentliga toaletter.

Det räcker med att titta runt i världen och se hur det ser ut. Åker man bil på Autobahn ser man fräscha toaletter. Man betalar en femma för att få dem underhållna. De finns där dygnet runt, och det är business för någon som driver dem.

Åker man till Nacka och går i Nacka Forum kan man gå på fräscha toaletter mot en liten avgift. I Stockholm har vi uppfört offentliga toaletter mot reklaminsatser från ett stort internationellt företag.

De toaletter som fanns i tunnelbanan var ingen briljant lösning. De blev förstörda. De blev sanitära olägenheter. De blev otrygga. De blev sovplatser för människor som inte hade någon annanstans att ta vägen.

Om man tittar lite internationellt på vad som sker ser man att det finns nya tankar på toalettområdet. I Portland i Oregon har man gjort en okrossbar toalett som det inte går att måla graffiti på. Den går inte att elda upp. Den saknar vask – vattnet rinner bara ned, så att folk inte kan tvätta kläder.

Det händer ganska mycket även på toalettområdet, och jag tror inte att lösningen är att titta tillbaka på tiden när vi hade en toalett på varje tunnelbanestation utan se framåt och se de många olika möjligheterna att hitta en lösning på det här problemet.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 184

Vivianne Gunnarsson (MP): Jag satt i trafiknämnden i Stockholms stad för rätt många år sedan. Jag tror att det är 15 år sedan. Då hade vi på gång reklamfinansierade toaletter. Men de blev aldrig av. Jag tror inte att de blir av nu heller.

I Stockholms stad kostar det 5 kronor att gå på de "hyddor" som turisterna inte vet vad de är. De tror att det är någon sorts hydda och vågar inte gå in där. De kostar 5 eller kanske 10 kronor. På Kulturhuset har de tidigare haft gratis toalett, men nu har de en kille som står där och hjälper en att stoppa i 5 kronor för att man ska kunna gå in. Det tycker jag är bättre i alla fall.

Att betala 5 kronor och det inte står en kille där som hjälper till tycker jag inte om. Nacka Forum har gratis toaletter. Det tycker jag om, och det är bra. Men det behöver inte vara gratis, utan man kan betala 5 kronor – fast då ska det vara rent.

Jag förstår inte heller varför vi skulle stänga toaletterna därför att det är sociala problem. Är det inte de sociala problemen som ska lösas? Vi andra som behöver gå på toaletten ska väl inte behöva vara utan toalett bara därför att några gör fel, utan då får man hantera det problemet. Det blir kanske polis, bemanning, att det kostar mer och så vidare, men det får man ta, tycker jag.

Vi har i dag pratat om Campus Roslagen. Det är en alldeles ny busstation med många busslinjer dit folk som redan har rest länge kommer. Där finns ingen toalett. Vi har talat om nya pendeltåg. Där finns inga toaletter. Vi har talat om Östermalms tunnelbanestation. Den är alldeles nybyggd och fin, men inte en jädrans toalett finns det! Det finns inte på Åhléns heller.

Turistbranschen kommer att gå in i recession, eftersom folk inte kan gå på toaletten här i landet – de förstår inte vad "hyddorna" är. Jag välkomnar verkligen initiativet från Alliansen att åtminstone sätta upp skyltar, så att vi vet vart vi kan gå.

Men det börjar bli lite fånigt att behöva stå och prata om detta nästan vartenda år. Jag tycker att ni antingen kan återgå till det vi hade i färdtjänstnämnden eller bifalla motionen.

Anförande nr 185

Stella Fare (FP): Vivianne Gunnarsson! Detta med planering är inte så lätt alla gånger. Jag minns en debatt om Tysta Marigången under Tegelbacken. Den var vi tvungna att stänga på grund av att det var så osäkert och otryggt där. Jag minns att du var väldigt arg den gång som det beslutet fattades. Men det var tyvärr en realitet. Vi kunde inte hålla den säker, för det fanns ingen möjlighet att ha den bemannad på natten.

Det är lite grann samma problematik med toaletterna. Vi kan bygga hur många som helst, men så länge de inte är bemannade kan vi inte garantera säkerheten. Jag tror inte på mekaniska lösningar när det gäller toaletter. Jag tror på att någon måste sköta dem. Precis som Lukas sade måste det vara business för någon att sköta dem. Det gäller att hitta den fiffiga lösningen.

Det var en sak som jag tog till mig en gång för länge sedan när jag var i Rom, en stad med 2 000 år på nacken. För att få utskänkningstillstånd i Rom måste ett kafé eller en restaurang ha en toalett tillgänglig inte bara för gästerna på serveringen. Det är kopplat till tillståndet. Det är därför att man helt enkelt är realist och inser att den som driver en restaurang också har ett intresse av att hålla toaletten snygg och proper.

När vi bygger om tunnelbanestationer kan vi inrymma toaletter och kanske en sådan lösning. Jag hoppas på det, alltså en samverkan med näringslivet, för det är nog precis vad som behövs. De olika mekaniska lösningarna ger inte den trygghet som resenärerna behöver, även om de är jättenödiga.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 186

Vivianne Gunnarsson (MP): Jag vet inte – jag kanske börjar bli förvirrad. Men i varje fall har inte jag pratat om mekaniska lösningar – inte en minut! Jag tycker nog också att det vore himla bra om man kunde hitta något sätt att få bemanning. Det finns många människor som är arbetslösa i dag, så det är väl inget problem att hitta bemanning. Det finns folk överallt som gärna skulle ta även ett sådant arbete.

När det gäller restauranger behöver man inte åka till Rom. Det är så även i Sverige att man inte får ha en restaurang öppen om man inte har en toalett i närheten. Jag förstår inte hur Stella Fare kunde komma med en sådan kommentar.

Anförande nr 187

Stella Fare (FP): Jag känner också till, Vivianne, att man måste ha en toalett på en restaurang. Men skillnaden mot Rom är att de i Rom är tvungna att hålla den öppen för gäster som kommer in från gatan. Det kan man i dag säga nej till i Stockholm. Det vet du säkert.

Anförande nr 188

Margaretha Herthelius (FP): Det är viktigt med trygghet när man ska gå på toaletten. För den som har en funktionsnedsättning och för en mamma som kommer med två kissnödiga barn måste det kännas tryggt att gå in på toaletten.

Ingen har talat om vad toaletterna har använts till, förutom att de har vandaliserats. Jag tänker på att det har varit ställen där man har kunnat injicera och lämna sprutor efter sig och så vidare.

Det viktiga är att vi får toaletter som känns trygga. Toaletter som bara finns och kan användas hur som helst har vi ingen glädje av.

Sedan kan man diskutera detta med kostnad. Jag kan vara lite tveksam. Jag förstår att det kan finnas vinster i att man får betala. Men jag kan också se de som stannar utanför på Centralen och inte har någon femkrona eller tiokrona, ja, över huvud taget inte har några pengar med sig. Då kan det vara svårt.

Vi får väl återkomma till det. Vi kommer att diskutera den här frågan i färdtjänst- och tillgänglighetsberedningen – det lovar jag. Nu är frågan väckt, och vi fortsätter att titta efter, så att vi får till stånd fler trygga toaletter.

Anförande nr 189

Vivianne Gunnarsson (MP): Det är klart att det allra bästa vore att göra allt gratis. Men jag förstår att man kanske måste ta betalt, så det är inte mitt yrkande att det ska vara gratis.

Det svar som jag fick från Christer Wennerholm tyder på att det i alla fall pågår något slags planering. Ytterligare svar som jag har fått från andra i Alliansen tyder på att det redan finns någon typ av planer. Det skulle vara intressant om ni kunde ta med dem i nästa budget, så att vi kunde se hur långt planeringen har kommit. Annars får jag skriva en motion till om att ta fram planerna, så att jag får se dem. Men tack för debatten!

Jag yrkar fortfarande bifall till motionen.

§ 131 Motion 2011:31 av Anna Sehlin (V) om cykeln som transportmedel**Anförande nr 190**

Anna Sehlin (V): Jag börjar med att tacka för svaret. Jag tycker att det ser positivt ut för landstingets cykelarbete och cykelstrategi. Jag ser med förväntan fram emot en rapport från Satsa 2, vad det arbetet mynnar ut i. Jag har även pratat med en del tjänstemän i den gruppen, och det känns som om det är ett positivt arbete som leder framåt. Det finns mycket idéer, och som sagt väntar jag på svar.

Det jag är orolig för är att Satsa 2 inte följs av konkreta budgetposter, att det – för att dra en parallell till Stockholms stad – blir mycket prat men kanske inte så många konkreta budgetposter, många utlovade miljoner men inte så mycket åtgärder.

I fråga om regional cykelplanering handlar det väldigt mycket om att en cykelbana inte ska sluta vid en kommungräns. Där har projektet Satsa 2 verkligen en möjlighet att komma med förslag på till exempel cykelmotorvägar, som har varit uppe i diskussionen. Men återigen: Det måste finnas pengar. Kommunerna måste i så fall gå ihop och finansiera sådana cykelmotorvägar som inte stannar vid kommungränsen utan går hela vägen.

Jag är mycket nyfiken på att se hur Satsa 2 ska förvaltas och hur man ska arbeta vidare rent konkret med konkreta åtgärder.

Anförande nr 191

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är också väldigt nyfiken och spänd på det resultat som kommer ut ur det uppdrag som Anna beskrev och som beskrivs i motionssvaret. Det ska bli intressant att se vad Trafikverket, Länsstyrelsen i Stockholms län och länets kommuner gemensamt – tillsammans med oss i landstinget – kan komma fram till vad gäller att få fram regionala cykelstråk, som vi pratar om, mål och bytespunkter.

Vi har också att fundera kring annat. Det finns sedan tidigare ett uppdrag att titta på inte bara infartsparkeringar, som vi har diskuterat i många olika sammanhang, utan det handlar också om att kunna skapa bra cykelparkeringar i anslutning till kollektivtrafiken. Det finns rätt bra exempel utomlands på hur man kan åstadkomma det. Bland annat har jag varit och tittat på sådana i Köpenhamn. Det underlättar möjligheten för människor som cyklar och vill använda sin egen cykel.

Men jag vill också igen påminna om de projekt med låncyklar som finns. För min egen del har det blivit en mer använd och frekventerad form av att cykla än att ha med mig min egen cykel. Det finns i dag – i varje fall om man rör sig i den inre delen av Stockholms län, i Stockholms stad – ett antal stationer för cyklar, där det är lätt att hämta en ny cykel och lätt att bli av med den cykel som man just har använt, och man har inte problemet att hitta ett bra ställe att låsa fast sin egen cykel. Det ska man se i helhetsbilden.

Vi får väl, både Anna och jag och alla andra här i fullmäktige och i berörda nämnder, gemensamt följa vad som händer i december, när projektet ska vara klart och framför allt under våren 2013, när resultatet av Satsa 2 ska komma.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut vad gäller motionen och ser med spänning fram emot resultatet.

Anförande nr 192

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande! Det här är också en bra motion. Jag vet inte hur många gånger vi har tjatat och lagt förslag i trafiknämnden. Jag vet också att det finns fler i salen som jobbar för att se cykeln som en helhet och en del av en kollektivtrafikinfrastruktur.

Jag har varit på ett antal seminarier – senast i förra veckan – där Stockholms stad jobbar. Jag har påpekat många gånger att Stockholms stad väldigt ofta jobbar mycket nära de regionala planeringstjänstemännen men nästan alltid glömmer kranskommunerna. Då landar man i precis det Anna tar upp, att det fungerar en liten bit på vägen, men sedan kommer det en annan kommun, och då finns det inte ens en tanke, för där har man inte ens pratat.

Det är möjligt att det är det man gör i Satsa 2, och även jag ser fram emot det projektet. Men det är ju inte så att jobbet är genomfört, och därför är det synd att motionen bara blir besvarad och att det inte blir ett bifall, för det behövs en tydlig politisk markering av att vi tycker att detta är viktigt.

Jag tror att det finns otroligt mycket att göra i vårt län. På det seminarium som jag var på i förra veckan visade det sig att Stockholmsregionen är sämst i Sverige på att använda cykeln som transportmedel. Det är pinsamt, när vi faktiskt har väldigt bra förutsättningar.

Reklamfinansierade lånecykelsystem och hyrcykelsystem har vi från Miljöpartiets sida pratat om ett otal gånger. Men det är inte så att detta dyker upp från ingenstans, och det är inte så att kommunerna runt om i vårt län, utanför Stockholms innerstad, inte vill ha hyrcykelsystem. Vi från kollektivtrafiksidan behöver jobba för att stärka, hjälpa till och tala om att detta är viktigt. Det finns ingen aktör som ser att de får in så himla mycket reklamintäkter av att sätta upp ett hyrcykelsystem utanför Stockholms innerstad, och därför gör de inte det.

Här krävs det nog att vi tar ett gemensamt krafttag. Vore vi en region – det brukar jag säga rätt ofta – hade vi större makt att ta beslut. Men när vi inte är det måste vi ta större ansvar för att hålla samman länet och ta ansvar för att involvera alla 26 kommunerna i denna region och i detta län.

Jag vill med det yrka bifall till det förslag till svar som Miljöpartiet lade tillsammans med Vänsterpartiet i trafiknämnden och landstingsstyrelsen, det vill säga bifall till motionen.

Anförande nr 193

Landstingsrådet Ulberg (S): Jag ska fatta mig kort. Jag tycker att detta är en otroligt viktig fråga. Vi behöver en cykelstrategi. Också jag ser fram emot arbetet med den. Den idé som framförs i motionen om att ha ett cykelstall utanför Landstingshuset hoppas jag att någon kan fånga upp utan att vi skulle behöva fullmäktigebehandla frågan, för det verkar väldigt smart.

Vi har varit väldigt bekymrade när man har haft dessa hutlöst dyra projekt med till exempel cykel på buss. De har inte fallit väl ut. Jag är inte heller trygg med säkerhetsfrågor och andra aspekter som all personal lyfter upp när jag möter dem, om man skulle få släpa med sin cykel i tunnelbanan.

Jag tror att det är precis rätt fokus med cykelparkeringar, cykelvägar och ett lånecykelsystem som bör utvecklas i hela länet.

Jag yrkar bifall till det förslag som Socialdemokraterna lade i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 194

A n n a S e h l i n (V): Jag ville se lite vad Christer G Wennerholm svarade. Det känns som om det finns en positiv dialog där.

Det jag vill trycka på är lite av det som både Yvonne och Erika var inne på. Vi i landstinget måste på något sätt ta ett övergripande ansvar för att ligga på kommunerna för att införa lånecykelsystem även längre ut än i innerstaden.

Jag vet att det är mycket svårt redan i Stockholms kommun att få lånecyklar i förorterna. Det är just innerstaden som har varit intressant för reklamplatser. Men Solna och Lidingö har visat att det går, och jag tror att det kan fungera även längre ut, just därför att man kan ta en cykel till en buss och sedan fortsätta resan in till staden, till arbetsplatser, universitet och fritidssysselsättningar.

Det gäller att se till hela resan och försöka minska småresorna med bil och uppmuntra till säkra cykelvägar och cykelparkeringar och säkra cykelresor fram till kollektivtrafik och till pendeltåg.

Beträffande cykelparkeringar vid SL:s knutpunkter måste trafiknämnden och landstinget verkligen ta ett ansvar och se till att det finns sådana. Vid större kollektivtrafikknutpunkter tycker jag att det är en självklarhet att det ska finnas säkra, väderskyddade cykelställ, och vid större ombyggnader av trafikplatser eller kollektivtrafikknutpunkter måste det vägas in.

Det är ett cykelgarage i Älvsjö, och det finns planer på ett cykelgarage vid Odenplan, vid nya Citybanans station. Men det räcker inte. Det är två platser. Det krävs på i stort sett alla stationer. Och de måste vara så säkra att man vill ställa sin ofta ganska dyra cykel där.

Det har skrivits ganska mycket i pressen om utredningar av hur folk upplever att ställa cyklar, hur folk upplever att cykla, singelolyckor. Det måste bli förbättringar. Cyklisten måste ses som en person som gör en stor insats för miljön och för sin egen hälsa och som behöver uppmuntran genom att det alltid finns ett säkert cykelställ och en säker cykelbana oavsett var i länet man bor och att det ska fungera att vara cyklist.

Där måste landstinget ta ansvar med budgetposter och politiska beslut. Det väntar jag på.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservation i trafiknämnden om att bifalla motionen.

Anförande nr 195

L u k a s F o r s l u n d (C): Herr ordförande, fullmäktige! Jag blev lite besviken på den här motionen, måste jag säga. Jag hade stora förhoppningar om att läsa en cykelmotion och såg fram emot förslag som skulle kunna påverka i positiv riktning.

Men så landar det i cykelparkeringar utanför Landstingshuset, i klämman talas det om de stora landstingsarbetsplatserna, och så landar det i någon typ av inspiration från Göteborgs stad, där anställda inom kommunen får betald service på den egna cykeln, vilket skulle vara något slags RUT-avdrag begränsat till cyklar gentemot dem som är anställda i landstinget, och möjlighet till lånecykel och rabatterat pris på cykel.

Jag tror inte att det är lösningen. Därför var det lite nedslående att se att visionerna saknas.

Jag tycker att trafiklandstingsrådet var inne på de viktiga punkterna: att hitta säkra parkeringsplatser för cyklar i kollektivtrafiknära lägen – det tror jag är jätteviktigt – och också titta på stråken. I övrigt ligger mycket av de frågor som du är inne på i ditt anförande på kommunerna när det gäller trafiksäkerhet och rent tekniska lösningar, så där är det lite svårt. Det får väl också ursäktas att det inte finns några konkreta förslag.

Jag tror att vi alla är överens om att vi tycker att det är viktigt med cykel frågan och att landstinget ska göra sitt. Men det är tyvärr svårt att peta in cyklar i tunnelbanan och tro att människor ska få plats också i så jättstor utsträckning. I upphandlingen av de nya vagnarna gör vi nu försök med hopfällbara cyklar – det har vi tagit beslut om. Men man måste också ha respekt för att cykeln kanske inte ska åka jättemycket kollektivtrafik utan ha platser att ställas i anslutning till kollektivtrafiken.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag att anse motionen besvarad och inte bifalla den, som det har kommit krav på.

Anförande nr 196

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att motionen är bra, och jag tycker att Anna Sehlin också hade ett bra inlägg där hon lyfte fram den regionala cykelstrategi som landstinget deltar i genom projektet Satsa 2, som delvis är EU-finansierat. Även jag ser väldigt mycket fram emot vilka bra förslag den kan komma med.

När det gäller cykling är det komplext, eftersom vi i landstinget kan ha ansvar för att integrera cyklingen som en del av hela resan. Det har vi också gjort på flera olika sätt. Men kommunerna har det största ansvaret som väghållare och som ansvariga för investeringar i marken. Det gäller cykelparkeringar och mycket annat. Sedan har Trafikverket ansvaret för de cykelbanor som kan finnas på det andra vägnätet.

Det är egentligen tre ansvariga, och det är de som förhoppningsvis kan föra frågan framåt i och med det samarbete som finns inom ramen för Satsa 2. Jag tror att det är otroligt viktigt. Sedan ska man naturligtvis också göra ekonomiska åtaganden.

För oss i landstinget är det viktigt att inte definiera cykeln som någon form av konkurrent till kollektivtrafiken utan ha ett öppet sinne och se cyklism och kollektivresande som grenar på samma träd. Det är därför det var viktigt för oss att få igenom beslutet om att hopfällbara cyklar ska vara tillåtna i kollektivtrafiken. Jag har fått oerhört mycket positiv respons på detta steg framåt i en integration.

Jag undrar, Erika Ullberg, eftersom du inte missar chansen att markera mot sådana förslag: Vill du stänga möjligheterna för pendeltägsresenärerna att ta med sig sina cyklar? Om du inte kände till det vill jag säga att det är tillåtet.

Anförande nr 197

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag tycker inte att man ska hålla på och säga som Stella Fare gjorde: Känner du inte till?

Jag tänkte bara säga: Självklart känner Stella Fare också till vilka undantag som tillåtelsen att medföra cykel i pendeltågstrafiken omfattas av beträffande tid, stationer etcetera. Det handlar inte alls om att man bara får ta med sin cykel i pendeltågstrafiken. Det förutsätter jag att du vet, och jag skulle aldrig på ett så nonchalant försöka insinuera något annat.

Jag tycker att Lukas har en stor poäng: Man kan väl cykla på sin cykel, och när man har cyklat klart kan man låsa fast den på ett säkert ställe, så slipper cykeln hålla på att åka runt i tunnelbanan.

Helt seriöst: Du träffar inte en enda person inom kollektivtrafiken som tycker att det är en bra idé av säkerhetsskäl eller av kapacitetsskäl att ta med cykel på tunnelbanan. Jag ser fram emot en noggrann utredning.

Du talar om hopfällbar cykel. Du menar alltså typ resväska? Du kan ju inte kalla en cykel cykel om den ser ut som en väska. Självklart kan du ta med en hopfällbar cykel om du bär den som en resväska. Det är inga problem. Det behöver man inte göra plakatpolitik på, tycker jag.

Anförande nr 198

Stella Fare (FP): Det behövdes tydligen inte så mycket, Erika, för att få upp dig på banan i den här frågan.

Jag ville bara att fullmäktige skulle höra att du har en grundläggande rätt så cykelfientlig inställning och att viljan att integrera dessa olika trafikslag är väldigt liten från socialdemokratins sida. Därför är det viktigt att markera här att du och Miljöpartiet inte står på samma sida i den här frågan.

Anförande nr 199

Anna Sehlín (V): Jag vill tacka Lukas och Stella för deras inlägg. Jag kan förstå att Lukas, som mycket kommer från ett kommunperspektiv, blir besviken över att det fattas konkreta åtgärder och så. Men om man läser min motion ser man att det är just det som är problemet.

Tittar man på Stockholms stad, som verkligen inte är en cykelstad, ser man att det finns en cykelflik på hemsidan, att det finns en cykelplan och att det finns cykelpumpar. Det är konkreta saker. Det jobbas nu med en cykelplan för både innerstad och ytterstad. Det är jättebra.

Men här i landstinget finns ingen cykelflik på hemsidan, och det finns ett begränsat antal cykelparkeringar.

Det jag vill se är att cykeln ska ses som ett transportsmedel i landstingets politik. Det är det jag efterfrågar, att vi ska vidga våra vyer och se cykeln som ett transportmedel, absolut inte som en konkurrent till kollektivtrafiken. På pendeltåg ser jag gärna cyklar och flexibla inredningar i vagnar så att cyklar, barnvagnar, rullatorer och resväskor får plats. Beträffande tunnelbanan är vi inte där än, för vi har trängselproblem i tunnelbanan. På pendeltåg finns det stora möjligheter att ta med cykel.

Anförande nr 200

Hans Lindqvist (C): Ordförande! Alla är för att det ska bli en bättre ordning när det gäller att använda cykeln i trafiken.

Jag vill ta ett exempel från där jag bor själv, vid Hemmesta vägskäl på Värmdö. Där kom vi på att några fler säkert skulle börja cykla om kommunen och landstinget hjälptes åt att ställa ut ett cykelställ med 20 platser. Det tog en vecka så var de 20 cykelställen fullpoppade med cyklar, och vi fick ställa ut ett par cykelställ till.

Vad jag vill peka på är de enkla, praktiska åtgärderna. Krångla inte till det! Hur många busshållplatser har vi? Vi diskuterade ju deras utformning förut. Hur många busshållplatser har vi i Stockholmsregionen där SL-bussar passerar? Det är väl tusentals.

Om man vid varje sådan busshållplats har ett cykelställ som är säkert och inte innebär risk för stöld och annat kommer man att upptäcka att vi skulle kunna få massor av människor att cykla till bussen någon kilometer i stället för att ta bilen och åka till staden, som man annars kanske gör lättare.

Jag tycker att Lukas hade flera poänger i sitt inlägg. Kommunen och landstinget ska samarbeta. Gör man det på ett enkelt sätt borde vi kunna ta fram en sådan plan gemensamt.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

§ 132 Motion 2011:32 av Anna Sehlin (V) om utsläppen av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar och annan trafikinfrastruktur

Anförande nr 201

Anna Sehlin (V): Herr ordförande! Tack för svaret! Det är inte ett lika upplyftande svar denna gång som beträffande tidigare motion.

Det jag vill lyfta fram i motionen är att man ska se till en livscykelanalys även när det gäller konstruktion, alltså anläggning, av till exempel infrastrukturanläggningar, att man ska se hur man skulle kunna minska miljöbelastningen genom val av material, val av underleverantörer och beställare etcetera.

I svaret får jag bara höra att kollektivtrafik bidrar till att människor åker mindre bil och att det är positivt. Javisst, men får då anläggningen av kollektivtrafiken vara hur miljöskadlig som helst? Om man härdrar motionssvaret är svaret: Ja, det får den.

Jag skulle väldigt gärna vilja ha en utveckling och en större förståelse för det här inlägget att se till helheten när det gäller infrastrukturanläggningar och se på den miljöbelastning som blir av också spårväg, tunnelbana och annat.

Anförande nr 202

Landstingsrådet Wenneholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Motionären och jag är nog ganska överens om hennes beskrivning av den stegvisa utvecklingen av hur vi kan få en bättre och mer miljöanpassad kollektivtrafik.

Det första steget är givetvis att se till att människor åker kollektivt. Men vilket kollektivtrafikslag som vi väljer och hur vi till exempel väljer vilken bussflotta vi har är nästa steg. Det handlar också om valet mellan till exempel att köra buss eller att köra spårbundet. Men som ni kan se i mitt svar: Även om den spårbundna trafiken har mycket mindre påverkan är det klart att vi kan minska miljöbelastningen genom att skaffa bättre och mer effektiva fordon i den spårbundna trafiken.

Motionären pekar sedan på nästa steg: Hur ser hela cykeln ut för de investeringar i anläggningar som vi gör och den miljöbelastning som produktionen av de anläggningarna innebär, vilket påverkar helheten i samhället?

När det gäller våra fordon handlar det inte bara om att fordonen ska vara bättre än till exempel bussarna och vilka miljövänliga och förnybara bränslen vi använder utan även om hur vi producerar bussarna när vi framställer dem, så att de blir användbara i trafiken.

Det finns givetvis mycket kvar att göra för hur vi ska kunna ta de ytterligare steg som du, Anna, beskriver. Men i grunden har vi samma syn på vad vi kan åstadkomma. Det gäller inte bara att se till att flytta människor från bilen till kollektivtrafiken, utan det gäller också att se till att kollektivtrafiken i sig har så liten miljöpåverkan som möjligt utifrån sina egna förutsättningar.

Jag tycker att det finns anledning att följa och arbeta med detta, och det har vi faktiskt gjort. Gustav Andersson beskrev till exempel i dag val av bränsle för bussarna, där landstinget oavsett majoritet har haft en klar målsättning för hur vi ska utveckla vår drift av bussarna mot mer användning av förnybara bränslen än det har varit tidigare.

Kan vi sedan gå vidare och också titta på hur våra anläggningar ser ut, vilka material vi använder i dem och liknande, är jag inte främmande för det på sikt.

Med det, herr ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 203

Lennart Adell Kind (FP): Ordförande, ledamöter! Först och främst vill jag tacka Anna Sehlin för både den här motionen och föregående. Det är två alldeles utmärkta motioner, tycker jag.

Det är helt nödvändigt, om vi försöker titta på koldioxidutsläppen och minska klimatpåverkan, att använda ett livscykelperspektiv. Vi kan inte bara titta på en del av vad de olika saker vi gör åstadkommer.

Det är helt sant att framför allt produktionen av cement och betong och produktionen av stål, som vi använder i våra anläggningar, är två jättestora källor till utsläpp av klimatgaser. Vi ser att några av de allra största utsläppskällorna i Sverige är våra cementfabriker, stålverk och så vidare.

Vi ser också att det kommer fram ny teknik som gör att man till exempel vid husbyggande kan använda andra material och ny teknik. Trä är till exempel ett alldeles utmärkt material att bygga hus av, och där sker det en mycket snabb utveckling.

Den teknikutveckling som sker när det gäller nya material och nya sätt att bygga våra spåranläggningar och så vidare tycker jag absolut att vi ska bejaka. Men – och det är ett ganska stort men i det här sammanhanget – det får inte ta en enda krona från utbyggnaden av kollektivtrafik.

Den stora vinsten och vad vi alla måste göra – vad gäller klimatfrågan men också när det gäller framkomligheten i staden, bostadsbyggandet och över huvud taget våra möjligheter att fortsätta bo i staden – handlar om att vi måste bygga ut framför allt den spårburna kollektivtrafiken och satsa varenda krona på att bygga mer kapacitet i spårtrafiken snarare än att "bara" försöka göra den klimatsmartare.

Det är jättebra med nya material och nya sätt att bygga spåranläggningar, och det är också jättebra med nya sätt att mäta. Men det får inte ta en enda krona från utbyggnaden av kollektivtrafiken och spårtrafiken, för det är det vi måste fokusera på om vi verkligen ska göra nytta för klimatet.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 204

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, ledamöter och Anna, som har skrivit denna goda motion. Stora delar av motionen påminner mycket om det som Miljöpartiet driver och som vi också har skrivit otroligt mycket om i många yttranden, det vill säga att man inte ska bestämma vad man ska bygga innan man har ett underlag för hur det påverkar både miljön och resandeutvecklingen, påverkar vid byggandet men också i driften. Många har varit inne på det när de har varit uppe här och talat.

Ska man göra det och få grepp måste man ha en systematik. Då hjälper det inte att det styckevis och delat har blivit bättre, för jag måste säga att det har blivit bättre. Den nya organisationen på SL skapar också förutsättningar för att det ska bli bättre. Men det räcker inte, om man inte jobbar med systematik.

Nu börjar det komma ett antal mycket bra systematiska verktyg som skapar förutsättningar för att göra de delarna. Då slipper man en massa extra kostnader, för jag delar uppfattningen att man absolut inte ska ta pengar från något för att göra detta, utan snarare ska detta vara en hjälp till att vi blir mer kostnadseffektiva, att vi får ut mer bra kollektivtrafik för pengarna. Det måste ändå vara syftet.

Vi ska också se till att vi i kollektivtrafiken, när den planeras och när man fattar beslut, slipper de enormt kostnadsdrivande och beklämmande processer som vi har haft de senaste åren när det gäller depåer eller utbyggnad av spår och annat, där i varje fall inte jag kan försvara att man inte tar hänsyn till bullernivåer som är helt logiska och lagstadgade men där man från SL:s sida inte har tyckt att man behöver göra det.

Det finns en massa i detta. Man kan prata länge om det här. Det är verkligen hjärtefrågor.

Jag tror att vi måste vara tydliga från politikens sida. Delar vi här inne uppfattningen att detta är viktigt borde vi se till att man bestämmer sig för att det måste finnas ett verktyg här. Det kan vara miljövarudeklarationer eller andra typer av verktyg.

Motionen är väldigt bra, och den ska absolut bifallas. Jag skulle önska att vi var eniga. Det har sagts många gånger: När vi är eniga här inne, vilket vi väldigt sällan är, då blir det en otroligt tydlig signal till tjänstemannaledet att politiken vill något, och då genomför man det. Det hade varit väldigt bra. Så är det kanske inte i kväll, men vi hoppas på det bästa.

Bifall till motionen!

Anförande nr 205

A n n a S e h l i n (V): Lyssnar man på inläggen märker man att det finns en förståelse och en samsyn. Men sedan kommer det säkert ändå att bli så att jag yrkar bifall till motionen och Miljöpartiet gör det men att majoriteten inte gör det.

Om man har en ganska bra uppföljning av bränslen för till exempel bussar och ganska mycket fokus på det, då har vi det i hamn, så att säga. Då kan vi gå vidare och, som Yvonne säger, ta nästa steg och införa verktyg för att även se på anläggningarna. Vi har ju kommit en bit på väg när det gäller till exempel utsläpp från fordonens framdrift.

Det är därför jag lyfter den här frågan. Nu är vi redo att också se på själva anläggningarnas påverkan. Självklart hör buller till det också.

Jag yrkar bifall till motionen och hoppas att fler gör det, så tar vi detta tillsammans och tittar på helheten i kollektivtrafikens miljöpåverkan.

§ 133 Motion 2011:33 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om ibruktagande av befintliga spåranläggningar för persontrafik

Anförande nr 206

A n n a S e h l i n (V): Det har tagit lång tid med motionerna, så Gunilla, som är motionär, har varit tvungen gå. Hon kommer kanske tillbaka. Jag ska prata lite om hennes motion.

Här vill vi vara lite kostnadseffektiva. Vi vill att man inventerar befintliga spår och ser om man skulle kunna göra något slags ny kollektivtrafik av dem. Vi är väl medvetna om att Värtabanan och spåret vid Södersjukhuset och Södra station är enkelspår och att det kommer att krävas ganska stora investeringar om man ska kunna göra det till en ny, modern stadsspårväg.

Men de grundläggande arbetena för ett spår finns ju redan, så om man jämför med att anlägga helt nya spår tror vi ändå att detta är en kostnadseffektiv lösning som man åtminstone kan titta på. Värtabanan har lasttrafik redan nu, och det finns möjlighet att ha mer persontrafik där.

Vi försöker vara lite kostnadseffektiva och försöker se till de befintliga lösningarna i kollektivtrafiken, lite grann som vi var inne på när det gäller den extra uppgången vid Universitet – se på vilka möjligheter det finns att utveckla. Det handlar alltså om ett uppdrag om att se över möjligheterna till detta.

Jag yrkar bifall till motionen, med en förhoppning om att man ser över befintliga spår i Stockholm i fråga om möjligheten att bygga moderna spårvägar eller andra kollektivtrafiklösningar.

Anförande nr 207

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Detta är också en intressant motion. Den handlar egentligen om hur vi skulle kunna se på helheten och få ett helikopterperspektiv när det gäller att göra en studie och se på vad som pågår, titta på en stomnäts- och spårvägsstrategi för Stockholms stad, som redan finns, medan det pågår ett sådant arbete för Stockholms län.

Jag delar helt och fullt uppfattningen att vi inte har någon anledning att uppfinna hjulet varje gång. Finns det anläggningar som skulle gå att använda och konvertera, för att i det här fallet ha en kombination av en del godstransporter och en del persontrafik, tycker jag att det vore spännande.

Förutom det som nämndes av Anna i debatten om motionen har man från Socialdemokraterna i Stockholms stad lyft fram idén att titta på just den här bansträckningen.

Jag vet att det aktuella borgarrådet fick som svar: Det går inte, för där går det godstrafik. Men han och jag konstaterade att det då egentligen skulle vara omöjligt att köra persontrafik på Trafikverkets nät i övrigt. Men mig veterligt kör man persontrafik – med regionaltåg, pendeltåg och SJ:s långväga tåg i form av X 2000 – tillsammans med godstrafik, så jag tror att det skulle kunna finnas lösningar på hur man kan sammanvända de investeringar som redan är gjorda.

Det är bara för mig att konstatera att spårvägsalliansen bara växer och växer. Det är allt fler som tycker att det är viktigt att se på olika alternativa lösningar.

I strategin kan det finnas anledning att titta på de nya områden som ska komma till. Hur kan vi utveckla kollektivtrafiken dit? Det kan handla om busslösningar, stombusslösningar och BRT, som vi egentligen ännu inte har provat ordentligt i Stockholm, för att sedan komma fram till att det är dags att konvertera busslösningar till spårvägslösningar.

Vi har också våra mer kapacitetsstarka möjligheter, genom att, som vi gör nu, renovera tunnelbane- och pendeltågssystemet och se till att det blir ännu mer effektivt. Dessutom får vi inte glömma våra lokalbanor. Sedan numera rätt lång tid tillbaka markerar vi i Stockholms läns landsting att de har haft, har och kommer att ha stor betydelse när det gäller att bedriva kollektivtrafik i Stockholms län.

Jag ser med spänning framför mig sådana idéer som nu beskrivs och hur vi, just som ni beskriver, skulle kunna koppla ihop de befintliga näten och skapa nya ringsystem av spårtrafik som skapar tvärförbindelser. Då har vi helt plötsligt möjligheten att skapa nya resandemönster för människor. Jag är övertygad om att det är detta vi behöver i ett växande Stockholms län.

Anförande nr 208

Lars Carlsson (C): Ordförande, ledamöter och kanske någon åhörare! Jag får tacka för den här motionen. Det kanske inte är så lätt att snabbt ändra trafiken på Värtabanan, för det är ganska risig standard på den. Men att vårda de banavsnitt som faktiskt finns på plats och se dem som framtida trafikresurser är alldeles utmärkt.

Jag tycker att motionen är väldigt intressant och yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

§ 134 Motion 2011:35 av Erika Ullberg och Helene Hellmark Knutsson (S) om en strategi för utbyggd tunnelbana**Anförande nr 209**

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag har lagt på en bild här. Jag har faktiskt med mig en hel lite skrift som min man har ärvt av sin morfar som var spårvagnsförare och sedan tunnelbaneförare i Stockholm – en person jag tyvärr aldrig fick chans att träffa. Vi vårdar de böcker som vi har ärvt. Det är roligt att läsa bland annat förordet. Den här boken är tryckt 1964. Där står: År 1950 kom första sträckningen mellan Hökarängen och Slussen. 1957 följde den genomgående förbindelsen mellan de södra och nordvästra ytterområdena, och nu, 1964, öppnas linjen mellan stadens sydvästra och östra delar. Att det aktuella behovet därmed är täckt innebär dock inte att tunnelbanesystemet är färdigt. Nya tider föder alltid nya behov.

Visst är det fantastiskt? 1964 skrev man så. Jag hoppas att vi inledningsvis kan enas om att det har hänt en del med vår region sedan 1964. Bara på tio år händer mycket med befolkningsökningen i regionen. Vi brukar alla upprepa som ett mantra att regionen växer. Det är bara sorgligt att när det gäller ett visst trafikslag kan vi inte enas om en utredning som kartlägger behovet av ökad kapacitet och nya linjer. Det handlar om tunnelbanan.

Vi har fler påstigande på T-Centralen en vanlig vardag än det bor i hela Uppsala. Vi har två och en halv miljoner resor med tunnelbanan. Det är ett otroligt populärt trafikslag, men vi ser just nu att kundnöjdheten sjunker eftersom det är så trångt. Vi har nått kapacitetstaket vid Östermalmstorg och kan tyvärr inte bygga ut till Täby utan andra kapacitetsförstärkningar, till exempel en tunnelbana till Hagastaden.

Jag och Helen har skrivit den här motionen tillsammans. Att-satsen borde inte vara svår att bifalla. Vi kan också i tjänstemannaförslagen att det föreslås just att man ska göra en trafikslagsstrategi där man ska titta på tunnelbanan under året. Man kan undra om det är prestige det handlar om från politiskt håll. Christer talade nyss om Spårvagnsalliansen. Det finns kanske ingen tunnelbaneallians. Det kanske inte finns något helhjärtat stöd för utbyggnad av tunnelbanan – något som näringslivet, byggbolagen och flera partier här inne ändå tycker i hjärtat. Det vore sorgligt.

I motionssvaret kommer den raspiga skivan om vart tredje tåg västerut. Man hävdar att vi skulle stå för en politik som försämrar kapaciteten på grön linje. Det är besynnerligt att man inte ger en korrekt historieskrivning. Vi var ju överens, både i Cederschiöldsförhandlingen och fram till 2009, om att en utbyggd tunnelbana till Hagastaden skulle vara det bästa sättet att kollektivtrafikförsörja sjukhuset och den nya stadsdelen. Det finns heller inga belägg för att detta förslag skulle innebära någon större kapacitetsförsämring på grön linje. tvärtom finns det många lösningar – mötesspår eller vändspår – för hur de fyra stationer det handlar om ska kunna ha en bibehållen eller utökad trafik.

Ni blir också svaret skyldiga om vilken kollektivtrafiklösning ni i stället förordar. Vissa moderater säger att de inte har stängt dörren, men ändå är detta motionssvar otroligt negativt och närmast utesluter en tunnelbana till Hagastaden. Jag tycker att det är hög tid att ge besked!

Vi kan ta varje debatt om varje tunnelbanelinje, eller ni kan helt enkelt bifalla denna att-sats, som faktiskt bara handlar om att starta en strategisk tunnelbaneutredning. Det stämmer ganska väl med det behov som också SL-tjänstemän ser.

Anförande nr 210

Landstingsrådet **Wennerholm** (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är intressant att lyssna till eventuella raspiga skivor. Antingen har man hakat upp sig på att det bara finns en enda lösning, eller också ser man behovet av mångfald. Jag kan konstatera att tonläget har sänkts betydligt sedan Juholtpengarna försvann. Då görs det inte längre nya utspel åt alla väderstreck om investeringar i nya tunnelbanesatsningar.

Det som efterlyses finns redan. Erika beskriver väldigt hur det var när man byggde ut tunnelbanan. Men det du aldrig säger, Erika, är att 20 miljarder har satsats på en investering i vårt blodomlopp – tunnelbanesystemet i Stockholm. Det nämner ni aldrig. Den investeringen är helt i klass med den citybaneinvestering som pågår just nu. Det är en enorm satsning för att återskapa kapacitet i tunnelbanesystemet. Röda linjen kommer att få ett nytt signalsystem och nya tåg. Därmed kommer vi att sänka kapacitetsutnyttjandet i det systemet. Det handlar också om att skapa tvärförbindelser, som det finns stort behov av. Det minskar kapacitetsutnyttjandet i systemet från 90 procent till 60 procent. Då ökar vi kapaciteten på ett ofantligt bra sätt. Det är en viktig satsning för att se till att tunnelbanesystemet kan svara upp mot behoven när Stockholmsregionen växer och när trängseln ökar.

Vi har också möjlighet att se på de uppgörelser som är gjorda i Cederschiöldöverenskommelsen och i de dokument som har legal betydelse i vårt län. Det är ju landshövdingen och länsstyrelsen som lägger fast länsplanen. Det är inte vi i den här församlingen. I det dokument som är underskrivet av den tidigare landshövdingen Per Unckel finns beskrivet vad som behöver studeras och vad som behöver göras efter den planperiod som går ut 2020-2021. Där finns beskrivet att man behöver titta på tunnelbaneutbyggnad till Nacka. Där finns beskrivet vad man behöver göra och titta på i nordostsektorn. Det kan vara olika former av spårlösningar. Det kan vara tunnelbaneutbyggnad, och det kan handla om att investera i till exempel en ny pendeltågslinje. Vi har också beskrivit det som gäller Barkarby och Hagastaden. Det ska bli en spårlösning.

Det innebär att strukturerna för det som du efterlyser redan finns. Nu har man dessutom gett uppdrag att studera vidare, och vi har haft det första mötet i den politiska referensgruppen vad gäller utbyggnad av tunnelbanan till Nacka. Det finns ett förslag vilka alternativ man skulle kunna studera för nordost. Det handlar också om att i nästa steg ta tag i Barkarbyfrågeställningen och frågan om Hagastaden. Så ser verkligheten ut.

Vi har dessutom frågan om Spårväg syd på den södra sidan. Det ligger vid sidan om tunnelbanan. Jag vill också påminna om reinvesteringarna i Saltsjöbanan, Lidingöbanan och Roslagsbanan. De är också viktiga spårsatsningar för att sätta i stånd det system vi har.

Detta är en beskrivning av hur verkligheten ser ut i dag. Att utöver detta i nuläget komma med ytterligare förslag och idéer om utbyggnad av tunnelbanesystem under perioden fram till 2020 tror jag inte är görligt, Erika, oaktat vilka önskemål som finns. Det finns alltid önskemål från alla parter. Jag vet att också ni börjar tala om att man ska ha medfinansiering från näringslivet, framför allt din oppositionsledare i finansfrågor. Jag har inbjudit era företrädare vid flera tillfällen, men av någon lustig anledning får man aldrig svar på de breven. Det är lätt att ställa krav, men det är mycket svårare att vara med och bidra till medfinansiering. Jag är övertygad om att den diskussionen kommer att vara nödvändig. Det gäller också att vi i samverkan med de aktuella kommunerna landar i bra lösningar.

De planer som du vill ha framplockade är alltså redan på väg att tas fram. I övrigt tycker jag att vi stoppar önskedrömmar i byrålådan tills vi har råd att finansiera dem.

Anförande nr 211

Lars Carlsson (C): Ordförande, ledamöter! Först vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag. Ganska mycket sades av Christer Wennerholm här. Det pågår också en process i Trafiknämnden där vi diskuterar tunnelbanan, och det är glädjande. Delvis slår motionen alltså in en öppen dörr.

Vi i Alliansen var också eniga i en debattartikel där vi redan förra året talade om Nacka-Barkarby-perspektivet. Nu har vi ett snabbspår i diskussionerna om tunnelbana till Nacka. Från Centerpartiet har vi också ett tydligt önskemål om en tunnelbanelösning till Nya Karolinska och Hagastaden, men de diskussionerna är löpande, befintliga processer.

I diskussionen skulle jag också gärna se att vi är visionära och fyller i utifrån det Christer sade om investeringar i befintliga system. I Paris håller man till exempel på med arbete på linje 1, som är mer än 100 år gammal. Där håller man på att konvertera banan med säkerhetsdörrar och att göra den förarlös, så att man kan ha 90 sekunders turtäthet. Arbetar vi med sådana investeringar framöver kan man säkert i ett längre perspektiv dubbla kapaciteten i centralt belägna delar av vårt tunnelbanesystem.

Det är välkommet med en visionär diskussion om tunnelbana. Vi är enormt lyckliga över att vi har fått denna diskussion nu. Jag tror att vi klarar den diskussionen i de forum som redan finns.

Anförande nr 212

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Vi får hoppas att man följer webbsändningen från det här mötet, för det sägs mycket spännande här i dag som vi också får anledning att återkomma till.

Vi har flera gånger hört finanslandstingsrådet säga att Stockholm växer rekordartat. Ändå är tonläget i motionssvaret väldigt raljant, och man visar en njuigg inställning i det sätt man besvarar våra frågor på. Vi frågar om inte tunnelbanestrategin ska ingå i stomnäts- och spårvägsstrategin, precis som tjänstemännen själva säger bör ske. Man behöver ett helhetsgrepp som innebär både nyinvesteringar och reinvesteringar. Det här handlar om att kunna möta Stockholms tillväxt på ett klimatomfattigt hållbart sätt och om hur vi ska kunna få i gång det avstannade bostadsbyggandet.

Som vi hörde från Erika har näringslivet, inte minst via Stockholms Handelskammare, drivit på detta. Senast i går kom en ny rapport där man pekar på detta och på risken med att inte komma till skott. Det kan bildas flaskhalsar som på sikt leder till en lägre tillväxt. Det borde vara på finanslandstingsrådets agenda att fundera på hur vi ska behålla den goda tillväxten genom satsningar på rätt infrastruktur. Det måste också kopplas ihop med den andra flaskhalsen, nämligen det avstannade bostadsbyggandet.

Till och med statsministern, som för ett år sedan sade att utbyggnaden av tunnelbanan inte är en fråga för nationell politik, har ändrat sig och sagt att moderater gillar tunnelbana. Han vill koppla på 40 000 nya bostäder i de kommuner som redan i dag bygger mest. Han har inga krav på dem som inte bygger, så vitt jag har förstått.

Jag begär inte att Torbjörn Rosdahl ska göra en Sten Nordin och lova 100 000 nya tunnelbaneutbyggnader bara för att statsministern har gått ut och sagt det, men man kan ju ändå tycka att när statsministern nu visar vägen i tunnelbanefrågan kunde man väl möta det med lite mer entusiasm. Det tycker jag skulle vara värdigt ett finanslandstingsråd som säger sig vilja möta Stockholms tillväxt på ett klokt och bra sätt.

SL:s tjänstemän säger som sagt att detta är jättebra, att vi borde ha med det och att det verkligen skulle tillföra något. Men i stället fortsätter man från Moderaternas sida att tala om allt annat som behövs och som görs. Men man tar inte upp det som verkligen skulle lösa de tillväxthämmande problemen på ett bra sätt.

Därför yrkar jag bifall till motionen och vädjar till finanslandstingsrådet att lägga av retoriken och i stället försöka samla fullmäktige kring en strategi. Naturligtvis ska en sådan strategi innehålla fler trafikslag än tunnelbana, men tunnelbanan och dess utbyggnad och återinvesteringar i den har sin rättmätiga plats där. Du behöver inte lova 100 000, som Sten Nordin gjorde när Fredrik Reinfeldt plötsligt visade sig intresserad, men du kan väl visa lite mer välvilja än du har gjort de senaste åren?

Anförande nr 213

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är sant att undrens tid plötsligt har kommit. Vi har en statsminister, en finansminister och en regering som ser till att ge Stockholm signalen att man är beredd att medfinansiera. När ni hade makten drog man snarast bort pengar. Annars hade vi nu kunnat ha ett tredje spår och förbifarten. Då hade vi kanske kunnat vara på väg att bygga två spår ytterligare för pendeltågstrafiken.

Därför är det bra att ni nu kan vara med och dela glädjen över att Stockholm nu kan få mer investeringspengar för att möjliggöra utbyggnaden av tunnelbanan. Sanningen är ju den att detta inte går utan statens medverkan, och sådant har det varit tunt med när ni har haft ansvaret.

Anförande nr 214

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande! Det är intressant att man hela tiden drar upp åren efter 2002, då vi sanerade ekonomin i landstinget. Det borde vara en mycket mer pinsam episod för Moderaterna med tanke på vilka miljardunderskott man hade i driften och vilka kraftfulla åtgärder man var tvungen att vidta för att ha den goda ekonomi vi har i dag.

Det fanns också en finansminister som efter att ni hade vunnit valet 2006 sade att vi hade överinvesterat i svensk järnväg och försökte stoppa citybaneprojektet. I stället lyckades vi samla alla kommuner i Mälardalen till en medfinansiering. Vi har tryckt på, och nu har vi fått Fredrik Reinfeldt att ändra sig. Det vore väl fantastiskt om även ni kunde visa den entusiasmen här!

Anförande nr 215

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande! Jag tror inte att oppositionen ska överdriva sin egen betydelse.

Jag talade inte om landstingets medfinansiering. Jag talade om vad som hände när en socialdemokratisk regering helt plötsligt ur Dennisuppgörelsen drog undan investeringarna för att lösa flaskhalsen för tågen i centrala Stockholm och förbifarten. Det var faktiskt en sosseregierung som såg till att det blev så. Nu har vi en regering som är beredd att medfinansiera en utbyggnad av tunnelbanan, och det är jättebra. Dessutom har vi redan en uppgörelse om 100 miljarder sedan tidigare.

Att säga att vi inte gör något när vi gör reinvesteringar i tunnelbanan med över 20 miljarder tycker jag är en argumentation som det är dags att sluta med!

Anförande nr 216

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Det är bara du, Christer, som för den argumentationen. Vi var för beslutet att göra en reinvestering i röda linjen. Det var vi alla överens om. Det finns ingen motsättning i det. Det är du som försöker måla upp en konflikt som inte finns. Däremot finns det en konflikt om de utbyggnader av tunnelbanan som vi har velat se, till exempel till Nacka. För att gå till beslut har ni nu gått med på att göra en förstudie, och samma sak kommer vi antagligen att få se när det gäller tunnelbanan till Hagastaden och NKS.

Vi för er framför oss hela tiden, och ni kommer att ge efter så småningom. Förhoppningsvis kommer också Fredrik Reinfeldt att hjälpa till att visa vägen för er.

Anförande nr 217

Michael Stjernström (KD): Herr ordförande, fullmäktige! Detta är ingen ny fråga, men jag är ändå förvånad över den dystrehet som präglar debatten från Socialdemokraternas sida. Man säger först att det inte händer något, men nu i replikskiftet erkände man faktiskt att det händer något. Det görs en stor upprustning av grön och röd linje. Det är miljardbelopp som vi satsar. Är det verkligen samma landsting vi pratar om?

Nu har vi en förstudie på gång om tunnelbanans blå linje till Nacka. Men man får inte vara ensidig. Ni verkar tycka att alla nya satsningar ska göras på tunnelbana. Ni verkar inte ha något helhetstänk. Vi måste ha olika trafikslag. Ibland är det pendeltåg, ibland tunnelbana, ibland spårväg, lokalbanoor, buss eller sjötrafik. Alla trafikslag behövs i Stockholm. Tunnelbanan är inte alltid mirakelmedicinen.

Visst finns det många idéer om tunnelbaneutbyggnader. Täbyfrågan är väldigt gammal. Det har till och med varit folkomröstning om detta i Täby för 20 år sedan. Då sade man nej till tunnelbana. Hade man sagt ja hade man haft tunnelbana nu.

Barkarby har vi talat om många gånger, liksom att binda ihop linjen Hagsätra-Älvsjö med pendeltågslinje. Det finns många förslag. Men man kan inte vara ensidig och bara titta på tunnelbana, utan man måste titta på alla trafikslag. Det kommer vi att göra i Trafiknämnden.

Anförande nr 218

Lennart Rohdin (FP): Herr ordförande! Jag vill börja med att anknyta till den historiska exposé som Erika Ullberg inledde med. Jag tror knappast att någon underskattar betydelsen av de strategiska beslut som en gång i tiden fattades om utbyggnaden av tunnelbanan. Den var väldigt nära ihopkopplad med utbyggnaden av Stockholmsregionen. Det handlade inte om att bygga tunnelbana till befintliga bostadsområden utan om att skapa nya, fräscha bostadsområden som skulle ersätta den unkenhet som fanns i de centrala delarna. För att kunna göra det byggde man också tunnelbanan. Nu för vi en delvis annan debatt. Det är i och för sig inget argument mot tunnelbana, men situationen i dag är en annan än den då tunnelbanan ursprungligen skapades.

Motionen väcktes för snart ett år sedan och ingick då i en kampanj i ett ganska högt tonläge. Från Folkpartiets sida har vi alltid hävdad att det inte råder något utbyggnadsstopp för tunnelbanan. Varje gång jag har talat om detta i talarstolen har jag hänvisat till behoven av att exempelvis förlänga den blå linjen till Nacka och den röda linjen till Täby-Arninge.

I det här sammanhanget är det viktigt att komma ihåg att det inte är antingen-eller utan både-och. Vi behöver bygga ut tunnelbanan. Vi behöver bygga ut tvärgående spårförbindelser. Glöm inte Spårväg syd. Den kommer aldrig att vara en tunnelbana, men den är oerhört angelägen för att lösa problem när det gäller kollektivtrafik på tvären i de södra delarna av Stockholmsregionen.

Oppositionen har alltid rätt att hävda att allt går för långsamt de gånger det inte går för fort. Den här frågan har varit levande i allianspartierna hela tiden. Det är inte Socialdemokraterna som har drivit oss framför sig. Jag må vara blåögd, men jag tror faktiskt att Erik Langby har betydligt större inflytande på Fredrik Reinfeldt än vad Helene Hellmark Knutsson har. Jag kan försäkra att folktopartistiska kommunpolitiker som Anders Ekengren, Mats Hasselgren och Stefan Saläng har hållit de här frågorna levande i Folkpartiet hela tiden.

Visst kan man leva länge på ett krav på en strategi. För att parafrasera Erika Ullberg kan man fråga: Är det prestige som gör att Socialdemokraterna hela tiden fastnar för en strategi? Det viktigaste är väl vad som händer? Det har ju inte saknats planer. Det finns mycket om tunnelbaneutbyggnad i Rufs och stomnässtrategierna. I det yttrande från SL som ni hänvisar till står det att stomnässtrategierna inkluderar tunnelbana och fortsatt kommer att göra det. Det är inte så att de här frågorna inte skulle ha utretts.

Nu kommer det nya samtal med regeringen om finansiering för nya satsningar. Där är det viktigt att vara med, inte att sätta i gång en långsiktig strategisk utredning. Nu kommer samtalen, och då är det viktigt att vara med.

Nu hoppas jag att tunnelbanan till Nacka och, varför inte, till Täby-Arninge, när vi väl har ett nytt signalsystem på röda linjen, finns med i de sammanhangen.

Jag vill avsluta med att det är synd att Socialdemokraterna driver bilden av att de på något sätt har hängt av av Alliansen. Det är riktigt att det i Cederschiöldsutredningen en gång i tiden stod att det skulle vara T-bana till Nya Karolinska. Men i den länsplan som antogs 2010 och som Socialdemokraterna och alla länets kommuner oavsett politisk majoritet stod bakom står det inte längre tunnelbana utan spårlösning. Det är det man nu tittar på inom SL.

När detta kommer tillbaka till Trafiknämnden får vi väl se vilka de olika möjligheterna är. Då är det viktigt att inte vara dogmatiskt låst vid att det ska vara på det ena eller andra sättet.

Anförande nr 219

Landstingsrådet **Helena Hellmark Knutsson** (S): Det sägs otroligt många intressanta saker i debatten. Precis som Lennart tror jag att det är många som vill ta åt sig äran när man väl får loss någonting. Sanningen är ju att Fredrik Reinfeldt för ett år sedan i sitt sommartal sade att tunnelbanan inte var en fråga för nationell politik. Nu hävdar du, Lennart, att det är Erik Langby och Folkpartiet som har drivit detta. Det innebär alltså att ni var tvungna att övertala Fredrik Reinfeldt om att det behövdes tunnelbana här i Stockholm.

Anförande nr 220

Lennart **Rohdin** (FP): Herr ordförande! Jag tror att Helena Hellmark Knutsson har ungefär lika lite insyn som jag i de innersta irrgångarna i Regeringskansliet. Men i det här sammanhanget försökte jag säga att det definitivt inte är bara Socialdemokraterna i Stockholmsregionen som hela tiden oförtrutet har drivit kravet att det måste göras mer satsningar för att klara de sedan länge eftersatta behov vi har i regionen, och de gäller alla trafikslag. Jag vet att den debatten har förts i alla allianspartier.

Anförande nr 221

Landstingsrådet **Helena Hellmark Knutsson** (S): Jag håller helt med om det. Jag tror att Stockholms Handelskammare vill ha en del av äran. Äras den som äras bör. De har drivit detta lika hårt som vi och även tillsammans med oss sedan förra valet. Den intressanta upplysningen här är ändå att man har fått statsministern att ändra sig.

Jag vet inte heller hur de inre samtalen har gått, men offentligt sade han för ett år sedan att tunnelbanan inte var en fråga för den nationella politiken, och då fanns det absolut ingen medfinansiering. Ett år senare har han ändrat sig. Vi är många som ska ta åt sig äran för att vi lyckades pressa Moderaterna så långt. Nu har vi bara de lokala moderaterna här kvar att ta hand om, men det klarar vi också.

Anförande nr 222

Lennart Rohdin (FP): Om vi ska vara ärliga och ära alla dem som äras bör så ska kanske de äras som är ansvariga för den ekonomiska politik som förts i det här landet som skapat utrymme för nya satsningar på infrastruktur i Stockholmsregionen.

Anförande nr 223

Carl Grufman (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag är väldigt stolt över att tillhöra den församling som satsar så mycket på bland annat tunnelbanan och stolt över att ingå i trafiknämnden.

Vi satsar ju på många olika sätt i vår stad. Gröna linjen får många miljarder till upprustning, många miljarder satsas på upprustning på röda linjen. Vi satsar på tvärbanan, inte minst i Helene Hellmark Knutssons hemstad Sundbyberg, där det planeras för två tvärbanelinjer varav en öppnar redan nästa år. I dag har vi också fattat beslut om inköp av nya pendeltåg för ungefär 4,5 miljard. Jag är väldigt stolt över alla satsningar på många trafikslag som behövs i vårt län.

Den avgörande skillnaden mellan vår politik och den som företräds av Erika Ullberg och Helene Hellmark Knutsson är att våra förslag är genomarbetade och finansierade medan ni lovar utan att ha finansiering och inte tar ansvar. Det är där konflikten ligger – inte i vilka trafikslag eller annat som vi behöver. I den frågan tror jag att enighet råder om uppfattningen att alla trafikslag behövs. Vi har finansierat dem – ni lovar men har inte täckning i era budgetförslag. Det är det som är kärnan i konflikten.

Jag har också en konkret fråga till er angående den motion som ni faktiskt har lämnat in. Det är en fråga som berör min hemstad, Sundbyberg. Det står att ni vill öppna Kymlinge station. Det är en station som byggdes för många, många år sedan, men i dag ligger den där det till största delen är ett naturreservat. Om man skulle öppna Kymlinge station så behöver man hårdexploatera runt detta naturreservat, och Socialdemokraterna i Sundbyberg har just reviderat översiktsplanen för att ta bort det förändringsområde som finns runt Kymlinge station, vilket alltså omöjliggör ett öppnande av Kymlinge station. Av den anledningen har jag två frågor till er.

Vill Socialdemokraterna i Stockholms läns landsting exploatera norra Kymlinge med alla de konsekvenser för naturreservatet som det får? Är den här nya linjen förankrad hos Socialdemokraterna i Sundbyberg? I så fall är det en mycket stor nyhet för väljarna i Sundbyberg.

Anförande nr 224

Robert Johansson (S): Jag tänkte fortsätta. Eftersom jag nu för tiden faktiskt vill titulera mig historiker eller ekonomihistoriker tänkte jag fortsätta min historiska exposé.

Det fanns ett problem i samband med att man gjorde den senaste stora tunnelbaneutbyggnaden, nämligen då man byggde den blå linjen. Det problemet var att förorterna byggdes innan tunnelbanan byggdes. Det gjorde att stora förorter på Järvafältet under tre till fem år hade kollektivtrafikförsörjning med buss.

Nu är jag inte så dum att jag tror att spårvagn har lika låg kapacitet som buss, jag vet att en spårvagn har betydligt större kapacitet än buss. Jag tror ändå inte, och den uppfattningen delar jag med ganska så många just nu, att en spårvagn kommer att täcka det kapacitetstryck som kommer att uppstå i trafiken till Hagastaden.

Nu kommer det inte att bli lika impopulärt att bo i Hagastaden som det var att bo på Järvafältet de där åren, för bostadsbristen är så mycket större nu än vad den var på tidigt 1970-tal. Frågan är om vi har råd med den kostnaden oavsett vad det kommer att kosta att bygga en tunnelbana eller ännu fler busslinjer och spårvagnslinjer den dag då kapaciteten inte räcker.

Motionen handlar inte specifikt om vad vi vill göra. Den handlar om att man faktiskt vill ge trafiknämnden i uppdrag att utarbeta en strategi. Andra frågor som behandlats här i dag, till exempel den om glasögon till barn, kunde det inte göras direkt, utan det skulle utarbetas en plan. Varför kan vi inte utarbeta en plan i den här frågan? Det är väldigt lite begärt. Bifall till motionen!

Anförande nr 225

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag tycker att det har varit en spännande debatt. Precis som Helene har sagt sägs det mycket intressant under en sådan här debatt. Jag tänkte börja med det som Michael från Kristdemokraterna sade. Han sade att ni bara pratar om tunnelbana. Michael vet att det inte stämmer.

Vi har till exempel talat om behovet av en tvärbana till Kista som inte får försenas på det sätt som görs nu av majoriteten. Vi har pratat passionerat om sjötrafiken i dag och många andra dagar. Vi talar om Spårväg syd och om många andra kollektivtrafiksatsningar. Lägg sådant åt sidan. Det hör inte hemma i en sådan här motionsbehandling.

Lennart var uppe i talarstolen för Folkpartiets räkning och pratade om den historiska utbyggnaden som går hand i hand med bostadsbyggandet. Det är precis den chans som vi har nu, just det som Robert berörde.

Därför är det olyckligt att ni har bromsat och slutat projektera en tunnelbana till Hagastaden. Vi ser att värdet på bostäderna minskar med 10 procent. De kommersiella lokalernas värde kan ju minska med betydligt mer än så. Det är ett stort problem. Därför är det kul att Lennart nämner Anders Ekegren. Då kan jag också göra det.

Anders, precis som Centerpartiet och Moderaterna i Solna, vill faktiskt ha en tunnelbanelösning, och många förväntar sig det. Den frågan får han svara på själv, men eftersom du nämnde hans namn så kan jag bara reflektera och säga att det finns många kloka borgerliga företrädare som också vill ha en tunnelbana till Hagastaden och som faktiskt inte förstår vad ni håller på med just nu.

Så till den här strategin. Är det viktigt med en plan? Är det viktigt med strategi? Hur kan man förlöjliga det? Jag trodde att det var poängen att vi skulle veta vad vi pysslar med och att vi har koll på läget framöver, så att objekt inte helt plötsligt hoppar upp över den prioriteringsordning som vi var överens om i Cederschiöldsförhandlingen, så som till exempel Spårväg city. Det är ju ett avskräckande exempel som inte baseras på kunskap eller planer och som har fått kosta nästan vad som helst, kan man tro, när ni byggde etapp ett. Så ska det väl inte gå till i den här huvudstadsregionen! Det trodde jag att vi var överens om.

Det stämmer att det först stod om en tunnelbanelösning och sedan reviderades det till en spårlösning till Nya Karolinska och Hagastaden. Men ni är fortfarande svaret skyldig rörande vilken spårlösning det handlar om. Då säger Lars att det är jättebra att vi utreder det här. Ja, okej. Men det kan också finnas en gräns för hur länge man kan utreda utan komma till handling.

Ni måste våga säga att ni inte vill ha någon tunnelbana till Hagastaden, att ni vill ha en spårväg eller busslinje, eller vilken lösning ni nu vill ha. Vi bygger ett nytt sjukhus. Om ni inte viste det så gör vi det. Det är liksom klart om fyra fem år. Hur ska patienter, personal, forskare och de som ska flytta in i Hagastaden kunna ta sig till området? Ni måste komma med ett svar.

Carl Grufman var stolt. Är du stolt över senareläggandet av byggandet av tvärbanan till Kista? Det kan jag inte tänka mig. I alla fall är nog inte dina kommunkompisar nöjda med det.

När det gäller finansiering så har vi full finansiering av tunnelbanan till Hagastaden, och det vet ni. Det är inga Juholtpengar i den socialdemokratiska höstbudgeten.

Anförande nr 226

Lars Carlsson (C): Det är klart att vi vill ha tunnelbana till Nya Karolinska, det är ett tidsperspektiv. Vi vill diskutera en tunnelbanelösning.

Anförande nr 227

Lennart Rohdin (FP): Herr ordförande! Från Folkpartiets sida vill vi ha en bra kollektivtrafiklösning till Nya Karolinska och Hagastaden. Vi kommer att ta ställning utan några dogmatiska bestämmelser i förväg om det ena eller andra när vi har det fullständiga underlaget för ett sådant beslut, vilket jag hoppas att vi har snart. Jag hoppas att andra partier också har förmågan att titta på hur det underlaget ser ut och inte kommer att fastna i prestige rörande vad man har bundit sig för i det ena eller andra sammanhanget.

Jag tycker fortfarande att det är intressant att Socialdemokraterna hela tiden hänvisar till Cederschiöld när vi faktiskt har en länsplan från 2010 som bygger på, men har utvecklat, Cederschiölduppgrörelsen. Socialdemokraterna står bakom hela denna plan och det gör länets samtliga kommuner oavsett vilken politisk färg som styrde kommunerna vid den tidpunkten, till och med det socialdemokratiska Sundbyberg.

Anförande nr 228

Landstingsrådet Ullberg (S): Eftersom jag är andre vice ordförande och Lennart är förste vice ordförande i trafiknämnden så kan väl vi se till att vi så snart som möjligt får de fullständiga underlagen på trafiknämndens bord. Vi träffas ju nästa tisdag, vi ser till att skriva fram ärendet så att vi får en skyndsam behandling.

Jag vet ju inte vilka ärenden som planerats under hösten och vintern, men det verkar finnas en samsyn om att vi måste fördjupa oss i trafiklösningen för Hagastaden som ska vara bra enligt Centern och Folkpartiet. Härligt! Det ställer vi oss bakom! Dogmatisk? Nej. Pragmatisk, men också lite otålig, men det tror jag att stockholmarna också är i den här frågan. Det fanns ett bra underlag redan 2009 som ni ignorerar.

Jag gillar din ton, Lennart. Vi tar upp den frågan redan på tisdag.

Anförande nr 229

Michael Stjernström (KD): Den tid som jag kan överblicka när det gäller trafikfrågorna i landstinget är från 1998 och framåt. Under den tiden har Socialdemokraterna varit mycket ensidiga i trafikfrågorna. Från tid till annan då man haft majoriteten så har man sagt att man ska lägga ned lokalbanor i Stockholm och man talar inte ett ord om spårväg.

Om man nu framöver kan balansera sig och erkänna att alla trafikslag behövs så välkomnar jag det. Det skulle vara kul om någon kunde nämna att spårväg kan vara bra, jag har inte hört det än så länge, men det skulle vara kul om ni kunde säga det också någon gång och inte bara tala om ett trafikslag i taget.

Anförande nr 230

Landstingsrådet Ullberg (S): Michael, senast i går var jag och tittade på depån och skicket på Saltsjöbanan. Vi var på nordost-träff nyligen och diskuterade och diskuterade Roslagsbanan. Vi har pratat om tvärbana till Kista, vi pratar om Spårväg syd.

Om jag ber dig att lägga av, kan du inte göra det då? Ensidig var den som ensidig sade det, så känner jag faktiskt i de här frågorna.

Anförande nr 231

Carl Grufman (M): Ordförande! Jag blev apostroferad av Erika. Det är så, med all respekt, att det i Socialdemokraternas motion står att de vill öppna en tunnelbanestation i min hemstad. Det står i motionen. Jag ser det i alla fall som relevant att diskutera.

Därför efterlyste jag svar på frågan om Socialdemokraterna i landstinget vill exploatera i norra Kymlinge, vilket blir konsekvensen av att öppna tunnelbanestationen. Det är en högst kontroversiell fråga.

Dessutom undrar jag om det här ställningstagandet är förankrat med Socialdemokraterna lokalt? Den frågan borde åtminstone en av motionärerna kunna svara på, eftersom hon bor där och har varit kommunstyrelsens ordförande i Sundbyberg.

Anförande nr 232

Landstingsrådet Ullberg (S): Det är ju inte landstinget som exploaterar marken. Det gör kommunen eftersom planmonopolet är primärkommunalt.

Om jag citerar från motionen så står det att det även finns andra intressanta frågor att belysa i en strategisk utredning, som att öppna Kymlinge station, utreda ytterligare tvärförbindelser och nya trafikeringsupplägg som till exempel på blå linje med direkttrafik mellan Tensta, Rinkeby och Kista.

Vi kan prata i detalj om det här. Kan du inte yrka bifall till motionen i stället så får vi en strategisk utredning som belyser alla dessa frågor? Det är nämligen det som den här debatten handlar om.

Anförande nr 233

Landstingsrådet Wenerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! För att använda Maud Olofssons språkbruk så springer vi väl snart in i kaklet. Vi börjar närma oss slutet på den här debatten.

Då kan jag bara konstatera, för att klara ut alla begrepp igen, för andra gången under den här dagen, att det är bra om man läser innantill i tjänsteutlåtandena från SL till trafiknämnden. Där står det i beslutsunderlag nr 5 s. 1 av 3 i fjärde stycket så här. "SL arbetar just nu med en stomnässtrategi, utredningsetapp 2, för hela länet. Ett syfte med den är att se vilka stråk i länet som enligt prognoserna får ett resande som motiverar" – och nu ber jag fullmäktige att lyssna väldigt noggrant – "tunnelbana, spårväg, buss eller annat kollektivtrafikslag. Denna studie utförs förutsättningslöst vad gäller val av trafikslag och baseras på resebehov, restidvinster och trafiknyttan."

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens yttrande! Det som föreslås i motionen inryms redan i det som kallas för utredning av stomnässtrategi.

Anförande nr 234

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande! Den här debatten börjar som sagt närma sig slutet och jag tycker också att vi ser allt tydligare att det faktiskt ska utarbetas en strategi för alla trafikslag för att vi ska kunna möta den fantastiska tillväxt som vi har i regionen.

Jag får ju inte riktigt samma svar av trafiklandstingsrådet som när jag lyssnar på de egna tjänstemännen. Jag måste ju säga att tjänstemannautlåtandet är betydligt mer positivt än det här njugga svaret från den moderatledda majoriteten. Där står det ju att SL avser att, utöver stomnässtrategin, under 2012 utarbeta en trafikslagsstrategi för tunnelbanan. Sedan står det att där också ska belysas hur den befintliga tunnelbanan ska utvecklas.

Med det kunde vi ha yrkat bifall allihop här. Vi kunde ha varit tydliga med att vi ska ha en tunnelbanestrategi till den här stomnätsstrategin, och tjänstemännen, precis som de positivt har sagt, kunde ha fått jobba vidare med det som de säger att de ska göra.

Anförande nr 235

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är ju helt fantastiskt! Den här historieboken av vem det är som driver vem. Sanningen är ju att ni släpas in i framtiden av oss.

Försök nu inte beskriva er som tunnelbaneälskare när ni har skrivit på exakt samma papper som vi andra och vid exakt samma tidpunkter! Se i stället till att ni har de pengar som behövs.

Du tror väl inte att det är på det sättet att uppgörelser och utspel från regeringen kommer fram utan att folk pratar med varandra på olika nivåer. Vi vet ju att det var så att regeringen inte pratade med er när ni hade makten, för helt plötsligt över en natt försvann utbyggnaden som skulle få bort problemen med getingmidjan, och så försvann förbifarten i väster.

I vår värld samverkar vi mellan de olika nivåerna. Ni är jättevälkomna att vara med om att bygga ut tunnelbanan, renovera tunnelbanan, bygga tvärbanor och bygga dem i tid! Ni är också välkomna att vara med och bygga ut spårvägen!

Anförande nr 236

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Som sagt. Efter valet 2006 sade finansminister Anders Borg att vi har överinvesterat i järnvägen i Sverige. Nu släpas han fram till insikten att han faktiskt måste investera i järnvägen.

För ett år sedan sade Fredrik Reinfeldt att det inte är en nationell fråga att bygga ut tunnelbanan i Stockholm. Det måste lösas lokalt. Det gjordes inte. Och nu har Reinfeldt lättat på plånboken, precis som Anders Borg var tvungen att göra med järnvägen. Jag tror att det är ganska tydligt för var och en som släpar vem in i framtiden.

Anförande nr 237

Kristoffer Tamsons (M): Ordförande, fullmäktige! Någon måste ju få sista ordet. Och någon måste se till att vi tillbringar vår tid här i denna församling och i denna sal på om inte bästa möjliga sätt så åtminstone på längsta möjliga sätt i kväll.

Jag ska inte göra mig till uttolkare av statsministerns ord vad gäller tunnelbanan, men jag tror att hans ord och hans mening i väldigt hög utsträckning handlade om att man inte ska peka från ovan och ge order till regioner om vad för slags trafik som ska byggas ut eller vilken typ av kollektivtrafiklösningar som där ska ta form.

Tvärtom var hans mening, vilket jag tror är väldigt viktigt att notera, att det hela måste hämta sin form ur hur man underifrån tänker sig hur regionen ska utvecklas och vilka trafiklösningar som ska möta de behov som den här regionen. Det ska ske i samverkan mellan landsting och kommuner, i samverkan mellan de lokala och regionala politikerna. Staten är därefter givetvis också gärna en partner i de diskussionerna.

Till sist måste jag bara tala något om det här med finansiering av saker och ting. Det har påståtts en del i den här debatten om finansiering som jag inte riktigt håller med om och som jag inte riktigt köper.

Mig veterligen är den höstbudget som Erika Ullberg hänvisade till underfinansierad med 5-6 miljarder kronor. Där börjar man på ett minus när staten ska in och finansiera tunnelbana i Socialdemokraternas Sverige.

Till detta kommer en underfinansiering av investeringsbudgeten här i landstinget med 1 miljard kronor i Socialdemokraternas alternativbudget. Vi kan addera ytterligare 1 miljard, alltså. Till detta ska komma de 300 miljonerna till driften av kollektivtrafiken som Socialdemokraterna inte heller klarar av att finansiera.

Det talas om att det ska utredas för att byggas ut. Jag kan säga att med Socialdemokraternas politik så skulle det avvecklas och läggas ned!

Anförande nr 238

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande! Det här handlar faktiskt inte om att få sista ordet utan om att belysa vad som sägs under debatten. Nu fick vi ju höra att statministern för ett år sedan inte hade besked från landstingsmoderaterna att de ville bygga ut tunnelbanan till Nacka.

Vi hade för ett år sedan bestämt oss för att det här behövdes. Det hade också Stockholms Handelskammare. Om något så blev det väl klart nu vem som släpade vem in i framtiden.

Anförande nr 239

Kristoffer Tamsons (M): Herr ordförande! Mig veterligen fanns ganska långtgående tankar och idéer från regionen på en tunnelbaneutbyggnad redan i de dokument som Per Unckel utarbetade rörande kollektivtrafiken och trafikens framtid i denna region för ett antal år sedan.

Huruvida statsministern hade en idé om vad man ville i regionen för ett år sedan eller inte kan jag säga så här. Den debatt som Helene Hellmark Knutsson hänvisar till är en debatt som handlade om att man från Socialdemokraternas sida på nationell nivå ville utöva något slags tvångspolitik mot Stockholmsregionen. Jag tror inte att det är så vi ska bygga bra och hållbara trafiklösningar i den här regionen.

Anförande nr 240

Landstingsrådet **Ullberg (S)**: Kristoffer, du har ju jobbat för statsministern så det är klart att du är en god uttolkare av vad han menade.

Men precis som Helene sade har ni gjort det ganska tydligt att även om det är som ni säger, alltså att det fanns tankar på tunnelbaneutbyggnad i den här regionen redan för många år sedan, så kan jag också konstatera att den samsyn som fanns inte vårdas. Det finns inga utsträckta händer om blocköverskridande överenskommelser.

När ni äntligen lanserade en start för förstudien som vi hade drivit länge så sträcktes inga händer ut. Ni ville inte visa styrkebeskedet att vi var överens i en sådan här viktig fråga. Det beklagar jag. Det tror jag också att en ansvarsfull statsminister gärna skulle vilja se, alltså ett unisont besked från den här regionen att vi ser på samma sätt på den här frågan.

Jag vill också ge en kommentar till frågan om uppifrån eller inte. Statsministern har, så som jag har hört det, sagt att han är beredd att höja trängselskatten vid befintliga stationer för att finansiera en tunnelbana till Nacka. Vad den kommer att kosta och hur mycket som då en ren biltull skulle ge har vi faktiskt inga besked om. Vi ska alltså inte slå oss för bröstet utan vara lite ödmjuka också.

Anförande nr 241

Kristoffer Tamsons (M): Du får ursäkta att jag ger en replik, men jag gillar inte att man tänjer på sanningen på det sätt som socialdemokraterna gör i den här debatten.

Det statsministern uttryckligen har sagt i den här frågan, även efter den tid som jag har jobbat för honom, är ju att han är beredd att medverka till medfinansieringar för att möjliggöra en tunnelbaneutbyggnad och hur han på olika sätt med de medel som staten har till sitt förfogande i samråd med regionen vill skapa de förutsättningar som behövs för utbyggd kollektivtrafik och nytt bostadsbyggande på det sätt som en växande Stockholmsregion behöver.

Anförande nr 242

A n n a S e h l i n (V): Jag vill yrka bifall till Vänsterpartiets förslag i den här debatten. Jag har lyssnat med spänning och intresse till den här debatten.

§ 135 Motion 2011:36 av Erika Ullberg m.fl. (S) om åtgärdsprogram för en fungerande kollektivtrafik vintertid (

Anförande nr 243

L a n d s t i n g s r å d e t U l l b e r g (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Inte bara vill vi alla gå hem i anständig tid utan det är också bara två motioner mellan mig och min middag, så jag tänker i alla fall försöka hålla mig kort.

Det här är en otroligt viktig fråga. Vi har fått chans att diskutera den många gånger. Det är inte vinter än och vi vet inte hur vintern kommer att bli vädermässigt, men vi kan konstatera att vi har stora störningar inte minst i pendeltågstrafiken även när vi inte har is och storm, så det är inte bara i undantagsfall som man behöver ha en bra störningsinformation till exempel. Det sker en del positivt när det gäller avisningsmaskiner, men det finns oerhört mycket mer att göra.

Jag tycker det är positivt att många av de saker vi har föreslagit utreds vidare, några genomförs. Men jag tänker säga någonting konkret som jag undrar varför vi inte har kommit vidare med, och det är närvaron på Twitter. Jag och Christer har pratat om det tidigare och varit så överens. Nu undrar jag hur det kommer sig att vi fortfarande inte har fått organisationen med oss på det? I utlåtandet står det att det är så få som använder Twitter och vi kanske kan använda Twitter den dag det är en stor störning. Men vi som använder Twitter vet att de två synpunkterna inte är särskilt relevanta. Dels behöver du bygga upp ett varumärke och följa det för att det ska fungera den dagen du verkligen behöver det, dels kan man vårda sitt varumärke och sin dialog även när det inte är stora störningar. Jag förstår inte riktigt. Det är ju inte bara så att våra resenärer ska använda Twitter, utan meningen är att andra opinionsbildare och medier ska nås av relevant information om vad som är problemet.

Ni kan läsa det förslag till tilläggsbeslut som vi har lagt i trafiknämnden. Jag hoppas och tror förstås att ni har läst motionen. Jag befarar att vi kommer att få lov att återkomma till den här diskussionen framöver, men det är ju bra att någonting har hänt i alla fall.

Anförande nr 244

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan meddela att det inte blir någon fara i vinter, för det kommer att bli en grön vinter – ack, om det vore så väl att vi hade den gemensamma makten att man kunde säga så! Jag tror inte ens det räcker att jag talar med min Herre om det, utan jag tror att det är större krafter än mina böner som kommer att avgöra den saken. Jag tycker att svaret på motionen och tjänstemännens underlag ändå visar att det har hänt en hel del sedan vi hade de besvärliga vintrarna.

Jag ska också hålla mig kort och bara säga att Erika och jag är helt överens om att i den nya organisation som vi nu har format och som så gott som är på plats med nya befattningshavare är det ju också nya människor som sitter i ledningen för kommunikation med omvärlden.

Jag vet att de delar din och min uppfattning – och, förmodar jag, hela fullmäktiges uppfattning – i fråga om att vi ska vara ett modernt tjänsteföretag som kommunicerar med människor på ett modernt sätt. Det finns liksom ingen möjlighet att backa på den punkten.

Det är bara bra om vi hjälps åt att driva på i denna fråga, men jag har förhoppningen att de som nu formar den nya organisationen på informations- och kommunikationssidan också ska klara av att driva detta fullt ut genom SL-organisationen och ut till våra entreprenörer.

Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 245

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag glömde yrka bifall till motionen, så jag gör det nu.

§ 136 Motion 2011:24 av Erika Ullberg m.fl. (S) om barn och unga i SL-trafiken

Anförande nr 246

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag tänkte försöka vara lika föredömligt kort här. Vi får väl se om Christer och jag blir sugna på en debatt om enhetstaxa eller inte. Man kan ju välja att vänta med den diskussionen till en annan gång. Jag kan bara konstatera att vi inte har samma bild av betydelsen av en enhetstaxa såväl för enstaka resor och styckeresor som periodkortet, och vi har inte heller samma bild av vad det kostar. Men jag känner att jag inte behöver debattera det nu.

Däremot kan jag konstatera att den här motionen om barn och unga, deras betydelse i kollektivtrafiken och betydelsen av att vi ser dem och bemöter dem korrekt i kollektivtrafiken är en fråga som ligger mig varmt om hjärtat och där vi socialdemokrater har drivit en rad olika förslag. Jag tänker bara nämna några exempel på varför vi gör det.

När börjar din helg, känslomässigt eller faktiskt? Enligt SL-trafiken startar helgen 12.00 på fredag, för då får du börja ta med dig flera barn upp till tolv år gratis, medföljande vuxen. Kanske inte en helt logisk gräns. Kanske inte heller så bra att man bara får åka gratis medföljande barn fram till den dag man fyller sju år, eftersom det kan bli ett incitament att ta bilen i stället.

Var går zonerna egentligen i kollektivtrafiken? Om du bor i Huddinge, en av länets största kommuner, var exakt går zongränserna? Har ni koll på det? Tror ni resenärerna har koll på det? Kanske det också blir ett incitament att ta bilen i stället för kollektivtrafiken, vilket jag tycker är olyckligt.

Vi vill att det ska vara enkelt, prisvärt och attraktivt att resa, både som vuxen men också med barn och för våra barn och ungdomar, i SL-trafiken, och vi har lagt en rad förslag i motionen som jag utgår från att ni har läst så jag slipper föredra dem. Jag yrkar förstas bifall till motionen i sin helhet.

Anförande nr 247

Landstingsrådet Wenerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag ska väl vara lika föredömligt kort och säga att jag tycker vi har tagit den där enhetstaxedebatten tidigare, så vi kan ta den igen en annan gång när vi har mer utrymme för det.

Jag tycker det är angeläget, på samma sätt som motionärerna pekar på, att vi markerar mot våra kanske mest trogna resenärsgupper – och barn och ungdomar är en viktig sådan grupp – att det handlar om att skapa en känsla för och en möjlighet att fundera kring hur man ska göra i fortsättningen av livet.

Är det så att man upplever att det är positivt att resa kollektivt, att det är tryggt och att helhetsupplevelsen är positiv, att man kan ta sig mellan hemmet och skolan på ett tryggt sätt, möta kompisar och åka till fritidsaktiviteter, så tror jag att detta kommer att fortplanta sig så att man har med sig det när man senare i livet gör sina val av vilken form av resor man vill göra.

Att skapa trogna och trygga resenärer bland barn och ungdomar tror jag är en väldigt bra investering för kollektivtrafiken som sådan. Jag delar uppfattningen att vi ska värna om våra barn och ungdomar i kollektivtrafiken.

Därför är det bra när SL är med och visar sig i sammanhang där barn och ungdomar träffas, som till exempel festivalen Ung 08 som har varit ett antal år, där SL tar stor plats. Jag har själv vid några tillfällen varit där och besökt DJ-skola och annat, och mött ungdomar som tycker att SL är coolt, att det är häftigt att åka kollektivt och vi står för bra värden tillsammans med ungdomarna. Det kommer, tror jag, att på sikt ge en bra utdelning.

Men det handlar också om, som motionärerna beskriver, leveransen av denna bra och trygga kollektivtrafik.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 248

Yvonne Blombäck (MP): Tack, ordförande! Miljöpartiet har när det gäller den här motionen valt att lägga ett särskilt uttalande. Just barnperspektivet är ju en central del i vår politik. Man kan säga att när man använder barnperspektivet som grund skapar man en kollektivtrafik som är tillgänglig för alla och bättre för alla.

Det vi tycker är den viktigaste åtgärd som man kan göra för barn och unga i dag är att se till att det finns förutsättningar att rättssäkert använda SMS-biljetten, för den är en biljett som används av väldigt många unga. Det uppstår ofta konflikter just när det gäller läsningen av SMS-biljetterna. Därför är det brådskande att införa Accessläsare. Det görs nu i tunnelbanan, men vi ser att det är bussarna som måste få prioritet efter detta och allra högsta fart.

Det är också oerhört viktigt att särskilt barnen kan känna sig trygga när det händer trafikstörningar. Då har trafikvärdarna en central funktion, och där ser vi också ett behov av att trafikvärdarna utökas och finns på fler ställen.

Vi lägger alltså ett särskilt uttalande och uppmanar alla att läsa det. Bra motion av Erika!

Anförande nr 249

Anna Sehlín (V): Fru ordförande! Det är en bra och viktig motion. Det är oerhört viktigt att gynna och underlätta barns och ungdomars resande i kollektivtrafiken, så att det grundläggs goda vanor och att de reser kollektivt. De ska vara trygga och det ska vara lätt och enkelt.

Vi yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 250

Margaretha Herthelius (FP): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill påminna om att bakom barnkonventionen står samtliga partier – ingen nämnd och ingen glömd.

Jag vill tacka för motionen. Det här med enhetstaxa och så vidare är ju någonting man kan diskutera, men de övriga att-satserna med barnperspektiv tyckte jag var väldigt bra. Mycket har kommit fram tidigare i dag om att vi jobbar för det här, och vi har anledning att fortsätta jobba med det.

Det är roligt att barnens och de ungas perspektiv kommer upp här då och då och att de inte är bortglömda. När jag började i landstinget fanns det nästan inga barn!

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

§ 137 Motion 2011:21 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa en nollvision för hiv i Stockholms läns landsting

Anförande nr 251

Håkan Jörnehed (V): Tack, ordförande, fullmäktigeledamöter och eventuella åhörare! Under trafikdebatterna tidigare tittade man tillbaka historiskt. I dag är det tyvärr 30 år sedan de första hivfallen upptäcktes i Sverige.

Det här är alltså ett motionsförslag om att införa en nollvision för hiv i Stockholms läns landsting. Jag tror att det ibland är viktigt hur man använder ord och vilka ord som används, och det är viktigt att uppmärksamma att det gäller en nollvision *för* hiv. Det betyder att vi föreslår att landstinget på alla i dag möjliga sätt ska verka för att inga nya fall av hiv uppkommer. Men det betyder också att vi i landstinget på alla möjliga sätt ska verka för att ingen som i dag är hivbärare i vårt län ska stigmatiseras.

När jag läser både förvaltningens svar och svaret från Alliansen tycker jag att de verkar mena att jag föreslår en vision mot hiv. Så är inte fallet, utan för.

I det allra sista stycket skriver Alliansen: "Motionärens förslag om en noll-tolerans mot nya hiv-fall i Stockholms län är i praktiken omöjligt att genomföra." Observera att vi inte föreslår nolltolerans mot nya hivfall – det står inte i någon att-sats. Den mening som ni reagerar på är snarare ett resonemang om hur vi vill intensifiera detta arbete. Varje ny person som blir hivpositiv är ju en för mycket. Men de som har, bär och får hiv ska tas om hand på bästa sätt. Därför föreslår vi en nollvision för hiv.

När jag skrev motionen visste jag inte att den skulle bli så aktuell som den är just i dag och under hösten. Som jag sade är det alltså 30 år sedan hiv upptäcktes i Sverige. I och med Jonas Gardells bok *Torka inga tårar utan handskar*, som även kommer att bli tv-drama i år, har debatten och funderingarna om hiv i Sverige accelererat. RFSL, riksförbundet för hbt-personer, har som en av sina prioriterade frågor i år lyft att hiv ökar just i MSM-gruppen. Artisten Andreas Lundstedt har precis släppt boken *Mitt positiva liv*, där han beskriver hur outhärdligt det blev att leva med hemligheten att vara hivpositiv.

I och med all denna uppmärksamhet på hiv nu i höst har vi fått till oss väldigt aktuell information och fått bekräftat att hiv är ingen vanlig sjukdom, inget vanligt – om jag så får uttrycka mig – handikapp. Den är följd av stigma och biverkningar av olika slag. Bromsmedicin finns i dag, men det är inte okomplicerat. Vi vet exempelvis inte hur bromsmedicinerna påverkar kroppen i det långa loppet.

Vi får till oss historier om hur människor stigmatiseras vid mötet med vården. En man berättar: Han bokas in sist på dagen på vårdcentralen, för att man ska kunna sanera mottagningsrummet efteråt. Detta sker år 2012, här i Stockholm!

Vi får berättelser om att man inte kan vara öppen med sin sjukdom på arbetet. Då ställer vi oss frågan: Hur ser det ut som anställd inom Stockholms läns landsting? Är det okej att vara öppen med sin hivstatus på SLL:s arbetsplatser?

60 procent av de inhemska nyupptäckta hivbärarna finns i dag i MSM-gruppen – män som har sex med män. RFSL menar att man därmed borde rikta insatser mera till den gruppen.

Jag har här försökt ge några bilder av hur det ser ut i dag, 2012, i Stockholms län inom hivområdet. Det är i storstaden Stockholm och i vårt län som många hivbärare bor. Därav har jag föreslagit att vi ska anta en nollvision för hiv i just Stockholms län, för att vi ska intensifiera detta arbete.

Jag har fått ett svar från Alliansen som innebär att ni föreslår att motionen ska anses besvarad. Då tänker jag: Tycker ni att de insatser som görs i dag är tillräckligt bra? Det görs mycket insatser, men görs det rätt saker? Vi verkar hela tiden förlora – hiv ökar ju tyvärr.

Vi har fått in berättelser om att det inte fungerar att göra hivtest på vårdcentralerna. Man får inte vara anonym. Man tar betalt för tester, vilket är felaktigt enligt smittskyddslagen. I somras meddelade medierna att man på ungdomsmottagningarna ifrågasätter om någon vill göra hivtest.

Jag menar att det finns mer att göra och vi ska intensifiera detta arbete. Därför föreslår vi att vi ska ta beslut om att införa en nollvision för hiv i Stockholms läns landsting, tack!

Anförande nr 252

Landstingsrådet Rydberg (FP): Ordförande och ledamöter! Den här motionen lyfter ett väldigt viktigt område: hur ska vi förhindra hiv, en kronisk, livslång sjukdom? Det är djupt tragiskt för de personer som är drabbade av den medicinering och det stigma som Håkan så väl har beskrivit. Det är väldigt tufft för många av de här personerna, både i mötet med vården och i mötet med resten av samhället – om man nu ens vågar vara öppen, som ju fler faktiskt vågar. Det är väldigt upprörande med en del av de beskrivningar som vi får höra, och att detta förekommer än i dag.

I dagsläget är den största gruppen hivsmittade som nydiagnostiseras varje år personer som kommer från ett annat land och har sin smitta med sig när de kommer hit – smittan upptäcks här i Sverige. I gruppen narkomaner som injicerar har vi de senaste ett och ett halvt åren haft en väldigt låg andel nydiagnostiserade med hivsmitta.

Men de personer som vi inte når tillräckligt effektivt för att förebygga risken för smitta är män som har sex med män, precis som Håkan säger. Fortfarande har vi lika stort antal män varje år, år efter år, yngre och medelålders män, som drabbas av smitta – trots alla insatser som görs genom Lafa, Landstinget förebygger aids, trots ungdomsmottagningarna, trots insatser från RFSL, trots statliga hivpengar, som visserligen har varit oförändrade i tio år nominellt och därmed faktiskt har krympt ganska avsevärt.

Ambitionen att ingen borde smittas tror jag är en önskan hos oss alla. Men jag tror inte att ett klubbslag om en nollvision blir något annat än ett kraftfullt slag rätt ut i luften. Jag är ganska rädd för att det går inflation i begreppet nollvision, för det används i så många sammanhang. Därför har vi valt att inte gå på bifall till just den delen, som finns i både motionens rubrik och att-sats.

Vi delar mycket av den analys och den syn som Håkan ger både i motionen och i sitt inlägg här. Även om vi inte har nått den effekt som vi vill, måste vi fortsätta att arbeta med metodutveckling för olika verksamheter. Det är bara att erkänna, vi har inte nått dit vi skulle vilja nå. Vi måste fortsätta att samarbeta med olika ideella organisationer som kanske når personer som sjukvården traditionellt inte når.

Den strategi som vi enhälligt antog 2009 i hälso- och sjukvårdsnämnden är ett stöd för detta, och vi måste fortsätta att arbeta med många olika insatser som finns beskrivna där – allt ifrån tillgänglig vård, lätt att komma till testning, att få anonyma tester till pedagogik som gör att man kan förmedla en förändring i livsstil som minskar riskbeteende. En nyckelfråga handlar om kompetensfrågor i vården kring bemötande och synliggörande av hbt-personer. Detta lyfts i hbt-policyn. Motionen som vi nu behandlar väcktes innan hbt-policyn fanns, men i policyn finns mycket av det som motionen handlar om, som vi måste se till att genomföra. Det är mycket som är klokt och bra, och det ska vi fortsätta att arbeta med.

Men jag tror inte att det är så enkelt, att om vi bara döper om arbetet till en nollvision så blir vi mera framgångsrika. Vi politiker har ändå ett gemensamt intresse att på alla sätt lyfta de här frågorna, för de lyfter sig inte av sig självt, bland vårdpersonalen.

Då får vi vara de som försöker se till att följa upp, att man skaffar sig kunskap, att se effekterna av det vården levererar.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 253

Johan Sjölander (S): Jag ska inte förlänga diskussionen mer än nödvändigt, även om det är svårt när det är så pass angelägna frågor vi diskuterar som kampen mot hiv och aids. Jag tycker man ska läsa Håkans viktiga motion med utgångspunkt i det som han formulerar i mitten av texten: varje nytt hivfall är ett för mycket. Det tycker jag är den ingång vi ska ha.

Birgitta Rydberg har helt rätt när hon säger att en vision löser ingenting. Det är klart att den inte gör det! Men en tydlig idé om vartåt vi strävar och ett ständigt politiskt fokus på åtgärder som måste vidtas, ett hårt arbete som följer en tydlig linje – det tror jag är vad som behövs.

Det är glädjande att det görs så mycket bra och att det finns en sådan samsyn här. Jag tycker att Håkan har lyft en viktig fråga, och han har en bra idé. Risken med den här sjukdomen är att den faller i glömska om vi inte har strålkastarljuset tänt intensivt på den och följer detta dagligen politiskt. Därför yrkar jag, precis som vi gjorde i landstingsstyrelsen, bifall till motionen.

Anförande nr 254

Ylva Nork (V): Tack för ditt svar, Birgitta. Jag brukar tycka att du är en väldigt klok politiker, men här vet jag inte riktigt hur du har tolkat vår motion. Som Johan Sjölander förtydligar är det naturligtvis precis det som är andan i den, att varje nytt hivfall är ett misslyckande. Man kan till exempel se – vilket landstingsstyrelsen skriver i sitt svar – att 16 procent av dem som testas redan har utvecklat aids. Då kan man känna att något är väldigt, väldigt fel!

En grupp som inte lyfts i svaret, förutom en kort rad, är gruppen smittade och utlandsfödda. Migrationshälsan är rätt eftersatt, så att säga. Det hänger ihop med många saker. Folk vågar inte gå att testa sig, från sitt hemland kanske man inte är van vid att få vård och ett bra bemötande, och så vidare. Hiv är en kronisk sjukdom, men det finns faktiskt fungerande medicin i många fall, och man borde försöka mer aktivt nå den här gruppen. Vänsterpartiet lägger i kväll en ny motion om ett migrationssjukhus, och där vore det väldigt bra om man kunde koppla ihop detta.

Jag skulle vilja säga något om de statliga hivpengarna. Stockholms läns landsting tar emot en stor del av dem – någonstans mellan en tredjedel och hälften – och det står inte riktigt i proportion. Man kan tycka att landstinget kunde skjuta in lite egna medel.

Vad jag också saknar i svaret är en helhet. Det är liksom lite duttande här och där. Jag vet att regeringen jobbar på ett nationellt uppdrag som ska komma 2015, och jag undrar om det är så att man sitter och väntar på det uppdraget innan man tar ett helhetsgrepp. När det gäller SRH-frågor är det just helhetsgrepp som behövs. Man kan liksom inte lyfta ut en fråga, utan man måste tänka vidare än så: ungdomsmottagningar, kondom användning, sprututbyte, testning och åter testning i primärvården. Det som Håkan tog upp om att primärvården tar betalt och att människor därför avstår från att testa sig är ju fullständigt oacceptabelt.

Nollvision eller inte – jag är inte något stort fan av den typen av buzzwords, men jag tycker att det kan vara ett bra sätt att få fokus på frågan och att vi måste ta ett samlat grepp. Bifall till motionen! Tack.

Anförande nr 255

Håkan Jörnehed (V): Tack, ordförande, och tack, Birgitta Rydberg! Jag tycker att du resonerar bra – det är bara bifall till motionen som fattas!

Jag tror att vi behöver spotta upp oss när det gäller de här frågorna. Precis som du säger, Birgitta, lyfter de sig inte av sig självt.

Jag kan också tycka att vi som ett av de största landstingen kunde tillskjuta några egna pengar och inte bara tänka på de statliga hivpengarna.

Men jag skulle också vilja gå lite tillbaka i tiden några år. Man måste bevaka de här frågorna. Kommer ni ihåg när Venhälsan var hotad? Den gången var det professionen och höga landstingstjänstemän som ifrågasatte varför vi skulle ha en venhälsa, men den tog jag väldigt mycket strid för, och i dag kan jag säga att jag nog aldrig har fått så mycket skäll bakom kulisserna, för jag tyckte att det var en oerhört dålig idé. Nu har vi ändå Venhälsan. Som jag sade är det till 60 procent i MSM-gruppen man blir nysmittad – fast man ska egentligen undvika ordet smitta utan hellre säga hivbärare, för redan att tala om smitta är stigmatiserande i sig – och när vi nu har Venhälsan tycker jag att vi ska utnyttja deras unika kunskap och att de når rätt målgrupper.

En annan sak jag vill skicka med för dig att fundera på, Birgitta, är den hivskola man talar om för unga som bär på hiv. Där har vi mycket kunskap, och kanske skulle vi till och med kunna ta betalt av övriga delar av landet. Man kan ju inte ha en sådan skola överallt, för det finns inte den kunskapen, men det kommer hit ungdomar från hela landet för att få hjälp att hantera sin sjukdom och kunna prata med andra ungdomar som är i samma situation.

Jag hoppas att, i ett större grepp, den medicinska utvecklingen går framåt, och även att forskningen går framåt, och att Stockholms läns landsting på lämpligaste sätt stödjer detta arbete. I min vision hoppas jag att vi besestrar denna sjukdom och infektion. Därför menar jag återigen att vi behöver en nollvision för hiv, för det betyder att vi lägger in en extra växel inför de här frågorna.

Anförande nr 256

Helene Öberg (MP): Miljöpartiet yrkar bifall till motionen.

§ 138 Motion 2011:20 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om den ojämlika vården**Anförande nr 257**

Ylva Nork (V): Tack, ordförande! Den här motionen handlar om den ojämlika vården. Det är en motion som vi i Vänsterpartiet lade för snart ett och ett halvt år sedan, men den är inte mindre aktuell i dag.

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Jag kan då börja med att säga att lika är inte alltid lika. Vi har olika behov, och vi har olika förutsättningar. I motionen framkommer det till exempel att högutbildade ofta får nyare och dyrare läkemedel än lågutbildade. Vid bröstcancer löper kvinnor med lägre socioekonomisk status 37 procent högre risk att dö av sin bröstcancer jämfört med andra kvinnor. Risken att dö i förtid är nästan dubbelt så stor bland personer med enbart grundskola jämfört med dem som har en eftergymnasial utbildning. Psykiskt sjuka har 20 år kortare medellivslängd än övrig befolkning, och de är också överrepresenterade i de här grupperna.

Det här är inte acceptabelt – det finns väl ingen som kan tycka att det är det.

Men jag undrar faktiskt lite över svaret på motionen när jag läser det. Det här är ju inte några nyheter, jag vet inte hur många seminarier jag har varit på där man har presenterat de här siffrorna, och man vet precis vilka områden som kommer att ha de lägsta siffrorna.

Visst är det så att generellt sett har hälsan blivit bättre i Stockholm – det håller jag fullständigt med om – men gapet har inte minskat. Tvärtom har det ökat sedan 1990-talet. Det innebär faktiskt underbetyg, måste jag säga. På vartenda seminarium jag varit med om sitter forskarna och skakar på huvudet: "Det där är inget nytt, så har det alltid sett ut". Man skulle önska att något händer!

Men när man tittar på svaret kan man se att det egentligen innehåller tre icke-förpliktigande ord: ambition, avsikt och strävan. Jag skulle önska lite mera hands-on i den här frågan. Det finns en "ambition" att göra en kartläggning, det finns en "avsikt" att utveckla en särskild beställning, och det finns en "strävan" att få in ett socioekonomisk perspektiv.

Nu är det möjligt att jag blandar ihop den här motionen med en annan jämlikhetsmotion som kommer ett par ärenden senare – det är sent på kvällen och jag ber om ursäkt i så fall, de handlar i alla fall om ungefär samma sak – men någonstans säger man att man inte riktigt vet vad det är för metoder man ska använda. Alltså, det där är inte riktigt sant!

Man vet till exempel att ekonomiska styrmedel har en väldigt stor betydelse. Det går att styra värden dit den behövs, om man visar vart pengarna går, så att säga.

Inom oppositionen är vi inte längre så himla välunderrättade via de officiella kanalerna, utan vi får läsa i medierna som alla andra. Det gör vi också. Senast kunde vi läsa i DN den 13 september att det fanns ett förslag som DN hade fått ta del av – men inte vi i oppositionen – att "skruva lite" på Vårdvalet nu, som man uttryckte det, för att det skulle bli ett lite mer jämlikt och rättvist system. Efter att ha utvärderat de uppgifter man fått meddelade DN att förslaget inte innebär någon större förändring, det kommer inte att hända så mycket. Samtidigt sades det att förvaltningen lär ha räknat på ett förslag med ett socioekonomisk index, men det var ingenting som de styrande politikerna i Alliansen ville ha.

Om jag rätt förstår svaret så säger Birgitta Rydberg att man strävar efter en tydligare socioekonomisk uppföljning – men inga socioekonomiska insatser! Det där låter jättekonstigt. Om det är dit man vill nå förstår jag inte varför man inte bara gör det. Man måste ge de vårdcentraler som ligger i de här områdena mycket tydligare muskler.

Jag skulle kunna säga mycket mer om de här sakerna, men jag ser att tiden börjar rinna ut så jag lämnar det där. Bifall till vår motion, förstås!

Anförande nr 258

Landstingsrådet Rydberg (FP): Jag är nog inte den första att säga att skillnader i hälsa mellan olika grupper i länet är ett bekymmer, och det har ni hört mig säga förr. Vi har dag god kunskap om hälsans bestämningsfaktorer och risker för ohälsa. Rapporter och utredningar finns med förslag i mängder. Vi har en nationell folkhälsopolitik i riksdagen, vi har en folkhälsopolitik och en handlingsplan för hälsa, och vi har också våra folkhälsorapporter, nedbrutna med lokala folkhälsodata. Men vi vet också att sjukvårdens andel för folkhälsan är begränsad. Folkhälsan kan bara till viss del klaras av sjukvården – det allra viktigaste är utbildningsnivån, att vara i arbete, och även den ekonomiska politiken spelar en roll.

Till skillnad från andra län har vi här i Stockholm en bred samhällsmedicinsk verksamhet, som också följer kunskapsläget om vilka metoder som är effektiva, som sjukvården kan jobba med eller som vi kan stödja kommunerna att arbeta med. Vår samhällsmedicinska verksamhet har i uppdrag att jobba också mot andra aktörer, inte bara mot landstingets verksamheter.

Det görs inom hälso- och sjukvårdsnämnden analyser av hur vårdkonsumtionen ser ut i relation till vårdbehov. Det är just därför att vi nu mäter som vi på olika GIS-punkter, på ganska små bostadsområden, kan se hur konsumtionen ser ut i förhållande till hälsan. Därför har vi mer och mer kunskap, som vi faktiskt inte använder fullt ut och inte tillräckligt i samverkan med andra aktörer – inte minst kommunerna.

För att sjukvården ska kunna fullgöra sina uppdrag för en jämlik vård efter behov behöver vi dels se till att vi når dem som vi inte når tillräckligt bra i dag med tidiga insatser, och då är det faktiskt väldigt viktigt att de kommer fram till vården och att vi har något att erbjuda där – att vi har förebyggande insatser i ökad omfattning, som vi kan rikta till de riskindivider som vården möter, som har riskfaktorer i sin hälsa, så att man kan ge ett bra stöd på ett pedagogiskt sätt som gör att människor känner att det verkligen är hjälp och stöd, inte en moralant som sitter och pekar med sin pekpinne vad man ska sluta med eller göra i stället.

Därför är det så viktigt med det utvecklade ersättningssystemet för primärvården som kommer nu i oktober. Jag har inte heller sett något färdigt förslag om detta, men jag vet att Alliansen i våras lade en skrivelse till förvaltningen om vad vi vill ha i det nya systemet, och det ska vara mera fokus på hälsofrämjande insatser med riktade ersättningar.

Det kommer också att vara viktigt att vi i alla avtal är tydligare med att ställa krav på att de ska ge vård på jämlika villkor – det kan vi faktiskt göra när vi gör upphandlingar eller när vi skapar auktorisationsregelverk för vårdval – och att vi också hittar sätt att följa upp.

Jag vill också nämna de särskilda projekt i primärvården vi har haft. Tre stycken har varit i gång och det kommer att bli sex projekt på sex vårdcentraler, som också följs upp vetenskapligt. Funkar de här metoderna, som vi har hört ska fungera? Hur får vi effekter på de personer som vi kan nå? Det tror jag nämligen är rätt viktigt innan vi går vidare och sprider det, att vi ser att den metodik vi ska använda i primärvården ger just effekter som fungerar. Vi har nog en del att lära av Norsjömodellen i Västerbotten, men det är möjligt att vi med ett förändrat ersättningssystem kan komma åt det hållet.

Under hösten kommer det att vara överläggningar mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde om hur uppdraget ska se ut till de samhällsmedicinska enheterna. Det är ju tre centrumbildningar som har återförts till landstinget från Karolinska Institutet, och tanken är att de ska ta fram en större kartläggning av vård och behandling i olika socioekonomiska grupper för att vi under 2013 ska kunna ta fram en mer samlad aktionsplan för ett intensifierat arbete för att minska skillnaderna i hälsa, främst genom att lyfta dem som har sämst hälsa till ett bättre hälsoläge.

Så det som motionärerna har önskemål om är faktiskt redan på gång.

Vi har haft en väldigt gynnsam utveckling av hälsoläget i vårt län. Det ser man när man jämför med andra landsting, och också när vi jämför vår egen folkhälsorapport vart fjärde år. Nästan alla grupper har fått ett bättre hälsoläge – men skillnaderna består mellan olika grupper, om än på en högre nivå. Förr visste vi inte, därför att vi inte mätte så mycket som i dag. I dag har vi mera öppna ögon – men då blir det också mera krav på oss för förändring.

Vi är på rätt väg. Vi är inte riktigt framme vid målet ännu för en jämlik vård och jämlika förutsättningar, men vi ska fortsätta och pinna på.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag med den positiva inriktning som vi har från allianspartierna.

Anförande nr 259

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag tänker fatta mig kort trots att det är ett mycket viktigt och angeläget ämne. Jag tror också att vi kommer att få chans att återvända till den här debatten vid flera tillfällen längre fram.

Det är klart att det är ett tragiskt faktum, när man tittar i folkhälsostatistiken sedan 1970-talet och noterar att folkhälsoklyftorna faktiskt har ökat, oavsett regimer, och att den utvecklingen fortsätter.

Sedan kan man också konstatera i den senaste statistiken att hälsoläget har förbättrats för nästan alla, men inte riktigt alla. Bland annat för lågutbildade kvinnor har det närmast uppnåtts en stagnation och till och med försämring under den senaste tiden, vilket är oerhört allvarligt.

Jag tror att vi behöver göra mycket mer på det här området, i synnerhet på primärvårdens område. Det är ingen hemlighet, jag har själv varit i kontakt med tjänstemän som har velat ta fram förslag som tar större hänsyn till socioekonomi och vårdtyngd i primärvårdssystemet, men där sitter ju problemen snarast i de politiska salongerna, någonstans i det här huset. Det beklagar jag, för vi borde ta större hänsyn till de stora folkhälsoklyftorna som finns i vårt län. Det är djupt beklagligt – men det kan vi återkomma till en diskussion om senare.

Jag tror också att det vore angeläget att jobba än mer seriöst med konkreta åtgärder på det här området ihop med kommunerna i länet och med olika statliga myndigheter. Vi har väldigt mycket fakta, men nästa steg kanske vore att lära lite grann av det man gör i Malmö och se om deras konkreta förslag är möjliga att omsätta i praktisk handling.

Motionen som vi diskuterar just nu är väldigt välskriven, och vi socialdemokrater sympatiserar med den. Av det skälet, fru ordförande, vill vi yrka bifall till denna motion.

Anförande nr 260

Landstingsrådet Ninos Maraha (FP): Fullmäktige, ledamöter! Jag vill också säga att det är en väldigt bra motion som har lagts fram och ett viktigt ämne som diskuteras i dag.

Det är ju så att det finns stora skillnader inom länet mellan olika områden och mellan olika grupper, men det är också så att arbetet med att skapa större jämlikhet går framåt hela tiden. Vi vet från olika rapporter, utredningar och egna erfarenheter, som vi kanske upplever på olika sätt – ojämlikhet kan ju upplevas på så många olika sätt – att det finns ojämlikheter vad gäller möjligheter och tillgång till en god hälso- och sjukvård. Problematiken är som sagt inte på något sätt ny. Även om vi har jobbat mer framgångsrikt med jämställdhet har vi varit desto sämre på att arbeta med tillgänglighet och tillgång.

Därför tycker jag det är viktigt att lyfta fram de goda exempel och bra reformer som görs för att öka människors tillgänglighet, delaktighet och frihet. Projekt som hälsokommunikatörer är ett tydligt exempel, där man på olika språk som arabiska, finska, assyriska och spanska kan hjälpa nyanlända och andra människor som inte har lärt sig hur vårt vårdssystem fungerar. Tyvärr är det inte så många kommuner som har anslutit sig till den här idén. Precis som Dag Larsson var inne på krävs det ett bättre samarbete mellan landstinget och kommunerna. Vi ska även premiera goda samarbeten mellan kommunerna inom vårt län.

Sedan har vi detta med Vårdvalet, ett tydligt exempel på hur människor med sämre socioekonomiska förutsättningar har fått större tillgång till vård. Det tycker jag att vi alltid bör lyfta fram som en bra reform. Men allting kan alltid förbättras och utvecklas, och det ska vi göra.

Som sagt, det återstår mycket att göra i den här frågan. Arbetet med en jämlik vård kommer alltid att behöva utvecklas. Det finns tyvärr inga quick fix.

Anförande nr 261

Ylva Nork (V): Hälsokommunikatörerna är förstas en jättebra satsning. Artikel 12 i FN:s konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna säger att en stat är skyldig att se till att hälso- och sjukvården är tillgänglig för alla men särskilt för speciellt utsatta och marginaliserade grupper i samhället.

Man kan säga att det vårdval som finns i Stockholm i dag – om man hårdrar det – bryter mot den konventionen, för här ger man lika mycket resurser till områden som inte är socioekonomiskt utsatta som till socioekonomiskt utsatta områden. För att citera en av många läkare jag träffat, har väl aldrig fullt friska människor fått så bra vård som man får i dag i Stockholm.

Jag skulle vilja fråga Birgitta Rydberg om det är så att Folkpartiet är emot socioekonomisk ersättning.

Anförande nr 262

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att bjuda in hela församlingen till ett seminarium som vi har inom ramen för Regionalt cancercentrum den 16 november klockan 8.30–11.30. Förra året antog vi ju en ny cancerstrategi för Stockholm och Gotland via samverkansnämnden med Gotland, som heter Regional cancerstrategi för Stockholm–Gotland – med patientens perspektiv i en jämlik cancervård. Vad som händer nu i november-december är att man kommer att ta fram en ny cancerplan – vi har ju haft sådana tidigare – för att se var satsningarna nu ska göras inom cancersjukvården. Vi har kartlagt detta, och det finns rätt mycket information. Dag Larsson och jag har diskuterat hur mycket som finns inom det här området, och det finns faktiskt mer än man kan tro, redan kartlagt. Detta ska nu presenteras under hösten så att hälso- och sjukvårdsnämnden redan i december eller kanske januari nästa år ska anta en ny cancerplan för Stockholm.

Inom cancervården pågår ett mycket omfattande arbete inte bara i Stockholm och Gotland utan även i de andra regionerna – vi har ju sex sjukvårdsregioner som sysslar med den här frågan. Mycket av tankarna i cancerstrategin går ut på att försöka koncentrera den högspecialiserade cancersjukvården till färre ställen. I dag opereras till exempel bröstcancer på kanske 30–35 olika ställen, men tanken är att lokalisera detta till några få centra i Sverige. Detta ska vi försöka komma överens om, utanför ramen för rikssjukvårdsnämnden, att ha den högspecialiserade cancersjukvården centralisera, inte till högst två ställen men till fem eller sex.

Som sagt, den 16 november klockan 8.30–11.30 kommer vi att hålla en cancerplansdiskussion någonstans i huset, och dit är ni alla välkomna. Ni kommer att få en inbjudan.

Anförande nr 263

Landstingsrådet R y d b e r g (FP): Jag tror vi ska akta oss för att dra upp en ny debatt om Vårdvalet i kväll, för då kommer vi inte att få gå hem vid tio–halvelva som vi brukar få göra när vi kör full dag.

Men eftersom jag fick en fråga om socioekonomi: Jag tycker det är viktigt att vi hittar en ekonomisk ersättningsmodell som ger mottagningarna betalt för när det tar mera tid eller är mera komplicerat att arbeta med vissa patienter. Det kan man säkert hitta, genom att lägga en extra besöksersättning på vissa typer av insatser eller vissa hälsofrämjande åtgärder.

Erfarenheterna från Skåne och Västra Götaland, som har två helt olika modeller med socioekonomi är inte att de är helt nöjda i alla avseenden. Västra Götaland har bara mindre än 2 procent care need index i sin modell.

Vi hade socioekonomisk ersättning under hela 1990-talet i primärvården, och det var faktiskt sämre tillgänglighet för dem med stora vårdbehov då än vad det är i dag. Det är sanningen. Med den modell som är nu, där vi faktiskt ger mottagningarna betalt för att de tar emot patienterna, kommer man åtminstone till.

Men modellen är inte färdigutvecklad ännu, utan vi behöver förfina och utveckla den ytterligare. Vi får väl se vad som kommer fram de närmaste veckorna. Jag tror att vi stegvis kommer att få göra justeringar i hur vi finansierar olika insatser för att få värden att göra det vi ser att våra patienter behöver.

Anförande nr 264

Ylva Norrk (V): Du har helt rätt, Birgitta – vi ska nog inte diskutera Vårdvalet så mycket mer nu, även om det vore spännande. Vi kommer säkert att återkomma till det.

Vad jag vill säga är att tillgänglighet betyder inte kvalitet. Vi såg till exempel häromdagen en enkät i vår beredning som visade att tillgängligheten inom psykiatrin är mycket god, men de andra indikatorerna var inte lika bra när det gäller slutenvården. Tillgänglighet är ingenting man kan mäta, utan man måste även titta på vad som finns bakom tillgängligheten.

Jag förstår fortfarande inte varför det är så svårt att ta ordet socioekonomiskt ersättningsindex i din mun, Birgitta.

Anförande nr 265

Juan Carlos Cebrian (S): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att jag inte gillar när vissa talare ställer sig i talarstolen och säger att vi ska akta oss för att prata om det här, för då skapar vi en debatt och det blir väldigt sent. Nej, jag köper inte sådant! Här ska det vara en debatt, där man pratar fritt om det man känner för och vill.

Jag hoppas få svar på en fråga som jag ställde till Lars Joakim Lundquist senast när vi hade samverkansnämnden med Gotland i Visby, där han berättade för gotlänningarna om vad Vårdvalet hade inneburit i Stockholm: ökat antal vårdcentraler, ökad tillgänglighet, ökad nöjdhet. Men när jag frågade om stockholmarna har blivit friskare fick jag inget svar.

Det är lätt att läsa i olika dokument att ohälsan har ökat i Stockholm och i Stockholms län – inte överallt, men på vissa ställen. För mig är det då lite svårt att fatta att man satsar stora resurser på fler vårdcentraler och mer personal, samtidigt som man inte kan peka på att vi stockholmare har blivit friskare – jo, några men inte alla.

Hoppas få svar på det i dag, tack!

Anförande nr 266

Landstingsrådet Andersson (C): Jag tror att man inte nog mycket kan understryka det som Birgitta Rydberg i förbigående nämnde i sitt inledningsanförande, nämligen att de sociala skillnaderna i ohälsa är ingenting som vi på ett enkelt sätt kan lösa med vårdens insatser, för det är en följd av skillnader i livsvillkor och inte minst skillnader på arbetsmarknaden.

Den absolut viktigaste åtgärden vi kan vidta för att minska ojämlikhet i hälsa är att föra en politik som leder till ett minskat utanförskap, som leder till fler i arbete, fler småföretag och så vidare.

Sedan ska vi självklart – och det är en mycket viktig fråga – ha en hälso- och sjukvårdspolitik som behandlar medborgare oavsett socialt ursprung på ett bra sätt, så att folk får hjälp med sin hälso- och sjukvård.

Det finns säkert saker som vi kan göra bättre än vi har gjort hittills. När det gäller Vårdvalet är det ett fortlöpande arbete att få det att fungera bättre. Inte minst har det framgått av tidningarna nyligen att samtal och förberedelser pågår för ytterligare revideringar av Vårdvalet.

Men jag tror att det faktiskt är väldigt viktigt att vi har en lite mer ödmjuk attityd när det gäller orsakerna till skillnader i ohälsa och orsaker till ohälsa. Väldigt mycket av de problemen kan vi inte lösa här i huset, utan det kräver att våra partier på den nationella nivån vågar fatta modiga beslut. Och jag är rätt övertygad om att där är det faktiskt inte vänstersidan som har de bästa lösningarna, utan tvärtom är det väldigt mycket vänsterlösningarna – som tyvärr Alliansen inte alltid vågar ta itu med – som konserverar och håller människor i utanförskap.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

§ 139 Motion 2011:45 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om människor som utsatts för tortyr

Anförande nr 267

Ylva Nork (V): Ordförande! Den här motionen väckte vi i Vänsterpartiet. Jag hoppas att ni alla har läst den, annars kan jag redogöra helt kort för att det saknas en somatisk, rehabiliterande specialistkompetens inom Stockholms läns landsting för människor som har varit utsatta för tortyr.

Tortyr kan genomföras på många olika sätt. För de psykiska tortyrskadorna har vi ett väldigt bra omhändertagande i dag, medan den fysiska tortyrskadevården har varit mer eftersatt.

Jag tycker att Birgitta Rydberg har gett ett väldigt bra svar på motionen, och jag tackar väldigt mycket för det! Svaret är väldigt konkret. Det handlar om vad man gör. Det pågår nu en översyn av läget inom smärtbehandlingen där man har inkluderat de tortyrskadade. Det genomförs en utredning om ifall en utbildning för personal vid husläkarmottagningarna kan utarbetas gällande vården av tortyrskadade. Man tänker framåt på hur man kan integrera somatisk och psykiatrisk vård för den här gruppen i kommande avtal. Och hälsokommunikatörerna jobbar också. Särskilt glädjande för oss är att man studerar den modell som man har i Köpenhamn där man verkligen har lyckats inkludera det hela.

När vi skrev den här motionen kände vi inte till att man gjorde allt det här. Det var framför allt det vi ville betona. Vi tycker att dina svar är jättebra! Tack!

Anförande nr 268

Landstingsrådet Rydberg (FP): Det är glädjande att motionärerna är nöjda, men ändå hamnar vi på olika ståndpunkter.

Jag tycker att det här är en mycket intressant motion, men vi har i landstinget inte möjlighet att genomföra dess förslag fullt ut just nu. Det beror på att vi nyligen har slutit avtal med Röda Korsets tortyrskadecentrum och Kris- och traumacentrum. När de avtalen löper ut har vi möjlighet att pröva hur uppdraget ska se ut framöver.

Den danska modellen, som man använder sig av vid Rigshospitalet, är intressant. Genom att följa deras erfarenheter kommer vi säkert att få mer kunskaper om hur man skulle kunna utforma vår verksamhet i framtiden. Vi har också egen erfarenhet här i Stockholm där Röda korsets tortyrskadecentrum samarbetar med S:t Görans smärtmottagning för att integrera psykiatrisk behandling och somatiska behandlingsbehov.

Vi får se vad som händer nu när den pågående utredningen om smärtvården och smärtrehabiliteringen är klar. Den ska också, precis som Ylva nämnde, följa upp erfarenheter från Köpenhamn. Vi får se vad vi kommer fram till. Om två år behöver vi fundera på om vi ska fatta beslut om att utforma vårdval för tortyrskadevården och hurdant det uppdraget ska vara innehållsmässigt.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 269

Helene Öberg (MP): Om det är någonting som jag lärde mig av den upphandling som vi gjorde rörande vård av tortyrskadade så är det ju att vi talade väldigt mycket om vem som skulle utföra vården, men det finns också en hel del att ta ställning till när det gäller vilken form av vård som är bäst att erbjuda den här gruppen. Den diskussionen förde vi inte riktigt i HSN. Vi måttade kanske inte med det, vi hade fullt upp med diskussionen om vem som skulle vara en bra utförare. Det slutade ju lyckligt.

Till nästa gång tror jag verkligen att det är angeläget att föra diskussionen om vad vi anser som god vård för tortyrskadade. Jag vill ändå yrka bifall till motionen för att poängtera att jag tycker att det här kunde ha gjorts i ett tidigare skede! Då hade vi inte behövt vänta i ytterligare två år.

§ 140 Motion 2011:37 av Johan Sjölander (S) om Jämlikhetskommission**Anförande nr 270**

Johan Sjölander (S): Fru ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till motionens första att-sats! Den andra har blivit förbisprungen av tiden. Det kravet är inte längre aktuellt. Jag accepterar att landstingsstyrelsen anser att den att-satsen ska anses besvarad, även om det är olyckligt att vi inte hann med detta. Den första att-satsen yrkar jag ändå bifall till!

Jag har alltså ställt krav på att landstinget ska ta initiativ till en regional jämlikhetskommission och ska i korthet försöka förklara varför.

Vi kan nu se att strålkastarljuset på det internationella planet i väldigt hög utsträckning riktas mot sambandet mellan jämlikhet och hälsa. Jag tror att de flesta här i salen känner till Marmotkommissionen och dess uppfordrande uppmaning till världens ledarskap att sluta klyftan inom en generation, en utmaning som har riktats till världens alla ledare.

Runt om i världen har den här utmaningen antagits. I Danmark har man tillsatt en nationell jämlikhetskommission, i Storbritannien likaså. Det har dock ej skett i Sverige.

Den svenska regeringen har inte startat något arbete för att ta ett samlat grepp om ohälsan. Däremot har det gjorts lokala initiativ. Malmökommissionen känner ni säkert till. Den är nu i slutfasen för att presentera en uppsjö av både spännande och intressanta förslag till hur man utifrån deras perspektiv ska kunna jobba med jämlikheten och minska klyftorna i syfte att öka hälsan och minska lidandet.

Visst är det så, om vi ska vara ärliga, att vi även i Sverige skulle ha önskat att det hade varit staten som hade tagit taktpinnen och genomfört ett sådant här arbete där jämlikhetsfrågorna betonades. Nu har regeringen inte gjort det. Därför tycker jag att finns en tydlig poäng med att vi, som är en så stor region som Stockholms län ändå är, tar det ansvaret och lyfter upp frågorna ur vårt perspektiv. Det har den fördelen att vi kan få en mer lokal koppling till de frågor som vi diskuterar.

Att vi kan göra det här som landsting tycker jag bygger på ett antal olika skäl. Vi jobbar redan i dag med den regionala utvecklingen. Och finns det någonting som är viktigare för regional utveckling i Stockholm än jämlikheten både ur ett rent mänskligt men faktiskt också ur ett ekonomiskt perspektiv?

Vi vet i dag hur klyftor, utanförskap, ojämlikhet och ohälsa försämrar möjligheterna för Stockholmsregionen att stå sig stark, såväl mänskligt som ekonomiskt. Men det finns också andra skäl. Vi har mycket av kunskapen, vi har kompetensen. Som huvudman för vården ser vi väldigt handfast hur samhällsklyftorna och ojämlikheten slår mot mänskligt välbefinnande, mot den mänskliga hälsan.

Vi vet vad det innebär och kommer att innebära, när vi ser hur exempelvis övervikten ökar, och det sker enligt tydliga sociala mönster. Klyftorna ökar. Vi ser som vårdhuvudmän att detta är en framtida kostnad, en kommande kostnad och i vissa fall är det även en nuvarande kostnad inom vården. Vi förstår hur viktigt det här är.

Vi känner också till, vilket upprepades ett otal gånger vid den tidigare debatten här i salen, att vården har väldigt lite med den totala hälsosituationen att göra. Om vi ska lösa folkhälsoproblemen på riktigt så måste vi samverka och då måste vi söka samverkan utanför sjukvårdsstrukturen. Vården behövs med sin kunskap och sina insikter, men vården ensam klarar inte att åstadkomma ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande samhälle.

Därför bör landstinget ta detta initiativ och inrätta en regional jämlikhetskommission. Det finns en unik möjlighet just nu med det internationella trycket och med det stora intresset i landet att faktiskt lyfta frågan om jämlikheten och människornas livsvillkor högre upp på den gemensamma dagordningen.

Låt oss ta draghjälp av det. Låt oss använda de kunskaper som erhållits i Storbritannien, i Danmark och i Malmö och bygga vidare på dem och åstadkomma en kraftfull samling, en kraftfull kunskapsökning för att landstinget på riktigt ska kunna föra en politik som sluter klyftan och skapar ett både rikare och friskare samhälle i framtiden! Bifall till första satsen i min motion!

Anförande nr 271

Landstingsrådet Rydberg (FP): Det här var ju klassisk S-politik, Johan tror att man med en ny organisationsform och en fördubblad organisation med kommissioner sitter och löser problem.

Vi har ju redan en samhällsmedicinsk verksamhet, eller rättare sagt tre centrumbildningar, men den stora Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin med mer än hundra medarbetare är ju en oerhörd kraftkälla som vi har. Dessutom har vi en hälso- och sjukvårdsnämnd som beställer tjänsterna och en beredning för folkhälsa. Vi har strukturer redan, fast det heter inte kommission.

Det gläder mig att du berör Michael Marmot. Jag har träffat Michael Marmot, jag var faktiskt opponent på hans föredrag om Marmot-kommissionen för ett par år sedan. Vi hade också möjlighet att prata en del. Det var en WHO-konferens. Han sade att vi har allting i Stockholm.

Han kände till vår samhällsmedicinska verksamhet, han kände till hur vi jobbar i vården med folkhälsoarbete. Han sade: Tänk, om alla hade de resurser som ni har i Stockholm! Malmö har inte haft det, och därför är det mycket bra att Malmö börjar ta upp de här frågorna, sådan som ohälsosituationen är.

Vi har strukturen här hos oss. När inte ens Michael Marmot tror att det är några kommissioner enligt hans rapport som är lösningen här i Stockholm så ska inte socialdemokratiska motioner få mig att tro att en fördubblad organisation är något som löser de här frågorna.

Som jag nämnde i ett av mina tidigare inlägg så pågår nu förhandlingar om avtal för nästa år. Tanken är att man under hösten ska göra en större kartläggning av vård och behandling i olika socioekonomiska grupper för att vi år 2013 ska kunna utarbeta en mer samlad aktionsplan. Vi är alltså redan på G.

Därför tycker jag inte att vi behöver ha några extra kommissioner. De kommer inte att flytta verkligheten en enda millimeter framåt. Det är bättre att genomföra saker än att bara hitta på nya politiska, om det nu är politiska, organ. Vi har väl heller inte sett att läkemedelsindustrins kommission heller har bidragit till någonting som vi har kunnat använda oss av här i Stockholms läns landsting. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 272

Robert Johansson (S): Fru ordförande, ledamöter och de åhörare som fortfarande sitter hemma och lyssnar! Jag börjar med att yrka bifall till Johan Sjölanders yrkande!

Min fråga riktas till majoriteten och Birgitta och handlar om ifall ni är rädda för resultatet av en kommission. Även om vi kanske redan besitter den här kompetensen i dag så är det faktiskt fria forskare som har utarbetat de här rapporterna i Malmö.

De tjänstemän vi har är jätteduktiga och kvalificerade, men ofta lyder de under direktiv från politikerna. Det har inte skett på samma sätt i Malmökommissionen. Dessutom är det i Malmö inte bara folkhälsovetare och medicinare utan också sociologer, statistiker, socionomer, nationalekonomer och socialantropologer som är med och gör de här kommissionsutredningarna.

Med tanke på den debatt vi förde nyss rörande en motion vädjar jag nu till dig, Gustav, och till dig, Birgitta, om ni är intresserade av att ta reda på förutsättningarna för jämlik hälsa och inte bara av att skapa jämlik vård, att ni ska säga till era grupper att rösta för Johans yrkande!

Anförande nr 273

Ylva Nork (V): Jag ska fatta mig kort och bara yrka bifall till motionens första att-sats!

Jag vill också säga att det här är ett unikt tillfälle att kunna göra något genom att ta ett samlat grepp.

Vi har efter debacles fått tillbaka den här folkhälsoenheten, och det är jättebra, men vi behöver, precis som Gustav och andra tidigare har sagt, ett bredare anslag i den här frågan. Det brukar vara så att vi ser och sedan beställer vi, och så ber vi dem göra, och sedan ska de utföra och därefter ska de följa upp och så vidare. Det brukar inte bli så väldigt bra.

Att samla allt det här, där man tar hela det här socioekonomiska greppet och tittar på begreppet hälsa och inte enbart vård, som sades här tidigare, är jätteviktigt. Bifall till motionens första att-sats!

Anförande nr 274

Johan Sjölander (S): Det är lite slående. Vid den debatt vi förde nyss påpekades det från talarstolen gång på gång att vården inte själv klarar av det här. Vårdens resurser räcker inte för att lösa de här grundläggande strukturella jämlikhetsproblemen som skapar ohälsan, som skapar utanförskapet.

I debatten nu har vården plötsligt allt som behövs. Det räcker. Att kräva mer, att kräva samordning, att kräva att vi ska höja nivån, det är att uppfinna hjulet en gång till.

Trots att vi har oerhört mycket, och trots att det finns oerhörd kompetens och kraft i verksamheten så lyckas vi inte med detta. Vi lyckas inte samla regionen bakom en politik som sluter klyftorna, som ökar hälsan och som minskar gapet mellan dem som har och dem som inte har. Det är ju det som den här motionen kräver att vi ska ta initiativet till, till en sådan samling. Vi ska säga att vården är en viktig del i detta, men vi klarar det inte själva. Vi behöver samverka och vi behöver samverkan. Låt oss ta initiativet till en regional jämlikhetskommission!

Anförande nr 275

Landstingsrådet Andersson (C): Fru ordförande! Det är ju en oerhört intressant debatt som kommer vid denna sena timma. Även om det ligger goda intentioner bakom ett sådant här förslag så riskerar det att bli väldigt svårt att genomföra utan en oerhörd politisering. Begreppet jämlikhet är oerhört undflyende och kan betyda många olika saker.

Vi har å ena sidan synen att jämlikhet handlar om ekonomisk jämlikhet här och nu, ett synsätt som ofta förknippas med vänstersidan i politiken. Vi har å andra sidan synsättet att jämlikhet handlar om jämlikhet i livschanser, att man ska skapa så bra startlägen som möjligt för människor, vilket kan ses som något slags mittenposition.

Vi har därutöver synsättet att den viktigaste faktorn när det gäller jämlikhet är att samhället ger social mobilitet som gör att människor, utifrån förhoppningsvis någorlunda jämlika utgångslägen, kan få möjligheter att röra sig till exempel när det gäller ekonomisk levnadsstandard och så vidare utifrån sina insatser och utifrån hur man utbildar sig och att vi har ett samhälle där det är enkelt att röra sig från olika sociala lägen.

Det finns motsättningar mellan de här olika definitionerna. En alltför hög ambition att nå en statistik-ekonomisk jämlikhet riskerar att gå ut över sådana drivkrafter i samhället som bidrar till att jobb skapas och som bidrar till social mobilitet.

Jag hörde på ett väldigt intressant program på P1 förra veckan, då man intervjuade Joakim Palme om jämlikhet och ojämlikhet i ekonomiskt hänseende. Han framhöll att det största sambandet mellan fattigdom och någon annan typ av position är om man har ett jobb eller inte. Det är den helt avgörande frågan.

Många av dem som räknas som fattiga är studenter som helt enkelt har en relativt dålig ekonomisk situation men som kanske i alla andra avseenden har en stark social position.

Jag tror att det finns en stor risk med att tillsätta en sådan här jämlikhetskommission, och det är att vi då skulle hamna i ett skyttegravskrig där det finns en politisk vänster som vill använda den för att föreslå nya, traditionella vänsterlösningar. Enligt mitt synsätt bidrar de i själva verket ofta till att etablera ännu starkare grundförutsättningar för det som är orsakerna till den verkliga ojämlikheten. Det har att göra med ojämlikhet i hopp, ojämlikhet i framtidsutsikter och det som egentligen i väldigt stor utsträckning är grunden för skillnader också i ohälsan.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 276

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Nu argumenterar ju Gustav för att det här inte är genomförbart. Då undrar jag varför du inte yrkar avslag på den första att-satsen. Varför tycker du att den ska anses besvarad? Det stämmer inte med ditt långa resonemang nu.

Jag tycker att det skulle vara intressant att få svar, eftersom du säger att det inte går att göra på det här sättet så borde du väl yrka avslag.

Anförande nr 277

Helene Öberg (MP): Ordförande, fullmäktige, alla åhörare! Jag är ingen kvällsmänniska, så därför kommer det inga jättelånga entusiastiska inlägg om jämlikhetsfrågan nu, fast det hade kunnat komma sådana från mig lite tidigare på dagen.

Det är en sak i det här underlaget som jag vill kommentera. Det är meningen som handlar om att vi har en god kartläggning av hälsoläget i Stockholms län men inte tillräckligt med kunskap om vad som kan göras för att minska ojämlikheten i hälsa i vårt län.

Jag vill påminna om det tillfälle då vi presenterade den senaste folkhälsorapporten här i salen. Då satt det människor som jobbade med folkhälsa på kommunal nivå och på andra sätt i landstinget här i salen. Det var helt fullt, det var jättehärligt! En av de saker som sades av mer än en deltagare på det mötet var ju att det saknas resurser att göra det som vi vet minskar ojämlikhet. Det är något som jag vill poängtera när vi diskuterar den här frågan. I övrigt yrkar jag bifall till motionens första att-sats.

Anförande nr 278

Robert Johansson (S): Jag skulle egentligen ha begärt replik för att spara tid, men nu står jag här. Det är inga problem.

Gustav, låt forskarna göra begreppsdefinitionerna, för det är inte det motionen handlar om. Låt Joakim Palme sitta med i utredningen, gärna för mig! Han är en mycket bra sociolog vid Stockholms universitet. Jag har tyvärr inte haft honom som lärare, men sätt honom i utredningen! Låt inte vare sig dig, mig, Johan eller någon annan definiera begreppet jämlikhet. Det är precis en av de saker som vi är ute efter.

Även majoriteten kanske är rädd för resultaten, för de resultat som har framkommit i Malmö har faktiskt inte alltid varit så bra för Socialdemokraterna som styr i Malmö kommun.

Jag är inte rädd för resultaten i Stockholmsregionen, jag vill se hur vi kan gå i riktning mot en mer jämlik Stockholmsregion. Jag yrkar bifall till första att-satsen!

Anförande nr 279

Ylva Norrk (V): Egentligen har jag bara en liten upplysning till Gustav som talar om ekonomisk jämlikhet och social mobilitet.

All forskning visar att det där hör ihop. Ju mer jämlikt samhället är desto större social mobilitet finns det. Ju mindre jämlikt ett samhälle är, desto mindre är den sociala mobiliteten.

Anförande nr 280

Landstingsrådet Andersson (C): Det är inte någon konst att med hjälp av nationalekonomisk och sociologisk forskning eller med hjälp av empiriska exempel från historien visa att de verktyg som man ofta använder för att skapa ekonomisk jämlikhet också är verktyg som leder till sämre incitament att komma in på arbetsmarknaden och verktyg som faktiskt skapar det som jag tycker förtjänar epitetet, inte inlärdd hjälplöshet, som Gösta Bohman talade om, utan inlärdd hopplöshet!

När vi har en illa fungerande arbetsmarknad och generösa bidragssystem så får vi reservoarer i samhället där människor lär sig att de inte har någon chans. Det är klart att de inte alltid har så väldigt god chans, men de har verkligen inte bättre chans om de tror att de inte har någon chans. Vi måste bygga framtidshopp. Vi ska inte hålla på och bekräfta ett ur gammalt ekonomiskt ojämlikhetsbrep!

Anförande nr 281

Ylva Norrk (V): Jag känner att den här diskussionen har tappat lite fokus och lämnat diskussionen om motionen.

Jag vill ändå säga här – nu kommer jag nästan av mig av trötthet – att nationalekonomi är en teori, och det finns många teorier inom nationalekonomin.

Jag undrar, med tanke på det som Gustav säger om den politik som jag tror att han förespråkar, varför den politiken har haft så liten effekt. Vi har en ungdomsarbetslöshet på 32 procent. Utanförskapet har ökat etcetera.

Anförande nr 282

Landstingsrådet Andersson (C): Jag tror inte att det är någon hemlighet att jag anser att den sittande Alliansregeringen gör alldeles för lite för att till exempel reformera arbetsmarknaden.

Jag tror att det fortfarande går att göra mer för att reformera socialförsäkringarna, för att få en sjukförsäkring som tydligare arbetar i riktning mot rehabilitering, få till stånd en arbetslöshetsförsäkring som tydligare främjar återgång i arbete, förändra socialbidragssystem som är mer inriktade på att få folk tillbaka i arbete och att fortsätta att utveckla så att människor alltid tjänar pengar på att ta ett jobb – inte därför att människor inte vill ha jobb utan för att kombinationen av dålig belöning av att man tar jobb och en dålig arbetsmarknad som inte är dynamisk och som inte efterfrågar arbetskraft är förödande. Den kombinationen bygger reservoarer av utanförskap.

Anförande nr 283

Ylva Nork (V): Beträffande det här som Gustav säger så vill jag påstå att allt det som gjorts av den här Alliansen i varje fall inte har minskat utanförskapet. Jag är glad att man inte har gjort mer.

Anförande nr 284

Landstingsrådet Larsson (S): Det är ju oerhört frestande att ge sig in i en diskussion om huruvida den sittande regeringens försök att öka incitamenten hos de fattiga och utsatta att själva förverkliga sina hopp och drömmar verkligen varit så framgångsrika, om de har lett till minskad arbetslöshet eller inte. Jag tror att jag låter bli det och rekommenderar alla i stället att studera statistiken och se efter om vi har högre eller lägre arbetslöshet nu än vi hade 2006. Det kan vara en uppgift för oss alla, så kan vi fundera på om regeringens försök har varit framgångsrika.

Nu är det så att den här motionen handlar om det som vi faktiskt varit överens om i debatten. Är det så att landstinget ensamt kan minska gapet, minska klyftorna, minska folkhälsoklyftorna? Jag har förstätt att vi alla är överens om att det är det vi vill. Jag har inte hör någon säga att det är bra med ökade folkhälsoklyftor. Det vore ju spännande att få höra någon säga det.

I det läget har vi sagt att det här är något som landstinget inte klara av ensamt. Vi har massor med duktigt folk och vi har jättefina institutioner – precis som Birgitta nämnde –, några av de bästa som finns i hela landet, som jobbar med de här frågorna. Ändå ökar folkhälsoklyftorna. Jag tror att det är dags för oss att pröva ett helt nytt grepp.

För min del handlar idén om att försöka få med forskningen, det privata näringslivet, kommuner i regionen och staten i en ny samarbetsform för att försöka sänka ohälsotalen och minska klyftorna mellan människor som har bra hälsa och människor som har dålig hälsa. Det tycker jag vore spännande att göra. Det är lite av det som Johan efterlyser i den här motionen. Det är det som vi borde diskutera, inte alla andra saker som vi lätt går in på just nu.

Jag tycker att vi ska bifalla den här motionen! Det ska ju kunna vara ett spännande sätt att försöka göra något nytt på ett område där vi alla vill väldigt mycket men där vi alla sedan 1970-talet har misslyckats eftersom klyftorna har ökat sedan 1970-talet.

§ 141 Motion 2011:25 av Helene Hellmark Knutsson m.fl. (S) om nolltolerans mot vårdskador och felbehandlingar

Anförande nr 285

Anders Lönnberg (S): Ordförande! Tack för svaret, Stig! Jag höll på att säga att vi känner igen svaren nu för tiden. Vilka förslag man än framlägger så får man alltid svaret att motionen ska anses besvarad.

Jag kan läsa mellan raderna att både en hel del av dem som jobbar i vår förvaltning och ni själva tycker att det ändå finns en del som är bra med de här idéerna. Sedan kommer det vanliga svaret som handlar om att vi redan gör allt.

Detta har jag hört alla de tjugo år som jag har varit ledamot av landstinget. Jag är övertygad om att det är alldeles sant. Det är förmodligen motivet till att målen aldrig förverkligas, för annars så tappar man en bra fråga som man kan ha i tjugo år.

Jag tycker alltså att ambitionen är lite för låg i landstinget. Det är det första problemet.

Det andra som jag tycker är ett problem är att vi i den här salen har väldigt svårt att utvärdera vilka framsteg som faktiskt görs i vården. Om vi inte har tydliga och tidsbestämda mål så kan vi inte riktigt utvärdera vad som händer.

Det tredje – och det är kanske mer intressant – är att det är väldigt svårt för oss att utvärdera hur förvaltningen sköter jobbet. Om vi inte får tidsbestämda mål så kan vi faktiskt inte veta hur de styr vår verksamhet, alltså om det är på ett bra sätt.

För det fjärde tycker jag att omvandlingstrycket är för lågt. Det går helt enkelt för långsamt. Vi har inte den tiden.

I övrigt vill jag tacka för svaret och hoppas ändå att ni någonstans nere i själen kommer att med ett ja jubla över denna motion.

Anförande nr 286

Landstingsrådet N y m a n (KD): Fru ordförande! Flera gånger i dag har det uttryckts tacksamhet åt båda håll här i salen. Det har tackats för interpellationer och tackats för motioner. Jag har faktiskt inte vant mig vid det, men nu ska jag tacka för motionen!

Det är naturligtvis så att vi i allt väsentligt är väldigt överens när det gäller patientsäkerhetsarbetet. Nu i höst, om en och en halv månad, så är det precis sex år sedan patientsäkerhetskommittén tillsattes. Den har arbetat väldigt målmedvetet, men det kan alltid göras mer.

Jag är särskilt tacksam över att vi i just de här frågorna har en så total politiskt bred enighet när det gäller intresset att göra insatser.

Så till frågan om att finna mål och bestämma mål för att ha något att mäta emot. Jag har trott att det där sättet kunde vara en väg att arbeta på, ända fram till i förra veckan då vi träffade Richard Cook, Sveriges förste professor i patientsäkerhet, inte vid Karolinska Institutet utan vid Tekniska Högskolan. Han har med sig intressanta och spännande bilder från sin verksamhet i Chicago i USA. De här sakerna är oerhört svärmätta. Det är oerhört svårt att mäta, även om man sätter upp mål, för hela tiden händer det saker.

Det viktiga är att man är alldeles klart målinriktad på att de insatser vi gör för att minska vårdskador och de insatser vi gör för att helst eliminera vårdrelaterade infektioner och så vidare och i varje fall minimera dem, ska ha en klar, tydlig och fastställd inriktning. Att uttrycka det hela i termer av mål rörande vad vi ska uppnå om ett år, två år, tre år eller under mandatperioden är väldigt svårt.

Jag är inte alldeles övertygad om att karln har rätt, men det var ett väldigt spännande resonemang som han förde med oss. Han försökte få oss att tänka på att hela tiden vara inriktade på att förbättra vården. Då handlar det mer om – vilket dessbättre modern patientsäkerhetspolitik går ut på – att mycket noga analysera om vi, som anger ramar och bestämmer planer och bestämmer finansiering, erbjuder framför allt den legitimerade personalen bästa tänkbara förutsättningar att utöva sitt yrke. Gör vi inte det? Om det finns brister i det avseendet så är ansvaret vårt, det ligger inte på dem som vårdar patienterna.

Detta kommer naturligtvis att behöva uppmärksammas också åren framöver, på ett alldeles särskilt sätt. Som det står i inledningen på landstingsstyrelsens motivering till svaret på den här motionen ska vi under det här året presentera långsiktiga handlingsplaner både för det vi kallar för säker vård eller kvalitetsutveckling och för att minska antalet vårdrelaterade infektioner.

Vi återkommer till den diskussionen senare i år. Eftersom vi har hållit en del debatter och även fått redovisningar av patientsäkerhetsrapporter och årsrapporter med mera i fullmäktige, så tycker jag att det är på sin plats att vi återkommer till fullmäktige med den här långsiktiga planen. Jag hoppas att vi hinner med det i höst eller att det kommer till fullmäktige i början på nästa år.

Det är angeläget att vi får föra en öppen, ärlig och härlig debatt om de här frågorna.

Det har ju visat sig, och det har imponerat på mig i flera år, allt sedan vi inrättade patientsäkerhetsdagen – som senast i våras vi behövde ha under två dagar för att kunna ta emot alla intresserade – att det är ett otroligt spännande och fint engagemang som kommer till uttryck i seminarierna, i posters och även i de fortbildningar som nu bedrivs runt om i landstinget.

Jag hör debatten om att motionen bara ska anses besvarad. När jag lärde mig föreningsteknik för hemskt många år sedan fick jag lära mig att motioner ska besvaras. Själva idén med att väcka en motion är att jag får den besvarad. Sedan kan den bifallas eller avslås eller anses besvarad med en utomordentligt god motivering som i detta fall. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 287

Anders Lönnberg (S): Det lustiga är ju att alla motioner alltid befinns vara besvarade och aldrig tillstyrks och även allt mer sällan avslås.

Om utgångspunkten är att man ska ha en bristfri vård så förstår jag om man inte tror på några åtgärder. Både du, Stig, och jag var i Prag när vi hörde hur vissa andra amerikanska sjukhus, genom att ha till exempel konkreta mål när det gäller sjukhussjuka, har minskat antalet sjukdomsfall betydligt snabbare och mer väsentligt än vad vi har lyckats med här i Stockholm.

Utgångspunkten är helt enkelt att det som mäts i allmänhet också blir gjort. Det som möts konkret, det blir konkret gjort.

Anförande nr 288

Landstingsrådet Nymän (KD): Jag kan ge Anders Lönnberg rätt i att det inte alltid är särskilt ofta som motioner vinner bifall. Jag överraskade Brit Rundberg en gång i tiden – under perioden 1999–2002 då jag var ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden – med att vi biföll en motion som hon hade väckt. Det blev en väldigt spännande debatt just av det skälet att den bifölls. Så det går. Det beror naturligtvis till slut på hur man formulerar sig.

Anförande nr 289

Anders Lönnberg (S): Med denna utgångspunkt och med den glada min med vilken du framförde budskapet: låt det bli en vana! Du kan börja redan i dag. Jag yrkar bifall till motionen!

Anförande nr 290

Hans Åberg (FP): Fru ordförande, ledamöter, eventuella åhörare! Den här frågan är väldigt viktig. Det är en synnerligen viktig fråga. Dålig kvalitet i vården leder dagligen till inte bara tragedier och lidande utan även till onödiga kostnader och otrivsel hos personalen.

Att åka till sjukvården för att få vård mot en åkomma och komma därifrån med en helt annan är inte så muntert. Ingen mår heller bra av att göra ett jobb som leder till ett dåligt resultat. Därför är frågan om patientsäkerhet en av de viktigaste frågor som landstinget kan ägna sig åt just nu. Det är en fråga som inte jag ser har någon som helst politisk skiljelinje.

Det handlar inte så mycket om själva problemlösningen utan om hur man faktiskt kan gå till väga för att åstadkomma förbättring. Det här är svårt. Det finns ju ingen enkel *quick fix*. Att sätta upp radikala mål låter sig lätt göra, men det är ju knappast lösningen.

I landstingsstyrelsens motivering till förslag till beslut står det mycket bra att patientsäkerhet handlar om systematisk kvalitetsutveckling som sker genom att lära från egna och andras positiva exempel på begångna misstag, med andra ord genom att bygga kunskap och förändra attityder. Sådant tar tid och kräver tålamod. Patientsäkerhetsarbete är ett många gånger oglamoröst gnetande utan uppburna hjältar. Det är också den linje som vi driver i landstinget när det gäller att ta uti med den här frågan.

Landstinget har redan fastställt en nollvision såvitt gäller undvikbara vårdskador. Vi har ett särskilt register för avvikelshantering, Händelsevis som Stig nämnde, som används tillsammans med journalgranskning för att systematiskt identifiera oupptäckta incidenter.

Under året har handlingsprogrammet för säker hälso- och sjukvård uppdaterats. En strategi för vårdrelaterade skador är under utarbetande.

När det gäller landstingets egen verksamhet, det som vi arbetar med i produktionsutskottet, så jobbas det intensivt med att utarbeta kvalitetsindikatorer och uppföljning av dessa. Det är också något som håller på att utvecklas på nationell nivå i och med skapandet av den nya myndigheten Vårdinspektionen.

I produktionsutskottet har vi lagt ett uppdrag till verksamheterna att faktiskt försöka beräkna de kostnader som är förknippade med vårdrelaterade infektioner och skador. Jag tror att vi kommer att få se en dramatisk förbättring när vi kan sätta en faktisk prislapp på slarv och kvalitetsbrister. Att se kostnader är en viktig del i att förändra attityder till patientsäkerhet och undvikbara vårdskador.

Det pågår ett mycket aktivt arbete för att försöka höja kvaliteten och minska antalet vårdrelaterade skador och infektioner. I grund och botten handlar det om att förstärka säkerhetskulturen i sjukvården och förändra inställningen till begreppet risk och säkerhet.

I dag omhuldas tanken, särskilt av vårdpersonalen men även av oss vanliga människor, att sjukvård är en högriskverksamhet. Tänk, om man tänkte på samma sätt när det gäller flygtrafiken! Tänk, om det fanns skyltar som upplyste om riskerna när man kliver in på flygplatsen! Du stiger nu in i en högriskzon. Eller om det fanns sådana skyltar när man går ner i tunnelbanan eller in på ett kraftverk eller vad det nu är. Det är en högriskzon.

Om vi på allvar vill komma till rätta med vårdens kvalitetsbrister så måste vi förmå sjukvården att utveckla sitt tänkande från en högriskverksamhet till en högsäkerhetsverksamhet. Det är den grundläggande attityden till säkerhet, själva säkerhetskulturen som vi måste förändra.

Att lyfta sig till världsklass låter sig inte göra över en natt. Jag delar motionärernas ambitioner. Vi måste sänka antalet vårdskador. Däremot delar jag inte deras optimistiska syn på tidsplanen. Ingenting tar så lång tid som att ändra människors attityder.

Anförande nr 291

Kerstin Pettersson (V): Fru ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till motionen, eftersom jag också lyssnade på Richard Cook! Det var mycket intressant. För att kunna minimera vårdrelaterade infektioner och skador, precis som han sade, måste man ändå sätta upp mål så att man vet med hur mycket man ska minimera. Man måste sätta upp ett mål.

Du kan aldrig säga att vi ska minimera helt, det sade han också. Det kommer alltid att finnas en liten risk.

Jag tycker ändå att de här målen är ganska bra, för här börjar man. Det står ingenstans i attsatserna att man inte vill minska incidenterna, utan att man i stället vill minska med 50 procent eller liknande. Det står ingenting om att man inte ska ha ett gott kvalitetsarbete eller något av det slaget. Här går man in konkret och vill minska det till hälften.

Jag måste också opponera mig mot påståendet att personalen inom sjukvården anser att det här är en högriskverksamhet. Så är det inte i dag. Personalen jobbar väldigt aktivt för att själv försöka minska riskerna och antalet incidenter och är uppmärksam på de incidenter som de kan undvika. Jag måste få opponera mig eftersom jag själv tillhör personalen inom vården och jobbar mycket med avvikelser.

För att kunna minimera vårdrelaterade infektioner och skador så måste man också ge personalen förutsättningar för detta. Det är det som ska utarbetas när landstinget fattar beslut om att halvera antalet dödsfall, skador och vårdrelaterade infektioner. Jag håller fullständigt med om påståendet att vården måste bli en högsäkerhetsverksamhet att arbeta inom. Det är vi som politiker som måste ge förutsättningarna för det. Det är inte personalen som ska skaffa de förutsättningarna. Det ska vi göra tillsammans med personalen. Jag yrkar åter bifall till motionen!

Anförande nr 292

A n d e r s L ö n n b e r g (S): Hans, det var en hel del kloka ord. Eftersom jag har jobbat inom flyget så är det ganska roligt att höra den jämförelsen. Där mäts precis allting. Det finns ambitioner och mål för precis allting, också när det gäller flygolyckor. På det området gäller ofta nollvisioner, som du vet. Det finns målambitioner för varenda pryl, hur länge däck ska hålla och allting annat. Och det mäts!

Varför mäts det? Jo, det sker för att om man inte mäter det så görs det inte. Då prioriteras annat som mäts. Det är det som är väldigt viktigt att tänka på.

För mig har du inte på något sätt kunnat beskriva hur säkerhetskulturen skulle kunna ändras utan att vi har någonting som mäter detta hela tiden.

Att man inte ska mäta någonting som är svårt, är faktiskt för mig en intellektuell nyhet. Det brukar vara precis tvärtom. Vi använder indikatorer just för att det är svårt. Då måste man försöka förenkla tillvaron för att kunna göra det.

Jag har själv just praktiserat som patient en tid. Därför kan jag säga att många saker som i dag görs på sjukhus med patientsäkerhet som en förevändning är fullständigt meningslösa, bortkastade och verkligen inte är något som höjer säkerheten. De kanske till och med sänker säkerheten.

Om vi inte börjar mäta vilken effekt varje åtgärd har och vad åtgärderna kostar så kommer vi ju ingen vart. Då kan vi ju säga: jag vet inte om patientsäkerheten har blivit bättre, men patientsäkerhetskulturen håller vi på att utveckla. Det blir lite väl flummigt, tycker jag. Det är vansinnigt viktigt att de som jobbar med de här frågorna får något att mäta mot, och att vi är tydliga med vilka saker som vi tycker ska prioriteras och därmed sätter mål för. Det är oerhört viktigt.

Det finns dessutom i den medicinska litteraturen mängder av exempel såväl från USA och Tyskland som från Frankrike där enskilda sjukhus har satt upp den här typen av mål. De sjukhusen ligger skyhögt högre när det gäller patientsäkerhetsfaktorer än de sjukhus gör som allmänt är intresserade av att utveckla en kultur.

Anförande nr 293

Hans Åberg (FP): Jag tror inte alls att vi har någon som helst avvikande uppfattning när det gäller behovet att mäta. Tvärtom! Jag tror, precis som du, att vi måste mäta. Annars kan vi inte tala om saker utifrån verkligheten. Det är väl det som jag försökte ge uttryck för, alltså att vi just nu utvecklar ett antal kvalitetsindikatorer. Det tar tid.

Du nämnde själv frågan om hur vi utvärderar förvaltningen. Förvaltningen är inte så jättesnabb på att utveckla de här sakerna, men vi ligger på.

Jag tror absolut att landstinget måste mäta väldigt mycket och väldigt kontinuerligt. Vi har inte alls någon motsättning i den frågan.

Detta är framför allt en kulturfråga. Därför måste vi jobba med andra saker än att enbart sätta upp mål. Det är väldigt långsamma processer, och det är egentligen det som var min poäng i mitt tidigare inlägg.

Anförande nr 294

Anders Lönnberg (S): Kulturer uppstår. Dem kan man inte ha som ett eget mål. De kommer till stånd som ett resultat av den verksamhet som man bedriver.

Jag är faktiskt rätt så trött på att vi alltid ska uppfinna egna mått som dessutom inte går att jämföra med någon annans eftersom alla ska uppfinna sina egna mått. Det finns redan exempel som vi kan hämta och använda oss av. Det är vad jag har gjort.

Jag blev glatt överraskad över att du säger att du faktiskt tycker att landstinget ska mäta, för i ditt första inlägg sade du att det här inte riktigt gick att mäta. Därför skulle vi inte göra det på det sätt som jag föreslår. Jag tror att vi behöver ha ett väldigt tydligt besked till inte minst förvaltningen om hur lång tid det här arbetet får ta. Det är bättre att komma i gång. Ingenting blir genomfört om vi väntar till dess att vi har perfekta mått.

De som säger "sedan, inte nu", de menar egentligen "aldrig". Därför måste vi komma i gång med arbetet att både mäta mål och fastställa tider, för annars kommer vi hjälplöst att halka efter alla andra.

Anförande nr 295

Hans Åberg (FP): Vi har ju satt upp mål. Det finns mål för hur vi ska driva den här verksamheten. Vi behöver inte en ny diskussion på samma tema, som när det gäller tunnelbanan: vem ville först ha en tunnelbana?

Vi är överens i den här frågan.

Det vi inte är överens om är att jag menar att detta i stor utsträckning är en attitydfråga. Därför måste vi jobba med andra saker än att enbart mäta den faktiska prestationen.

Anförande nr 296

Anders Lönnberg (S): Från att ha invändningar så är vi nu överens. Jag köper gärna det. Varför säger ni då att motionen ska anses besvarad. Varför inte bara ge den ert bifall?

Anförande nr 297

Landstingsrådet Nymän (KD): Fru ordförande! Jag tänker bara helt kort nämna att det som står här om att vi kommer att arbeta med den långsiktiga planen och frågan som gäller vårdrelaterade infektioner är frågor som kommer upp vid något av de allra närmaste HSN-mötena – om det är vid det närmaste eller det som kommer därefter låter jag vara osagt. Det bereds just nu ett ärende om vårdrelaterade infektioner.

Det finns någon sorts nationella mål om en minskning med 10 procent om året. I Stockholms län har drygt 10 procent av de inneliggande patienterna på Karolinska, som ligger sämst till, den här typen av infektioner. Arbetet är i gång.

Det vi mer diskuterar är hur vi sätter målen och vilka mål vi ska sätta. Den diskussionen tror jag att vi kan hålla levande hela tiden.

För att komplettera den här framställningen något är det viktigt att nämna de utbildningar som har genomförts de senaste sex åren på initiativ av patientsäkerhetskommittén. De har haft ett litet uppehåll ett tag, men av budgeten för 2013, som vi antog här i juni, framgår det klart uttalat att det ska bli fortsatta satsningar på utbildning.

Trots allt är ju kunskap om sakernas förhållande, risken för infektioner, risken för att det uppstår undvikbara vårdskador en kunskap som utbredd mer och mer. Men det finns fortfarande många som ännu inte har fått den här utbildningen. Det är viktigt att hålla den vid liv på ett mycket konstruktivt sätt och vara medvetna.

Vi kan kalla det här för en högriskbransch eller inte, men vad är det som inte är farligt här i livet? På det här området är det särskilt angeläget att vara medveten.

Helt kort. Fram till mars 2001 trodde jag själv, och det har jag säkert sagt tidigare i den här salen, att det inte finns någon säkrare plats på jorden än ett svenskt sjukhus. Men jag tvingades omvärdera den ståndpunkten efter att ha hört en del föredrag om hurdant till står till både i Europa och i USA.

Dessvärre konstaterade kunskaparna jämförbara förhållanden i Sverige. Det skulle innebära att det vid den tidpunkten var kanske 7 000–8 000 svenskar som dog en undvikbar död på svenska sjukhus. Siffrorna har justerats av Socialstyrelsen som säger att det kan vara upp till 3 000. Det spelar ingen roll. Det är alldeles för många.

Detta är helt klart ett oerhört angeläget arbete att lägga ned i fortsättningen. Jag tror att vi kan bidra till att skapa en bättre arbetsmiljö för medarbetarna om de vet att det finns ett brett politiskt intresse att medverka till bättre förhållanden. Ytterst är det vårt ansvar att de förutsättningar som vi erbjuder personalen att arbeta under är de bästa tänkbara.

Anförande nr 298

Anders Lönnberg (S): Stig, det här med hälften är inte valt på måfå. Det är taget från T50-projekten.

Man säger att om man ska ha en lärande organisation, en organisation som är villig att förändra sin kultur, så måste man ha ambitionen att åtminstone halvera skadorna. Har man lägre ambitioner än så, så blir det inga kulturförändringar. Då blir det så att man förbättrar lite på marginalen, men i stort sett gör man som man alltid har gjort. Man får inte in den här förändringskulturen. Därför är det här viktigt.

Du har rätt i att det är farligt att leva rent allmänt. Man skulle ju kunna beskriva livet som en sexuell överförbar sjukdom med 100 procents dödlig utgång. Det vet vi. Men varför inte mäta det döende som vi själva åstadkommer på våra sjukhus och försöka minska det? Jag begriper inte hur vi ska kunna genomföra ett allt bättre patientsäkerhetsarbete utan att mäta vad det kostar i människoliv och i pengar och dessutom sätta nya mål och ersätta dem för att uppnå de här målen. När vi integrerar detta i våra ersättningssystem så brukar det bli ruljans i vår verksamhet.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Curre Hansson (S) 5:1, 10, 14
Landstingsrådet Wennerholm (M) 5:2, 15, 17, 19, 21, 27, 30, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 90, 157, 159, 174, 176, 179, 191, 202, 207, 210, 213, 215, 233, 235, 244, 247
Stella Fare (FP) 5:3, 97, 163, 167, 171, 185, 187, 196, 198
Anita Johansson (S) 5:4
Yvonne Blombäck (MP) 5:5, 60, 62, 64, 85, 92, 162, 182, 192, 204, 248
Juan Carlos Cebrian (S) 5:6, 265
Lars Carlsson (C) 5:7, 24, 96, 164, 208, 211, 226
Gunilla Roxby Cromvall (V) 5:8, 16, 18, 66, 68, 70, 86, 93, 161
Bosse Andersson (C) 5:9
Vivianne Gunnarsson (MP) 5:11, 26, 111, 178, 184, 186, 189
Anna-Lena Östman (S) 5:12
Staffan Holmberg (S) 5:13, 20, 23, 28, 170
Lennart Rohdin (FP) 5:22, 31, 94, 218, 220, 222, 227
Landstingsrådet Ullberg (S) 5:25, 29, 54, 56, 58, 87, 91, 113, 193, 197, 209, 225, 228, 230, 232, 240, 243, 245, 246
Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S) 5:32, 34, 36, 212, 214, 216, 219, 221, 234, 236, 238
Landstingsrådet Rosdahl (M) 5:33, 35, 55, 57, 59, 84, 89
Tomas Eriksson (MP) 5:37, 39, 41
Landstingsrådet Reinfeldt (M) 5:38, 40, 49, 51, 53, 115, 117, 119, 129, 132, 136,
Håkan Jörnehed (V) 5:42, 44, 46, 101, 116, 118, 135, 137, 146, 154, 251, 255, 276
Landstingsrådet Starbrink (FP) 5:43, 45, 47, 79, 81, 83
Landstingsrådet Larsson (S) 5:48, 50, 52, 141, 145, 150, 152, 259, 284
Conny Fogelström (S) 5:72, 74, 76
Lars Dahlberg (S) 5:78, 80, 82
Rolf Lindell (S) 5:88, 107, 156, 158, 160, 166, 168, 177
Michael Stjernström (KD) 5:95, 217, 229
Hans Lindqvist (C) 5:98, 200
Landstingsrådet Nyman (KD) 5:99, 102, 286, 288, 297
Helene Öberg (MP) 5:100, 103, 114, 125, 127, 143, 256, 269, 277
Landstingsrådet Andersson (C) 5:104, 112, 266, 275, 280, 282
Lennart Adell Kind (FP) 5:105, 203
Anders Ekegren (FP) 5:106
Cecilia Obermüller (MP) 5:108
Anna Sehlin (V) 5:109, 169, 190, 194, 199, 201, 205, 206, 242, 249
Fredrik Saweståhl (M) 5:110
Åsa Brunius (V) 5:120, 130
Tove Sander (S) 5:121, 124, 128, 134, 139
Ann-Sofi Matthiesen (MP) 5:122, 131, 133, 172
Marie Ljungberg Schött (M) 5:123, 126
Malin Appelgren (KD) 5:138
Catharina Wahlgren (V) 5:140
Landstingsrådet Lundquist (M) 5:142, 147, 149, 151, 155, 262
Sverre Launy (V) 5:144, 148
Catrine Ek (MP) 5:153
Veera Jokirinne (MP) 5:165, 173, 175
Karl Henriksson (KD) 5:180
Margaretha Herthelius (FP) 5:181, 188, 250
Lukas Forslund (C) 5:183, 195
Carl Grufman (M) 5:223, 231
Robert Johansson (S) 5:224, 272, 278
Kristoffer Tamsons (M) 5:237, 239, 241
Landstingsrådet Rydberg (FP) 5:252, 258, 263, 268, 271
Johan Sjölander (S) 5:253, 270, 274
Ylva Nork (V) 5:254, 257, 261, 264, 267, 273, 279, 281, 283
Ninos Maraha (FP) 5:260

Anders Lönnberg (S) 5:285, 287, 289, 292, 294, 296, 298
Hans Åberg (FP) 5:290, 293, 295
Kerstin Pettersson (V) 5:291